

Demografická charakteristika obvodov Slovenskej republiky 1996 - 2003

Analytická publikácia, ktorá hodnotí hlavné črty populačného vývoja v obvodoch Slovenskej republiky v období 1996-2003. Tabuľková príloha obsahuje základné charakteristiky populačného vývoja v obvodoch za roky 1996-2003 a vybrané analytické ukazovatele za etapy 1996-1999 a 2000-2003.

Autori:

Danuša Jurčová – editor
Martina Lukáčová
Ján Mészáros
Viera Pilinská

Grafická úprava:

Ján Mészáros

2004 © INFOSTAT – Inštitút informatiky a štatistiky Bratislava

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto práce nesmie byť akýmkoľvek spôsobom reprodukováná bez predchádzajúceho písomného súhlasu autorov. Jej text je možno použiť len po príslušnom citovaní.

Práca neprešla jazykovou úpravou.

Obsah

Obsah	3
Úvod.....	5
1. Sobášnosť.....	7
2. Rozvodovosť.....	15
3. Plodnosť.....	23
4. Potratovosť.....	31
5. Úmrtnosť.....	39
6. Migrácia.....	49
7. Prírastok obyvateľstva.....	55
8. Veková štruktúra.....	61
Záver.....	69
Príloha.....	71
Terminologický slovník.....	107
Literatúra.....	111

Úvod

V roku 2003 vydalo Výskumné demografické centrum publikáciu „Populačný vývoj v regiónoch Slovenskej republiky 2001“, ktorá analyzovala základné demografické procesy a štruktúry na úrovni krajov a okresov SR za obdobie rokov 1993-2001.

Podľa zákona č. 515/2003 Z. z., s účinnosťou od 1.1.2004, bolo v Slovenskej republike 79 okresných úradov zrušených a pre výkon časti štátnej správy bolo zriadených 50 obvodných úradov. Územia pôsobnosti obvodných úradov tvorené tak, že sú u 25 obvodov zhodné s územím príslušných okresov, v 23 prípadoch územia obvodov vznikli spojením dvoch až piatich okresov a výnimkou sú iba obvody Nové Zámky a Štúrovo, ktoré vznikli rozdelením okresu Nové Zámky.

Vzhľadom na tieto zmeny sme sa rozhodli vypracovať regionálnu demografickú analýzu, ktorá sa bude zaoberať charakteristikou demografického vývoja v týchto nových regionálnych jednotkách. Z časového hľadiska sme zvolili obdobie rokov 1996-2003. Ťažiskom práce sú základné analýzy na regionálnej úrovni, značný priestor je venovaný aj regionálnym dátam.

Predkladaná práca má klasickú štruktúru demografických prác tohto druhu. Analyzuje demografické procesy - od sobášnosti, cez rozvodovosť, plodnosť, potratovosť, úmrtnosť až po migráciu, hodnotí prírastky obyvateľstva a prináša aj pohľady na štruktúru obyvateľstva podľa veku. Autormi jednotlivých kapitol sú pracovníci Výskumného demografického centra.

Každá kapitola obsahuje stručnú charakteristiku daného procesu alebo štruktúry na úrovni SR, za ktorou nasleduje analýza základných a vybraných analytických demografických charakteristík na úrovni obvodov. Z časového hľadiska je analýza zameraná na porovnanie dvoch etáp sledovaného obdobia. Prvá etapa zachytáva demografický vývoj na konci minulého storočia (1996-1999) a druhá sa zameriava na úsek od roku 2000 po súčasnosť. Rozdelenie analýzy do týchto dvoch etáp sme zvolili najmä z dôvodu eliminovania náhodných výkyvov ukazovateľov za menšie obvody v jednotlivých rokoch. Kapitoly sú doplnené tabuľkami a mapami. Tabuľková príloha na konci práce obsahuje základné údaje za jednotlivé obvody za všetky roky sledovaného obdobia. Ďalej obsahuje vybrané analytické demografické charakteristiky za jednotlivé obvody, podobne ako analýza, v dvoch obdobiach - za roky 1996-1999 a 2000-2003. Keďže ide o prvú analýzu na úrovni obvodov, bolo potrebné prepočítať všetky údaje na túto novú územnú štruktúru. Údaje však nebolo možné prepočítať v plnej miere za obvody Nové Zámky a Štúrovo, a to u tých ukazovateľov, ktoré sa vykazujú iba na úrovni okresov (a nie na úrovni obcí).

Všetky údaje, ktoré boli v analýze použité, pochádzajú zo zdrojov Štatistického úradu SR, Ministerstva vnútra SR a Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny. V kapitole o migrácii sme využili aj dáta publikované Českým štatistickým úradom, Ministerstvom práce a sociálnych vecí ČR a Ministerstvom vnútra ČR.

Oproti regionálnej analýze v okresoch SR sa v regionálnej analýze na úrovni obvodov niektoré detailnejšie pohľady na demografický vývoj stratili. Situácia je opačná iba v prípade obvodov Nové Zámky a Štúrovo. Práve v tejto časti okresu Nové Zámky sa ukázalo, že obvod Štúrovo je územím, kde proces starnutia populácie najviac pokročil a toto územie sa stalo jedným z „jadier“ starnutia populácie v SR. Vzhľadom na to, že zmena reprodukčného správania obyvateľstva SR ešte stále nie je ukončená, analýza potvrdzuje pokračujúce tendencie vývoja jednotlivých demografických charakteristík, súčasne odhaľuje „lídrov“ prebiehajúcich procesov v území a umožňuje naznačiť, do akej podoby sa začína formovať model nového reprodukčného správania. V oblasti vnútornej migrácie potvrdzuje prehľbovanie suburbanizačných procesov v zázemí hlavného mesta Bratislavy a mesta Košice. Prostredníctvom nových územných jednotiek prináša predložená práca nový pohľad na demografický vývoj v Slovenskej republike a na jeho priestorovú diferenciáciu, ako aj na pozíciu jednotlivých obvodov v demografickom vývoji SR. Môže tak prispieť k hlbšiemu poznaniu jednotlivých územných jednotiek, v ktorých sa vykonáva časť štátnej správy a poslúžiť ako podklad pri rozhodovaní.

Práca bude distribuovaná medzi zástupcov najvyšších riadiacich orgánov, štátnej správy, výskumných inštitúcií, vysokých škôl a médií tak, aby bola v dostatočnej miere zabezpečená informovanosť odbornej aj laickej verejnosti.

Práca bude vystavená v plnom znení aj na web stránke Výskumného demografického centra na adrese: www.infostat.sk/vdc.

1. Sobášnosť

Jednou z najdôležitejších funkcií rodiny je reprodukcia populácie. Vytváraním partnerských zväzkov medzi osobami opačného pohlavia, či už právnych¹ alebo formálnych², vznikajú predpoklady pre zakladanie rodiny a následného rodenia detí. Všeobecne platí, že v manželstve sa rodí viac detí ako mimo manželstva. V súčasnosti je to približne 80% všetkých živonarodených detí. Z tohto dôvodu má sledovanie vývoja sobášnosti v demografii zásadný význam.

Prudký pokles intenzity sobášnosti zo začiatku 90. rokov sa od roku 1996 začal postupne zmierňovať. Počet sobášov sa v tomto období pohyboval do 27,5 tisíc ročne a hodnota hrubej miery sobášnosti sa pohybovala tesne nad hranicou 5‰. V roku 1997 bol mierne klesajúci trend sobášnosti jednorázovo prerušený. Počet sobášov sa zvýšil na takmer 28 tisíc a hrubá miera sobášnosti vzrástla na 5,19‰, čo bola doteraz jej posledná najvyššia hodnota od roku 1996. Spomínaný nárast bol zapríčinený zvýšenou intenzitou sobášnosti rozvedených. Pôvodne sa predpokladalo výraznejšie zvýšenie počtu sobášov, to v súvislosti s príchodom početne silných ročníkov narodených v 70. rokoch do veku najvyššej sobášnosti. Napriek pozitívnemu zloženiu sobášaschopnej populácie sa toto očakávanie nenaplnilo. V rokoch 1998 a 1999 znížovanie sobášnosti naďalej pokračovalo miernym tempom. Počet sobášov 27,3 tisíc v roku 1999, bol približne rovnaký ako v polovici 90. rokov. Na prelome storočí sa mierne klesajúci trend intenzity sobášnosti začal zrýchľovať. V roku 2000 sa počet sobášov znížil o 1,4 tisíc na 25,9 tisíc, čo v relatívnom vyjadrení predstavuje pokles o 5,3% oproti roku 1999. V roku 2001 bolo na Slovensku 23,8 tisíc sobášov, čo je dokonca historicky druhý najnižší počet sobášov od roku 1920³ a hrubá miera sobášnosti 4,42‰ dosiahla svoju zatiaľ najnižšiu hodnotu. Hlavnou príčinou zníženia celkovej úrovne sobášnosti v roku 2001 bolo postupné znížovanie intenzity sobášnosti slobodných. Úhrnná sobášnosť mužov sa znížila z hodnoty 0,57 v roku 1996 na 0,47 v roku 2001. Podobne sa tento ukazovateľ vyvíjal aj u žien. Kým v roku 1996 mala úhrnná sobášnosť žien hodnotu 0,58, v roku 2001 to bolo 0,49. To znamená, že v roku 2001 zo 100 slobodných mužov vo veku do 50 rokov uzavrelo sobáš približne 58 a zo 100 slobodných žien do 50 rokov sa vydalo iba 48. V porovnaní s rokom 1996 sa zhruba o 1% znížil podiel prvých sobášov mužov aj žien v roku 2001 (na 87% a 89%). Znížil sa aj počet sobášov vzájomne slobodných mužov a žien. Kým na začiatku sledovaného obdobia predstavoval podiel takýchto sobášov 83,8%, v roku 2001 to bolo 82,5%. Podobne aj dlhodobé zvyšovanie priemerného veku pri prvom sobáši potvrdzuje zvrät a zmenu v správaní sa mladšej generácie vo vzťahu k manželstvu. Ide predovšetkým o odkladanie uzavretia manželstva do neskoršieho veku, pričom treba prihliadnuť aj na skutočnosť, že stále viac mladých ľudí uprednostňuje spolužitie v nezobášanom partnerstve, hlavne na začiatku vzťahu. V roku 1996 bol priemerný vek pri prvom sobáši u mužov 25,0 rokov a u žien 22,6 rokov, v roku 2001 to bolo 26,6 rokov a 24,1 rokov. Tento nový vzorec sobášneho správania sa je logickým výsledkom spoločenských zmien, ktoré nastali po politickom prevrate v roku 1989. Mladí ľudia pred sobášom a založením rodiny v súčasnosti uprednostňujú široké možnosti osobnej sebarealizácie v oblasti vzdelávania, cestovania, zamestnania, a pod. Na druhej strane nedostatočné finančné zázemie (nedostatok finančne dostupných bytov, vysoké životné náklady), núti mladých ľudí prehodnocovať vstup do manželstva, resp. posúvať ho na neskoršie obdobie. To znamená, že aktuálnosť týchto dvoch hlavných aspektov, ktoré pôsobia na znížovanie sobášnosti, nestojí iba na sociálnej situácii spoločnosti, ale do veľkej miery aj na osobných postojoch a prioritách mladšej generácie. Za obdobie 1996-2001 sa okrem priemerného veku pri prvom sobáši zvýšil o takmer celé dva roky aj priemerný vek pri sobáši⁴, a to na 28,6 rokov u mužov a na 25,6 rokov u žien.

V roku 2002 nastal vo vývoji sobášnosti pozitívny zvrät - počet sobášov začal opäť narastať. Približne 25 tisíc sobášov uzavretých v roku 2002 predstavovalo zvýšenie o 5,3% oproti roku 2001. V roku 2003 sa celkový počet sobášov zvýšil o ďalších takmer tisíc. Hrubá miera sobášnosti vzrástla na 4,66‰ v roku 2002 a do konca roka 2003 sa zvýšila na 4,83‰. Rovnako mierne sa zvýšila aj hodnota úhrnnej sobášnosti u oboch pohlaví na 0,50 u mužov a 0,52 u žien. Predpokladáme, že zvýšenie intenzity sobášnosti v posledných dvoch rokoch bolo spôsobené realizovaním tzv. „odložených“ sobášov z 90. rokov. Vývoj v nasledujúcom období ukáže, či toto dvojročné zvýšenie bolo iba prechodným alebo bude sobášnosť aj naďalej narastať. Napriek týmto pozitívnym skutočnostiam sa podiel prvých sobášov, ako aj podiel sobášov vzájomne slobodných mužov a žien naďalej mierne znižoval. Na konci roku 2003 predstavoval podiel prvých sobášov mužov 86,4% a slobodných žien 88,9% a podiel sobášov vzájomne slobodných

¹ Právnu formou partnerského zväzku je manželstvo, ktoré vzniká cirkevným alebo občianskym sobášom. Cirkevná i civilná forma uzavretia manželstva majú v našom právnom poriadku od 1. júla 1992 rovnoprávne postavenie, po právnej stránke majú rovnakú váhu a dôležitosť a zákon o rodine č. 94/1963 Zb. pre ne stanovuje rovnaké podmienky.

² Formálnym partnerským zväzkom sa rozumie spolužitie bez uzavretia manželstva, t.j. kohabitácia.

³ Nižší počet sobášov (23,1 tisíc) bol už iba v roku 1938.

⁴ Priemerný vek pri sobáši sa počíta z počtov uzavretých manželstiev podľa veku ženíchov a neviest, t.j. zahŕňa všetky sobáše prvého i vyššieho poradia.

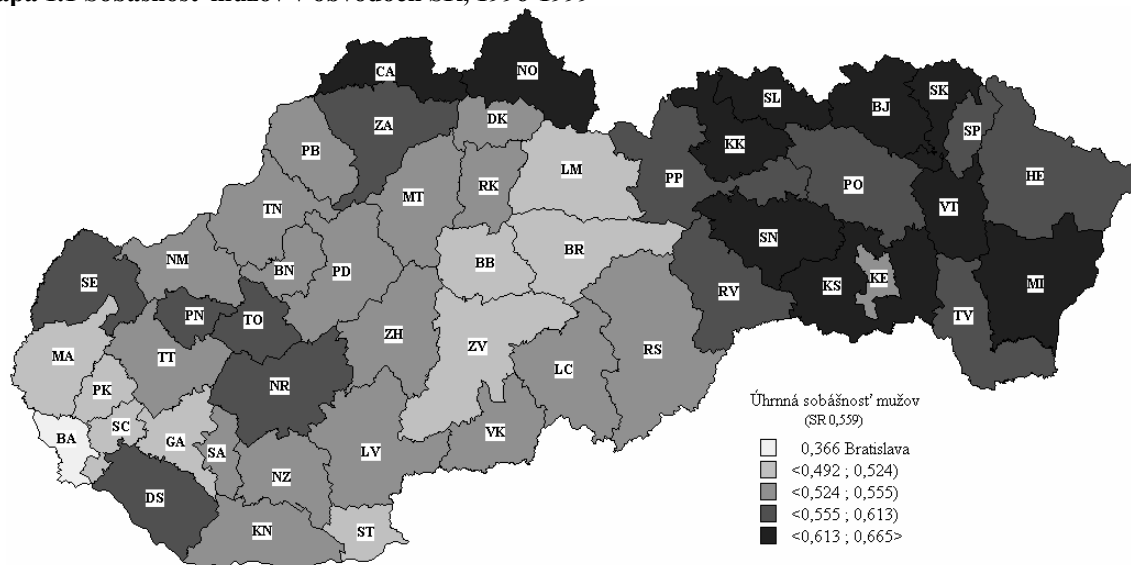
snúbencov, klesol na 81,4%. Pokračovalo aj zvyšovanie priemerného veku pri sobáši – na 29,5 rokov u mužov a 26,4 rokov u žien, ako aj priemerného veku pri prvom sobáši – na 27,5 rokov u mužov a 25,0 rokov u žien.

Zloženie populácie - podľa veku, rodinného stavu, vierovyznania, atď., ale aj ekonomický rozvoj a urbanizovanosť územia, jeho prírodné podmienky, sú v jednotlivých regiónoch Slovenska značne heterogénne. Z demogeografického hľadiska preto pozorujeme v obvodoch SR vo vývoji jednotlivých ukazovateľov sobášnosti výraznú regionálnu diferencovanosť.

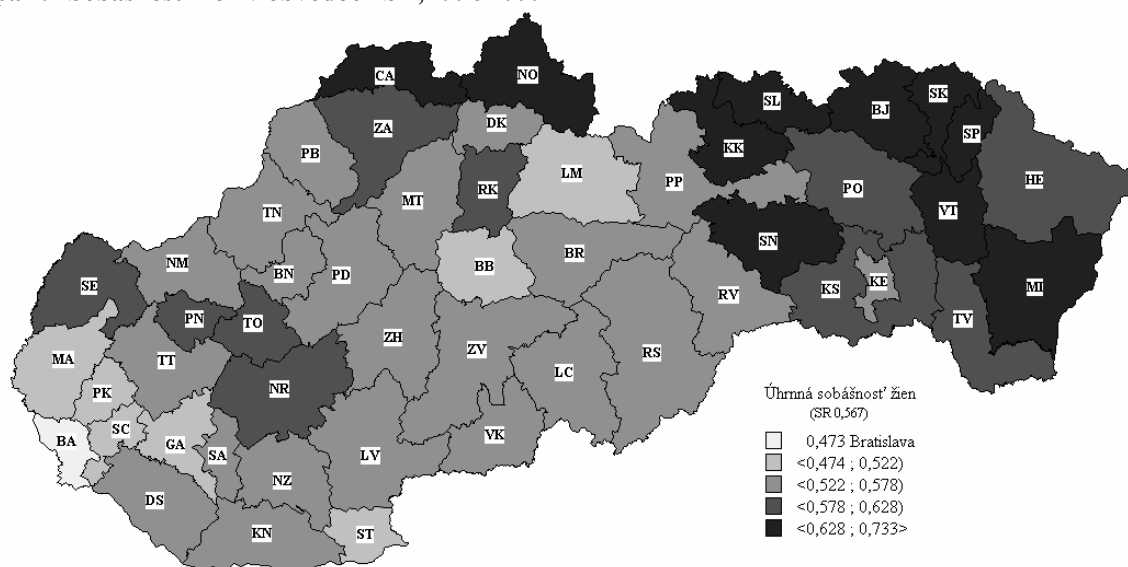
V celom období 1996-2003 došlo vo väčšine obvodov SR k zníženiu absolútneho počtu sobášov u oboch pohlaví. V etape 2000-2003 bol počet uzavretých manželstiev v SR o 9,5 tisíc nižší ako v etape 1996-1999, čo sa na úrovni obvodov prejavilo znížením počtu sobášov mužov v 44 obvodoch a počtu sobášov žien v 43 obvodoch. To znamená, že v oboch prípadoch došlo k zníženiu počtu sobášov vo viac ako štyroch pätinách obvodov Slovenska. Z hľadiska početnosti bolo v prvom období z najviac sobášov u oboch pohlaví v obvodoch Bratislava, Košice, Žilina a Prešov. V druhom období ich bolo najviac opäť v tých istých obvodoch ako v predchádzajúcom období. Najmenej sobášov bolo u oboch pohlaví v obvode Stropkov. Podiel sobášov v obvodoch SR sa v období 1996-1999 ani v období 2000-2003 výrazne nemenil. U mužov sa pohyboval v rozmedzí 0,4-8,7%, u žien 0,4-8,5%.

Pokles počtu sobášov u oboch pohlaví v takom rozsahu je prvým faktorom indikujúcim znižovanie intenzity sobášnosti aj na úrovni obvodov.

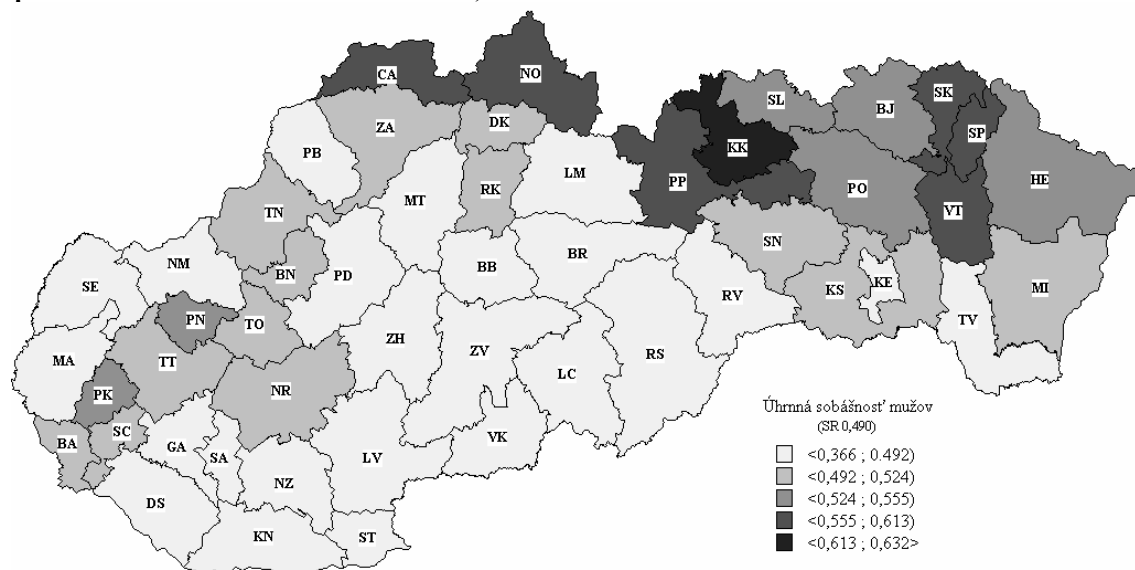
Mapa 1.1 Sobášnosť mužov v obvodoch SR, 1996-1999

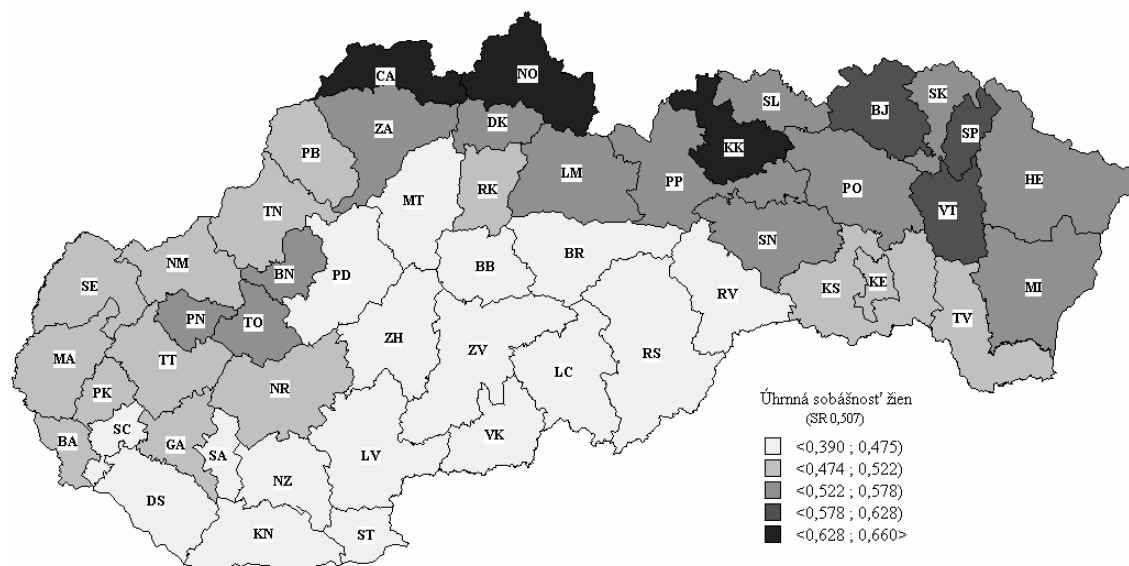
Mapa 1.2 Sobášnosť žien v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 1.3 Sobášnosť mužov v obvodoch SR, 2000-2003

Mapa 1.4 Sobášnosť žien v obvodoch SR, 2000-2003

O poklese sobášnosti v sledovanom období svedčí aj vývoj úhrnnej sobášnosti. Jej priestorové rozloženie bolo v období 1996-1999 u mužov a žien prakticky totožné. Hlavnou spoločnou črtou priestorového rozloženia úhrnnej sobášnosti v tomto období bolo to, že obvody s najvyššími hodnotami (0,61-0,66 u mužov a 0,63-0,73 u žien) sa rozprestierali od Kysúc, pozdĺž severného Slovenska až na východ, kde zaberali takmer polovicu územia východoslovenského regiónu. Najvyššia úhrnná sobášnosť bola v obvodoch Svidník, Bardejov, Stará Ľubovňa a Kežmarok, v prípade žien aj v obvode Stropkov. Smerom na juh sa k týmto obvodom pripájajú ďalšie obvody východného Slovenska - Vranov nad Topľou, Spišská Nová Ves, Michalovce, u mužov aj Košice-okolie. Pomerne vysoké hodnoty úhrnnej sobášnosti (0,56-0,61 u mužov, 0,58-0,63 u žien) mali vzhľadom na ostatnú časť územia Slovenskej republiky aj ostatné obvody na východe SR. Výnimkou bol iba obvod Košice, kde hodnota úhrnnej sobášnosti bola nižšia (0,54 u oboch pohlaví). Menší regionálny typ na severe Slovenska s vysokými hodnotami úhrnnej sobášnosti mužov aj žien tvorili obvody Námestovo a Čadca. Z juhu je k nim možné ešte pričleniť obvod Žilina a v prípade úhrnnej sobášnosti žien aj Ružomberok. Ostatné stredoslovenské obvody vytvárali súvislý celok so stredne vysokými hodnotami úhrnnej sobášnosti (0,53-0,56 u mužov a 0,52-0,58 u žien). Kompaktnosť regiónu naruša menší útvar zložený z obvodov Liptovský Mikuláš, Banská Bystrica, v prípade mužov aj Brezno a Zvolen s hodnotami úhrnnej sobášnosti pod 0,52. Na západnom Slovensku mal vyššie hodnoty úhrnnej sobášnosti mužov a žien ďalší kompaktný regionálny útvar, tvorený obvodmi Piešťany, Topoľčany, Nitra, ku ktorým je možné ešte pričleniť smerom na západ obvod Senica a v prípade úhrnnej sobášnosti mužov aj juhoslovenský obvod Dunajská Streda. Spomedzi všetkých obvodov bola v období 1996-1999 najnižšia úhrnná sobášnosť mužov a žien v obvode Bratislava (0,49 u mužov, 0,47

u žien), ktorý spolu so susednými obvodmi Malacky, Pezinok, Senec a Galanta tvoria jedno súvislé územie s nízkymi hodnotami úhrnnej sobášnosti.

V období 2000-2003 bol vo väčšine obvodov SR zaznamenaný pokles úhrnnej sobášnosti, a to napriek priaznivému vývoju v rokoch 2002 a 2003. Veľmi mierne zvýšenie hodnoty tohto ukazovateľa nastalo iba v obvodoch Bratislava, Pezinok a v prípade žien aj v obvodoch Dolný Kubín, a Liptovský Mikuláš. Aj v tomto období bol z hľadiska vývoja úhrnnej sobášnosti progresívnejší sever a východ územia SR, čo je možné dať do súvislosti s výrazným vplyvom religiozity a konzervatívnejším postojom miestneho obyvateľstva k partnerskému spoluzitiu bez legitímneho sobáša. Obvody s najvyššími hodnotami úhrnnej sobášnosti sa sformovali do niekoľkých malých regionálnych útvarov s hodnotami úhrnnej sobášnosti 0,56-0,61 u mužov a 0,58-0,63 u žien. Ide o východoslovenské obvody Stropkov, Vranov nad Topľou, u mužov aj Svidník ďalej obvody Kežmarok a Poprad a nakoniec dva obvody na severe stredoslovenského regiónu - Čadca a Námestovo. Svoje maximálne hodnoty dosiahla úhrnná sobášnosť u mužov aj u žien v obvode Kežmarok (0,63 a 0,66). Juh územia SR, ako aj centrálna časť stredoslovenského regiónu sa vyznačovali najnižšími hodnotami úhrnnej sobášnosti (0,37-0,49 u mužov a 0,39-0,48 u žien). Na západnom Slovensku sa z predchádzajúceho obdobia 1996-1999, hoci nie v takom istom rozsahu, zachoval regionálny útvar tvorený obvodmi so stredne vysokými až nižšími hodnotami úhrnnej sobášnosti. V prípade úhrnnej sobášnosti mužov ide o obvody Trenčín, Bánovce nad Bebravou, Topoľčany, Piešťany, Trnava, Nitra, Senec, Pezinok a Bratislava. V prípade žien je možné k spomínaným obvodom priradiť ešte obvody Senica, Malacky a Galanta.

Najväčšiu časť z celkového počtu sobášov vo všetkých 50 obvodoch SR tvoria prvé sobáše, t.j. sobáše slobodných. V období 1996-1999 sa podiel prvých sobášov mužov pohyboval v rozmedzí 73,7% až 97,4% a podiel prvých sobášov žien od 79,7% do 97,8%. V období 2000-2003 sa interval prvých sobášov mierne zúžil na 75,6-96,7% v prípade mužov a 81-97,4% v prípade žien, pričom najviac takýchto sobášov v celom sledovanom období bolo v obvode Námestovo a najmenej v obvode Bratislava.

Podobne ako v prípade úhrnnej sobášnosti nižší podiel (73-86,9%) prvých sobášov mužov a žien je v juhozápadnej časti územia Slovenska a čiastočne aj v stredoslovenskom regióne – predovšetkým v jeho centrálnej časti. V období 1996-1999 bol nízky podiel prvých sobášov mužov a žien v obvodoch Bratislava, Pezinok, Senec u žien aj Malacky a Komárno. Výnimkou sú obvody Nové Mesto nad Váhom a Bánovce nad Bebravou, u žien iba Bánovce nad Bebravou, v ktorých bol naopak najvyšší podiel prvých sobášov v západoslovenskom regióne. Výrazný regionálny typ s nízkym podielom prvých sobášov mužov na strednom Slovensku vytvorili obvody Martin, Banská Bystrica, Zvolen a Lučenec. U žien bol tento celok zúžený iba na dva obvody Banská Bystrica a Žiar nad Hronom. Zvyšnú časť územia stredného Slovenska tvorili obvody s podielom prvých sobášov mužov aj žien približne na úrovni celoslovenského priemeru (88,1% a 89,9%), okrem obvodov Čadca, Námestovo, Považská Bystrica, Žilina a Dolný Kubín v severnej časti Slovenska, ktoré tvorili súvislé územie s podielom prvých sobášov nad 90%. Podobné hodnoty podielu prvých sobášov boli dosiahnuté aj v obvodoch takmer celého východného Slovenska (Stará Ľubovňa, Bardejov, Svidník, Vranov nad Topľou, Košice-okolie). Obvod Košice mal v období 1996-1999, podobne ako obvod Bratislava, podiel prvých sobášov mužov aj žien nižší (83,4% a 86,7%).

Tab. 1.1 Obvody SR s najvyšším podielom prvých sobášov (%)

1996-1999				2000-2003			
muži		ženy		muži		ženy	
Námestovo	97,4	Námestovo	97,8	Námestovo	96,7	Námestovo	97,4
Stará Ľubovňa	96,9	Stará Ľubovňa	97,4	Stará Ľubovňa	96,1	Stará Ľubovňa	97,3
Svidník	95,4	Bardejov	96,3	Vranov nad Topľou	95,1	Stropkov	95,9
Bardejov	95,1	Stropkov	95,3	Svidník	94,7	Bardejov	95,6
Stropkov	94,4	Vranov nad Topľou	95,2	Stropkov	94,2	Kežmarok	95,5

Tab. 1.2 Obvody SR s najnižším podielom prvých sobášov (%)

1996-1999				2000-2003			
muži		ženy		muži		ženy	
Bratislava	73,7	Bratislava	79,7	Bratislava	75,6	Bratislava	81,0
Banská Bystrica	80,3	Pezinok	84,5	Banská Bystrica	80,6	Komárno	84,6
Košice	83,4	Banská Bystrica	84,7	Košice	82,5	Banská Bystrica	85,3
Pezinok	84,2	Malacky	86,2	Rožňava	83,7	Košice	85,3
Komárno	85,2	Žiar nad Hronom	86,4	Martin	83,9	Nové Zámky	85,5

V období 2000-2003 sa regionálne rozdelenie obvodov z hľadiska podielu prvých sobášov v podstate zachovalo, a to aj napriek tomu, že v 41 obvodoch v prípade mužov a 35 obvodoch v prípade žien sa podiel prvých sobášov oproti obdobiu 1996-1999 znížil. Vysoké podiely prvých sobášov si zachovali rovnaké regionálne celky ako v predchádzajúcom období: Čadca, Námestovo, Dolný Kubín na severe SR a Poprad, Kežmarok, Stará Ľubovňa,

Bardejov, Svidník, Stropkov, Vranov nad Topľou, Humenné, Prešov, Spišská Nová Ves a Košice-okolie na východe. Obvody západného a stredného Slovenska mali v období 2000-2003 nižší podiel prvých sobášov mužov aj žien. Aj tu sa však vytvorili regionálne lokálne centrá so zvýšeným podielom prvých sobášov: Bánovce nad Bebravou a Nové Mesto nad Váhom v prípade mužov, Bánovce nad Bebravou a Topoľčany v prípade žien. Na juhu stredného Slovenska lokálne vystupuje samostatne ležiaci obvod Veľký Krtíš, ktorý mal na rozdiel od okolitých obvodov s nízkym podielom prvých sobášov mužov stredne vysokú hodnotu tohto ukazovateľa.

Z hľadiska početnosti sú štatisticky významné aj sobáše druhého poradia. Počet a podiel sobášov tretieho a vyššieho poradia bol v sledovanom období v obvodoch SR veľmi nízky (0-3% u mužov a 0-2% u žien). Z tohto dôvodu budeme analyzovať druhé a ďalšie sobáše spolu ako sobáše vyššieho poradia. Z hľadiska rodinného stavu snúbencov sa na sobášoch vyššieho poradia podieľajú rozvedení a ovdovení, ktorí v podstate rozširujú potenciál sobášaschopnej populácie. Podiel ovdovených osôb na zvyšovaní intenzity sobášnosti nie je významný, takže rozhodujúcim faktorom pre zvyšovanie podielu sobášov vyššieho poradia ostáva rastúca rozvodovosť. V oblastiach, kde je vyššia rozvodovosť, sú aj vyššie podiely sobášov vyššieho poradia.

Kým v prípade prvých sobášov sa progresívnejšie javil sever a východ územia SR, v prípade sobášov vyššieho poradia je progresívnejší juhozápad, centrálna časť stredoslovenského regiónu a obvody juhoslovenskej kotliny. V období 1996-1999 bol najvyšší podiel druhých a vyšších sobášov v obvodoch Bratislava, Pezinok, Senec, u žien aj v obvode Malacky. Bratislava mala vôbec najvyšší podiel sobášov vyššieho poradia mužov (26,3%) aj žien (20,3%) spomedzi všetkých obvodov počas celého sledovaného obdobia. Na južnom Slovensku bol najvyšší podiel sobášov vyššieho poradia mužov v troch izolovaných obvodoch – Komárno, Levice a Lučenec (13,5-15,6%). V prípade žien sa na tomto území sformoval kompaktnější regionálny celok z obvodov Šaľa, Nové Zámky, Komárno a Štúrovo s podielom sobášov vyššieho poradia od 11,5% do 13,2%. Pomerne výrazný útvar sa v období 1996-1999 vytvoril aj v stredoslovenskom regióne z obvodov Banská Bystrica a Martin, u žien aj Žiar nad Hronom a Prievidza. Výnimkou je obvod Bánovce nad Bebravou, v ktorom bol v období 1996-1999 najmenší podiel sobášov druhého a vyššieho poradia u oboch pohlaví (7,4% u mužov a 6,2% u žien). Vo východoslovenskom regióne je podiel sobášov vyššieho poradia najvyšší v obvode Košice (16,6% u mužov a 13,3% u žien). Zhruba na úrovni celoslovenského priemeru (11,9% a 10,2%) je jeho hodnota ešte v obvodoch Michalovce a Trebišov, v prípade mužov aj v Kežmarku, Poprade a Prešove. V ostatných obvodoch tohto regiónu je podiel sobášov vyššieho poradia nízky. Nízky podiel sobášov vyššieho poradia bol v období 1996-1999 zaznamenaný aj v obvodoch Čadca a Námestovo na severe Slovenska.

Tab. 1.3 Obvody SR s najvyšším podielom sobášov vyššieho poradia (v %)

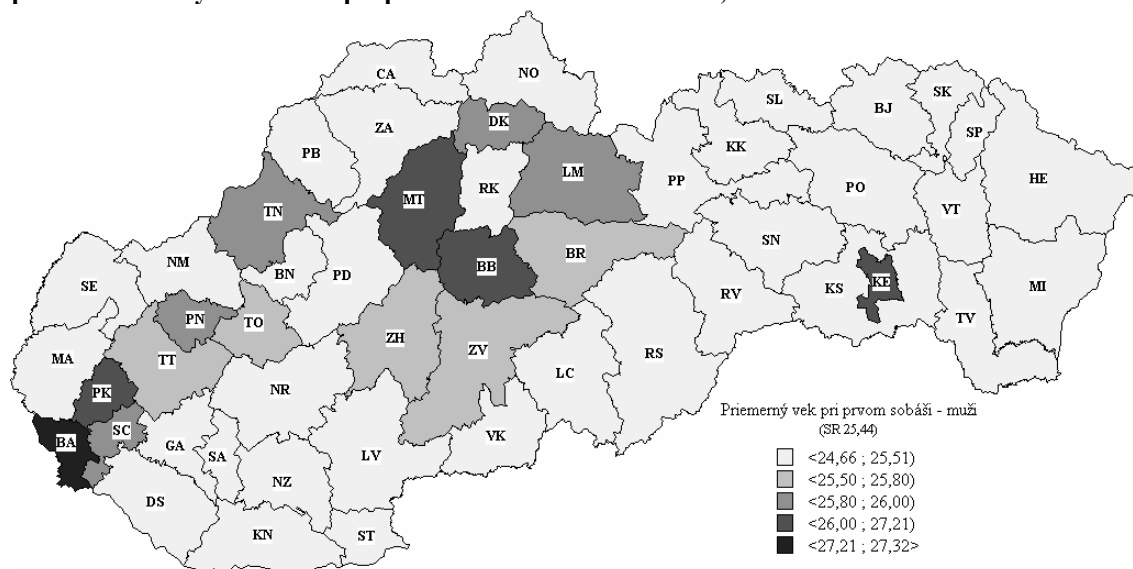
1996-1999				2000-2003			
muži		ženy		muži		ženy	
Bratislava	26,3	Bratislava	20,3	Bratislava	24,4	Bratislava	19,0
Banská Bystrica	19,7	Pezinok	15,5	Banská Bystrica	19,4	Komárno	15,4
Košice	16,6	Banská Bystrica	15,3	Košice	17,5	Banská Bystrica	14,8
Pezinok	15,8	Malacky	13,8	Rožňava	16,3	Košice	14,7
Komárno	14,8	Žiar nad Hronom	13,6	Martin	16,1	Nové Zámky	14,5

Tab. 1.4 Obvody SR s najnižším podielom sobášov vyššieho poradia (v %)

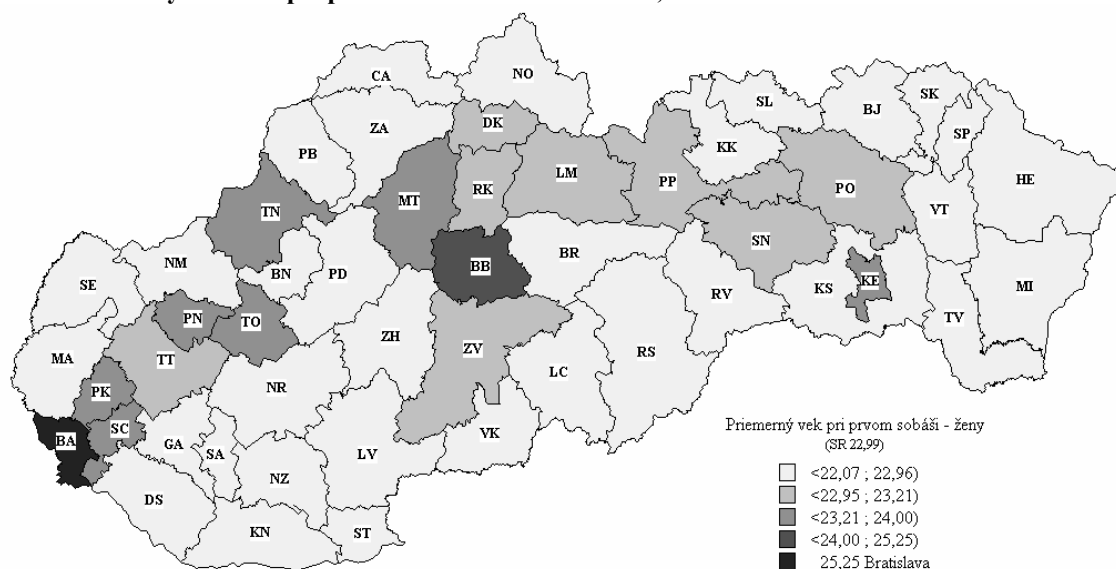
1996-1999				2000-2003			
muži		ženy		muži		ženy	
Námestovo	2,6	Námestovo	2,2	Námestovo	3,3	Námestovo	2,6
Stará Ľubovňa	3,1	Stará Ľubovňa	2,6	Stará Ľubovňa	4,0	Stará Ľubovňa	2,7
Svidník	4,6	Bardejov	3,7	Vranov nad Topľou	4,9	Stropkov	4,1
Bardejov	4,9	Stropkov	4,7	Svidník	5,3	Bardejov	4,4
Stropkov	5,6	Vranov nad Topľou	4,9	Stropkov	5,8	Kežmarok	4,5

Vo väčšine obvodov v období 2000-2003 došlo k zvýšeniu podielu sobášov druhého a vyššieho poradia, takže jednotlivé obvody vytvorili omnoho ucelenejšie regionálne útvary ako v predchádzajúcom období. Naďalej vysoká hodnota tohto ukazovateľa (13,6-26,5% u mužov a 11,5-20,4% u žien) bola v obvodoch na juhozápade - Bratislava, Malacky, Pezinok, Senec, pozdĺž celého južného Slovenska - od Dunajskej Stredy až po Rožňavu a v takmer celom stredoslovenskom regióne (Martin, Banská Bystrica, Prievidza, Žiar nad Hronom, Zvolen). Najvyšší nárast podielu sobášov vyššieho poradia mužov bol zaznamenaný v obvodoch Malacky, Nové Zámky, Žiar nad Hronom, Rožňava a Rimavská Sobota, u žien v obvodoch Dunajská Streda, Komárno, Nitra a Rimavská Sobota. Vo východoslovenskom regióne patril k obvodom s najvyšším podielom sobášov druhého a vyššieho poradia iba jediný obvod – Košice. V období 2000-2003 sa regionálne útvary obvodov s nízkym podielom sobášov vyššieho poradia rozšírili o Dolný Kubín a Prešov v prípade žien a o Košice-okolie v prípade mužov.

Mapa 1.5 Priemerný vek mužov pri prvom sobáší v obvodoch SR, 1996-1999

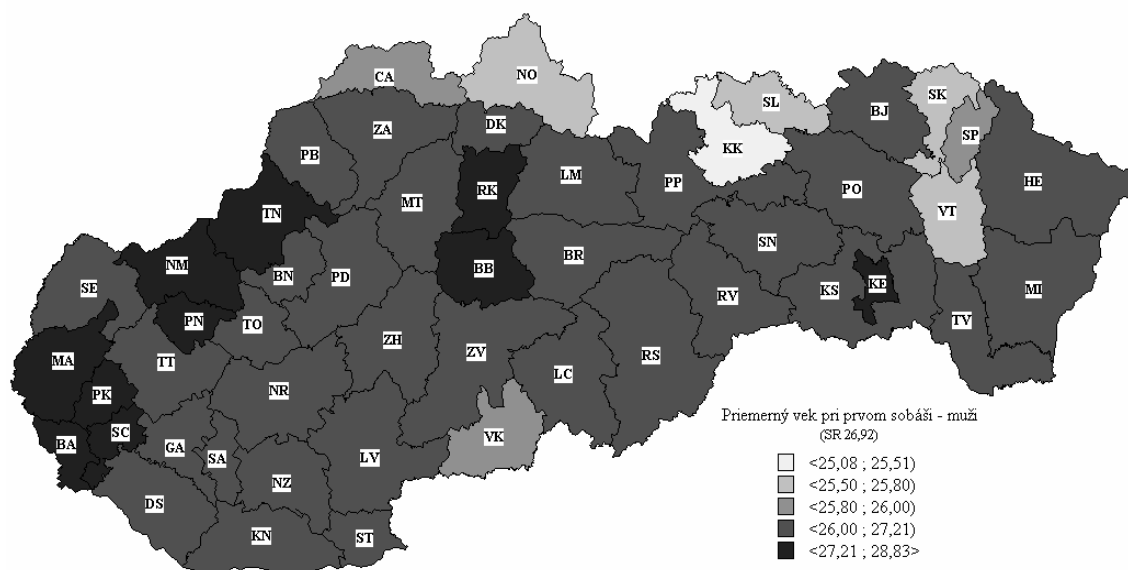

Mapa 1.6 Priemerný vek žien pri prvom sobáší v obvodoch SR, 1996-1999

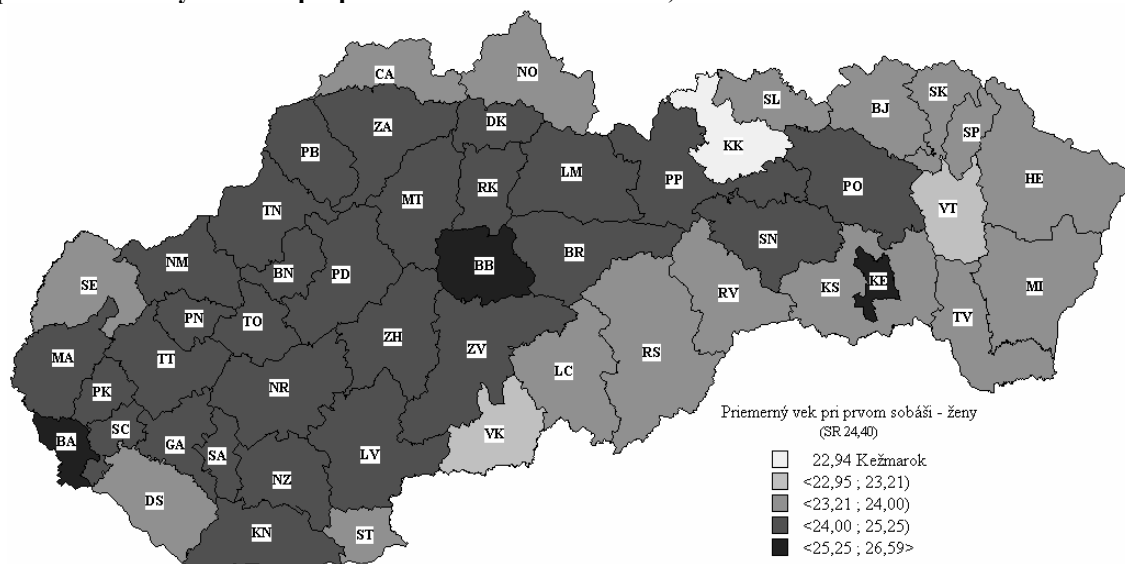

V období 1996-1999 bola najvyššia sobášnosť mužov aj žien vo veku 20-24 rokov. Výnimkou sú obvody Bratislava a Košice, v ktorých sa najvyššia sobášnosť mužov presunula do vekovej kategórie 25-29 ročných. Keďže ide o vysoko urbanizované centrá s možnosťami štúdia, budovania profesijnej kariéry a pod., je tento posun úplne logický. Najvyššia sobášnosť mužov aj žien vo vekových kategóriách 20-24 a 25-29 rokov bola v tých istých obvodoch, v ktorých bola v tomto období zaznamenaná najvyššia úhrnná sobášnosť a najvyšší podiel prvých sobášov. Išlo o obvody severného Slovenska Čadca, Námestovo, Žilina a obvody východoslovenského regiónu Stará Ľubovňa, Svidník, Stropkov, Vranov nad Topľou, Spišská Nová Ves, Michalovce a Trebišov. Juhozápad a stred územia SR sa vyznačoval nižšími mierami sobášnosti 20-24 a 25-29 ročných mužov a žien. Nad celoslovenským priemerom sobášnosti 20-24 ročných za obdobie 1996-1999 v oblasti západného a južného Slovenska vystupovali obvody Senica, Topoľčany, Nitra, Nové Zámky. Vo vekovej kategórii 25-29 rokov bola vyššia sobášnosť mužov v obvodoch Trenčín, Nitra, Topoľčany a 25-29 ročných žien v obvodoch Pezinok, Trenčín, Piešťany, Topoľčany. V stredoslovenskom regióne je obodom so zvýšenou sobášnosťou 25-29 ročných mužov a žien Banská Bystrica. Pomerne významná bola v období 1996-1999 aj sobášnosť 30-34 ročných mužov (najvyššia v obvodoch Bratislava, Martin, Banská Bystrica) a žien do 19 rokov (najvyššia v obvodoch Kežmarok, Vranov nad Topľou, Michalovce, Rožňava a Trebišov). S rastúcim vekom intenzita sobášnosti vo všetkých obvodoch SR klesala.

Mapa 1.7 Priemerný vek mužov pri prvom sobáši v obvodoch SR, 2000-2003

Mapa 1.8 Priemerný vek žien pri prvom sobáši v obvodoch SR, 2000-2003

V období 2000-2003 sa najvyššia sobášnosť mužov presunula z kategórie 20-24 ročných do kategórie 25-29 ročných. Najvyššia sobášnosť mužov tejto vekovej kategórie bola v obvodoch Pezinok, Piešťany a Bratislava. V obvode Bratislava bola zároveň aj najvyššia sobášnosť 30-34 ročných mužov. V prípade žien zostala najvyššia sobášnosť vo väčšine obvodov vo vekovej kategórii 20-24 ročných, tak ako v predchádzajúcom období, okrem Bratislavy, v ktorom sa najčastejšie vydávali 25-29 ročné ženy. Najvyššie miery sobášnosti 20-24 ročných žien boli v období 2000-2003 v obvodoch Čadca, Námestovo, Kežmarok a Vranov nad Topľou. V posledných dvoch spomínaných obvodoch bola zároveň aj najvyššia sobášnosť žien do 19 rokov. Vo väčšine obvodov sa v sledovanom období znížila sobášnosť v najnižších vekových kategóriách - do 19 rokov a 20-24 ročných. Najvýraznejšie klesla sobášnosť mužov do 19 rokov v obvodoch Malacky, Senica, Dunajská Streda, Lučenec, Rožňava a Trebišov. V prípade žien tejto vekovej kategórie to boli obvody Rožňava, Košice-okolie, Michalovce, Dunajská Streda, Komárno, Veľký Krtíš a Lučenec. Miera sobášnosti 20-24 ročných mužov a žien klesla okrem spomínaných obvodov ešte u mužov v obvode Komárno a Nové Zámky a u žien v obvodoch Stará Ľubovňa, Banská Bystrica a Martin. Opačný trend je vo vekovej kategórii 25-29 ročných žien a 30-34 ročných mužov. Výrazný nárast sobášnosti 25-29 ročných žien mali obvody Liptovský Mikuláš, Dolný Kubín a Bratislava. V prípade 30-34 ročných mužov sa sobášnosť zvýšila najviac v obvodoch Bratislava, Košice, Pezinok a Galanta. Presun najvyššej intenzity sobášnosti do vyšších vekových kategórií v posledných rokoch je jedným zo zásadných prejavov zmien v sobášnom správaní sa slovenskej populácie. Ide o prirodzený jav, ktorý je výsledkom celého radu spoločenských zmien, ale súvisí aj s osobným postojom predovšetkým mladých ľudí k manželstvu a rodičovstvu.

S posunom sobášnosti do vyššieho veku súvisí aj postupné zvyšovanie priemerného veku mužov a žien pri prvom sobáši a priemerného veku mužov a žien u všetkých sobášov. V období 1996-1999 bol najvyšší priemerný vek pri prvom sobáši u oboch pohlaví na západnom Slovensku, a to v obvodoch Bratislava, Pezinok, Senec, Piešťany Trenčín. V stredoslovenskom regióne mali najvyšší priemerný vek pri prvom sobáši obvody v okolí Ružomberka: Banská Bystrica, Martin a v prípade mužov aj Dolný Kubín a Liptovský Mikuláš. Na východe územia vystupoval samostatne obvod Košice. Na väčšine územia SR mali obvody priemerný vek pri prvom sobáši mužov aj žien na úrovni celoslovenského priemeru 25,4 rokov a 23,0 rokov.

V období 2000-2003 sa zvýšenie priemerného veku pri prvom sobáši – v priemere o 1,5 roka u oboch pohlaví, výrazne prejavilo na priestorovom rozložení obvodov. Obvody s vysokým priemerným vekom mužov pri prvom sobáši zaberali takmer celé územie Slovenska, v prípade žien takmer celý západoslovenský a stredoslovenský región. Najvyšší priemerný vek mužov pri prvom sobáši bol v štyroch menších geografických zoskupeniach. Prvé dva vznikli na juhozápadnom (na území obvodov Malacky, Pezinok, Bratislava, Senec) a západnom Slovensku (Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Piešťany). Tretí regionálny celok tvorili dva stredoslovenské regióny Banská Bystrica a Ružomberok a nakoniec štvrtý tvoril samostatný obvod Košice. Najvyšší priemerný vek pri prvom sobáši žien sa koncentroval do troch našich najľudnatejších obvodov: Bratislava, Košice a Banská Bystrica. Obvody pozdĺž hraníc mali v období 2000-2003 vzhľadom na ostatnú časť územia nižší priemerný vek pri prvom sobáši. V prípade žien sa táto skutočnosť prejavila o niečo výraznejšie ako u mužov. Patrili sem obvody Senica, Dunajská Streda, všetky juhoslovenské obvody od Štúrova po Trebišov vo východoslovenskom regióne a obvody pozdĺž severnej a východnej hranice SR. Z uvedeného vyplýva, že najvyšší priemerný vek pri prvom sobáši mužov aj žien je v tých obvodoch, na území ktorých sa nachádzajú veľké mestá. Naopak najnižší priemerný vek pri prvom sobáši je v menej urbanizovaných obvodoch na severe a východe územia SR, kde je na jednej strane menej príležitostí na profesijnú a spoločenskú sebarealizáciu a na strane druhej pomerne silné náboženské cítenie miestneho obyvateľstva. Obvodom s hodnotou priemerného veku pri prvom sobáši výrazne pod celoslovenským priemerom bol východoslovenský Kežmarok (25,1 u mužov a 22,9 u žien).

2. Rozvodovosť

Na rozdiel od väčšiny demografických procesov, ktorých intenzita sa po roku 1989 výrazne zmenila, rozvodovosť na Slovensku dlhodobo vykazuje jednoznačne vzostupný trend. Krátkodobé výkyvy alebo stagnácie, ktoré sa vo vývoji rozvodovosti vyskytli, často súviseli s prijatím, resp. s novelizáciou právnych noriem v rozvodovej legislatíve.⁵ V procese liberalizácie spoločnosti sa rozvod postupne stal spoločensky akceptovanou a legislatívne dostupnou formou zániku manželstva. Dá sa povedať, že čoraz viac ľudí sa rozhodne pre radikálne ukončenie manželstva, bez pokusu o odstránenie príčiny rozvratu manželstva, resp. bez snahy o hľadanie kompromisného riešenia manželských nezhôd. Rozvod sa v podstate stal súčasťou moderného životného štýlu, a to aj napriek tomu, že predstavuje zvlášť traumatizujúci zážitok pre deti pochádzajúce z takýchto manželstiev. Napriek tomu, že rozvod je negatívny sociálny jav, z demografického hľadiska sa rozvodovosťou zvyšuje sobášny a reprodukčný potenciál populácie.

V druhej polovici 90. rokov sa rozvodom končilo viac ako 9 tisíc manželstiev ročne. V roku 2001 sa počet rozvodov blížil už k 10 tisícom a v roku 2002 bol tento počet vysoko prekročený - počet rozvodov vtedy dosiahol svoje historické maximum - takmer 11 tisíc. V sledovanom období sa počet rozvodov zvýšil z 9,4 tisíc v roku 1996 na 10,7 tisíc v roku 2003, čo v relatívnom vyjadrení predstavuje nárast až 14%. V tomto období bol rastúci trend rozvodovosti trikrát prerušený – v roku 1997, 2000 a 2003. V prvých dvoch prípadoch šlo o mierne jednorazové zníženie, po ktorom nasledovalo opätovné zvýšenie počtu rozvodov. Dá sa predpokladať, že ani po roku 2003 nás nečaká obrat vo vývoji rozvodovosti.

Podobným spôsobom sa vyvíjali aj všetky ukazovatele intenzity rozvodovosti. Štandardizovaná hrubá miera rozvodovosti⁶ mala v roku 1996 hodnotu 3,59‰ u mužov a 3,41‰ u žien. Na konci sledovaného obdobia sa zvýšila u oboch pohlaví rovnako - približne o 0,3 bodu, na 3,92‰ u mužov a 3,72‰ u žien. Svoje maximálne hodnoty však dosiahla v roku 2002 – 4,03‰ v prípade mužov a 3,82‰ v prípade žien. Pri klesajúcej sobášnosti a rastúcej rozvodovosti sa výrazne zvyšuje index rozvodovosti. Na 100 sobášov uzavretých v roku 1996 pripadalo 34,2 rozvodov. Do roku 2003 sa index rozvodovosti zvýšil na 41,2%. Najviac rozvodov, 43,7 na 100 sobášov, však bolo opäť v roku 2002. Keďže úroveň rozvodovosti nie je závislá na počte sobášov uzavretých v sledovanom roku, ale na počtoch sobášov z predchádzajúcich rokov a na rozdelení rozvodov podľa dĺžky trvania manželstva, má index rozvodovosti iba orientačný význam. Objektívnejším ukazovateľom intenzity rozvodovosti je úhrnná rozvodovosť⁷. Rast úhrnnej rozvodovosti od roku 1996 (0,26) sa zintenzívnili zvlášť v priebehu rokov 2000-2002. Od roku 2002 sa úhrnná rozvodovosť udržiava na hodnote 0,33, takže na Slovensku sa momentálne rozvádza v priemere každé tretie manželstvo. Súčasná hodnota úhrnnej rozvodovosti je oproti roku 1996 vyššia o 27%. S odsúvaním sobáša do neskoršieho veku logicky súvisí aj zvyšovanie priemerného veku pri rozvode, ktorý sa počas sledovaného obdobia zvýšil u oboch pohlaví približne o dva roky (z 36,8 rokov u mužov a 34,2 rokov u žien v roku 1996 na 38,9 a 36,3 rokov v roku 2003). Čiastočný vplyv na zvyšovanie priemerného veku pri rozvode má aj predlžujúca sa dĺžka trvania rozvádzaného manželstva. Tá sa rovnako ako priemerný vek pri rozvode mužov aj žien zvýšila v sledovanom období o 2 roky, z 11,3 rokov v roku 1996 na 13,3 rokov v roku 2003. V priebehu sledovaného obdobia sa najčastejšie rozvádzali muži vo veku 30-34 rokov a ženy vo veku 25-29 rokov. Od roku 2001 sa však maximálna miera rozvodovosti žien posunula o kategóriu vyššie, t.j. do kategórie 30-34 ročných žien. Pomerne vysoké miery rozvodovosti sú aj u 35-40 a 40-44 ročných mužov a žien. V roku 2000 bol zaujímavý výrazný pokles mier rozvodovosti oboch pohlaví vo všetkých vekových kategóriách od 15 do 44 rokov. S rastúcim vekom sa miery rozvodovosti u oboch pohlaví znižujú. Napriek dlhodobo rastúcim mieram rozvodovosti vo vyšších vekových kategóriách možno pozitívne hodnotiť postupné znižovanie rozvodovosti v najnižších vekových skupinách 15-19 ročných a 20-24 ročných mužov a žien.

Z celkového počtu návrhov na rozvod tvoria viac ako dve tretiny návrhy podané ženami a takmer 80% návrhov na rozvod manželstva aj rozvodom končí. Ako najčastejšiu príčinu rozvratu manželstva v sledovanom období označovali muži aj ženy rozdielnosť pováh, názorov a záujmov. Ide o veľmi všeobecné pomenovanie príčiny rozvodu, do ktorej sa často zaraďujú aj mnohé z iných konkrétnych príčin. V roku 2003 do tejto skupiny príčin rozvodov patrilo až 58% z celkového počtu rozvodov, kým v roku 1996 to bolo zhruba o 10% menej. U mužov je na druhom mieste alkoholizmus. Podiel rozvodov zapríčinených alkoholizmom muža sa v období 1996-2003 znížil z 12,8% na 10,4%. U žien tvorili druhú najpočetnejšiu skupinu rozvody, u ktorých súd nezistil zavinenie. Aj v tomto prípade došlo

⁵ V súčasnosti u nás už 40 rokov platí Zákon č. 94/1963 Z.z. O rodine, novelizovaný základnými zmenami a doplnkami v rokoch 1982, 1992, 2002 (zákon č. 132/1982 Zb.; zákon č. 234/1992 Zb.; zákon č. 72/2002 Zb.; zákon č. 127/2002 Zb.; zákon č. 198/2002 Zb.) 20. augusta 2004 bol do NR SR doručený vládny návrh nového zákona o rodine, keďže zákon z roku 1963 už nedostatočne reaguje na vývoj a zmeny, ktoré nastávajú v spoločnosti. Rozsah navrhovaných zmien prekročil možnosti priamej novelizácie zákona a vyžiadaval si zmeniť nielen pôvodnú systematiku zákona, ale i prijať nový zákon.

⁶ Za štandard bola zvolená veková štruktúra populácie SR v roku 1996.

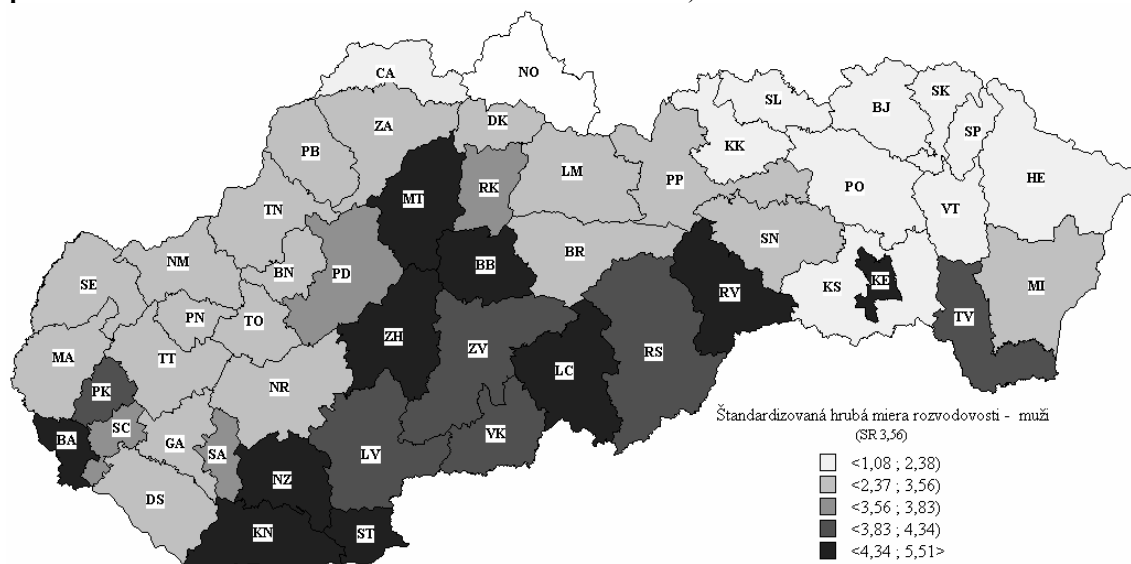
⁷ Úhrnná rozvodovosť vyjadruje priemerný počet rozvodov pripadajúcich na jeden sobáš.

v sledovanom období k zníženiu podielu rozvodov, u ktorých súd nezistil zavinenie na strane ženy – z 22,8% v roku 1996 na 17,5% v roku 2003. Najvyšší podiel rozvodov, u ktorých súd nezistil príčinu na strane ženy, bol zaznamenaný v roku 1999 (24,4%). Ostatné príčiny, inde nezahrnuté, tvoria u mužov aj u žien tretiu najpočetnejšiu skupinu rozvodov, ďalej nasleduje nevera.

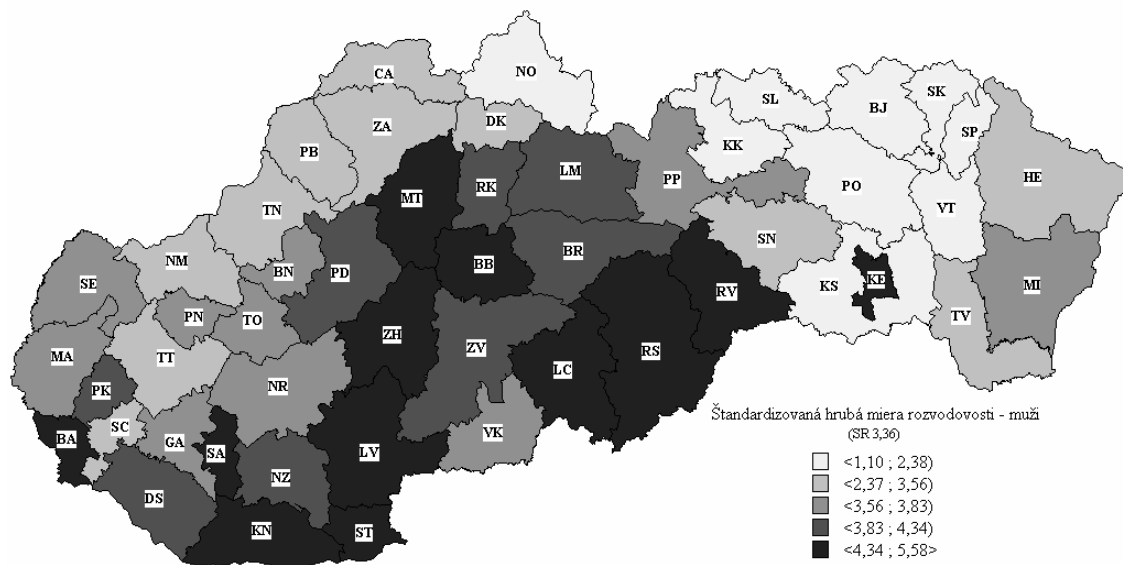
Počet rozvedených manželstiev s deťmi viac ako dvojnásobne prevyšuje počet bezdetných. Pozitívnym faktom však je, že sa podiel rozvodov s maloletými deťmi postupne znižuje zo 74,5% v roku 1996, na 70,7% v roku 1999 a nakoniec na 69,7% v roku 2003. Na druhej strane rastie počet aj podiel rozvodov bezdetných manželstiev, ktorý sa zvýšil z 25,5% na začiatku sledovaného obdobia na súčasných 30%. Dlhodobu sa najčastejšie rozvádzať manželstvá s jedným dieťaťom. Ich podiel na celkovom počte rozvodov sa v celom sledovanom období pohyboval od 39,5% do 41%, s maximom v roku 2003. Na druhom mieste sú manželstvá s dvoma deťmi. Všeobecne platí, že počet rozvodov klesá s rastúcim počtom detí v rodine. Priemerný počet detí v rozvedených manželstvách (1,07) sa od roku 2000 nemenil, až v roku 2003 bol zaznamenaný jeho mierny pokles na 1,02. Pravdepodobne to súvisí s celkovým trendom poklesu pôrodnosti na Slovensku.

Načrtnuté trendy vývoja rozvodovosti sa v období 1996-2003 prejavili aj na úrovni obvodov SR. Medzi jednotlivými obvodmi existujú rozdielnosti, ktoré sú výsledkom pôsobenia viacerých faktorov. K rozhodujúcim patria religiózne a kultúrne vplyvy, ďalej veková a národnostná štruktúra obyvateľstva, či ekonomický rozvoj územia a stupeň urbanizácie.

Mapa 2.1 Štandardizovaná rozvodovosť mužov v obvodoch SR, 1996-1999

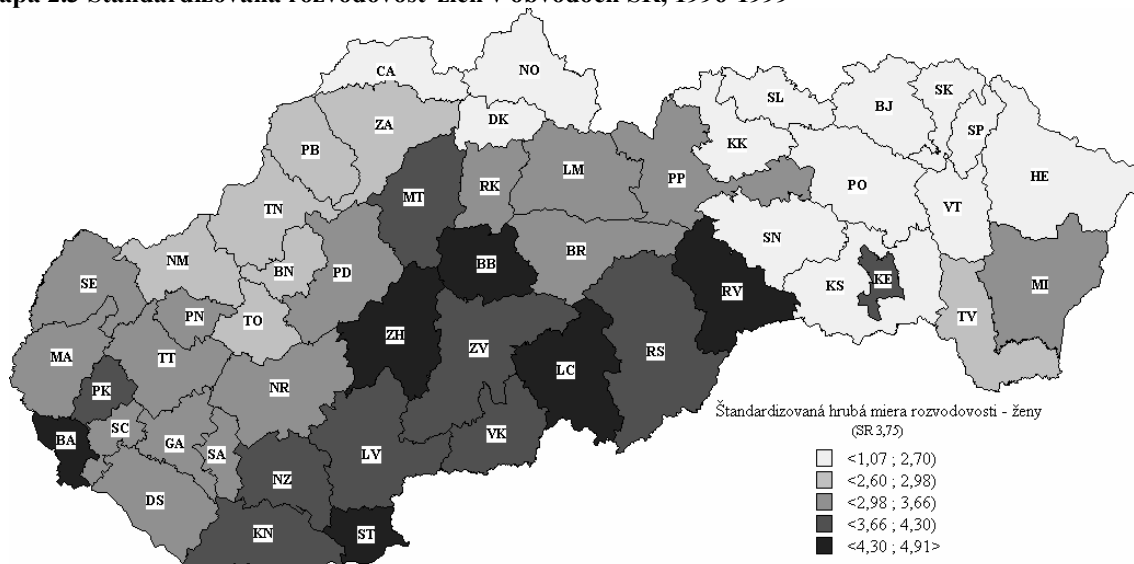

Mapa 2.2 Štandardizovaná rozvodovosť mužov v obvodoch SR, 2000-2003

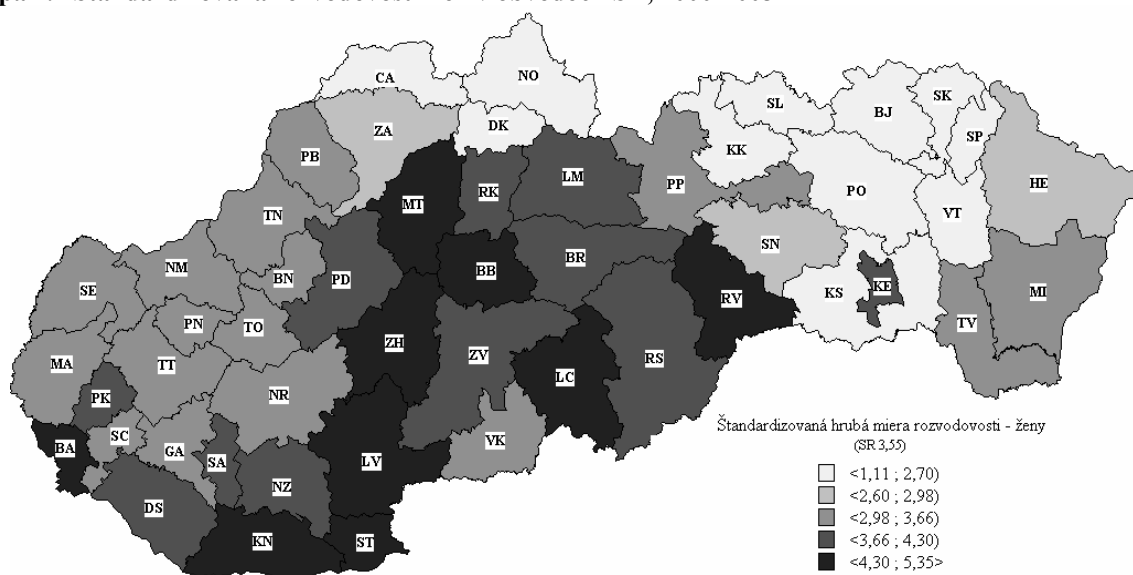

Podiel rozvodov v obvodoch SR sa v období 2000-2003 zvýšil v porovnaní s obdobím 1996-1999 o 8,7%. Počet rozvodov sa zvýšil v 42 obvodoch a v 8 obvodoch došlo k jeho zníženiu. Zaujímavé je, že k najväčšiemu zníženiu absolútneho počtu rozvodov došlo v dvoch najľudnatejších obvodoch Bratislava a Košice, kde by sa skôr mohol očakávať ich nárast. Najviac rozvodov pribudlo v obvodoch Nitra, Dunajská Streda a Trenčín. Najvyšší podiel rozvodov z celového počtu rozvodov SR pripadal v období 1996-1999 aj v období 2000-2003 na obvody Bratislava, Košice, Prievidza, Komárno, Žilina.

Mapa 2.3 Štandardizovaná rozvodovosť žien v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 2.4 Štandardizovaná rozvodovosť žien v obvodoch SR, 2000-2003

Štandardizovaná hrubá miera rozvodovosti mužov sa v období 1996-1999 pohybovala v rozmedzí od 1,08‰ v obvode Námestovo do 5,51‰ v obvode Bratislava. U žien to bolo od 1,07‰ v obvode Námestovo do 4,91‰ v obvode Štúrovo. Približne v rovnakom intervale sa pohybovali hodnoty štandardizovanej hrubej miery rozvodovosti aj v období 2000-2003. U mužov to bolo od 1,10‰ v obvode Námestovo do 5,58‰ v obvode Banská Bystrica a u žien od 1,11‰ v obvode Námestovo do 5,35‰ v obvode Rožňava. Najvyššia rozvodovosť mužov so štandardizovanými mierami nad 4,34‰ bola v období 1996-1999 okrem obvodov Bratislava a Košice aj v obvodoch v Komárno, Štúrovo a Nové Zámky na juhu Slovenska. Z juhoslovenského regiónu je možné k prechádzajúcim obvodom priradiť ešte Lučenec a Rimavskú Sobotu a v stredoslovenskom regióne Žiar nad Hronom, Banskú Bystricu a Martin. S obvodmi Levice, Veľký Krtíš, Zvolen a Rimavská Sobota, v ktorých bola štandardizovaná miera rozvodovosti mužov o niečo nižšia (3,83‰-4,34‰), tvorili už spomínané obvody najrozsiahlejší regionálny útvar s vysokou intenzitou rozvodovosti. Celá západná časť územia SR mala v období 1996-1999 stredne vysoké hodnoty štandardizovanej miery rozvodovosti mužov. Severné obvody stredného Slovenska – Čadca, Námestovo a prakticky

všetky obvody na východe SR, s výnimkou Trebišova a Michaloviec, mali naopak najnižšie hodnoty tohto ukazovateľa. Ide o územie s vysokým podielom veriacich, predovšetkým katolíckeho vierovyznania.

V nasledujúcom období 2000-2003 sa priestorové rozloženie štandardizovanej miery rozvodovosti mužov zachovalo. Dokonca došlo k prepojeniu viacerých regionálnych celkov s najvyššími mierami štandardizovanej rozvodovosti mužov do rozsiahleho útvaru, ktorý sa rozprestieral od obvodu Dunajská Streda, Šaľa, Nové Zámky, Komárno, Štúrovo, Levice na juhu, ďalej prechádzal na stredné Slovensko cez obvody Martin, Ružomberok, Liptovský Mikuláš, Banská Bystrica, Brezno, Žiar nad Hronom, Zvolen a zasahoval do juhoslovenskej kotliny, kde zahŕňal obvody Lučenec, Rimavská Sobota a Rožňava. Pozitívne zníženie štandardizovanej miery rozvodovosti mužov v období 2000-2003 nastalo oproti obdobiu 1996-1999 v 13 obvodoch. Išlo však o zníženie v desatinách bodu, ktoré sa prejavilo najviac v obvode Trebišov (zo 4,09‰ na 3,16‰). V ostatných obvodoch – približne u troch štvrtín - sa rozvodovosť zvýšila, najvýraznejšie v obvodoch Dunajská Streda, Bánovce nad Bebravou a Stropkov.

U žien bolo priestorové rozloženie štandardizovanej miery rozvodovosti v období 1996-1999 veľmi podobné ako u mužov. Obvody s najvyššími štandardizovanými mierami rozvodovosti (s hodnotou nižšou o niekoľko desiatín ako u mužov) sa rozprestierali pozdĺž celej južnej hranice od Komárna až po Rožňavu a zasahovali aj do centrálnej časti stredoslovenského regiónu. Západná a čiastočne aj juhozápadná časť územia bola v tomto období rozdelená na dva kompaktné regionálne útvary. V južnej časti sa rozprestierala od obvodov Senica a Piešťany smerom k Dunajskej Strede so štandardizovanou mierou rozvodovosti žien 2,98‰-3,66‰ a smerom na sever od Topoľčian a Nového Mesta nad Váhom s nižšou hodnotou štandardizovanej miery rozvodovosti žien (2,60‰-2,98‰). Výnimkou sú obvody Bratislava, s najvyššou štandardizovanou mierou rozvodovosti (4,75‰) a Pezinok, u ktorého hodnota tohto ukazovateľa je na úrovni celoslovenského priemeru (3,75‰). Aj v nasledujúcom období 2000-2003 bola priestorová diferenciácia štandardizovanej miery rozvodovosti žien podobná ako u mužov, hoci v západnej časti územia SR bol vytvorený homogénnejší regionálny útvar obvodov so štandardizovanou mierou rozvodovosti 2,98‰-3,66‰. V porovnaní s obdobím 1996-1999 sa štandardizovaná miera rozvodovosti žien vyvíjala vo väčšine obvodov negatívne. Rovnako ako u mužov len v 13 prípadoch sa jej hodnota znížila, maximálne o 0,4 bodu v obvode Senec na 3,00‰.

Tab. 2.1 Obvody SR s najväčšou priemernou dĺžkou trvania manželstva v rokoch

1996-1999		2000-2003	
Stropkov	13,48	Stará Ľubovňa	14,74
Rožňava	13,40	Bratislava	14,32
Žilina	13,08	Svidník	14,20
Bratislava	13,04	Košice	13,92
Rimavská Sobota	12,93	Dolný Kubín	13,91

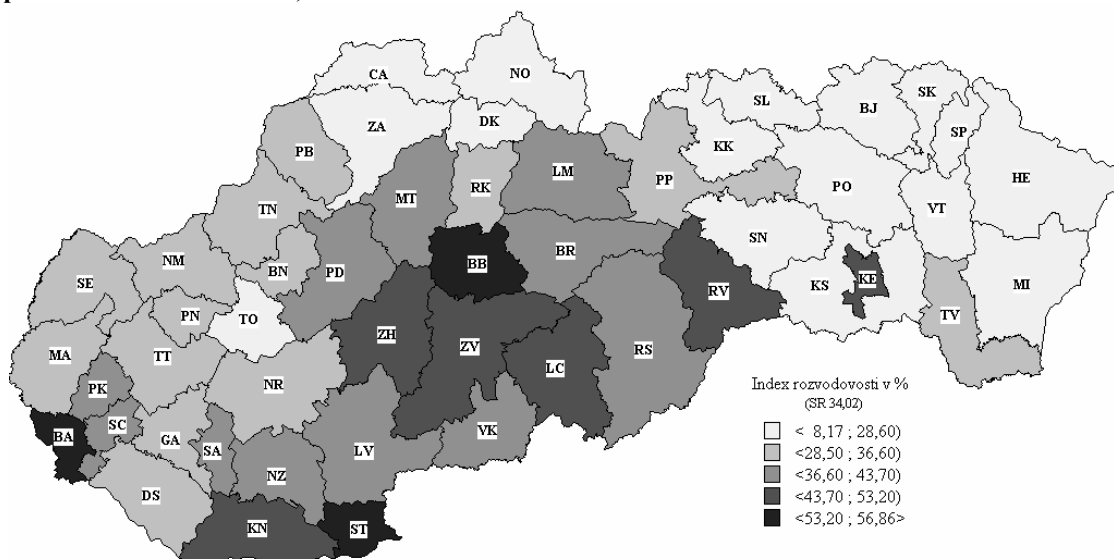
Tab.2.2 Obvody SR s najmenšou priemernou dĺžkou trvania manželstva v rokoch

1996-1999		2000-2003	
Komárno	11,22	Nové Zámky	12,22
Šaľa	11,31	Komárno	12,28
Čadca	11,33	Trebišov	12,55
Dunajská Streda	11,45	Dunajská Streda	12,62
Stará Ľubovňa	11,58	Bánovce nad Bebravou	12,68

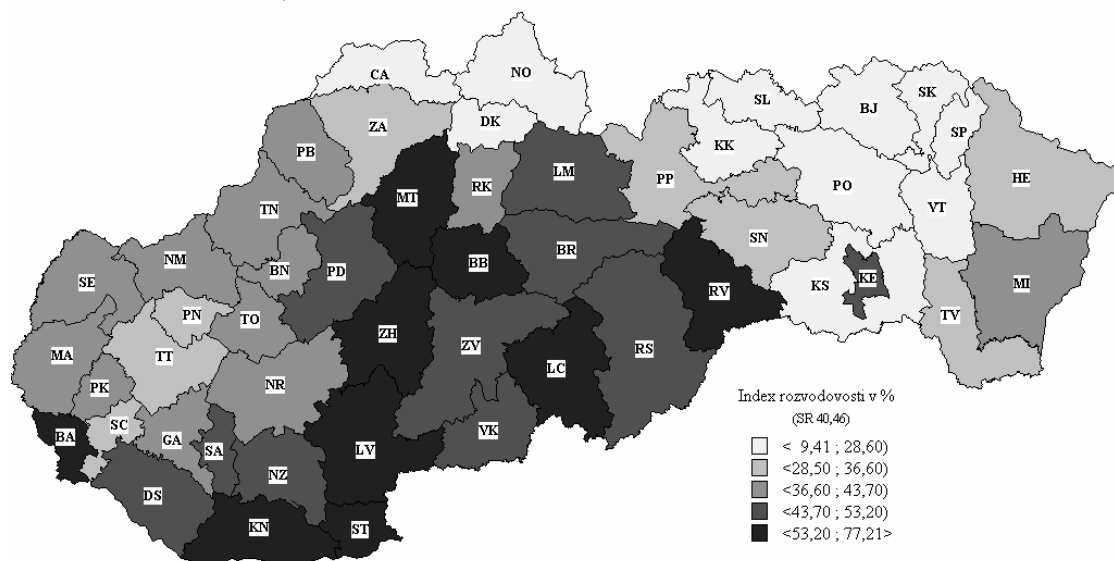
Trend zvyšovania priemernej dĺžky manželstva pri rozvoje sa v sledovanom období prejavil aj na úrovni obvodov. Pri porovnaní obdobia 1996-1999 s obdobím 2000-2003 došlo k zníženiu priemernej dĺžky manželstva iba v jednom prípade – v obvode Stropkov na súčasných 12,8 rokov. V piatich obvodoch (Senec, Bánovce nad Bebravou, Nové Zámky, Žiar nad Hronom a Revúca) sa priemerná dĺžka trvania rozvádzajúceho manželstva nezmenila, v ostatných 44 obvodoch sa zvýšila, najviac o tri roky v obvode Stará Ľubovňa - na 14,7 rokov, čo bolo o 1,3 roka viac ako bol celoslovenský priemer v období 2000-2003. V obvodoch, u ktorých došlo k zvýšeniu priemernej dĺžky manželstva pri rozvoje, išlo o zvýšenie o jeden (37 obvodov) až dva roky (7 obvodov – Šaľa, Čadca, Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Zvolen, Humenné a Spišská Nová Ves). Z priestorového hľadiska bolo rozloženie priemernej dĺžky rozvádzajúceho sa manželstva v období 1996-1999 na území SR pomerne rôznorodé. Obvody s najväčšou priemernou dĺžkou manželstva sa vyskytovali samostatne a zväčša s jedným susedným obvodom vytvárali malé kompaktné celky, napr. Stropkov a Svidník, Rožňava a Rimavská Sobota, Bratislava a Senec a osamotený obvod Žilina. V tomto období vznikli na území SR dva výraznejšie kompaktné regionálne útvary. Prvý vznikol na západnom Slovensku z obvodov Nové Mesto nad Váhom, Piešťany, Topoľčany, Trenčín, Bánovce nad Bebravou, Prievidza, Považská Bystrica a plynulo zasahoval aj do stredoslovenského regiónu, do obvodov Žilina, Dolný Kubín, Martin, Banská Bystrica a Žiar nad Hronom. V spomínaných obvodoch bola priemerná dĺžka manželstva pri rozvoje 12,2-12,7 rokov, okrem Nového Mesta nad Váhom, Žiliny a Banskej Bystrice, kde boli tieto hodnoty vyššie o 0,1-0,4

roka. Druhý útvar vznikol na východnom Slovensku a tvorili ho obvody Humenné, Vranov nad Topľou, Michalovce, Trebišov, Košice okolie a Spišská Nová Ves s priemernou dĺžkou trvania rozvádzajúceho sa manželstva 11,2-12,2 rokov. V období 2000-2003 predlžovanie priemernej dĺžky manželstva pri rozvode spôsobilo, že takmer celé územie SR tvoril jeden regionálny typ s maximálnymi hodnotami tohoto ukazovateľa 13,3-14,7 rokov. Najnižšia priemerná dĺžka manželstva pri rozvode bola na južnom Slovensku – v obvodoch Nové Zámky, Dunajská Streda a Komárno a v obvode Bánovce nad Bebravou.

Mapa 2.5 Index rozvodovosti, 1996-1999

Mapa 2.6 Index rozvodovosti, 2000-2003

Index rozvodovosti je ďalším ukazovateľom, ktorý v sledovanom období vykazoval negatívny vývoj. Ani zvýšená sobášnosť v posledných dvoch rokoch sledovaného obdobia a mierne zníženie rozvodovosti v roku 2003 nezastavili nárast indexu rozvodovosti. Počet rozvodov pripadajúcich na 100 sobášov sa medzi prvou a druhou časťou sledovaného obdobia zvýšil v 97% obvodov, najviac z hodnoty 48,8 na 77,2 v obvode Rožňava a najmenej v obvode Dolný Kubín z 27,9 na 28,5. Len v troch prípadoch sa index rozvodovosti znížil. Išlo o obvody Bratislava, Senec a Kežmarok. Obvody s najnižším indexom rozvodovosti (8,2-28,6) v období 1996-1999 sa nachádzali na severe Slovenska - Čadca, Námestovo, Žilina a Dolný Kubín a takmer na celom území východoslovenského regiónu, okrem obvodov Košice a Trebišov. Najviac rozvodov na 100 sobášov bolo v obvodoch Bratislava (56,9), Banská Bystrica (54,2) a Štúrovo (54,7). Výrazný regionálny typ s vyšším indexom rozvodovosti 43,7-53,2% vytvorili v období 1996-1999 obvody Žiar nad Hronom, Zvolen, Lučenec v južnej časti stredoslovenského regiónu. V nasledujúcom období 2000-2003 sa v dôsledku výrazného zvýšenia indexu rozvodovosti územie Slovenska rozdelilo na tri oblasti – severovýchodnú oblasť s nízkym indexom rozvodovosti, západnú oblasť so stredne vysokým indexom rozvodovosti a

centrálnu oblasť stredoslovenského regiónu s najvyšším indexom rozvodovosti. Zaujímavý regionálny útvar vznikol z obvodov Martin, Banská Bystrica, Žiar nad Hronom, Levice, Štúrovo a Komárno s indexom rozvodovosti 53,2-77,2%, ktorý v podstate tvorí hranicu medzi spomínanou západoslovenskou a stredoslovenskou oblasťou.

V porovnaní s obdobím 1996-1999 vzrástol počet rozvedených manželstiev s maloletými deťmi v obvodoch SR o takmer 5%. Vo viac ako 80% obvodov došlo k zvýšeniu celkového počtu rozvedených manželstiev s maloletými deťmi. Naopak, iba v 9 prípadoch bol zaznamenaný ich pokles, najväčší (11,5%) bol v obvode Bratislava, v ktorom sa počet rozvedených manželstiev s maloletými deťmi znížil v období 2000-2003 na takmer 3 tisíc. V tomto obvode je dlhodobo najvyšší podiel rozvedených manželstiev s deťmi (v období 2000-2003 to bolo až 95% všetkých realizovaných rozvodov v obvode). Celkovo teda môžeme vývoj rozvodovosti manželstiev s maloletými deťmi hodnotiť negatívne.

Rozdelenie rozvodov manželstiev podľa počtu maloletých detí je výrazne ovplyvnené vývojom plodnosti. Prechod k novému reprodukčnému modelu, ktorý je charakteristický znížením priemerného počtu detí v rodinách, sa prejavil aj vo zvýšení počtu rozvodov práve u manželstiev s jedným dieťaťom. Potvrdzuje to aj skutočnosť, že vo všetkých obvodoch sa v celom sledovanom období najčastejšie rozvádzali práve jednodetné manželstvá. V období 1996-1999 sa ich podiel pohyboval v intervale od 23,6% v obvode Stropkov, do 49% v obvode Dunajská Streda, v období 2000-2003 sa dolná i horná hranica intervalu zvýšila na 35% v obvode Bardejov a na 50,8% v obvode Štúrovo. V takmer dvoch tretinách obvodov sa v období 2000-2003 podiel rozvedených manželstiev s jedným dieťaťom zvýšil oproti predchádzajúcemu obdobiu 1996-1999, najviac o 21,3 bodu v obvode Stropkov na 44,9%. Priestorové rozloženie obvodov podľa podielu rozvodov s jedným dieťaťom bolo v sledovanom období pomerne rôznorodé, s výraznými diferenciami medzi jednotlivými obvodmi. Môžeme však zovšeobecniť, že obvody s najvyšším podielom rozvedených manželstiev s jedným dieťaťom boli v celom sledovanom období na juhozápade (Bratislava, Pezinok, Malacky, Senec) a juhu Slovenska (Dunajská Streda, Galanta, Komárno, Nové Zámky, Štúrovo a Veľký Krtíš), t.j. práve v tých oblastiach, kde je aj nízka úhrnná plodnosť, a teda aj nižší počet detí v rodine. Naopak v oblastiach, kde je posun v reprodukčnom správaní smerom k novému reprodukčnému modelu pomalší, kde pretrvávajú model viacdetej rodiny, je podiel rozvodov s jedným dieťaťom najnižší. Ide o obvody na severe a východe Slovenska: Námestovo, Kežmarok, Stará Ľubovňa, Bardejov, Stropkov, Poprad. V období 2000-2003 sa však obvody Stropkov a Stará Ľubovňa zaradili k obodom s najvyššími hodnotami podielu rozvodov manželstiev s jedným dieťaťom. Opačný prechod zo skupiny obvodov s relatívne vysokým podielom rozvedených manželstiev s jedným dieťaťom do skupiny s nízkou hodnotou tohto podielu zaznamenal obvod Čadca.

Rozvodovosť manželstiev s dvoma, troma a viacerými deťmi sa v sledovanom období vyvíjala pozitívne. Ako už bolo spomenuté pokles počtu i podielu rozvodov viacdetejných manželstiev bol zapríčinený nie tak samotným klesaním rozvodovosti týchto manželstiev, ako tým, že v dôsledku poklesu plodnosti sa znižuje počet rodín s dvoma a viacerými deťmi.

V prípade rozvodov manželstiev s dvoma deťmi došlo v sledovanom období k zníženiu ich podielu v 42 obvodoch SR, najvýraznejšie zníženie, zo 40% na 16,4%, zaznamenal obvod Stará Ľubovňa. Z hľadiska priestorovej diferenciácie je rozmiestnenie obvodov podľa podielu rozvodov manželstiev s dvoma deťmi opačné ako u rozvodov s jedným dieťaťom. Vysoké podiely rozvodov manželstiev, z ktorých pochádzali dve deti sa viazali predovšetkým na obvody severného a východného Slovenska, t.j. na oblasti, v ktorých je stále uprednostňovaný starší reprodukčný model s viac ako jedným dieťaťom v rodine. V období 1996-1999 tu patrili napríklad Stará Ľubovňa, Bardejov, Humenné, Dolný Kubín, v období 2000-2003 Čadca, Námestovo, Ružomberok, Spišská Nová Ves, Stropkov a Prešov.

Pokles podielu rozvodov manželstiev s počtom maloletých detí tri a viac bol zaznamenaný v 40 obvodoch SR. Rozvody manželstiev s troma a viacerými deťmi sú menej časté, preto aj ich podiel na celkovom počte rozvodov je najnižší: 3,1-14,7% v období 1996-1999 a 2,3-13,6% v období 2000-2003. K najvýraznejším zmenám podielu rozvodov s troma a viac deťmi v sledovanom období došlo v pozitívnom smere v obvode Vranov nad Topľou (zníženie podielu o 6,5 bodu na 7,3%), v negatívnom smere v obvode Rožňava (zvýšenie o 3,1 bodu na 8,5%). Najvyššie podiely rozvedených manželstiev s troma a viac deťmi mali v sledovanom období obvody na severe (Námestovo) a východe Slovenska (Stropkov, Kežmarok, Bardejov, Stará Ľubovňa), podobne ako tomu bolo v prípade rozvodov manželstiev s dvoma maloletými deťmi.

Podiel rozvedených manželstiev bez maloletých detí má rastúcu tendenciu, ktorá sa prejavila takmer vo všetkých obvodoch SR (u 80%). Táto skutočnosť je dôsledkom zväčšovania intervalu medzi sobášom a narodením dieťaťa a poklesu plodnosti v predchádzajúcom období. Rozloženie obvodov podľa podielu rozvodov manželstiev bez maloletých detí je natoľko rôznorodé, že nevytvára výrazné regionálne typy, ale väčší počet malých útvarov, tvorených zväčša dvoma susednými obvodmi. V období 1996-1999 vykazovali najvyšší podiel rozvodov bezdetných manželstiev obvody Dunajská Streda, Stropkov, Bratislava, Rožňava a Košice, v období 2000-2003 Bratislava, Košice, Michalovce, Košice-okolie a Štúrovo. V obvode Stropkov sa v priebehu sledovaného obdobia podiel rozvodov bez maloletých detí znížil natoľko, že v období 2000-2003 bol v jeho prípade zaznamenaný najnižší podiel rozvodov bezdetných manželstiev v SR (15,7%).

Najvyšší priemerný vek mužov a žien pri rozvoze má obvod Bratislava. V období 1996-1999 dosiahol hodnotu 39,39 a 36,93 rokov. V prípade mužov bol o 1,74 roka vyšší ako v poradí druhý najvyšší priemerný vek 37,65 rokov

v obvodoch Piešťany a Rožňava, v prípade žien to bolo viac o 1,11 roka ako v obvode Svidník (35,82 rokov). Priemerný vek muža pri rozvode bol v celom sledovanom období približne o 2,5 roka vyšší ako priemerný vek ženy pri rozvode, keďže väčšinou sa sobášia muži s o 2-3 roky mladšími ženami. Najvyšší priemerný vek mužov (37,09-39,39 rokov) a žien (34,63-36,93 rokov) pri rozvode v období 1996-1999 bol okrem regionálnych centier Bratislava, Košice, aj v obvodoch Piešťany, Dolný Kubín, Rožňava, Banská Bystrica, Prešov a v prípade mužov aj v obvode Topoľčany a Bardejov. Vyššie priemerné veku pri rozvode mali aj obvody, ktoré so spomínanými obvodmi susedia: na juhozápade Malacky, na západe územia SR Nové Mesto nad Váhom, Trenčín, Topoľčany, Nitra a v stredoslovenskom regióne Žiar nad Hronom. Najnižšie hodnoty priemerného veku mali u mužov (34,95-35,82 rokov) aj u žien (32,40-33,36 rokov) juhoslovenské obvody Dunajská Streda, Komárno, Štúrovo, obvody Kysúc a Oravy Čadca, Námestovo a na východe Stará Ľubovňa. K zvyšovaniu priemerného veku manželov pri rozvode dochádza v dôsledku zvyšovania sobášneho veku, ako aj v dôsledku posunu rozvodu do neskoršieho štádia manželstva.

V období 2000-2003 vzrástol v porovnaní s obdobím 1996-1999 priemerný vek mužov a žien pri rozvode vo všetkých obvodoch SR, okrem obvodu Svidník, v ktorom sa priemerný vek pri rozvode znížil u mužov o 0,4 roka na 36,65 rokov a u žien o 0,6 roka na 35,21 rokov. Priemerný vek mužov a žien pri rozvode sa v sledovanom období zvýšil v priemere o 1,1-1,2 roka. K obodom s najvyššou hodnotou tohto ukazovateľa z obdobia 1996-1999 pribudli v období 2000-2003 Malacky, Nové Mesto nad Váhom, Trenčín, Martin, Liptovský Mikuláš. Bratislava si svoje prvenstvo v rebríčku hodnôt priemerného veku pri rozvode zachovala - 40,88 rokov u mužov a 38,41 rokov u žien.

Z regionálneho hľadiska sú rozvody podľa jednotlivých príčin zo strany muža i ženy priestorovo veľmi diferencované, nevytvárajú významné kompaktné útvary, ale majú skôr pestré mozaikovité usporiadanie. Z dôvodov širokej škály príčin rozvodov budeme v analýze venovať priestor štyrom najčastejšie sa vyskytujúcim príčinám rozvodov u mužov a žien.

Najčastejšou príčinou rozvodovosti u obidvoch pohlaví v obvodoch SR bola v celom sledovanom období rozdielnosť pováh, názorov a záujmov. Táto všeobecná a pomerne univerzálna príčina, pod ktorou sa pravdepodobne skrývajú občas aj iné konkrétne príčiny. Ako u jedinej zo skupiny sledovaných príčin bol u nej zaznamenaný výraznejší nárast (v 80% obvodov vzrástol podiel rozvodov, v prípade ktorých bola táto príčina na strane muža a v 76% obvodov na strane ženy). V období 1996-1999 bolo najviac rozvodov na túto príčinu u mužov aj u žien v obvodoch Bratislava, Pezinok, Trnava, Dunajská Streda, Lučenec, Martin, Košice. V období 2000-2003 k týmto obodom pribudli Ružomberok, Bardejov, Kežmarok a Šaľa. V posledných dvoch obvodoch došlo v sledovanom období k najvýraznejšiemu nárastu rozvodov zapríčinených rozdielnosťou pováh, názorov a záujmov u oboch pohlaví.

Zo strany muža sú v poradí na ďalších miestach rozvody zapríčinené alkoholizmom a neverou. Najviac rozvodov zapríčinených alkoholizmom muža bolo v prvom sledovanom období v obvodoch východoslovenského regiónu Humenné, Trebišov, Stará Ľubovňa a Vranov nad Topľou, ako aj v obvode Považská Bystrica. Približne v dvoch tretinách obvodov sa do konca obdobia 2000-2003 podiel rozvodov spôsobených alkoholizmom na strane muža znížil – najvýraznejšie v obvodoch Námestovo, Veľký Krtíš a Považská Bystrica, ktoré aj napriek tomu spolu s obvodmi Humenné a Košice-okolie patrili do skupiny obvodov s relatívne vysokým podielom rozvodov zapríčinených alkoholizmom muža. Aj v prípade rozvodov spôsobených neverou zo strany muža bol v sledovanom období zaznamenaný výrazný pokles (62% obvodov). K obdom s najvyšším podielom rozvodov zapríčinených neverou muža patrili v období 1996-1999 Galanta, Senica, Levice, Zvolen, Poprad a Košice-okolie, v období 2000-2003 aj Považská Bystrica, Námestovo, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš a Rožňava. Pomerne významnú skupinu tvoria rozvody zapríčinené nezáujmom muža o rodinu. Iba v 11 obvodoch SR bol zaznamenaný nárast podielu rozvodov na túto príčinu (najvyšší v obvodoch Svidník, Námestovo, Michalovce a Topoľčany). V období 1996-1999 bolo najviac rozvodov, v prípade ktorých bola ako príčina uvedený nezáujem o rodinu zo strany muža v obvodoch Nitra, Šaľa, Prešov, Stará Ľubovňa, Stropkov a Svidník, v období 2000-2003 aj Topoľčany, Námestovo a Michalovce.

Zo strany ženy sú na druhom mieste v poradí rozvody, kde súd nezistil zavinenie. Vývoj rozvodovosti žien v prípade rozvodov, u ktorých súd nezistil zavinenie sa v sledovanom období vyvíjala pozitívne - iba v neceléj tretine obvodov (v 13 obvodoch) bol zaznamenaný nárast ich podielu, najviac v obvodoch Považská Bystrica, Námestovo a Košice-okolie. K obdom s vysokým podielom rozvodov, kde súd nezistil zavinenie na strane ženy, patrili v celom sledovanom období Galanta, Šaľa, Komárno, Levice na juhu Slovenska, Považská Bystrica, Nové Mesto nad Váhom, Topoľčany, Prievidza Dolný Kubín v západoslovenskom regióne, Zvolen, Veľký Krtíš, Rimavská Sobota v stredoslovenskom a Prešov, Humenné, Stará Ľubovňa a Svidník vo východoslovenskom regióne. Ostatné príčiny inde nezahrnuté tvoria tretiu najpočetnejšiu skupinu rozvodov žien. K obdom Námestovo, Martin, Stropkov a Košice-okolie s vysokým podielom týchto rozvodov, pribudli v období 2000-2003 Senica, Čadca, Námestovo, Svidník, Spišská Nová Ves a Trebišov. Kým u predchádzajúcej príčiny, kde súd nezistil zavinenie na strane ženy, rozvodovosť vo väčšine obvodov v sledovanom období klesla, v prípade rozvodov v dôsledku ostatných príčin na strane ženy vzrástla (v 64% obvodov). Najvýraznejší nárast podielu rozvodov žien na túto príčinu zaznamenali obvody Čadca, Dolný Kubín, Brezno, Svidník. Štvoricu najčastejších príčin rozvodov na strane ženy uzatvára nevera. V období 1996-1999 mali najvyšší podiel rozvodov zapríčinených neverou ženy obvody Galanta, Senica, Veľký Krtíš, Poprad a Košice-okolie. V období 2000-2003 sa podiel rozvodov zapríčinených neverou na strane ženy zvýšil v 18 obvodoch a k sným obdom pribudli ďalšie obvody – Malacky, Námestovo, Považská Bystrica.

3. Plodnosť

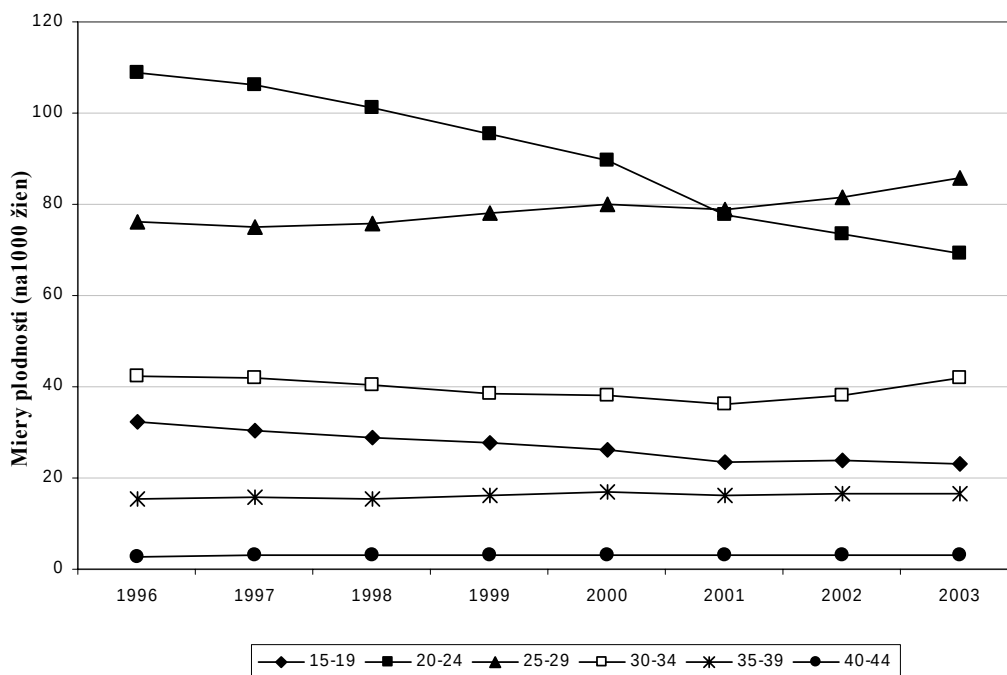
Vývoj pôrodnosti a plodnosti v druhej polovici 90. rokov minulého storočia a na prelome storočí je charakterizovaný odkladom pôrodov do vyššieho veku, zvyšovaním priemerného veku žien pri pôrode, nárastom mimomanželskej plodnosti, uprednostňovaním rodiny s menším počtom detí, nárastom koha-bitácií a nových netradičných foriem spolunažívania.

Od roku 1996 sa v SR znížil počet živonarodených detí z hodnoty 60,1 tisíc na hodnotu 51,7 tisíc v roku 2003, čo predstavuje pokles 14%, a to i napriek tomu, že vo fertilnom veku sa nachádzajú ženy zo silnej pronatalitnej vlny 70. rokov. Zatiaľ čo v roku 1996 pripadlo na jednu ženu v reprodukčnom veku 1,5 dieťaťa, do roku 2003 táto hodnota klesla na 1,2. Slovensko sa v súčasnosti zaraďuje k štátom s veľmi nízkou plodnosťou (druhá najnižšia hodnota úhrnnej plodnosti v Európe za Českou republikou). Nízka úroveň úhrnnej plodnosti v SR je determinovaná jednak celkovým poklesom realizovaných tehotenstiev, ako aj poklesom počtu vydatých žien v populácii.

Priaznivú zmenu vo vývoji pôrodnosti a plodnosti zaznamenávame v roku 2003, kedy sa narodilo o 872 detí viac ako v roku 2002. Nárast počtu živonarodených detí sprevádzal i mierny nárast úhrnnej plodnosti, z hodnoty 1,19‰ v roku 2002 na hodnotu 1,20‰ v roku 2003. S veľkou pravdepodobnosťou možno konštatovať, že ide najmä o realizáciu odložených pôrodov. Do akej miery, a či je to začiatok nového pozitívneho trendu v natalitných procesoch, ukáže až demografický vývoj v ďalších rokoch. Je však pravdepodobné, že realizácia odložených pôrodov bude ešte určité obdobie pokračovať.

Posun úrovne plodnosti do vyšších vekových kategórií potvrdzuje nárast priemerného veku žien pri pôrode. Na začiatku skúmaného obdobia v roku 1996 bol priemerný vek žien pri pôrode 25,5 roka, do konca sledovaného obdobia sa zvýšil na hodnotu 27 rokov. Narástol i priemerný vek prvorodičiek, v priemere o dva roky. Zatiaľ čo v roku 1996 rodili ženy svoje prvé dieťa približne vo veku 23 rokov, v súčasnosti sa táto hranica posunula k 25. roku života ženy. Mení sa i diferenciácia intenzít plodnosti podľa veku. V minulosti prevládal na Slovensku model skorej plodnosti, väčšina pôrodov sa realizovala hneď na začiatku reprodukčného obdobia ženy (vo veku 20-22 rokov). V súčasnosti sa najväčšia časť realizovanej plodnosti posúva nad hranicu 25 rokov. Zatiaľ čo v minulosti bola najplodnejšou veková skupina 20-24 ročných žien, v roku 2001 sa vrchol maximálnej plodnosti posunul do vekovej skupiny 25-29 ročných žien. Táto veková skupina si udržiava najvyššiu intenzitu plodnosti i v súčasnosti. O odklade pôrodov svedčí i nárast plodnosti vekovej kategórie 30-34 ročných žien, ktoré si počas celého pozorovaného obdobia zachovávajú vyššiu intenzitu plodnosti ako najmladšia veková skupina žien 15-19 ročných.

Graf 3.1 Plodnosť žien podľa vekových skupín, 1996-2003

Odsúvanie pôrodov do vyšších vekových kategórií spôsobuje, že realizovaná plodnosť je v konečnom dôsledku nižšia ako očakávaná. Ostatné vekové kategórie žien si udržiavajú stabilné hodnoty plodnosti. Celkovo môžeme konštatovať, že intenzita plodnosti sa nielen znížila, ale je i menej koncentrovaná. V minulosti mala krivka plodnosti jedno výrazné maximum, v súčasnosti je oblejšia, bez výrazného maxima.

Reprodukčné správanie obyvateľstva na prelome 20. a 21. storočia je ovplyvňované širokou škálou determinantov, a to nielen zmenou hodnotového rebríčka dvojíc, širšou možnosťou seberealizácie, väčšou osobnou slobodou, ale najmä celkovo meniacim sa postavením žien v spoločnosti. Vyšší stupeň vzdelanosti dnešných žien, ich ekonomická a finančná nezávislosť, vyššia participácia na trhu práce sa významnou mierou podieľajú na utváraní nových foriem spolunažívania. Nárast kohabitácií a iných alternatívnych foriem spoluzitia je súčasťou nového západoeurópskeho modelu správania sa obyvateľstva. Zmenu rodinného správania obyvateľstva na Slovensku potvrdzuje i nárast mimomanželskej plodnosti. Na začiatku sledovaného obdobia predstavoval podiel živonarodených detí mimo manželstva 14,0%, v súčasnosti sa zvýšil na hodnotu 23,3%. To značí, že takmer štvrtina všetkých živonarodených detí sa rodí mimo manželstva. Už tradične sa na mimomanželskej plodnosti najviac podieľajú slobodné ženy (až 21%), rozvedené a ovdovené si udržiavajú nízke hodnoty. Napriek tomuto nárastu mimomanželskej plodnosti je pre úroveň celkovej plodnosti rozhodujúca manželská plodnosť, v roku 2003 sa v manželstve narodilo 77% detí.

Meniaci sa vzťah k materstvu a rodičovstvu sprevádza i zmena vo veľkostnej štruktúre rodín, čo sa prejavuje najmä uprednostňovaním menšieho počtu detí. Dlhodobou zaužívanú dvoj- až trojdetnú rodinu nahrádza v posledných rokoch stále častejšie jednodetná. Podiel detí narodených v prvom poradí mierne narastá, v súčasnosti predstavuje 46%. Druhé a tretie poradie vykazujú klesajúce tendencie. Ostatné poradia si udržiavajú stabilné a mierne rastúce hodnoty. Možno predpokladať, že celkový pokles pôrodnosti a plodnosti je zapríčinený najmä poklesom narodených detí v druhom a treťom poradí. Príčiny takého stavu treba hľadať vo viacerých aspektoch. Zmenila sa hodnota detí, tie v súčasnosti predstavujú najmä emocionálny prínos pre rodičov a nie ekonomický, ako tomu bolo v minulosti. Ženám skracuje ich reprodukčné obdobie odklad pôrodov do vyššieho veku, realizovaná plodnosť je potom často nižšia ako deklarovaná. Významnou mierou sa na poklese počtu detí v rodinách podieľajú nevyhovujúce ekonomické a bytové podmienky mladých ľudí. O nepriaznivej populačnej klíme svedčí i fakt, že v SR sa v reprodukčnom veku nachádza stále vyšší počet žien, ktoré majú stále nižší počet detí.

Z hľadiska úrovne pôrodnosti a plodnosti môžeme Slovensko rozdeliť na tri časti: západnú, strednú a východnú. Západná časť je tvorená prevažne obvodmi s nízkou úrovňou plodnosti. Strednú časť charakterizujú obvody zmiešaného typu, teda obvody s nižšou i s vyššou úrovňou plodnosti. Východná časť sa vyznačuje prevažne obvodmi s vysokou úrovňou plodnosti.

Počas skúmaného obdobia klesla úhrnná plodnosť vo všetkých obvodoch, ale priestorové rozloženie obvodov s najvyššou a najnižšou úrovňou plodnosti sa nezmenilo.

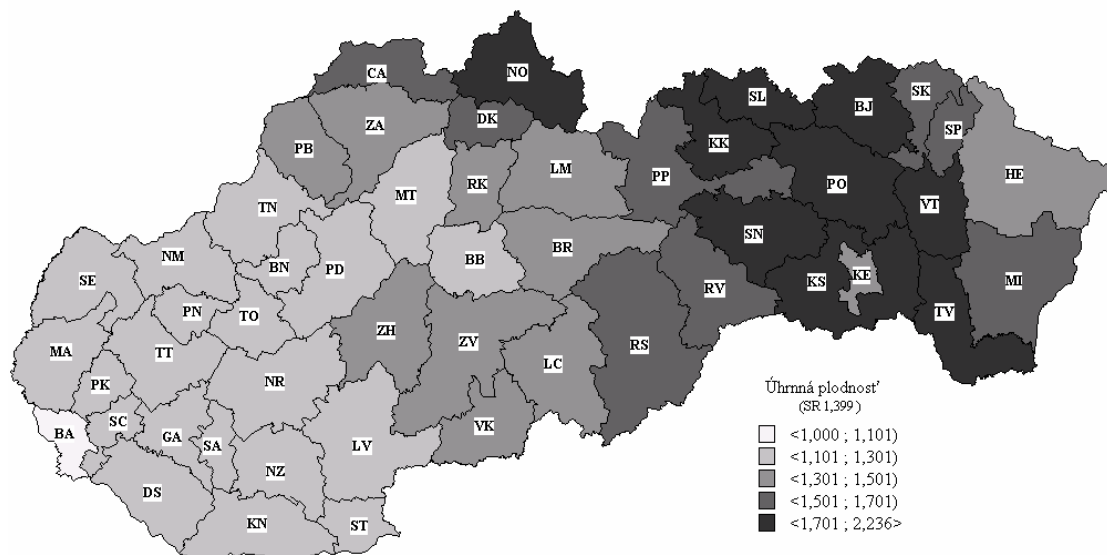
Tab. 3.1 Úhrnná plodnosť v obvodoch SR

1996 - 1999		2000 - 2003	
Najvyššia úhrnná plodnosť			
Kežmarok	2,236	Kežmarok	1,953
Stará Ľubovňa	2,193	Námestovo	1,865
Námestovo	2,146	Stará Ľubovňa	1,863
Spišská Nová Ves	1,899	Košice-okolie	1,692
Vranov nad Topľou	1,867	Vranov nad Topľou	1,688
Košice-okolie	1,855	Spišská Nová Ves	1,656
Prešov	1,847	Prešov	1,586
Bardejov	1,784	Bardejov	1,534
Trebišov	1,730	Trebišov	1,492
Poprad	1,601	Rimavská Sobota	1,432
Najnižšia úhrnná plodnosť			
Bratislava	1,000	Banská Bystrica	0,946
Banská Bystrica	1,122	Bratislava	0,979
Senec	1,123	Nové Mesto nad Váhom	0,984
Štúrovo	1,153	Prievidza	0,994
Nové Mesto nad Váhom	1,181	Komárno	1,011
Piešťany	1,185	Trnava	1,027
Martin	1,194	Piešťany	1,029
Trnava	1,199	Pezinok	1,032
Prievidza	1,211	Nové Zámky	1,039
Dunajská Streda	1,213	Dunajská Streda	1,040

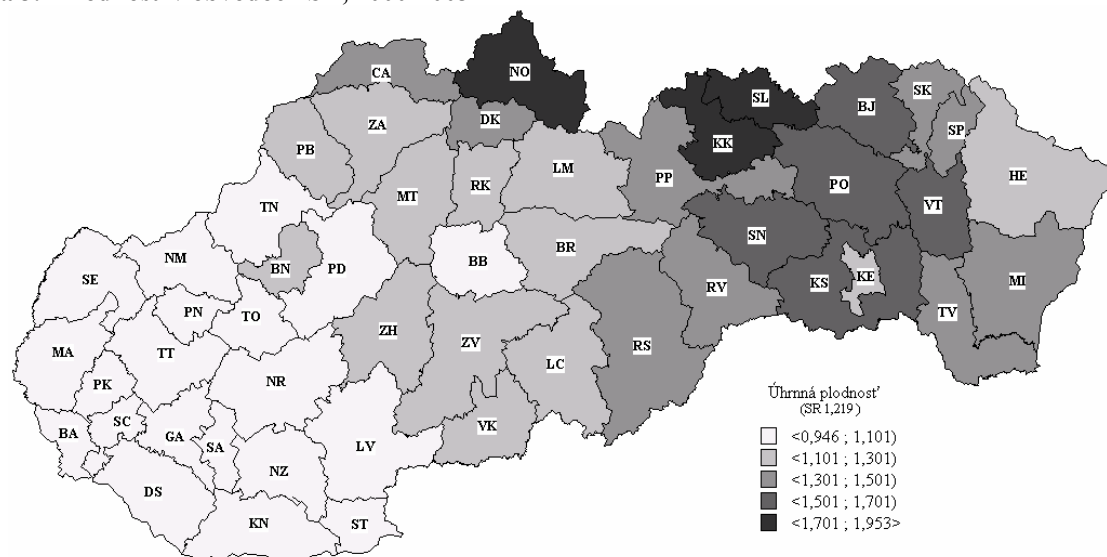
V období 1996-1999 najnižšiu hodnotu úhrnnej plodnosti vykazoval obvod Bratislava, ktorý ako jediný zaznamenal hodnotu úhrnnej plodnosti 1,10 ‰. V období 2000-2003 sa k obvodu Bratislava pripojilo ďalších devätnásť

obvodov. Prítom všetky obvody, ktoré nadobudli túto hodnotu, sa nachádzajú na západe SR (výnimkou sú iba obvody Bánovce nad Bebravou a Považská Bystrica, v ktorých je úhrnná plodnosť o niečo vyššia ako u okolitých obvodov), a jeden obvod na strednom Slovensku (Banská Bystrica). Obvod Banská Bystrica vykazuje v súčasnosti najnižšiu mieru úhrnnej plodnosti a ako jediný zaznamenáva hodnotu tohto ukazovateľa výrazne nižšiu ako 1‰. To znamená, že na jednu ženu vo fertilnom veku tu pripadá menej ako jedno dieťa.

Mapa 3.1 Plodnosť v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 3.2 Plodnosť v obvodoch SR, 2000-2003

Najvyššou úrovňou úhrnnej plodnosti počas rokov 1996-1999 sa vyznačovali obvody východného Slovenska (Kežmarok, Stará Ľubovňa, Bardejov, Prešov, Vranov nad Topľou, Spišská Nová Ves, Košice - okolie a Trebišov), na severnom Slovensku sa k nim pripojil obvod Námestovo. Vo všetkých spomínaných obvodoch pripadlo na jednu ženu v reprodukčnom veku viac ako 1,7 dieťaťa. V druhom období si takúto vysokú hodnotu tohto ukazovateľa zachovávali už len tri obvody - Námestovo, Kežmarok a Stará Ľubovňa. Na druhej strane tieto tri obvody zároveň zaznamenali i najdynamickejší prepád plodnosti. Naopak najmenej intenzívny pokles úhrnnej miery plodnosti zaznamenal obvod Bratislava, kde zotrúva nízka intenzita plodnosti počas celého sledovaného obdobia.

Všeobecne možno konštatovať, že regióny Oravy, Kysúc a severnej časti východného Slovenska sú z hľadiska úhrnnej plodnosti najkonzervatívnejšími teritoriálnymi celkami. Typ nukleárnej rodiny je u tohto obyvateľstva dominantnou formou, čo je spôsobené najmä silnou religiozitou obyvateľstva, ako aj pevnými väzbami orientovanými na manželstvo a rodičovstvo. Naopak regióny západného a južného Slovenska sa javia ako liberálnejšie z hľadiska reprodukčných procesov, viac akceptujúce nemanželské formy spoluzitia. Hlavne v regiónoch na západnom Slovensku ako faktor ovplyvňujúci nukleárnu rodinu pôsobí meniace sa postavenie žien v spoločnosti. Rastúci podiel vysokoškolsky vzdelaných žien, ako aj ich vyššia zapojenosť do pracovného procesu, pôsobí zväčša negatív-

ne na úroveň pôrodnosti a plodnosti. Tieto ženy sa snažia v prvom rade realizovať svoje osobné plány a vybudovať si vlastnú kariéru, a až neskôr sa rozhodnú vydať a založiť si rodinu. Na juhu Slovenska pôsobí ako dôležitý determinant nižšej úrovne pôrodnosti a plodnosti zrejme aj národnosť. Okrem toho v regiónoch južného Slovenska je vysoké zastúpenie obyvateľstva maďarskej národnosti, ktoré dlhodobo vykazuje regresívnejšie hodnoty plodnosti.

Zaujímavým ukazovateľom reprodukčných procesov je rozloženie plodnosti podľa veku. Jednotlivé vekové skupiny žien sa podieľajú rôznou intenzitou na celkovej úrovni plodnosti. Zastúpenie plodnosti 15-19 ročných žien na úhrnnej miere v priebehu sledovaného obdobia pokleslo o 22 %. Tento pokles v najmladšej vekovej skupine žien je spôsobený najmä lepšou prevenciou proti nechcenému tehotenstvu a možno ho hodnotiť pozitívne.

Najdynamickejší pokles intenzity plodnosti zaznamenáva veková skupina 20-24 ročných žien, kde pokles predstavuje až 29%. Zatiaľ čo počas rokov 1996-1999 bola táto skupina najplodnejšou, v druhom období ju nahradila veková skupina 25-29 ročných žien. Jej zastúpenie na celkovej plodnosti predstavovalo v prvom období až 37%, v druhom období už len 30%. Pokles plodnosti 20-24 ročných žien je determinovaný najmä odkladaním pôrodov do vyššieho veku, ako aj celkovo menším počtom realizovaných tehotenstiev v SR. Najmenej intenzívny pokles plodnosti vo vekovej skupine 20-24 ročných žien zaznamenávajú ženy v obvodoch na východnom a juhovýchodnom Slovensku, teda v obvodoch s najvyššou celkovou plodnosťou. Naopak, najväčší prepad plodnosti tejto vekovej skupiny pozorujeme v obvodoch západného Slovenska a vo veľkých mestách, kde sa plodnosť pohybuje dlhobehjšie na nižšej úrovni. Dochádza tak k nárastu variability a heterogenity územia z hľadiska reprodukčných procesov. Zároveň môžeme konštatovať, že v týchto prvých dvoch vekových skupinách (15-19 a 20-24 ročných žien) je pokles plodnosti nielen najintenzívnejší, ale aj najrozsiahljší, nakoľko sa týka všetkých obvodov v SR.

Vo vekovej kategórii 25-29 ročných žien sa v súčasnosti rodí najviac detí, jej zastúpenie na celkovej plodnosti bolo v období 2000-2003 až 35 %. Pravdepodobne odklad pôrodov spôsobil, že pokles plodnosti v tejto skupine nebol taký intenzívny a predstavuje len 6%. Šesť obvodov zaznamenalo dokonca nárast plodnosti - Senec, Malacky, Štúrovo Rožňava, Bánovce nad Bebravou, Martin. Vo všetkých ostatných obvodoch Slovenska sa intenzita plodnosti v tejto vekovej skupine znížila.

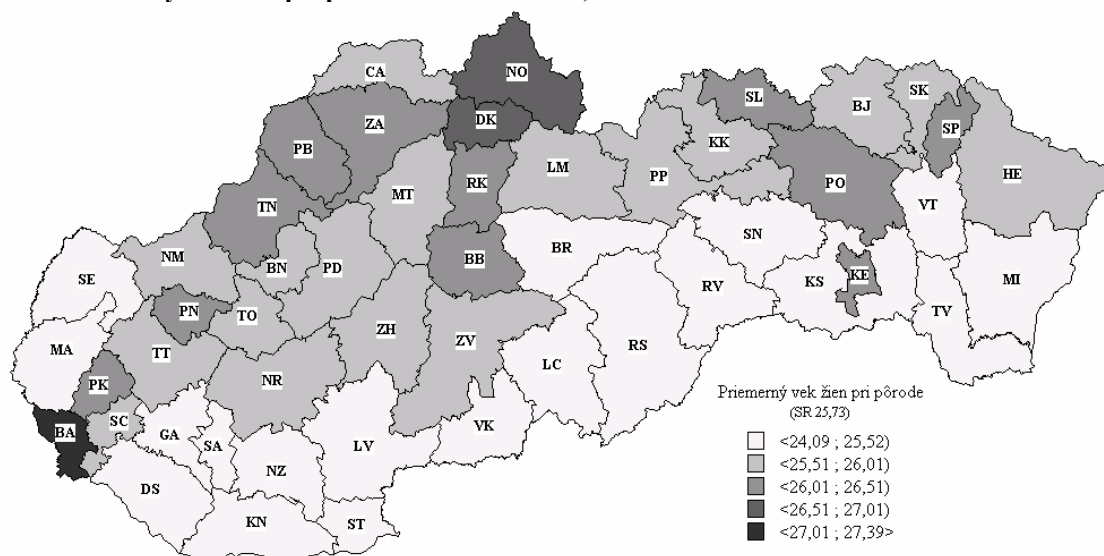
Najväčšie zvýšenie intenzity plodnosti pozorujeme vo vekovej skupine 30-34 ročných žien, kde nárast predstavoval až 11%. Stúpajúce tendencie vykazuje väčšina obvodov, pokles sledujeme iba v siedmich obvodoch SR (Námestovo, Stará Ľubovňa, Dolný Kubín, Svidník, Stropkov, Levice, Zvolen). Nárast váhy tejto vekovej skupiny na celkovom úhrne je spôsobený najmä prudkým poklesom plodnosti vo vekovej skupine 20-24 ročných žien, ako aj odkladom realizovaných pôrodov do neskoršieho veku. Mierne rastúce tendencie má i plodnosť žien nad 35 rokov, úroveň plodnosti v tejto vekovej skupine je však nízka.

Regionálne diferencovaným ukazovateľom je i priemerný vek žien pri pôrode. Všeobecne z hľadiska priemerného veku môžeme SR rozdeliť na dva relatívne kompaktné celky: severozápad s vyššími hodnotami priemerného veku žien pri pôrode, a juhovýchod s nižšími hodnotami tohto ukazovateľa. Už tradične vyšší priemerný vek pri pôrode majú aj ženy vo veľkých mestách (Bratislava, Banská Bystrica, Košice), naopak ženy na vidieku rodia svoje deti o niečo skôr. Priemerný vek sa zvýšil vo všetkých obvodoch SR. Najvyšší priemerný vek počas prvého obdobia vykazovali ženy v obvode Bratislavy, ktoré ako jediné rodili v priemere svoje dieťa vo veku 27 rokov. V etape rokov 2000-2003 sa k nim pridali ženy v piatich obvodoch západného Slovenska (Pezinok, Senec, Piešťany, Trenčín, Považská Bystrica), ženy v troch obvodoch na strednom Slovensku (Dolný Kubín, Ružomberok, Banská Bystrica) a na východe to boli ženy v obvode Košice - všetky vykazujú v súčasnosti priemerný vek pri pôrode vyšší ako 27 rokov.

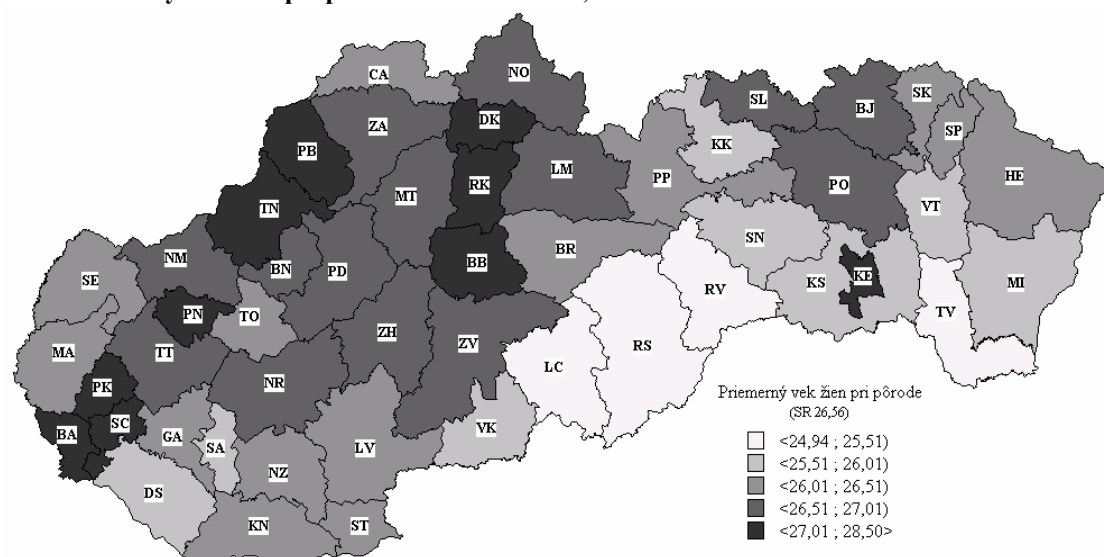
Naopak najnižšiu hodnotu tohto ukazovateľa počas rokov 1996-1999 zaznamenali ženy v obvodoch na juhozápade, juhu a v južnej časti východného Slovenska. Najnižší priemerný vek pri pôrode - menej ako 25,5 roka - zaznamenávajú ženy v obvodoch Juhoslovenskej kotliny (Lučenec, Rimavská Sobota, Rožňava) a na východe v obvode Trebišov. V týchto regiónoch je vysoké zastúpenie obyvateľstva rómskej národnosti, ktoré má odlišné reprodukčné správanie ako ostatné obyvateľstvo. Rómska rodina je silne patriarchálna, často viacgeneračná a obvykle mnohodedná. Prvé dieťa sa žene narodí hneď ako je pohlavne zrelá, takže väčšina pôrodov sa koncentruje do nižších vekových kategórií. Nakoľko hodnota ženy sa meria jej plodnosťou, a mnohodedná žena má v rómskej komunite vyššie postavenie ako menejdedná, nepredpokladá sa posun plodnosti do vyšších vekových kategórií.

Z hľadiska priestorovej diferenciácie tohto ukazovateľa môžeme v súčasnosti vyčleniť v SR tri relatívne homogénne regióny s veľmi vysokou hodnotou tohto ukazovateľa a jeden región s veľmi nízkou hodnotou tohto ukazovateľa. Prvý kompaktný región s vysokým priemerným vekom žien pri pôrode tvoria obvody západného Slovenska (Bratislava, Pezinok, Senec). Druhý takýto región je charakterizovaný obvodmi na Považí (Považská Bystrica, Trenčín) a k nim sa pridáva izolovane stojaci obvod Piešťany. Tretí región tvoria obvody stredného Slovenska (Dolný Kubín, Ružomberok, Banská Bystrica). K nim sa priraduje izolovane stojaci obvod Košice. Uvedené regionálne jednotky vykazujú priemerný vek pri pôrode 27 rokov a viac. Homogénny región s najnižším priemerným vekom pri pôrode tvoria obvody na juhovýchode Slovenska (Lučenec, Rimavská Sobota, Rožňava) a na východe sa k týmto obvodom priraduje izolovane stojaci obvod Trebišov. Ženy v tomto regióne majú priemerný vek pri pôrode nižší ako 25 rokov.

Mapa 3.3 Priemerný vek žien pri pôrode v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 3.4 Priemerný vek žien pri pôrode v obvodoch SR, 2000-2003

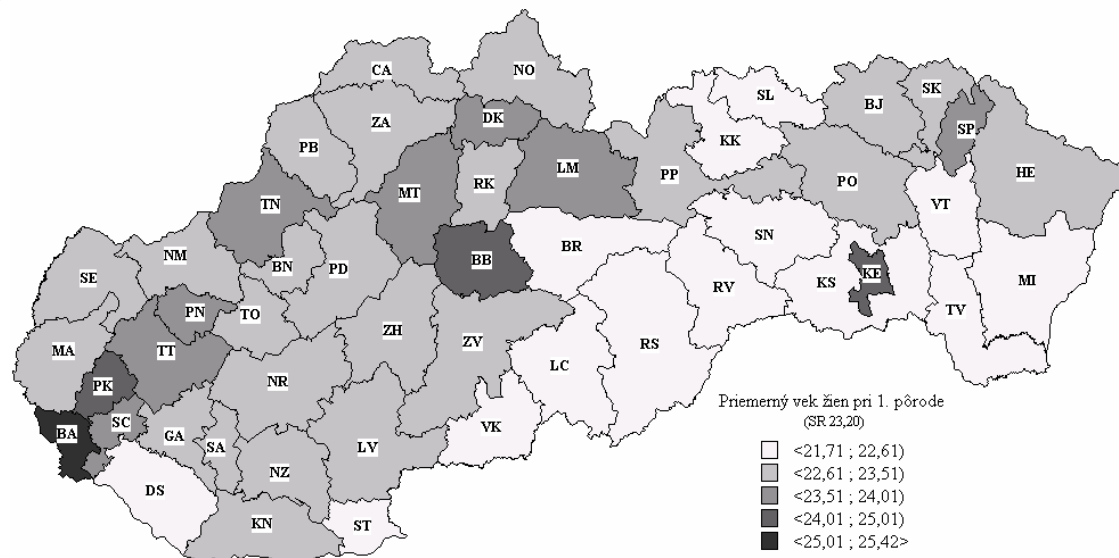
Podobnou priestorovou diferenciáciou sa vyznačuje i priemerný vek žien pri narodení 1. dieťaťa. Celkovo možno konštatovať, že ženy v obvodoch západného a severného Slovenska rodia svoje prvé dieťa o niečo neskôr, ako ženy na južnom a východnom Slovensku (výnimkou je len obvod Košice s vyšším priemerným vekom pri 1. pôrode). Možno predpokladať, že na západe SR je odklad prvých pôrodov spôsobený najmä zmenou reprodukčného správania sa mladých dvojíc. Na severe je odklad pôrodov určený najmä religiozitou obyvateľstva a tradíciami, nakoľko v týchto regiónoch je pôrodnosť úzko spätá so sobášnosťou. V južnej a východnej časti Slovenska sa ženy správajú ešte podľa starého reprodukčného modelu, pôrodnosť a plodnosť je koncentrovaná do nižšieho veku.

Počas sledovaného obdobia priemerný vek prvorodičiek na Slovensku narástol približne o dva roky. V oboch obdobiach si najnižšiu hodnotu tohto ukazovateľa udržiavajú obvody juhovýchodného a východného Slovenska: Kežmarok, Rožňava, Trebišov, Rimavská Sobota a Vranov nad Topľou. Vo všetkých spomínaných obvodoch rodia ženy svoje prvé dieťa približne vo veku do 23 rokov.

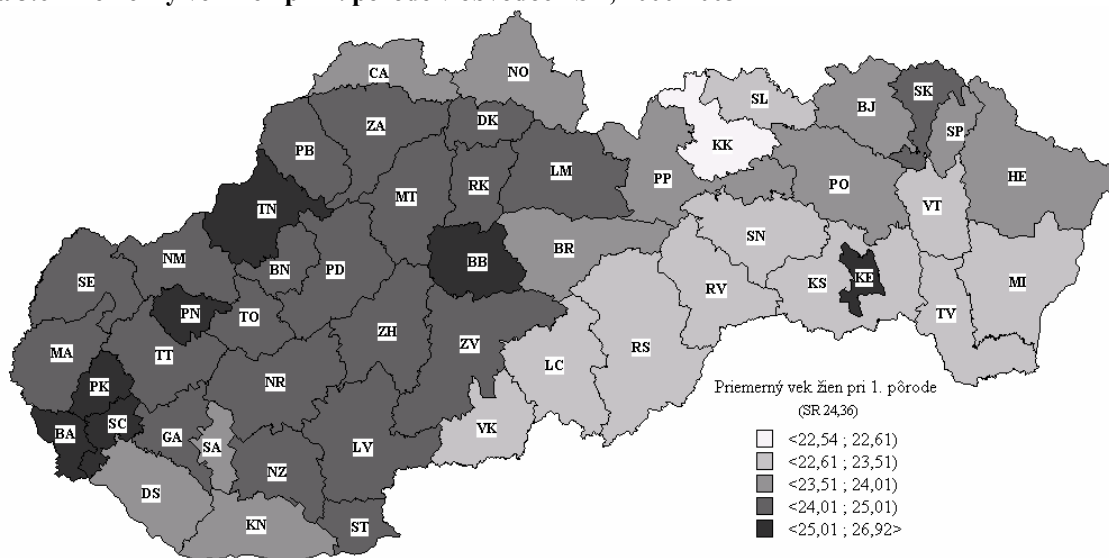
Naopak najvyšší priemerný vek prvorodičiek je sústredený v obvodoch troch najväčších miest Bratislava, Banská Bystrica, Košice. Pre tieto regióny je typický mestský spôsob života, stupeň urbanizácie tu zjavne pôsobí ako faktor oddiaľovania pôrodov do vyšších vekových kategórií. Zatiaľ čo v prvom období rodili svoje prvé dieťa vo veku nad 25 rokov len ženy v obvode Bratislava, v druhom období túto hodnotu zaznamenáva už ďalších šesť obvodov (Pezinok, Senec, Piešťany, Trenčín, Banská Bystrica, Košice). V súčasnosti najvyššie hodnoty priemerného veku pri prvom pôrode zaznamenávajú ženy v obvode Bratislavy, ktoré rodia svoje prvé dieťa vo veku takmer 27 rokov. Obvody Pezinok a Senec možno pokladať za suburbánnu zónu Bratislavy s mnohými väzbami, a preto tieto tri obvody tvoria jeden ucelený región s najvyšším priemerným vekom žien pri 1. pôrode. Ukazovateľ najdynamickejšie

rastie práve vo veľkých mestách, naopak najpomalšie tempo rastu zaznamenávajú obvody Rožňava, Rimavská Sobota, Kežmarok, Spišská Nová Ves, Trebišov, teda obvody s najnižším priemerným vekom žien pri 1. pôrode.

Mapa 3.5 Priemerný vek žien pri 1. pôrode v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 3.6 Priemerný vek žien pri 1. pôrode v obvodoch SR, 2000-2003

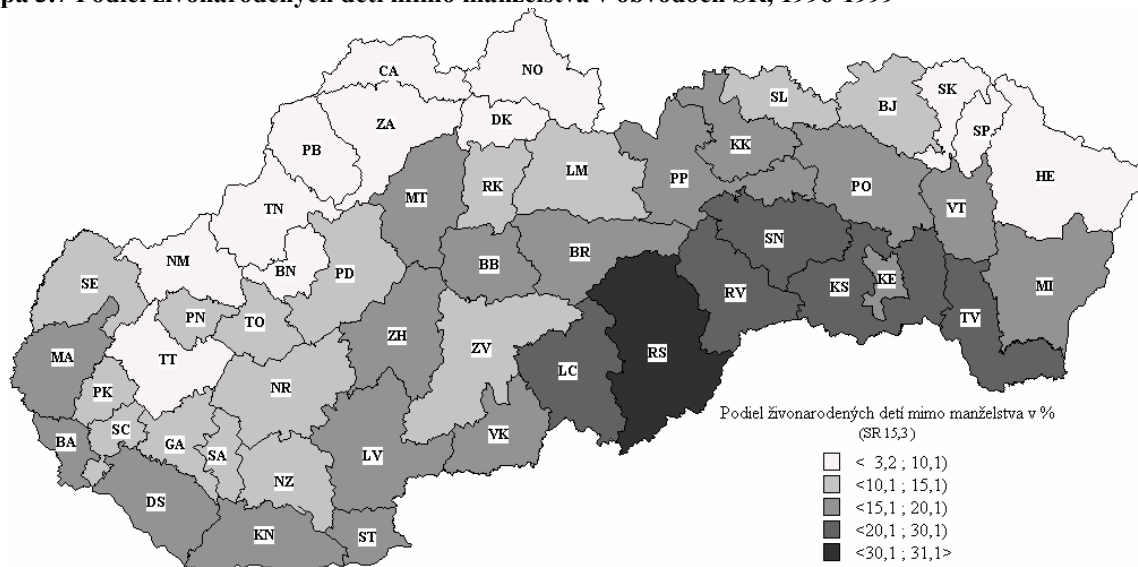
Zmeny zaznamenávame i v počte a v podiele narodených podľa legitimacy. Z hľadiska rodinného stavu žien pozorujeme neustály pokles plodnosti vydatých žien a nárast plodnosti nevydatých žien (najmä slobodných). Súvisí to s odkladom sobášov do vyššieho veku, resp. ich nahradzovaním inými formami spolužitia. Vo všetkých obvodoch SR sa rodí najviac detí vydatým ženám. Tradičný model rodiny na Slovensku sa však mení. Typ nukleárnej rodiny je síce i naďalej dominantnou formou, ale zároveň pozorujeme nárast počtu kohabitácií a iných alternatívnych foriem spolunažívania. Podiel živonarodených mimo manželstva sa zvýšil vo všetkých obvodoch SR.

Mimo manželstva sa najmenej detí rodí v religióznych obvodoch Oravy (Námestovo, Dolný Kubín), Kysúc (Čadca) a na východe v obvode Svidník s podielom menej ako 10,1% počas celého sledovaného obdobia. V regiónoch Oravy a Kysúc žije prevažne obyvateľstvo s rímskokatolíckym vierovyznaním, ktoré uprednostňuje tradičné hodnoty ako je rodina a manželstvo. Toto obyvateľstvo preferuje viacdietny model rodiny a nie je zástancom používania antikoncepčných metód. Spoločenské odsúdenie pri narodení dieťaťa mimo manželstva v týchto regiónoch pôsobí ako faktor znižovania podielu detí narodených mimo manželstva.

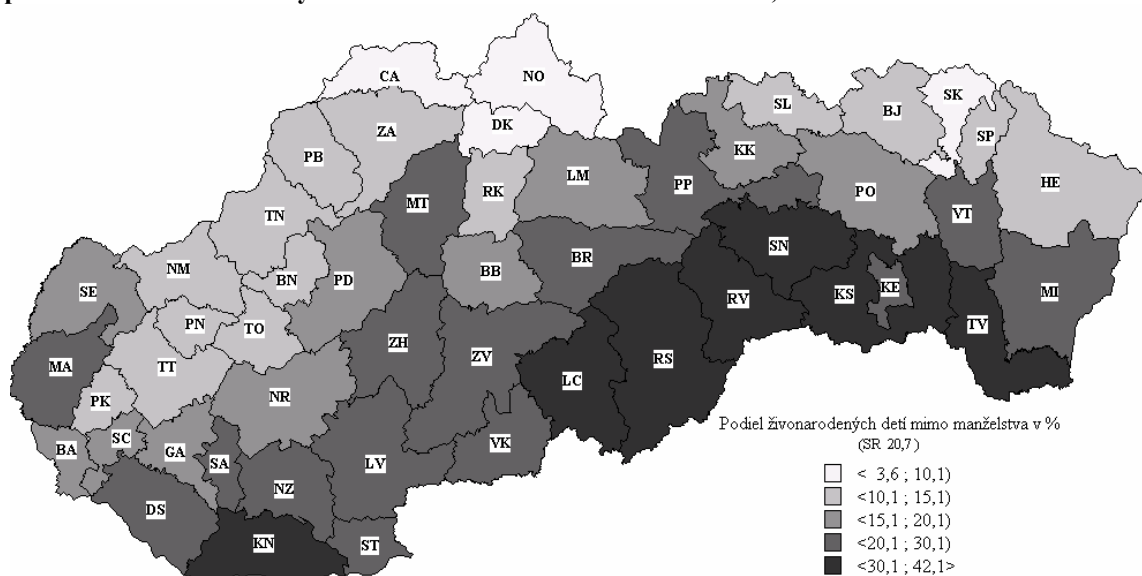
Naopak trvalo najvyšší podiel detí narodených mimo manželstva vykazujú obvody na južnom Slovensku a obvody nachádzajúce sa v južnej časti východného Slovenska. Zatiaľ čo v období 1996-1999 mal hodnotu ukazovateľa vyššiu ako 30,1% len obvod Rimavská Sobota, v druhom období túto hodnotu zaznamenáva ďalších šesť obvodov – Komárno, Lučenec, Rožňava, Spišská Nová Ves, Košice - okolie, Trebišov. Vysoký podiel detí narodených mimo manželstva v týchto obvodoch je spôsobený jednak nižšou religiozitou tohto obyvateľstva, ako i menším

priklonom k tradíciám. V obvodoch juhovýchodného Slovenska dôležitú úlohu zohráva vysoké zastúpenie obyvateľstva rómskej národnosti. Je známe, že u Rómov je častejšie nemanželské spolužitie - bez uzatvorenia sobáša. Manželstvo je často nahradzované súhlasom komunity na základe miestnych zvyklostí. V obvodoch s vysokým podielom mimomanželskej plodnosti je nárast ukazovateľa najvýraznejší, a to o 10 percentuálnych bodov a viac. Naopak najmenej intenzívny nárast zaznamenávajú konzervatívne obvody na severe a urbanizované obvody na západe Slovenska.

Mapa 3.7 Podiel živonarodených detí mimo manželstva v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 3.8 Podiel živonarodených detí mimo manželstva v obvodoch SR, 2000-2003

Štruktúra narodených podľa poradia je dôležitým ukazovateľom úrovne pôrodnosti a plodnosti. V súčasnosti pozorujeme zmenu veľkostného modelu rodiny z kedysi dvojdetného na jednodetný. Ťažko predvídať, či je táto zmena trvalá alebo len dočasná. Nakoľko väčšina žien v súčasnosti svoje tehotenstvo naďalej odkladá, nevieme posúdiť mieru realizovaných pôrodov v konečnom dôsledku.

Už tradične najviac detí sa rodí ženám v prvom poradí. Podiel živonarodených detí v prvom poradí stúpol vo väčšine obvodov SR. Klesajúce tendencie zaznamenalo 10 obvodov (Veľký Krtíš, Košice - okolie, Bardejov, Rožňava, Zvolen, Piešťany, Rimavská Sobota, Stará Ľubovňa, Brezno, Trebišov), s prevažne vyššou mierou pôrodnosti a plodnosti. Podiel živonarodených detí v druhom poradí vykazuje vo väčšine obvodov klesajúce tendencie (výnimkou je 14 obvodov, ktoré zaznamenávajú mierny nárast tohto ukazovateľa). U ďalších poradií pozorujeme dlhodobu klesajúcu a stagnujúcu tendenciu úrovne pôrodnosti a plodnosti. Pokles narodených 2. a 3. poradia má rozhodujúci vplyv na znižovanie celkovej plodnosti v SR.

Aj keď územie Slovenska nie je z hľadiska pôrodnosti a plodnosti homogénnym celkom, môžeme pozorovať isté zákonitosti v reprodukčnom správaní obyvateľstva. Vo veľkých mestách je plodnosť nižšia ako u vidieckeho typu osídlenia. Dôvodom sú väčšie možnosti seberealizácie v mestách, ktoré vytvárajú alternatívu k zakladaniu rodín a rodeniu detí. Ďalším dôležitým faktorom je stupeň urbanizácie, ktorý okrem väčšej anonymity prináša pre mladé rodiny v mestách aj problémy s bývaním.

Na mieru pôrodnosti a plodnosti podstatne vplýva i faktor religiozity, nakoľko v regiónoch s vyšším zastúpením veriaceho obyvateľstva je plodnosť vyššia, ako v regiónoch s jeho nižším podielom. Životná úroveň a životný štýl sa tiež významnou mierou podieľajú na intenzite plodnosti. Väčšinou platí, že lepšie situované vrstvy obyvateľstva preferujú menej detí ako tie chudobnejšie. Negatívne na mieru pôrodnosti a plodnosti pôsobí dosiahnuté vzdelanie žien. Ženy s vysokoškolským vzdelaním majú spravidla menej detí ako ženy s nižším vzdelaním. Významnú úlohu v reprodukčných procesoch zohráva i národnosť obyvateľstva. Už tradične obyvateľstvo rómskej národnosti vykazuje vyššiu mieru pôrodnosti a plodnosti ako majoritné slovenské obyvateľstvo. Naopak pre obyvateľstvo maďarskej národnosti sú typické nízke hodnoty plodnosti.

4. Potratovosť

Potratovosť je demografický proces, ktorý negatívne ovplyvňuje reprodukciu obyvateľstva. S nástupom nového modelu reprodukčného správania obyvateľstva, so zavedením efektívnej a ľahko dostupnej antikoncepcie, s väčšou osvetou zameranou na plánované rodičovstvo a sexuálnu výchovu prichádzajú pozitívne trendy znižovania všetkých ukazovateľov potratovosti.

Klesajúce tendencie potratovosti potvrdzuje i neustály pokles celkového počtu potratov. Na začiatku sledovaného obdobia v roku 1996 bolo v SR zaznamenaných 30,9 tisíc potratov, do roku 2003 klesol počet potratov na hodnotu 21,2 tisíc. Za obdobie ôsmich rokov klesol počet potratov o 9,7 tisíc, čo predstavuje úbytok 31%. Najväčší medziročný úbytok v počte potratov bol zaznamenaný na začiatku sledovaného obdobia v roku 1997, kedy bolo o 3,1 tisíc potratov menej ako v predchádzajúcom roku. Neskôr sa úbytky stabilizovali a v súčasnosti sa pohybujú na úrovni okolo tisíc potratov ročne. Tempo poklesu potratovosti sa zmiernilo, ale nezastavilo. Pokles vykazujú i ďalšie ukazovatele úrovne potratovosti.

V roku 1996 pripadlo na jednu ženu v reprodukčnom veku 0,77 potratov, do roku 2003 sa tento počet znížil na 0,51. Index potratovosti sa znížil z hodnoty 51,2% v roku 1996 na hodnotu 40,8% v roku 2003. V súčasnosti na 100 narodených detí v SR pripadá 41 potratov. Pozitívnym trendom je, že sa zvyšuje podiel tehotenstiev, ktoré sú ukončené narodením dieťaťa. Zo 100 tehotenstiev sa na začiatku sledovaného obdobia končilo potratom 34, v súčasnosti tento počet klesol na hodnotu 29. Opačné tendencie vykazuje priemerný vek žien pri potrate, ktorý sa zvýšil z hodnoty 28,8 na hodnotu 29,2 roka. Posun potratov do vyššieho veku potvrdzuje i rozloženie potratovosti podľa vekových skupín žien. Dlhodobu najviac potratov zaznamenávali ženy v najplodnejších vekových kategóriách 20-24 a 25-29 ročných. V roku 1996 sa v týchto dvoch vekových skupinách žien realizovalo takmer 50% všetkých potratov. V súčasnosti sa najviac potratov podobne ako i pôrodov realizuje vo vekovej skupine 25-29 ročných žien. Zastúpenie tejto vekovej skupiny na celkovom úhrne potratovosti predstavuje 27%. Na druhé miesto sa dostáva veková skupina 30-34 ročných žien. Ide väčšinou o ženy, ktoré už dieťa alebo deti majú a ďalšie nechcú.

Počas celého sledovaného obdobia prevládajú potraty u vydatých žien. V roku 1996 predstavoval ich podiel na celkovom úhrne až 70%, do konca sledovaného obdobia sa znížil na 58%.

Rozlišujeme dve hlavné kategórie potratov - samovoľné a umelé prerušenia tehotenstva (interrupcie). Samovoľná potratovosť je determinovaná najmä biologicky. Jej nárast alebo pokles podstatne závisí od úrovne zdravotníctva, hygienických podmienok, ako aj od celkovej životnej úrovne jednotlivých populácií. Úplne iný charakter má umelá potratovosť, ktorá závisí najmä od socio-ekonomických podmienok, tradícií, ako i od legislatívy.

Počet samovoľných potratov klesá miernejším tempom ako počet interrupcií. V roku 1996 bolo zaznamenaných 5,7 tisíc samovoľných potratov, do roku 2003 sa ich počet znížil na hodnotu 4,9 tisíc, čo predstavuje úbytok 14%. Podiel samovoľných potratov dosahoval na začiatku skúmaného obdobia 18 %, na konci mierne stúpol na hodnotu 23%. Tento nárast samovoľnej potratovosti je spôsobený poklesom interrupcií na jednej strane, ako i celkovo menším počtom realizovaných tehotenstiev na strane druhej.

Pozitívne môžeme hodnotiť nepretržitý pokles počtu i podielu interrupcií počas celého obdobia 1996 - 2003. Pokles umelých prerušení tehotenstva súvisí najmä so zmenou modelu reprodukčného správania sa obyvateľstva, ktoré si uvedomuje, že je výhodnejšie nechcenému tehotenstvu predchádzať, ako riskovať a spoliehať sa na interrupciu. Dôležitú úlohu pri poklese umelej potratovosti zohrávajú i zmeny prístupu obyvateľstva k antikoncepcii, ktorá sa stala ľahšie dostupnejšou a širšie používanjšou. Počet umelých potratov klesol z hodnoty 25,1 tisíc v roku 1996 na hodnotu 16,2 tisíc v roku 2003, čo predstavuje pokles o 36%. Podiel interrupcií na celkovom počte potratov sa znížil z 82% v roku 1996 na 77% v roku 2003. Klesajúce tendencie vykazujú i ďalšie ukazovatele umelej potratovosti. Index umelej potratovosti sa znížil z hodnoty 41,7% v roku 1996 na hodnotu 31,2% v roku 2003. To znamená, že na 100 narodených detí v SR pripadá v súčasnosti 31 umelých prerušení tehotenstva. Pozitívnym trendom je i pokles úhrnnej umelej potratovosti. Zatiaľ čo v roku 1996 pripadlo na jednu ženu v reprodukčnom veku 0,63 interrupcií, do roku 2003 sa tento počet znížil na 0,39.

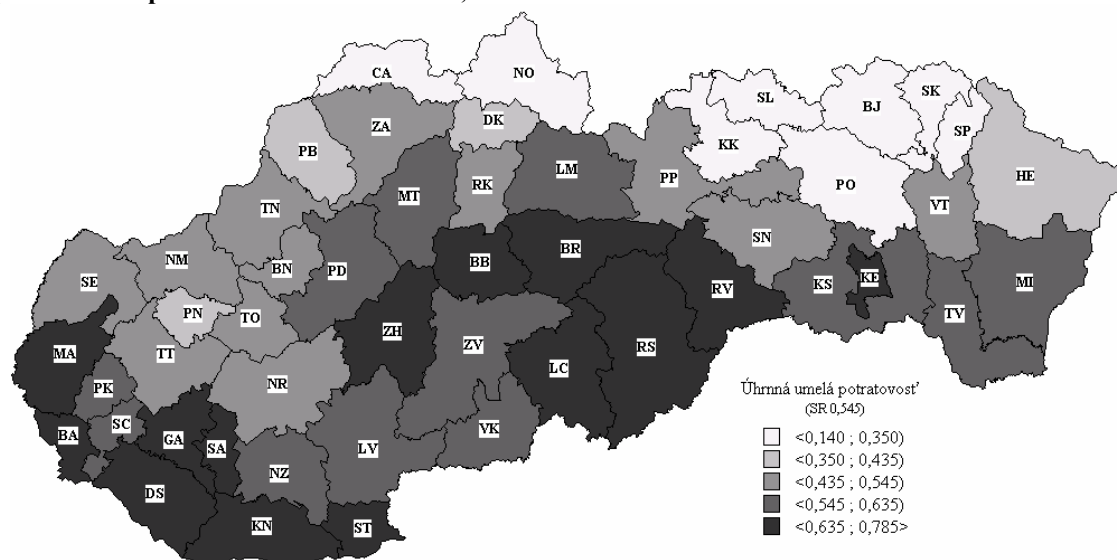
Úroveň umelej potratovosti sa znížila vo všetkých vekových kategóriách žien. Pozitívne možno hodnotiť najmä zníženie počtu interrupcií u žien v najmladšej vekovej kategórii 15-19 ročných. Dlhodobu najviac interrupcií je koncentrovaných do vekovej skupiny 25-29 ročných žien, nasledujú vekové kategórie žien 30-34 ročných a 20-24 ročných. V súčasnosti až 68% všetkých interrupcií vykazujú ženy v týchto troch vekových skupinách. Podobne ako u celkovej potratovosti i u umelej na začiatku sledovaného obdobia prevažovali medzi žiadateľkami o interrupciu vydaté ženy. Do konca sledovaného obdobia ich podiel klesol a narástol podiel interrupcií nevydatých žien. Zatiaľ čo v roku 1996 bol podiel nevydatých žien na celkovom úhrne interrupcií 30%, v roku 2003 sa zvýšil takmer dvojnásobne a v súčasnosti predstavuje 57%. Ide najmä o slobodné ženy do 30 rokov, ktoré dieťa ešte alebo vôbec nechcú.

Celkovú úroveň potratovosti v rozhodujúcej miere ovplyvňuje umelá potratovosť. V súčasnosti môžeme hovoriť o priaznivom trende jej vývoja, klesajúce tendencie môžeme pozorovať takmer vo všetkých obvodoch SR. Výnimkou je len obvod Námestovo na severnom Slovensku, ktorý zaznamenal nárast

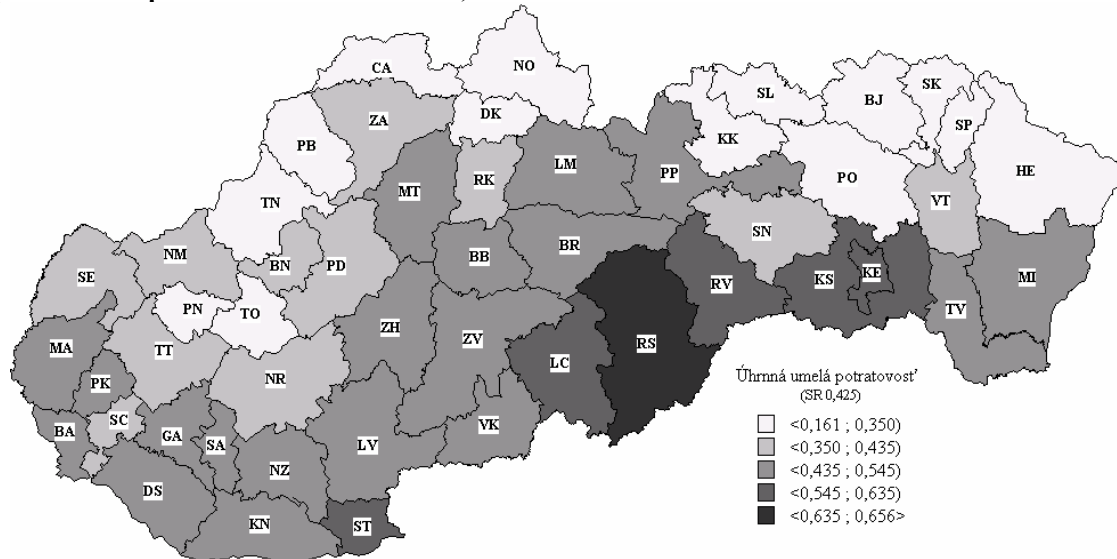
umelej potratovosti. Napriek tomuto nárastu si tento obvod udržiava najnižšiu úroveň umelej potratovosti v SR.

V rokoch 1996 -1999 sa rozpätie úhrnnej umelej potratovosti obvodov Slovenska pohybovalo od 0,14‰ v obvode Námestovo, do 0,79‰ v obvode Rimavská Sobota. Najnižšiu úhrnnú umelú potratovosť vykazovali obvody na severnom Slovensku (Čadca, Námestovo) a obvody severnej časti východného Slovenska (Kežmarok, Stará Ľubovňa, Prešov, Bardejov, Svidník, Stropkov). V týchto obvodoch pripadalo 0,35 a menej interrupcií na jednu ženu počas jej reprodukčného obdobia. Naopak najviac interrupcií bolo zaevidovaných v obvodoch na juhozápadnom Slovensku (Malacky, Bratislava, Dunajská Streda, Galanta, Šaľa, Komárno, Štúrovo), v obvodoch Juhoslovenskej kotliny (Lučenec, Rimavská Sobota, Rožňava), na strednom Slovensku (Žiar nad Hronom, Banská Bystrica, Brezno) a na východe (Košice). Vo všetkých pripadá na jednu ženu v reprodukčnom veku 0,64 a viac interrupcií.

Mapa 4.1 Umelá potratovosť v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 4.2 Umelá potratovosť v obvodoch SR, 2000-2003

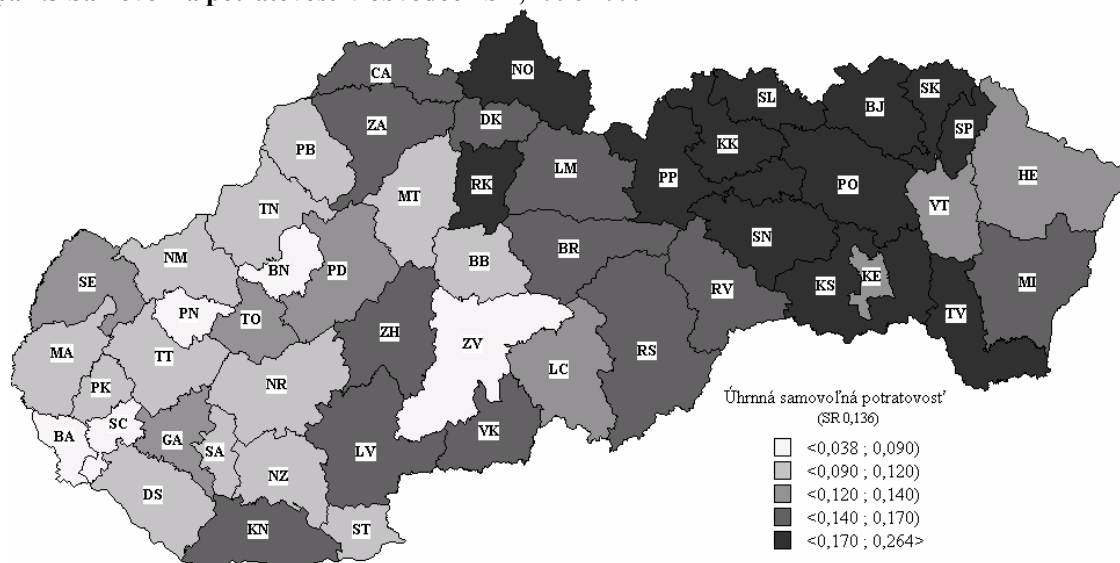

Počas rokov 2000-2003 sa rozpätie hodnôt úhrnnej umelej potratovosti zmenšilo od 0,16‰ (Námestovo) do 0,66‰ (Rimavská Sobota), ale priestorová diferenciácia javu sa nezmenila. K obvodu s najnižšou hodnotou tohto ukazovateľa, do 0,35‰, sa priraduje ďalších šesť obvodov (Piešťany, Topoľčany, Trenčín, Považská Bystrica, Dolný Kubín a Humenné). Naopak, najvyššiu hodnotu ukazovateľa zaznamenáva obvod Rimavská Sobota, ktorý si ako jediný zachováva hodnotu úhrnnej umelej potratovosti nad 0,64‰ (v rokoch 1996-1999 túto hodnotu vykazovalo až 14 obvodov). Priestorová diferenciácia obvodov z hľadiska umelej úhrnnej potratovosti je viac-menej identická s priestorovou diferenciáciou celkovej úhrnnej potratovosti. To znamená, že tam, kde sú vysoké hodnoty umelej potratovosti, sú i vysoké hodnoty celkovej potratovosti.

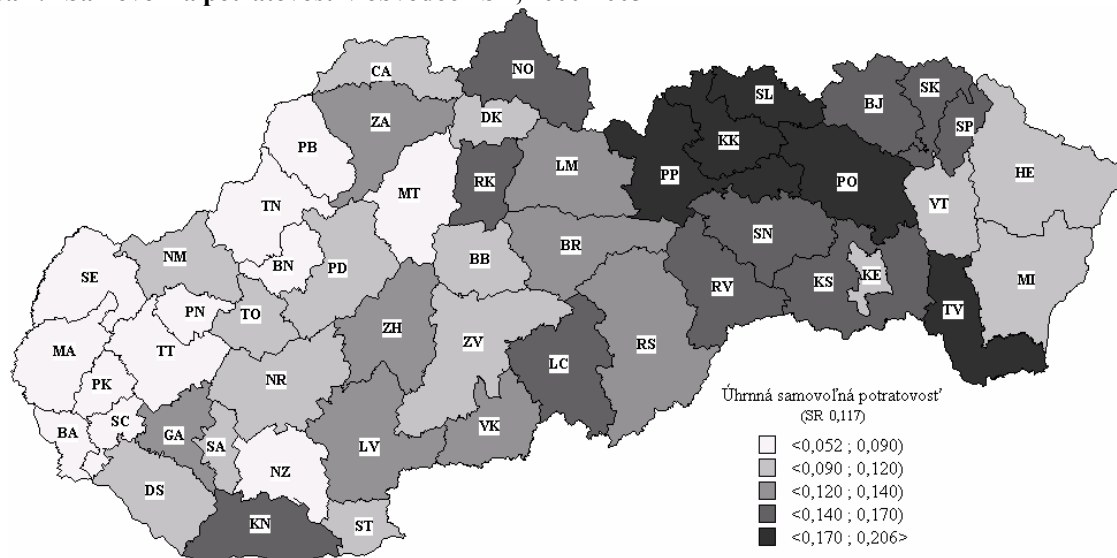
Nízkú úroveň umelej potratovosti v obvodoch severovýchodného Slovenska ovplyvňuje niekoľko faktorov. Najdôležitejším z nich je pravdepodobne religiozita, a to najmä v obvodoch Oravy (Dolný Kubín, Námestovo) a Kysúc (Čadca) s vysokým zastúpením obyvateľstva s rímskokatolíckym vierovyznaním. V obvodoch severnej časti východného Slovenska (Kežmarok, Stará Ľubovňa, Prešov, Bardejov, Svidník, Stropkov a Vranov nad Topľou) sa k rímskokatolíckemu pridávajú aj ďalšie vierovyznania. Významnou mierou sa na nízkej úrovni potratovosti v týchto regiónoch podieľajú tradície, uprednostňovanie viacdetej rodiny, ako aj vplyv verejnej mienky. Interrupcie nie sú verejnosťou tak akceptovateľné ako na západe a juhu Slovenska. Nízky stupeň urbanizácie v týchto regiónoch znižuje anonymitu a tiež prispieva k znižovaniu umelej potratovosti.

Naopak, vysokú mieru umelej potratovosti v obvodoch západného a južného Slovenska je možné vysvetliť najmä nižšou religiozitou tohto obyvateľstva, ako i jeho celkovo menším príklonom k tradíciám a pevným normám. Obyvateľstvo v týchto územných celkoch je liberálnejšie voči potratom, v týchto urbanizovaných regiónoch je menšia hrozba spoločenského odsúdenia po prevedení zákroku.

Mapa 4.3 Samovoľná potratovosť v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 4.4 Samovoľná potratovosť v obvodoch SR, 2000-2003

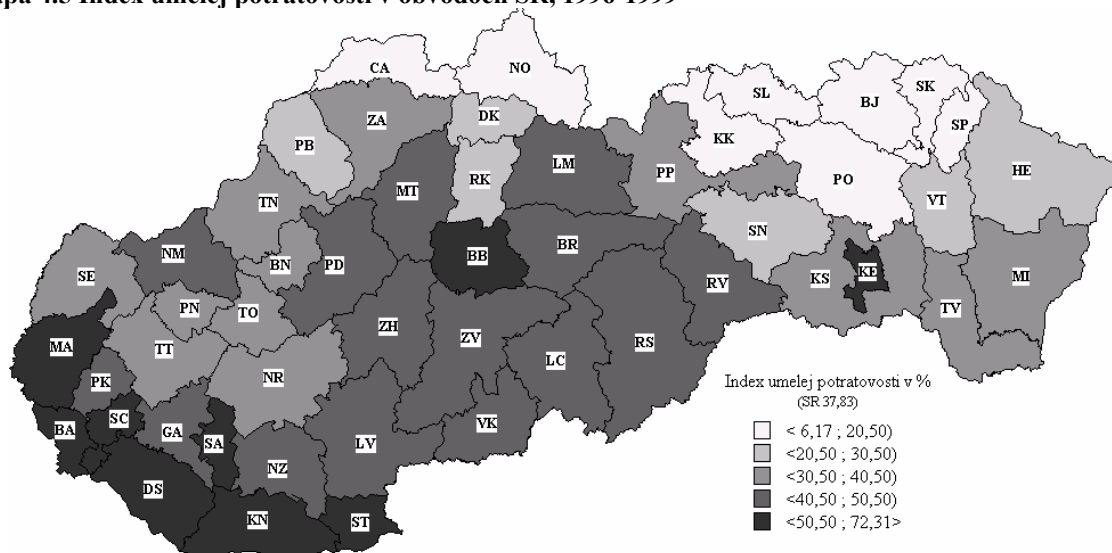
Úplne iné priestorové rozmiestnenie má samovoľná potratovosť. V regiónoch s vyšším počtom interrupcií sú hodnoty samovoľnej potratovosti nižšie, a naopak. Je to dôsledok už spomínanej odlišnej podstaty oboch javov. V prvej etape 1996-1999 sa rozpätie samovoľnej potratovosti pohybovalo od 0,04% v obvode Piešťany do 0,26% v obvode Stará Ľubovňa. Najviac samovoľných potratov, až 0,17 a viac, pripadalo na ženy v obvodoch Námestovo, Ružomberok, a na ženy v obvodoch východného Slovenska, kde sa vytvoril kompaktný región s vysokými hodnotami úhrnnej samovoľnej potratovosti (Poprad, Kežmarok, Stará Ľubovňa, Bardejov, Svidník, Stropkov,

Prešov, Snina, Košice - okolie, Trebišov). Naopak, najmenej samovoľných potratov, iba 0,08‰ a menej, vykazovali ženy v obvodoch Bratislava, Senec, Piešťany, Bánovce nad Bebravou, Zvolen.

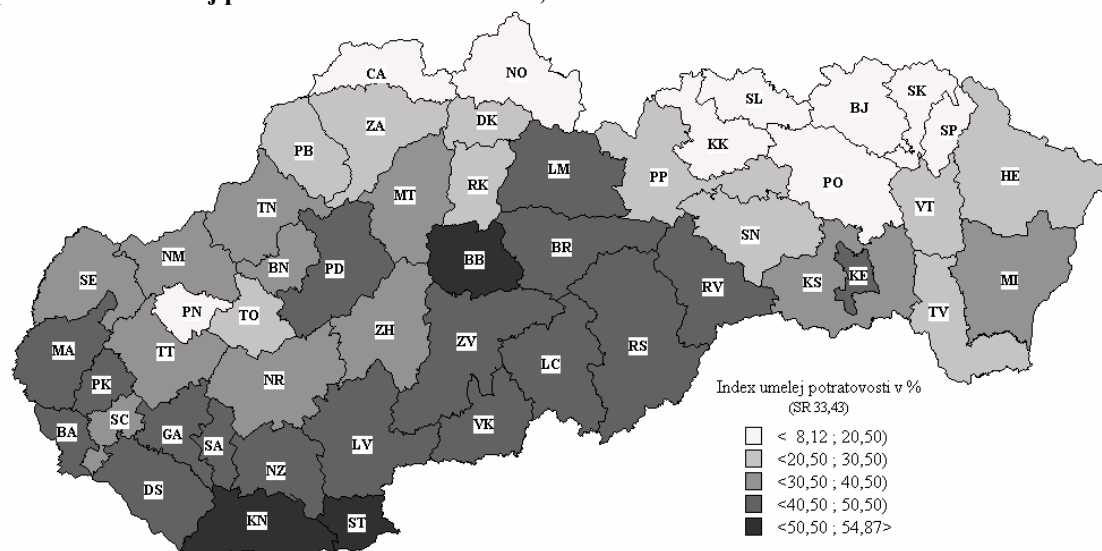
V druhej etape 2000-2003 sa interval hodnôt zmenšil, ale priestorová diferenciácia javu ostáva rovnaká. Najnižšiu úhrnnú samovoľnú potratovosť zaznamenáva opäť obvod Piešťany (0,05‰), najvyššiu hodnotu má opäť obvod Stará Ľubovňa (0,21‰). Klesajúce tendencie zaznamenala väčšina obvodov SR, okrem piatich, v ktorých samovoľná potratovosť mierne stúpla (Zvolen, Lučenec, Rožňava, Piešťany, Senec). V druhom období počet obvodov s najnižšími hodnotami úhrnnej samovoľnej potratovosti vzrástol, a naopak, počet obvodov s najvyššími hodnotami poklesol.

Najvyššie hodnoty, 0,17 a viac samovoľných potratov na jednu ženu počas jej reprodukčného obdobia, si udržalo už iba päť obvodov na východnom Slovensku (Poprad, Kežmarok, Stará Ľubovňa, Prešov, Trebišov). Na druhej strane na západnom Slovensku sa vytvorili dva kompaktné regióny s nízkymi hodnotami úhrnnej samovoľnej potratovosti. Prvý takýto región tvoria obvody západného Slovenska (Bratislava, Senec, Pezinok, Malacky, Senica, Trnava, Piešťany) na juhu k nim možno priradiť izolovane stojaci obvod Nové Zámky. Druhý región sa rozkladá v obvodoch Považská Bystrica, Trenčín, Bánovce nad Bebravou, ku ktorým sa priraduje aj obvod Martin. Vo všetkých uvedených obvodoch je hodnota úhrnnej samovoľnej potratovosti nižšia ako 0,09‰. Nízkou úroveň samovoľnej potratovosti v obvodoch západného Slovenska možno vysvetliť najmä lepšou dostupnosťou a vybavenosťou zdravotníckych zariadení a služieb, ako i vyšším stupňom urbanizácie. Naopak v obvodoch severného a najmä východného Slovenska je sieť zdravotníckych zariadení redšia a dostupnosť k nim častokrát horšia. V týchto regiónoch je aj najviac zastúpené segregované žijúce rómske obyvateľstvo. Nízka životná úroveň, nevyhovujúce životné podmienky a horší zdravotný stav obyvateľstva v rómskych osadách nepochybne prispieva k vyššej úrovni samovoľnej potratovosti.

Mapa 4.5 Index umelej potratovosti v obvodoch SR, 1996-1999

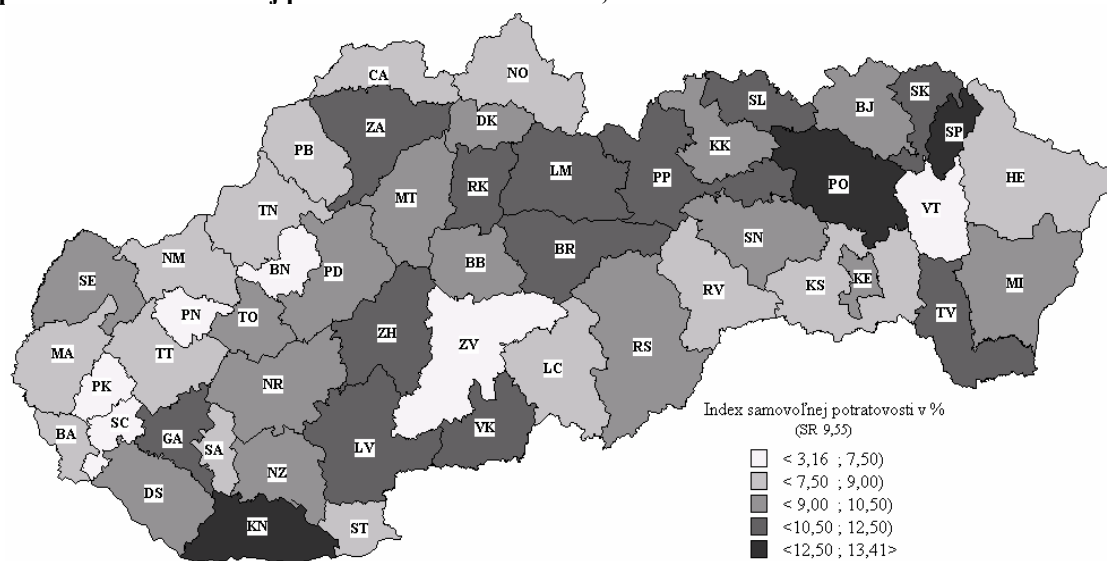
Mapa 4.6 Index umelej potratovosti v obvodoch SR, 2000-2003

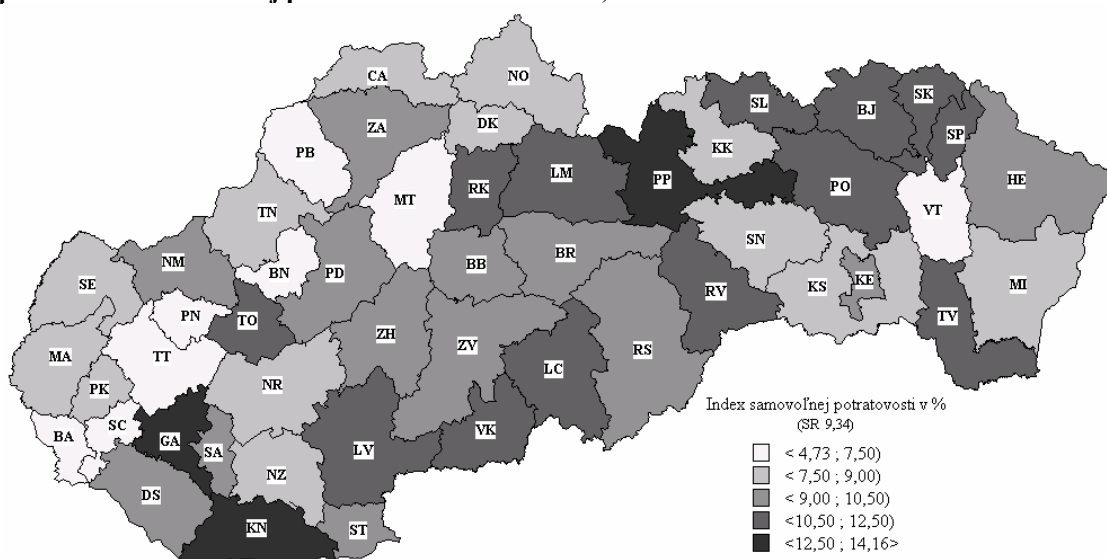
Počet interrupcií k počtu narodených dáva do pomeru index umelej potratovosti. Z hľadiska priestorovej diferenciácie tohto ukazovateľa môžeme Slovensko rozdeliť na dva odlišné regionálne typy. Prvý regionálny typ s vyššími hodnotami indexu umelej potratovosti sa ťahne od juhozápadného Slovenska cez centrálnu časť stredného Slovenska až na východ. Tvoria ho obvody Malacky, Senec, Bratislava, Galanta, Komárno, Štúrovo, Dunajská Streda, Šaľa, Nové Zámky, Štúrovo, Levice, Veľký Krtíš, Lučenec, Rimavská Sobota, Rožňava, Žiar nad Hronom, Banská Bystrica, Zvolen, Brezno, Liptovský Mikuláš a Košice - u všetkých pripadá 40,5 a viac interrupcií na 100 narodených.

Druhý regionálny typ s nižšími hodnotami indexu umelej potratovosti sa rozprestiera na sever SR. Tvoria ho obvody Čadca, Námestovo, Kežmarok, Stará Ľubovňa, Bardejov, Prešov, Stropkov a Svidník. V druhej etape sa k nim pridáva izolovane stojaci obvod Piešťany. U všetkých uvedených obvodov pripadá na 100 narodených 20,5 a menej interrupcií. Sú to všetko obvody s najnižšou úhrnnou umelou potratovosťou. Vývoj indexu umelej potratovosti môžeme hodnotiť pozitívne kvôli klesajúcim tendenciám vo väčšine obvodov SR. Okrem troch obvodov s najvyššou hodnotou indexu umelej potratovosti v SR (Banská Bystrica, Komárno, Štúrovo) prevládajú vo všetkých ostatných obvodoch pôrody nad interrupciami, čo je oproti minulosti podstatne priaznivejšia situácia.

Mapa 4.7 Index samovoľnej potratovosti v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 4.8 Index samovoľnej potratovosti v obvodoch SR, 2000-2003

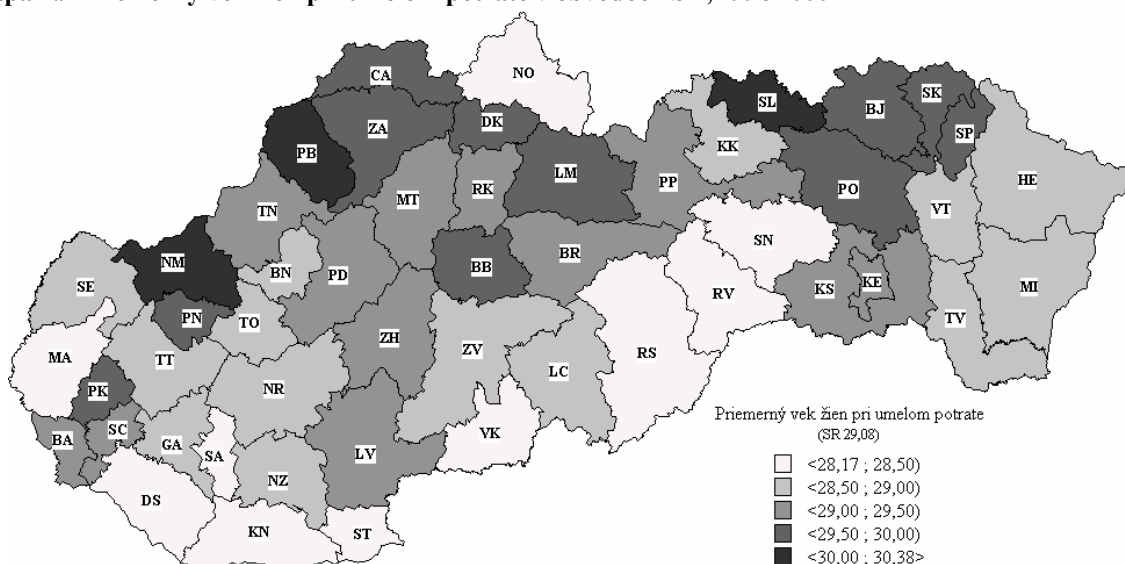

Priestorovo diferencovaným ukazovateľom je aj index samovoľnej potratovosti. V prvom období pripadalo 7,5 a menej samovoľných potratov na 100 narodených v obvodoch Pezinok, Senec, Piešťany, Bánovce nad Bebravou, Zvolen a Vranov nad Topľou. Naopak, najviac samovoľných potratov na 100 narodených, a to 12,5 a viac, zaznamenali obvody Komárno, Prešov a Stropkov. V období 2000-2003 klesol index samovoľnej potratovosti vo väčšine

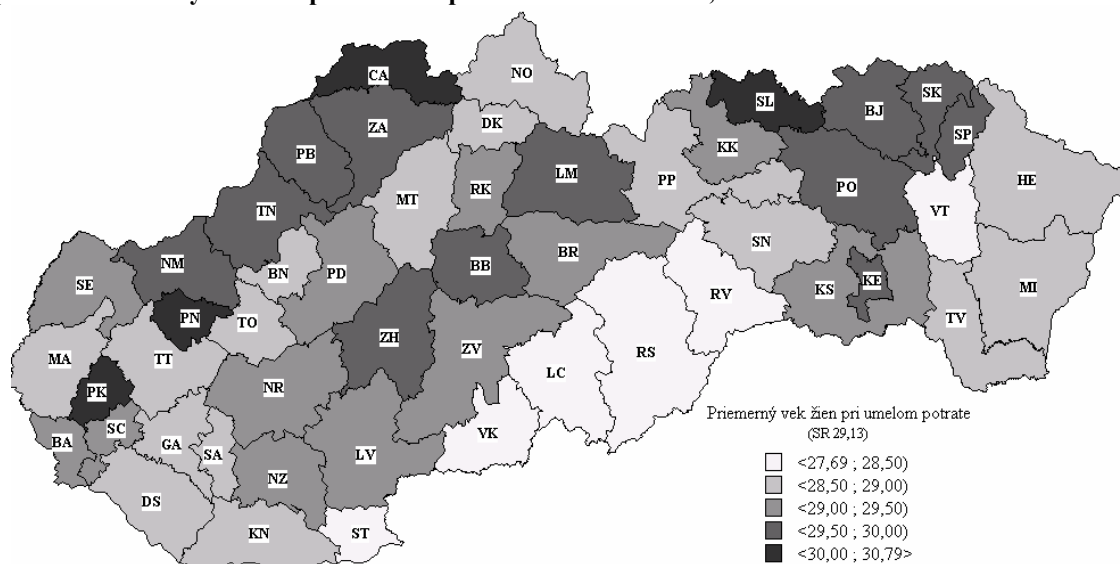
obvodov SR, nárast zaznamenalo 22 obvodov. K obvodom s najnižším indexom samovoľnej potratovosti patrí Bratislava, Senec, Trnava, Piešťany, Bánovce, Považská Bystrica, Martin a na východe je to Vranov nad Topľou. Sú to opäť prevažne obvody západného Slovenska, v ktorých je i nízka úroveň úhrnnej samovoľnej potratovosti. Najvyššie hodnoty tohto ukazovateľa si udržal obvod Komárno, k nemu sa priradujú ešte obvody Galanta a Poprad.

Priemerný vek žien pri umelom potrate vykazuje stúpajúcu tendenciu vo väčšine obvodov SR, pokles zaznamenáva devätnásť obvodov. Najnižší priemerný vek pri interrupcii v období 1996-1999 vykazovali ženy v obvode Malacky, v obvodoch juhozápadného Slovenska (Dunajská Streda, Šaľa, Komárno, Štúrovo) a v obvodoch na juhu stredného, príp. východného Slovenska (Veľký Krtíš, Rimavská Sobota, Rožňava), ako aj obvody Námestovo a Spišská Nová Ves. Vo všetkých uvedených obvodoch je vek ženy pri interrupcii nižší ako 28,5 roka.

Mapa 4.9 Priemerný vek žien pri umelom potrate v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 4.10 Priemerný vek žien pri umelom potrate v obvodoch SR, 2000-2003

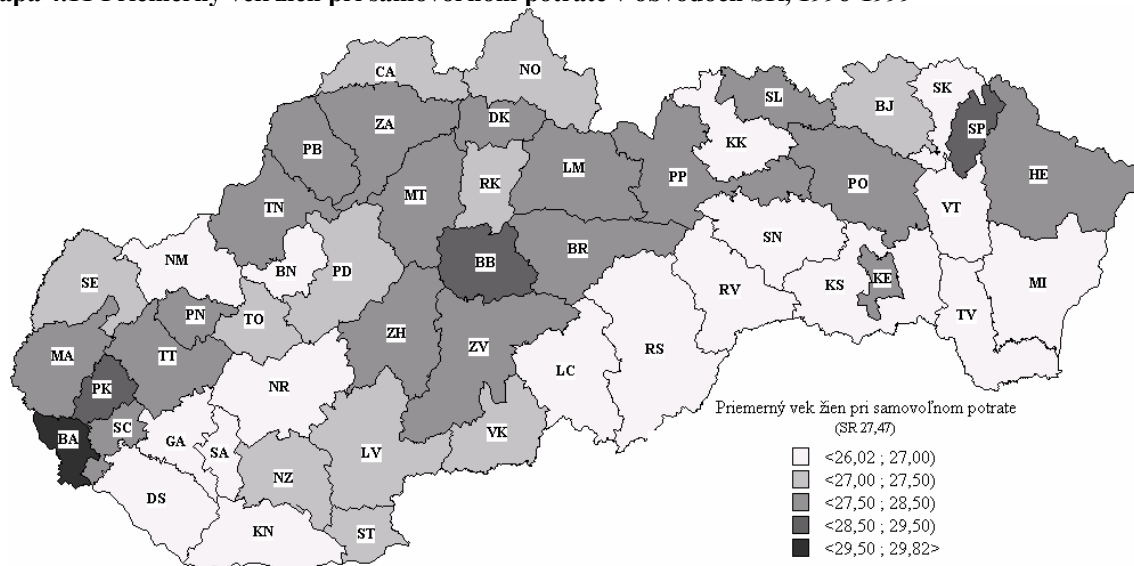
Najvyšší priemerný vek pri umelom prerušení tehotenstva, t.j. 30 rokov a viac, sme zaznamenali u žien v troch obvodoch (Nové mesto nad Váhom, Považská Bystrica a Stará Ľubovňa).

V etape 2000-2003 sa priestorové rozmiestnenie obvodov s najvyšším a najnižším priemerným vekom žien pri interrupcii nezmenilo. Najnižší priemerný vek pri umelom potrate (pod 28,5 roka) si udržali ženy v obvodoch južného a juhovýchodného Slovenska (Štúrovo, Veľký Krtíš, Lučenec, Rimavská Sobota, Rožňava) a na východe sa k nim zaradili ženy v obvode Vranov nad Topľou. Najvyšší priemerný vek pri interrupcii (30 rokov a viac) majú ženy v obvodoch Piešťany, Čadca, Pezinok a Stará Ľubovňa.

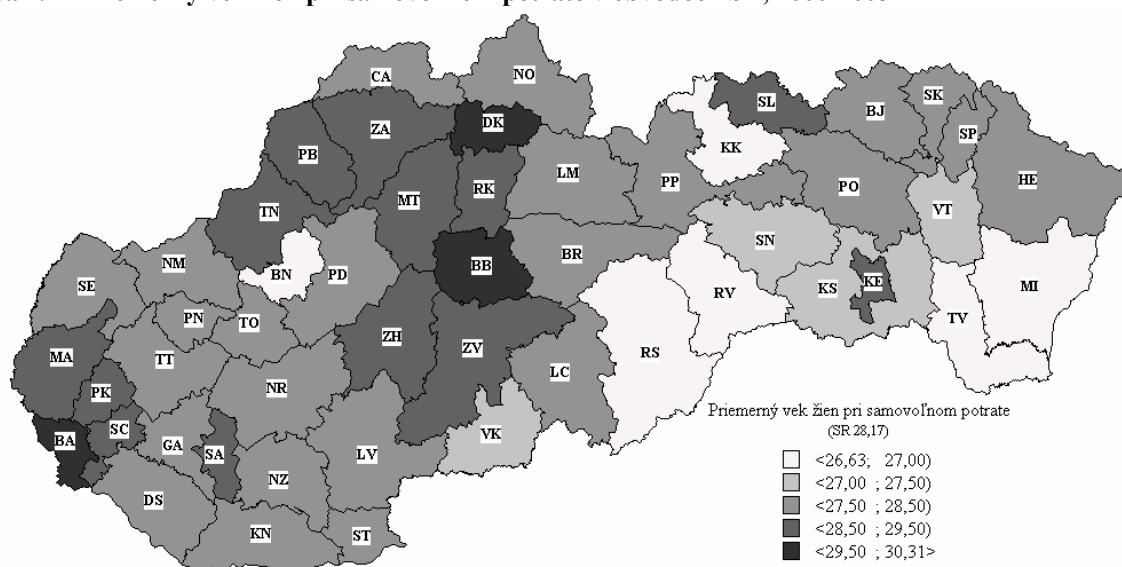
Priemerný vek žien pri samovoľnom potrate má tiež stúpajúcu tendenciu vo väčšine obvodov SR, výnimkou je šesť obvodov, ktoré zaznamenávajú pokles (Stropkov, Bánovce, Brezno, Kežmarok, Pezinok, Humenné). V období

1996-1999 najnižší priemerný vek pri samovoľnom potrate (menej ako 27 rokov) vykazovali ženy v 17 obvodoch SR. V druhom období si hodnotu tohto ukazovateľa zachovali iba ženy v šiestich obvodoch SR (Bánovce nad Bebravou, Rimavská Sobota, Rožňava, Kežmarok, Trebišov, Michalovce). Najvyšší priemerný vek pri samovoľnom potrate, 29,5 roka a viac, mali v prvom období iba ženy v obvode Bratislava. V druhom období sa k nim pridávajú ženy z ďalších dvoch obvodov - Dolný Kubín a Banská Bystrica.

Mapa 4.11 Priemerný vek žien pri samovoľnom potrate v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 4.12 Priemerný vek žien pri samovoľnom potrate v obvodoch SR, 2000-2003

Z hľadiska diferenciácie úrovne potratovosti podľa vekových skupín, intenzita potratovosti klesla vo všetkých vekových skupinách žien. Pokles prebehol celoplošne vo všetkých obvodoch SR, okrem obvodu Námestovo, kde zaznamenávame nárast celkovej potratovosti. Najviac potratov sa dlhodobo realizuje v dvoch najplodnejších vekových kategóriách 20-24 a 25-29 ročných žien. Zatiaľ čo v prvom období rokov 1996-1999 najviac potratov vykazovala veková skupina žien 20-24 ročných, v druhom období sa najvyššia intenzita potratovosti presunula do vekovej skupiny 25-29 ročných žien.

Pozitívne možno hodnotiť i klesajúce tendencie interrupcií vo všetkých vekových skupinách žien. Pokles umelých prerušení tehotenstva v najmladšej vekovej kategórii 15-19 ročných žien je determinovaný jednak lepšou osvetou a sexuálnou výchovou, ako i efektívnejšou antikoncepciou, ktorá umožňuje predchádzať nechceným tehotenstvám. Najintenzívnejší prepad interrupcií však zaznamenáva veková skupina 20-24 ročných žien, kde pokles predstavuje až 26%. Podobne ako u celkových potratov aj počet interrupcií klesol vo všetkých obvodoch. Výnimkou je opäť obvod Námestovo, ktorý môžeme pokladať za špecifický prípad, keďže ako jediný vykazuje stúpajúce tenden-

cie celkovej i umelej potratovosti takmer vo všetkých vekových kategóriách žien. Napriek tomu si udržiava pozíciu obvodu s najnižšou úrovňou celkovej i umelej potratovosti v SR.

V kategórii 25-29 ročných žien bol pokles interrupcií menej intenzívny, nakoľko v tejto vekovej skupine sa realizuje v súčasnosti najviac tehotenstiev. Pokles zaznamenáva väčšina obvodov SR, výnimkou je 6 obvodov: na severe (Námestovo, Dolný Kubín) a na východe (Svidník, Vranov nad Topľou, Stropkov a Košice – okolie). Okrem obvodu Košice – okolie sú to všetko obvody s najnižšou úrovňou celkovej i umelej potratovosti v SR.

V kategórii 30-34 ročných žien vykazujú pokles interrupcií všetky obvody SR, okrem obvodov Námestovo a Košice – okolie. Úbytok predstavuje 22%, a je zapríčinený najmä celkovo menším počtom realizovaných tehotenstiev v SR.

Z hľadiska rodinného stavu neustále klesá počet i podiel interrupcií vydatých žien, a naopak narastá počet interrupcií nevydatých žien. Je to spôsobené aj celkovo nižším zastúpením vydatých žien v populácii. U vydatých žien najintenzívnejší pokles interrupcií vykazuje veková skupina 20-24 ročných žien, kde pokles predstavoval až 46%. Podiel nevydatých žien na celkovom úhrne potratovosti však neustále rastie. Najväčší nárast intenzity potratovosti, až 20%, zaznamenáva veková skupina 25-29 ročných žien. Nárast umelých prerušení tehotenstva u nevydatých žien pozorujeme vo väčšine obvodov SR. Regionálne rozdiely v úrovni potratovosti podľa veku a rodinného stavu sú dôsledkom rozdielného reprodukčného a rodinného správania v jednotlivých regiónoch SR, ktoré sa okrem iného prejavuje rozdielnym časovaním a intenzitou sobášnosti a plodnosti.

Počet interrupcií na 100 ukončených tehotenstiev má podobnú priestorovú diferenciáciu ako tomu bolo u všetkých potratov. V obidvoch obdobiach 35 a viac interrupcií na 100 ukončených tehotenstiev zaznamenávajú ženy v obvodoch Banská Bystrica a Štúrovo, naopak už tradične najmenej, len 18 a menej interrupcií na 100 ukončených tehotenstiev, evidujeme v obvodoch Čadca, Námestovo, Kežmarok, Stará Ľubovňa, Prešov, Bardejov, Svidník a Stropkov. V druhom období sa k týmto obvodom pridávajú opäť Piešťany.

Celkovo môžeme z hľadiska tohto ukazovateľa územie Slovenska rozdeliť na tri časti: západ, stred a východ. Pre západ SR je typická severojužná diferenciácia obvodov, nakoľko obvody v severnej časti západného Slovenska vykazujú trvalo nižšie podiely interrupcií ako obvody v južnej časti. Stred Slovenska tvoria prevažne obvody s vyšším podielom interrupcií, tento celok narúšajú na severe obvody Oravy a Kysúc. Východ SR je zastúpený obvody s nízkym podielom interrupcií, s výnimkou obvodu Košice s vyšším podielom interrupcií na 100 narodených.

Počet samovoľných potratov pripadajúcich na 100 ukončených tehotenstiev má odlišnú priestorovú diferenciáciu ako interrupcie. Najmenej samovoľných potratov na 100 ukončených tehotenstiev pripadá na ženy v obvodoch Piešťany, Senec, Bratislava, Bánovce, Zvolen (menej ako 3). V druhom období si túto hodnotu udržali už len Bánovce nad Bebravou. Iba v 25 obvodoch je evidentný pokles tohto ukazovateľa, čo je spôsobené jednak nižším počtom tehotenstiev ako i poklesom umelej potratovosti. Naopak, najviac samovoľných potratov (7 na 100 ukončených tehotenstiev) vykazujú ženy v obvodoch východného Slovenska - Prešov, Stropkov, Stará Ľubovňa, Svidník a Bardejov, a to v obidvoch obdobiach. Priestorová diferenciácia je opäť podobná ako pri úhrnnej samovoľnej potratovosti. Teda východ SR vyказuje vyššie hodnoty ako západ, kde sú hodnoty samovoľnej potratovosti už tradične nižšie.

Z hľadiska celkovej úrovne potratovosti možno región Slovenska rozdeliť do dvoch častí, v ktorých je vývoj potratovosti protichodný. Prvú predstavujú obvody na severovýchode SR, v ktorých pozorujeme nižšie hodnoty umelej potratovosti a vyššie hodnoty samovoľnej potratovosti. Druhá časť je tvorená obvody na juhozápade a juhu Slovenska, v ktorých sú hodnoty umelej potratovosti vyššie a hodnoty samovoľnej potratovosti nižšie. Výnimkou sú niektoré obvody na juhu stredného a východného Slovenska (Lučenec, Rimavská Sobota, Rožňava), kde je vysoká umelá i samovoľná potratovosť. Rozdiely v životnej úrovni, spôsobe života, religiozite a urbanizácii, majú za následok rozdielny prístup k antikoncepcii, k nechceným tehotenstvám a veľkosti rodiny. Preto sú regionálne rozdiely v úrovni potratovosti na Slovensku také výrazné.

5. Úmrtnosť

Úmrtnosť je dôležitou zložkou reprodukcie obyvateľstva. Spôsobuje úbytok populácie a v prípade znižovania jej počtu v mladšom veku prispieva aj k starnutiu populácie. Je dôsledkom pôsobenia rôznych faktorov, nielen biologických, ale aj sociálnych, ekonomických a environmentálnych. Tieto faktory sa prejavujú rôznou intenzitou v rôznych regiónoch a podieľajú sa tak na priestorovej diferenciácii úmrtnosti.

Z hľadiska územia celej republiky možno úmrtnosť charakterizovať ako proces mierne sa zlepšujúci. Môžeme to doložiť vývojom syntetického ukazovateľa, a to vývojom strednej dĺžky života pri narodení. V období 1996-1999 priemerná hodnota tohto ukazovateľa pre mužov bola 68,8 roka, pre ženy 77,0. V období 2000-2003 sa ukazovateľ pohyboval na úrovni 69,6 roka u mužov a 77,6 roka pre ženy. Znamená to nárast strednej dĺžky života pri narodení u mužov o 0,8 roka a u žien 0,6 roka medzi obidvoma obdobiami.

Tento vývoj ovplyvňuje aj vývoj úmrtnosti podľa veku. Dojčenská úmrtnosť poklesla z priemernej hodnoty 9,0‰ za obdobie 1996-1999 na hodnotu 7,6‰ za obdobie 2000-2003. Pokles môžeme zaznamenať tak podľa vybraných vekových skupín, ako aj podľa pohlavia. Vo vekovej skupine 0-14 ročných mužov je pokles miery úmrtnosti medzi obidvomi časťami sledovaného obdobia 13,6%, u 0-14 ročných žien 16,5%. Vo vekovej skupine 15-49 ročných je pokles 6,0% u mužov a 7,4% u žien, vo vekovej skupine 50-84 ročných je pokles 7,3% u mužov a 4,5% u žien. Výnimku tvorí veková skupina 85 a viac ročných, kde sa prejavuje nárast úmrtnosti, a to 6,9% u mužov a 6,5% u žien za skúmané obdobia. Tento nárast, okrem iného, môžeme pripísať aj posunu úmrtí do vyššieho veku, čo je prejavom starnutia obyvateľstva.

Rozdiel medzi strednou dĺžkou života pri narodení žien a mužov, ktorý v období 2000-2003 bol 8 rokov, je prejavom nadúmrtnosti mužov. Najvyššia nadúmrtnosť mužov v tomto období bola vo vekovej skupine 15-49 rokov, kde index nadúmrtnosti dosiahol 282%. Vo vekovej skupine 50-84 rokov bol 166% a vo vekovej skupine 0-14 rokov 126%. Najnižšia nadúmrtnosť mužov je vo vekovej skupine 85 a viac, kde index nadúmrtnosti dosahuje 110%.

Z hľadiska štruktúry úmrtnosti mužov podľa príčin smrti možno konštatovať, že percentuálne rozloženie úmrtí sa prakticky z obdobia 1996-1999 na obdobie 2000-2003 nezmenilo. Najviac úmrtí bolo zaznamenaných na choroby obehovej sústavy, a to v priemere 47,5% z celkového počtu úmrtí za obdobie 2000-2003. Druhou najpočetnejšou príčinou smrti boli nádorové ochorenia, na ktoré za posledné sledované obdobie zomrelo 24,6% mužov. V ďalšom poradí boli úmrtia na externé príčiny smrti vo výške 8,9%, úmrtia na choroby dýchacej sústavy, ktoré dosahovali 6,3% a úmrtia na choroby tráviacej sústavy so 6,1%.

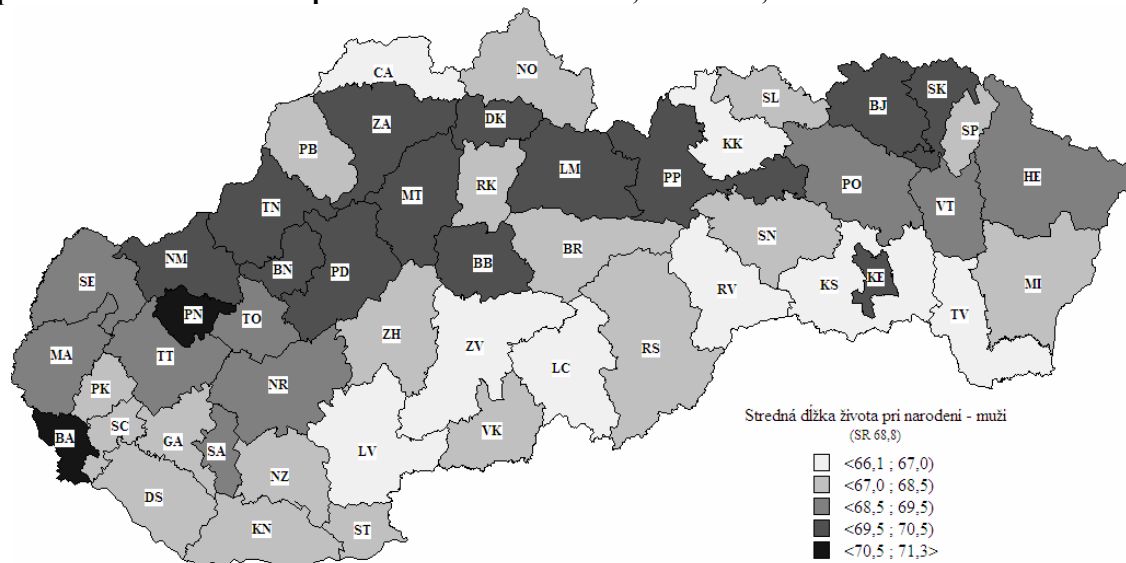
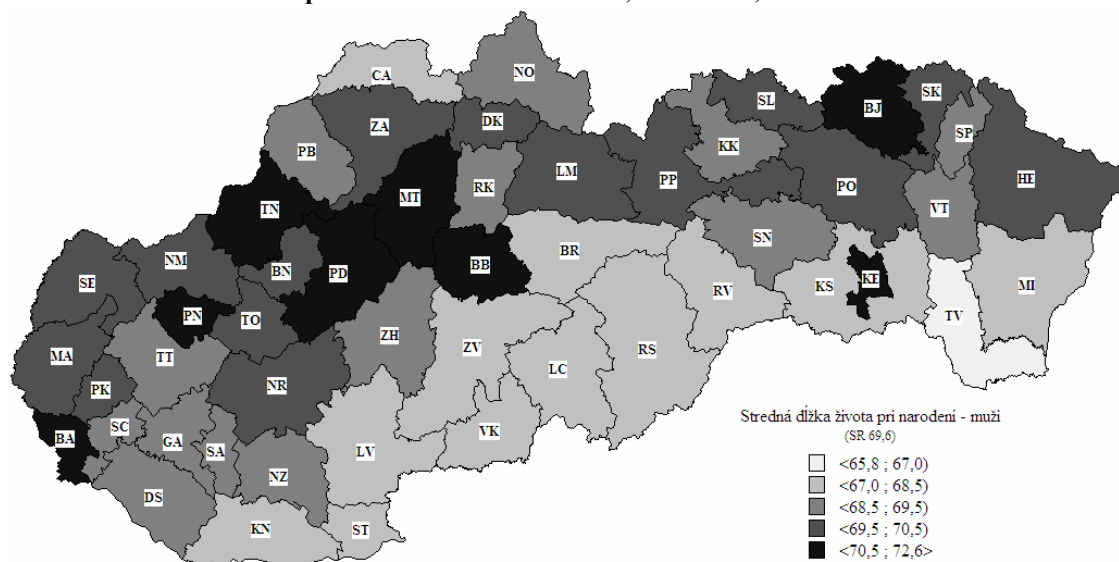
U žien sa táto štruktúra prejavuje iným, v čase prakticky nemenným percentuálnym rozložením. V období 2000-2003 najviac žien zomrelo na choroby obehovej sústavy, a to v priemere 61,4%. Aj u žien boli druhou najpočetnejšou príčinou smrti nádorové ochorenia, so zastúpením vo výške 19,5%. V ďalšom poradí, na rozdiel od mužov, boli úmrtia na choroby dýchacej sústavy s podielom 5,6%, na choroby tráviacej sústavy so 4,1% a externé príčiny smrti vo výške 2,5%.

Z hľadiska zmeny úrovne úmrtnosti podľa jednotlivých príčin smrti v čase (medzi obdobím 1996-1999 a 2000-2003) môžeme konštatovať všeobecný pokles⁸. U mužov sa znížila úmrtnosť na choroby obehovej sústavy o 5,1%, u žien o 3,6%. V tom istom období poklesla úmrtnosť na nádorové choroby u mužov o 2,7% a u žien o 1,6%, na choroby dýchacej sústavy u mužov o 7,6% a u žien o 15,3%, na externé príčiny smrti u mužov o 11,8% a u žien o 17,2%. Výnimku tvorí úmrtnosť na choroby tráviacej sústavy, kde za sledované obdobie bol u mužov zaznamenaný pokles o 7,8%, ale u žien nárast o 6,8%.

Ako sme už spomenuli, úroveň úmrtnosti, ako aj jej štruktúra podľa pohlavia, veku a príčin smrti, nie je na celom území Slovenska rovnaká. Územná diferenciácia podľa obvodov sa prejavuje vo všetkých ukazovateľoch, u niektorých sa hodnoty od seba vzdávajú viac, u niektorých menej.

Zo štatistického hľadiska súbor ukazovateľov strednej dĺžky života pri narodení podľa obvodov má pomerne vysokú vypovedaciu schopnosť (variačné koeficienty nepresahujú 2%). Z hľadiska zmeny úrovne strednej dĺžky života pri narodení u mužov v jednotlivých obvodoch môžeme zistiť všeobecný nárast. Výnimku tvorí päť obvodov, a to Vranov nad Topľou (-0,44%), Trebišov (-0,41%), Svidník (-0,06%), Poprad (-0,05%) a Dolný Kubín (-0,02%), kde sme zaznamenali zníženie hodnôt ukazovateľa, i keď nie veľké. Najväčší nárast bol v obvodoch Kežmarok (2,95%) a Spišská Nová Ves (2,88%). U žien zisťujeme tiež všeobecný nárast strednej dĺžky života pri narodení, hoci v siedmich obvodoch je opačný trend. Sú to obvody Dolný Kubín (-0,33%), Liptovský Mikuláš (-0,33%), Bardejov (-0,28%), Námestovo (-0,25%), Šaľa (-0,23%), Svidník (-0,10%) a Brezno (-0,01%). Najväčší nárast bol zaznamenaný v obvodoch Nové Mesto nad Váhom (2,23%) a Humenné (2,11%).

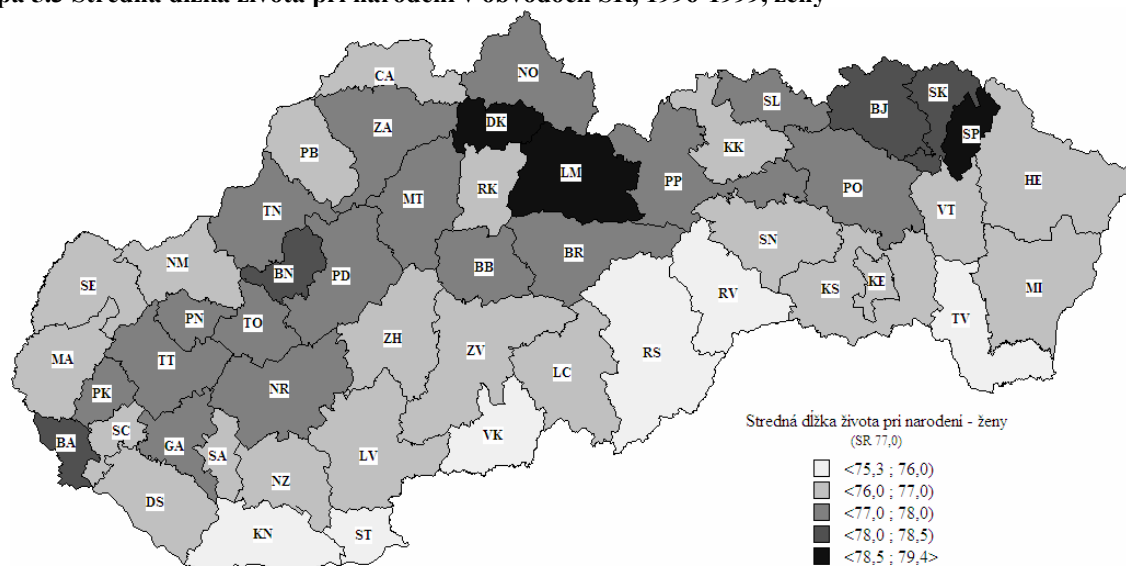
⁸ Úmrtnosť je meraná štandardizovanou úmrtnosťou, kde za štandard je zvolená veková štruktúra SR v roku 1996.

Mapa 5.1 Stredná dĺžka života pri narodení v obvodoch SR, 1996-1999, muži**Mapa 5.2 Stredná dĺžka života pri narodení v obvodoch SR, 2000-2003, muži**

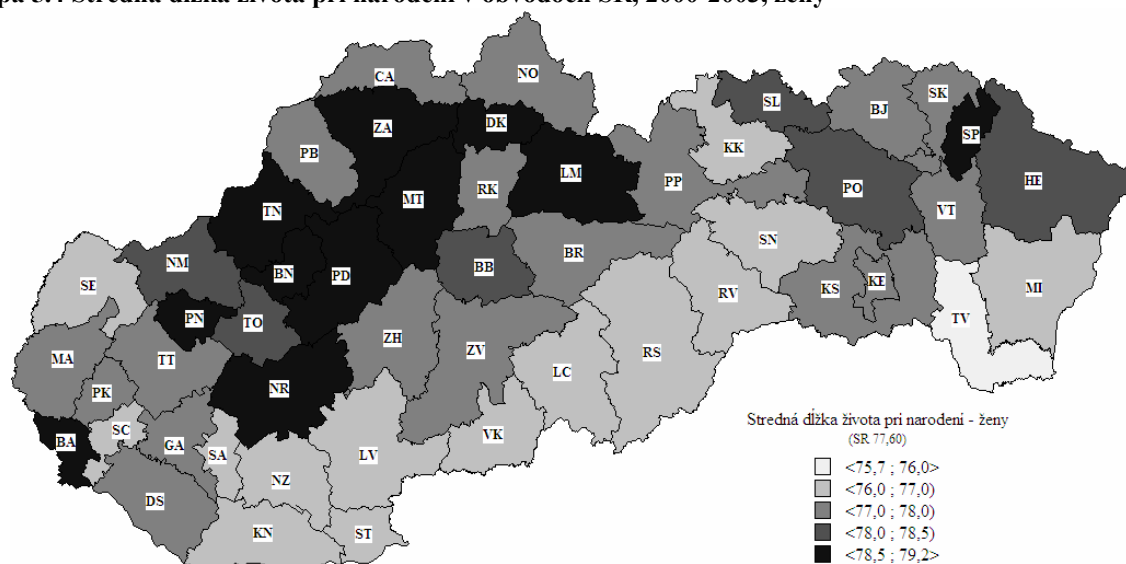
Z hľadiska intenzity ukazovateľa stredná dĺžka života pri narodení v období 2000-2003 najkratšie žijú muži v regióne tvorenom južnými obvodmi od Komárna po Michalovce (s výnimkou Košíc) a v obvode Čadca, kde stredná dĺžka života pri narodení nepresahuje hodnotu 68,5 roka, čo je hodnota zhruba o rok nižšia ako slovenský priemer. Najhoršiu hodnotu vykazuje obvod Trebišov (65,77 roka). V období 2000-2003 je to jediný obvod, v ktorom stredná dĺžka života pri narodení je menšia ako 67 rokov, pričom v období 1996-1999 bolo takýchto obvodov až osem. Najdlhšie žijú muži v regióne tvorenom obvodmi Prievidza, Trenčín, Banská Bystrica a Martin. K nim sa pripájajú obvody Bratislava, Piešťany, Košice a Bardejov. Vo všetkých uvedených obvodoch je hodnota ukazovateľa vyššia ako 70,5 roka.

Ženy tiež žijú najkratšie v regióne tvorenom južnými obvodmi od Komárna po Spišskú Novú Ves, ku ktorým môžeme priradiť na západe SR obvody Senec, Senica a na východe obvody Kežmarok, Trebišov a Michalovce. V týchto obvodoch je stredná dĺžka života pri narodení nižšia ako 77 rokov, čo je o 0,6 roka menej ako slovenský priemer. Najnižšiu strednú dĺžku života pri narodení vykazuje znovu obvod Trebišov (75,69 roka). Je to jediný obvod v období 2000-2003, v ktorom stredná dĺžka života pri narodení nedosahuje 76 rokov, pričom v období 1996-1999 bolo takýchto obvodov až šesť. Najdlhšie žijú ženy v regióne tvorenom obvodmi Nitra, Trenčín, Prievidza, Bánovce nad Bebravou, Martin, Žilina, Dolný Kubín a Liptovský Mikuláš. K nim sa pripájajú obvody Piešťany, Stropkov a Bratislava. Vo všetkých týchto obvodoch je stredná dĺžka života pri narodení väčšia ako 78,5 roka, čo znamená zhruba o rok dlhší život ako slovenský priemer.

Mapa 5.3 Stredná dĺžka života pri narodení v obvodoch SR, 1996-1999, ženy

Mapa 5.4 Stredná dĺžka života pri narodení v obvodoch SR, 2000-2003, ženy

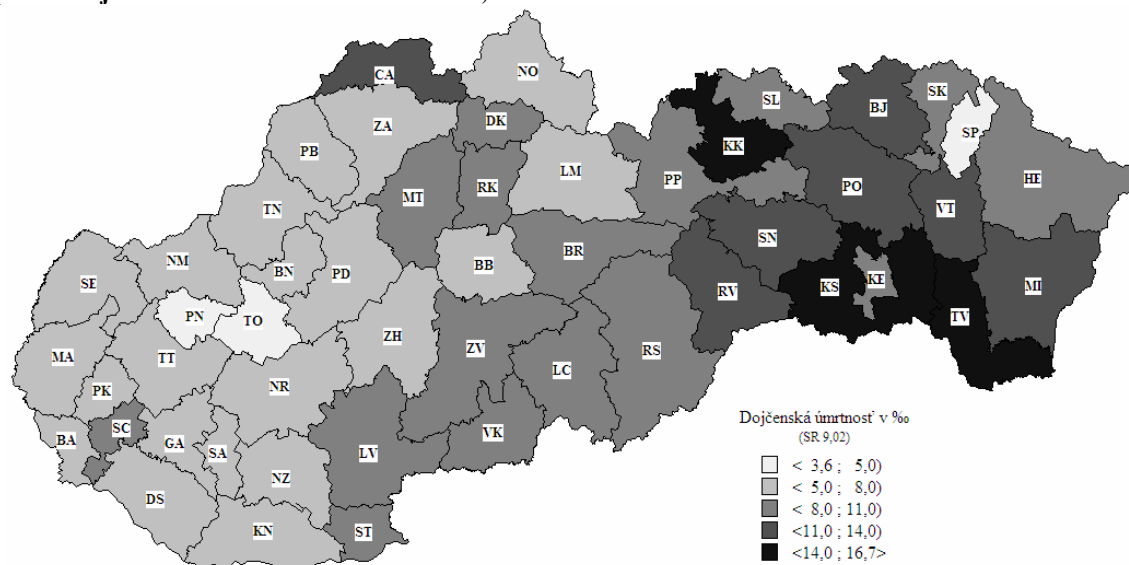

Pri hodnotení úmrtnosti podľa veku v obvodoch treba brať do úvahy vysokú nestabilitu ukazovateľov. Variačný koeficient dojčenskej úmrtnosti dosahuje úroveň 42,05%, podobne je to aj s mierou úmrtnosti vo vekovej skupine 0-14 rokov u mužov (43,29%) a u žien (40,28%) za obdobie 2000-2003. Výsledky analýzy vzťahujúce sa k týmto ukazovateľom preto môžu viesť ku skresleným úsudkom, hlavne čo sa týka extrémnych hodnôt. Za prijateľné môžeme však považovať miery úmrtnosti za vekové skupiny 50-84 a 85 a viac rokov, kde variačné koeficienty nepresahujú 10%.

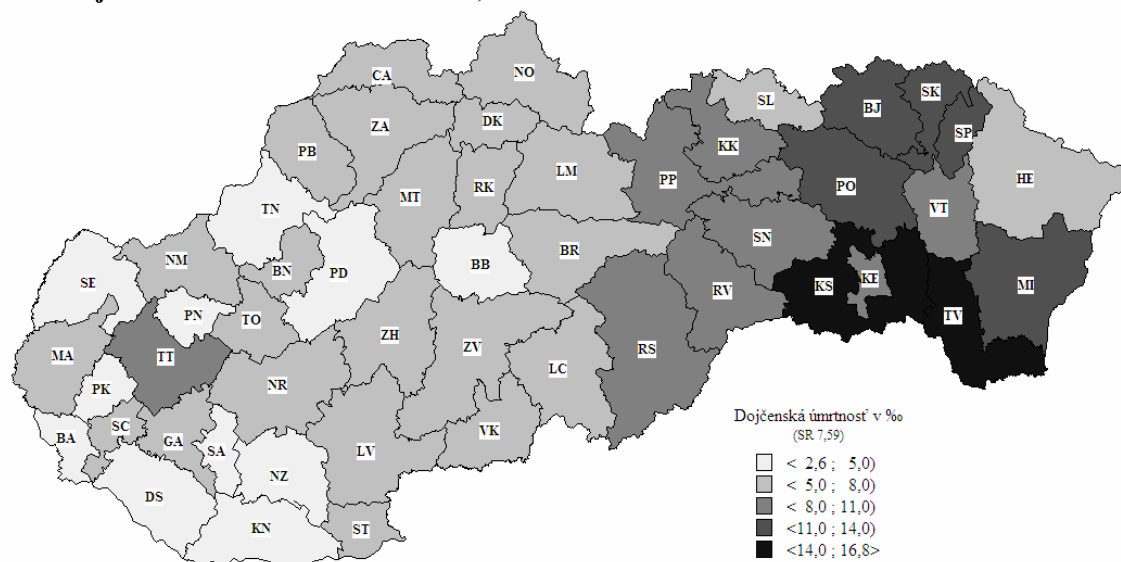
Komplexný pohľad na kartogramy dojčenskej úmrtnosti prezrádza rádovo vyššiu úroveň úmrtnosti na východe republiky ako na západe. Hoci počet obvodov, v ktorých je dojčenská úmrtnosť vyššia ako 8‰, sa znižuje (v období 1996-1999 ich bolo 26, v období 2000-2003 iba 15), nemožno to považovať za výrazné zlepšenie. Obvody Trebišov a Košice – okolie dlhodobo vykazujú dojčenskú úmrtnosť nad 14‰. Podobne je to aj v obvodoch Michalovce, Bardejov a Prešov, kde ukazovateľ neklesá pod 11‰. V obvodoch nachádzajúcich sa na západe republiky je situácia priaznivejšia, dojčenská úmrtnosť sa dlhodobo pohybuje pod 8‰. Výnimku tvorí len obvod Trnava, kde ukazovateľ v období 2000-2003 vzrástol na úroveň 8,4‰.

Z hľadiska veľkosti zmeny intenzity dojčenskej úmrtnosti medzi obdobiami 1996-1999 a 2000-2003 môžeme konštatovať zlepšenie v 39 obvodoch, a naopak, zhoršenie v 11 obvodoch. Najväčšie zlepšenie sme zaznamenali v regióne tvorenom obvodmi Komárno (-52,1%), Nové Zámky (-54,7%) a Štúrovo (-48,2%), najväčšie zhoršenie v obvodoch Stropkov, Topoľčany a Galanta (viac ako 50%).

Mapa 5.5 Dojčenská úmrtnosť v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 5.6 Dojčenská úmrtnosť v obvodoch SR, 2000-2003

Tab. 5.1 Zmena mier úmrtnosti podľa veku a nadúmrtnosť žien v obvodoch SR

Počet obvodov					
	zlepšenie úmrtnosti		zhoršenie úmrtnosti		Nadúmrtnosť žien v období 2000-2003
	muži	ženy	muži	ženy	
0-14	33	38	17	12	8
15-49	41	37	9	13	0
50-84	46	42	4	8	0
85+	12	12	38	38	7

Pri hodnotení úmrtnosti v obvodoch môžeme obrátiť pozornosť aj na zmenu mier úmrtnosti podľa vekových skupín. U mužov vo vekovej skupine 85 ročných a starších sa úmrtnosť zhoršila v 38 obvodoch, pričom v „susednej“ vekovej skupine 50-84 ročných sa zhoršila iba v 4 obvodoch. Ide o presun úmrtnosti do vyšších vekových skupín, čo je charakteristický znak starnutia obyvateľstva. Podobný vývoj možno pozorovať aj pri zmene mier úmrtnosti pre ženy.

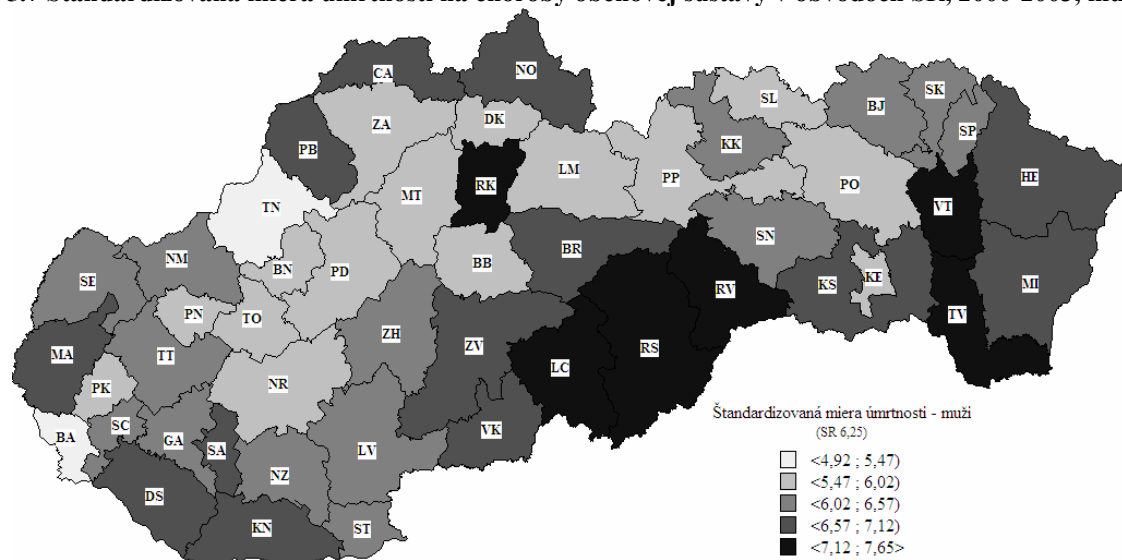
Ako sme uviedli na začiatku tejto kapitoly, z pohľadu celej republiky sa nadúmrtnosť mužov prejavuje vo všetkých skúmaných vekových skupinách. Z pohľadu obvodov však toto tvrdenie neplatí, lebo existujú obvody, kde v určitých vekových skupinách možno zistiť nadúmrtnosť žien. V období 2000-2003 sme vo vekovej skupine 0-14 ročných zaznamenali 8 obvodov (Senica, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou, Žilina, Žiar nad Hronom,

Nové Zámky, Stará Ľubovňa a Humenné) a vo vekovej skupine 85 a starších 7 obvodov (Pezinok, Žiar nad Hronom, Ružomberok, Veľký Krtíš, Rimavská Sobota, Svidník a Trebišov) s nadúmrtnosťou žien.

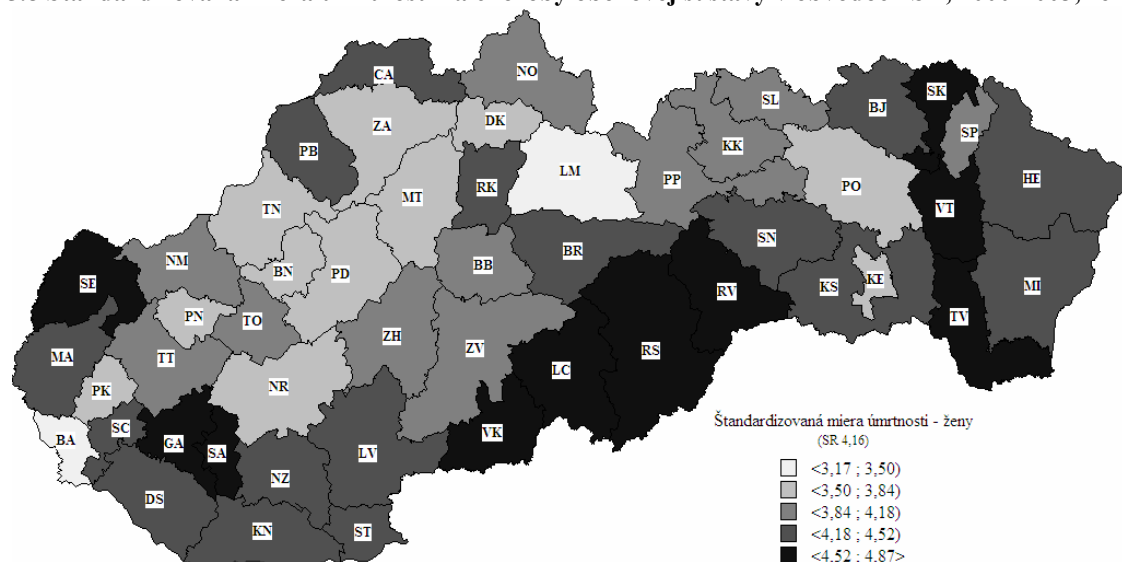
Dôležitým aspektom pri skúmaní úmrtnosti je aj pohľad na úmrtnosť podľa príčin smrti. Použili sme štandardizované miery úmrtnosti podľa piatich najpočetnejších skupín príčin smrti⁹ a podľa pohlavia, pričom za štandard sme zvolili vekovú štruktúru obyvateľstva SR spolu za rok 1996. Týmto sme dosiahli porovnateľnosť ukazovateľov nielen medzi obvodmi, ale aj medzi pohlaviami. Pred analýzou týchto dát však treba ešte poukázať na štatistickú vypovedaciu schopnosť údajov. Na základe veľkosti variačných koeficientov prísnejším kritériám vyhovujú údaje o príčinách smrti na choroby obehovej sústavy a na nádorové ochorenia. V oboch prípadoch je uvedený koeficient okolo 10%. U ostatných príčin smrti je to viac ako 20%, čiže u nich musíme rátať aj s určitými možnými skresleniami výsledkov.

Ako prvé sme porovnali štandardizované miery úmrtnosti podľa piatich hlavných skupín príčin smrti v jednotlivých obvodoch medzi pohlaviami. Zistili sme, že neexistuje obvod, v ktorom by ženy mali vyššiu úmrtnosť ako muži podľa jednotlivých skupín príčin smrti, čiže vo všetkých obvodoch existuje nadúmrtnosť mužov podľa príčin smrti.

Mapa 5.7 Štandardizovaná miera úmrtnosti na choroby obehovej sústavy v obvodoch SR, 2000-2003, muži

Mapa 5.8 Štandardizovaná miera úmrtnosti na choroby obehovej sústavy v obvodoch SR, 2000-2003, ženy

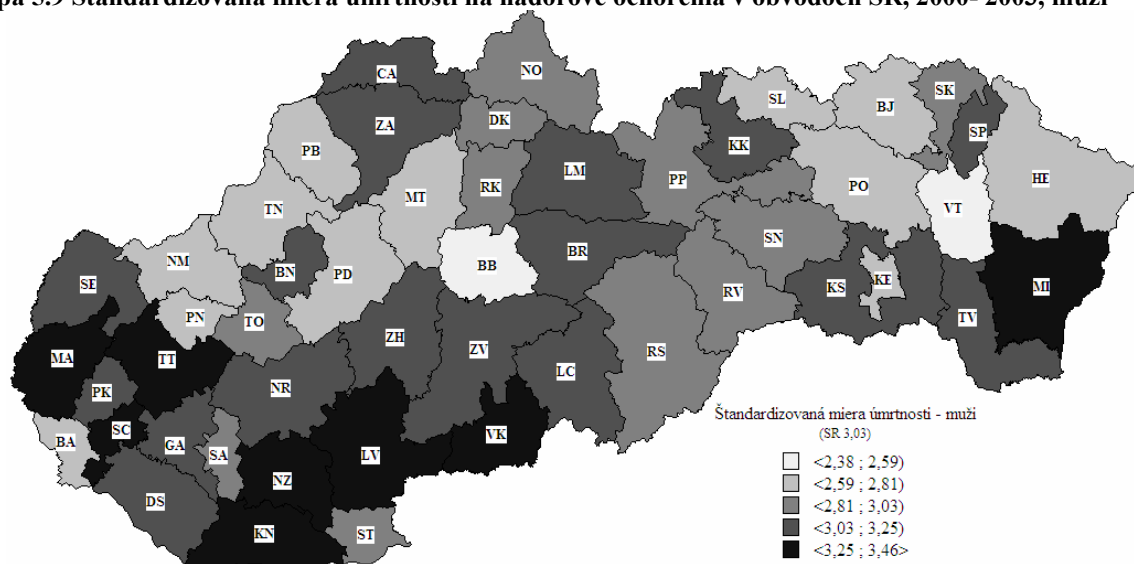
⁹ Ide o úmrtia na choroby obehovej sústavy, na nádorové ochorenia, na choroby dýchacej sústavy, tráviacej sústavy a na externé príčiny smrti.

V štruktúre úmrtí majú vo všetkých obvodoch najpočetnejšie zastúpenie úmrtia na choroby obehovej sústavy. Z hľadiska vývoja medzi obdobím 1996-1999 a 2000-2003 sme zaznamenali zhoršenie úmrtnosti na túto príčinu smrti u mužov v 10 obvodoch (Galanta, Piešťany, Komárno, ucelený región tvorený obvodmi Dolný Kubín, Námestovo, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Brezno a Rimavská Sobota, a obvod Veľký Krtíš) a u žien v 9 obvodoch (regióny tvorené obvodmi Galanta a Šaľa, ďalej Námestovo, Dolný Kubín a Liptovský Mikuláš, Bardejov a Svidník, a obvody Senica a Rimavská Sobota).

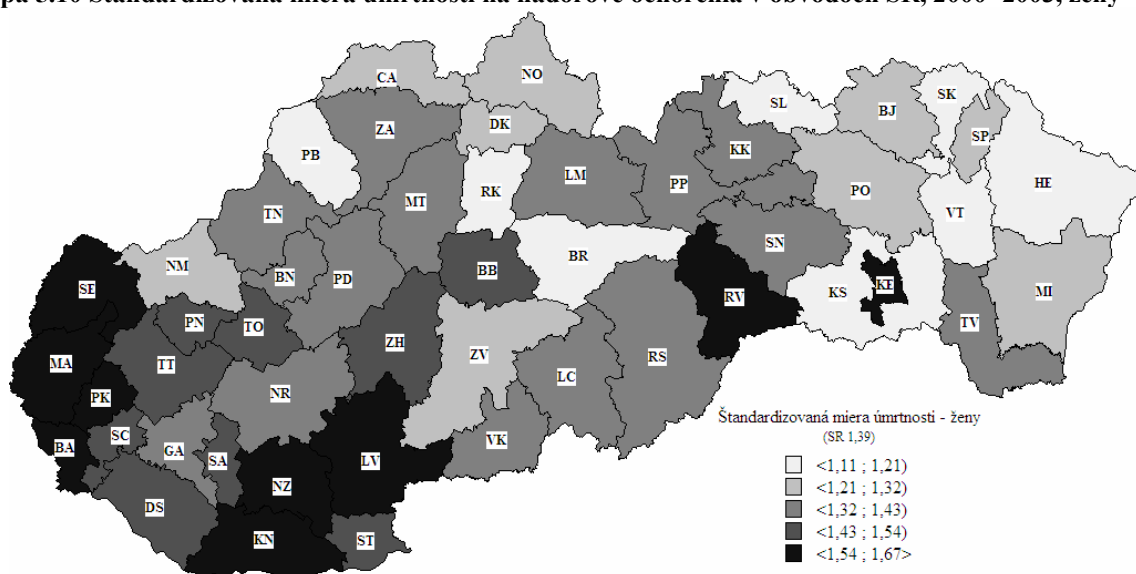
Z hľadiska intenzity úmrtnosti na choroby obehovej sústavy u mužov je najhoršia situácia v regióne tvorenom obvodmi Lučenec, Rimavská Sobota a Rožňava, v regióne Vranov nad Topľou a Trebišov, a v obvode Ružomberok. O niečo lepšia situácia je v obvodoch priľahlých k uvedeným regiónom, a to v obvodoch Veľký Krtíš, Zvolen, Brezno, Košice – okolie, Michalovce a Humenné. Do tejto skupiny môžeme zahrnúť aj región tvorený obvodmi Dunajská Streda, Komárno a Šaľa, obvod Malacky a región Námestovo, Čadca a Považská Bystrica. Najnižšia úmrtnosť na choroby obehovej sústavy je v obvode Bratislava a Trenčín.

U žien je situácia podobná, vysoká úmrtnosť je v zhruba rovnakých regiónoch. Najvyššiu intenzitu úmrtnosti na choroby obehovej sústavy sme zaznamenali v regióne Veľký Krtíš, Lučenec, Rimavská Sobota, Rožňava, ďalej v regióne Svidník, Vranov nad Topľou a Trebišov, v regióne Galanta, Šaľa a v obvode Senica. K týmto obvodom môžeme priradiť aj obvody Bardejov, Humenné, Michalovce, Košice – okolie, Spišská Nová Ves, Brezno, Levice, Nové Zámky, Štúrovo, Komárno, Dunajská Streda, Senec, Malacky, ďalej aj obvody Považská Bystrica, Čadca a Ružomberok. Najnižšia úmrtnosť na choroby obehovej sústavy je v obvode Bratislava a Liptovský Mikuláš.

Mapa 5.9 Štandardizovaná miera úmrtnosti na nádorové ochorenia v obvodoch SR, 2000- 2003, muži

Mapa 5.10 Štandardizovaná miera úmrtnosti na nádorové ochorenia v obvodoch SR, 2000- 2003, ženy

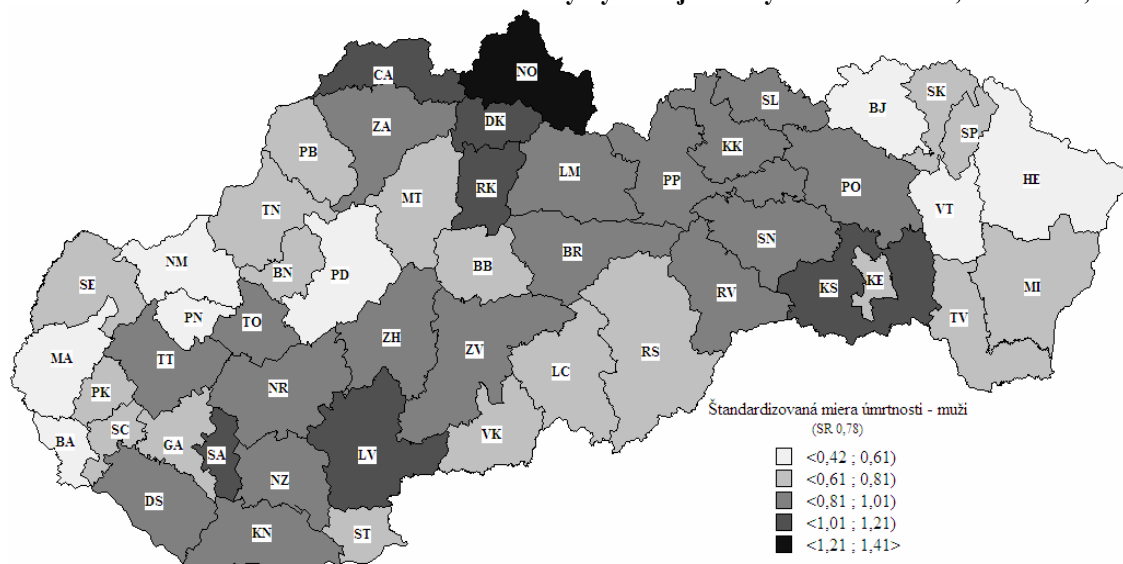
Ďalšie najpočetnejšie zastúpenie v štruktúre úmrtí v obvodoch majú úmrtia na nádorové ochorenia. Medzi obdobím 1996-1999 a 2000-2003 sa zvýšila úmrtnosť u mužov v 10 obvodoch a v 17 obvodoch u žien.

Najhoršia situácia z pohľadu úmrtí na nádorové ochorenia u mužov je v regiónoch tvorených obvodmi Malacky, Trnava, a Senec, ďalej Komárno, Nové Zámky, Levice a Veľký Krtíš a v obvode Michalovce. K týmto regiónom môžeme priradiť aj región tvorený obvodmi Dunajská Streda, Galanta, Nitra, Žiar nad Hronom, Zvolen, Lučenec, Brezno a Liptovský Mikuláš, región Čadca a Žilina, región Košice – okolie a Trebišov, a obvody Senica, Pezinok, Bánovce nad Bebravou, Kežmarok a Stropkov. Najnižšia úmrtnosť na nádorové ochorenia je v obvodoch Banská Bystrica a Vranov nad Topľou.

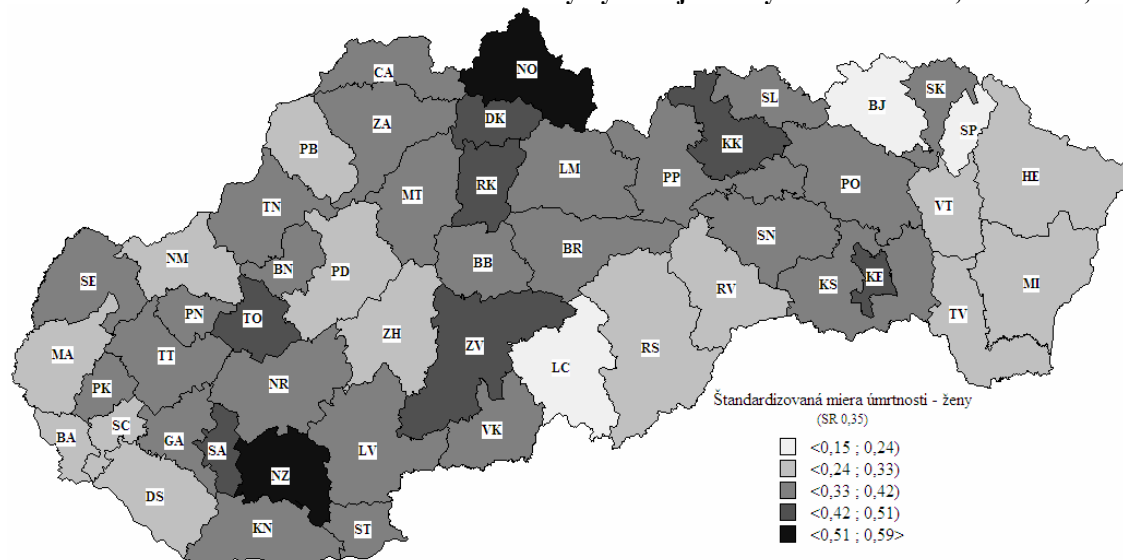
U žien je najvyššia intenzita úmrtnosti na nádorové ochorenia v regiónoch tvorenými obvodmi Bratislava, Pezinok, Malacky a Senica, ďalej Komárno, Nové Zámky a Levice, a v obvodoch Rožňava a Košice. Pomerne vysoká je intenzita úmrtnosti aj v regióne Dunajská Streda, Senec, Trnava, Piešťany a Topoľčany, ďalej Žiar nad Hronom a Banská Bystrica, a v obvodoch Šaľa a Štúrovo. Najnižšia intenzita úmrtnosti je v obvodoch Považská Bystrica, Ružomberok, Brezno, Košice – okolie, Vranov nad Topľou, Humenné, Svidník, Stará Ľubovňa.

Zaujímavé zistenie nám ponúka porovnanie územnej diferenciácie úmrtnosti na dve spomínané príčiny smrti podľa pohlavia. Kým obvody s vyššou úmrtnosťou na choroby obehovej sústavy u mužov sú väčšinou aj obvodmi s vyššou úmrtnosťou na tú istú príčinu smrti u žien, u úmrtnosti na nádorové ochorenia to neplatí. Napr. Bratislava, Košice a Banská Bystrica patria medzi obvody s relatívne nízkou úmrtnosťou na nádorové ochorenia u mužov, u žien však patria medzi obvody s najvyššou úmrtnosťou na túto príčinu smrti. Podobne je to aj v obvodoch Brezno a Košice – okolie, kde je úmrtnosť na nádorové ochorenia u mužov vysoká a u žien nízka.

Mapa 5.11 Štandardizovaná miera úmrtnosti na choroby dýchacej sústavy v obvodoch SR, 2000-2003, muži

Mapa 5.12 Štandardizovaná miera úmrtnosti na choroby dýchacej sústavy v obvodoch SR, 2000-2003, ženy

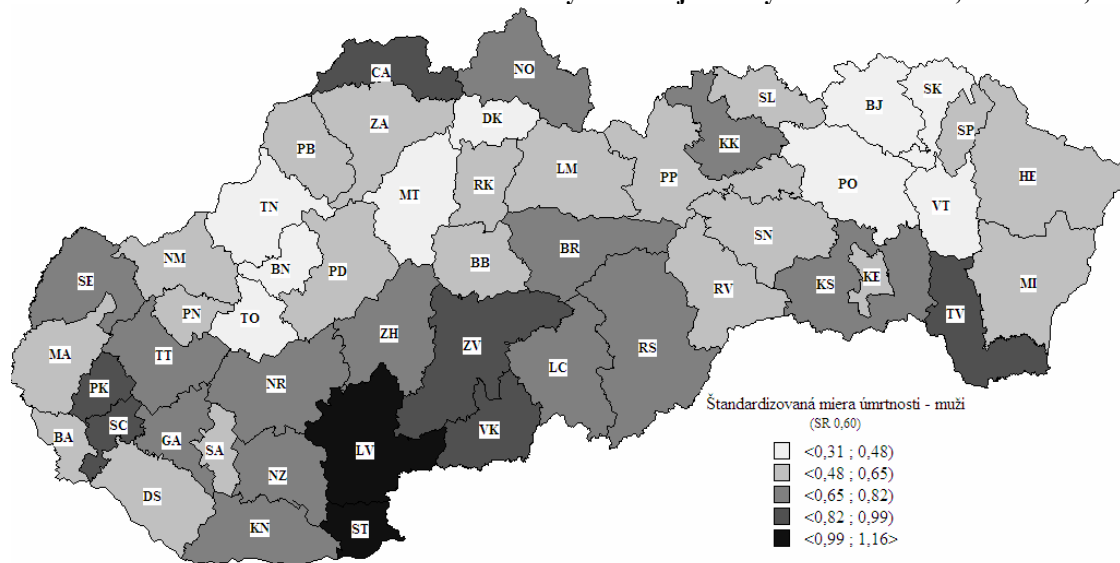

Úmrtia na choroby dýchacej sústavy pokrývajú okolo 6% úmrtí u mužov aj u žien. Nárast úmrtnosti medzi obdobím 1996-1999 a 2000-2003 u mužov sme zaznamenali v 16 obvodoch, u žien v 13 obvodoch.

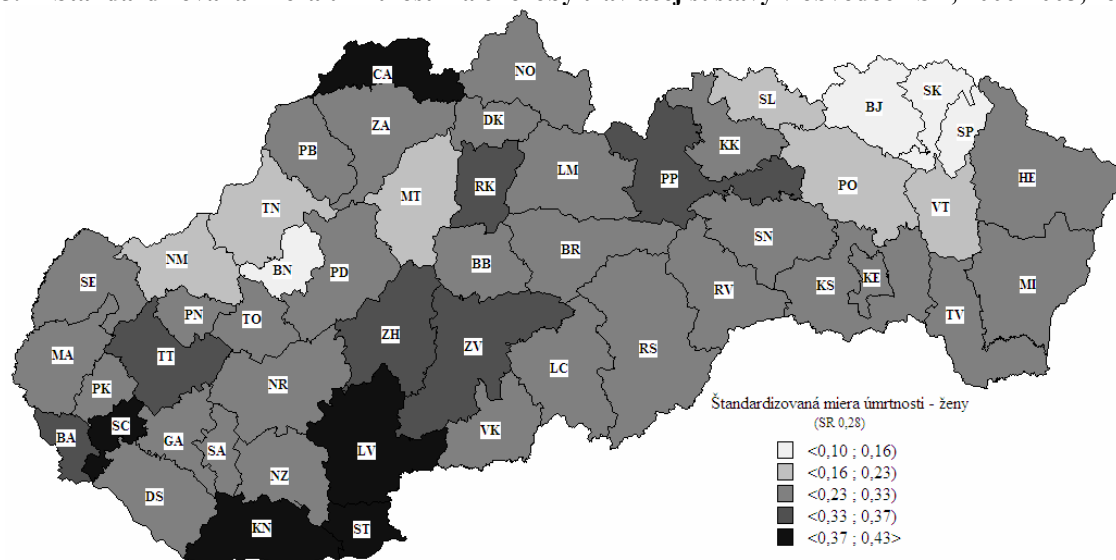
Najvyššia úmrtnosť na choroby dýchacej sústavy v poslednom období u mužov je v regióne tvorenom v prvom rade obodom Námestovo a príslušnými obvodmi Čadca a Dolný Kubín. K tomuto regiónu môžeme priradiť aj obvod Ružomberok. Podobná situácia je aj v obvodoch Šaľa a Levice na juhu Slovenska a v obvode Košice – okolie na východe. U žien tiež dominuje obvod Námestovo, ku ktorému môžeme priradiť obvody Dolný Kubín a Ružomberok. Pomerne zlá situácia je aj v regióne Nové Zámky a Šaľa, v obvodoch Topoľčany, Zvolen, Kežmarok a Košice.

Najnižšia intenzita úmrtnosti na choroby dýchacej sústavy u mužov je v regiónoch tvorených obvodmi Bratislava a Malacky, Nové Mesto nad Váhom a Piešťany, Humenné, Vranov nad Topľou a Bardejov, a v obvode Prievidza. U žien v obvodoch Bardejov, Stropkov a Lučenec.

Mapa 5.13 Štandardizovaná miera úmrtnosti na choroby tráviacej sústavy v obvodoch SR, 2000-2003, muži

Mapa 5.14 Štandardizovaná miera úmrtnosti na choroby tráviacej sústavy v obvodoch SR, 2000-2003, ženy

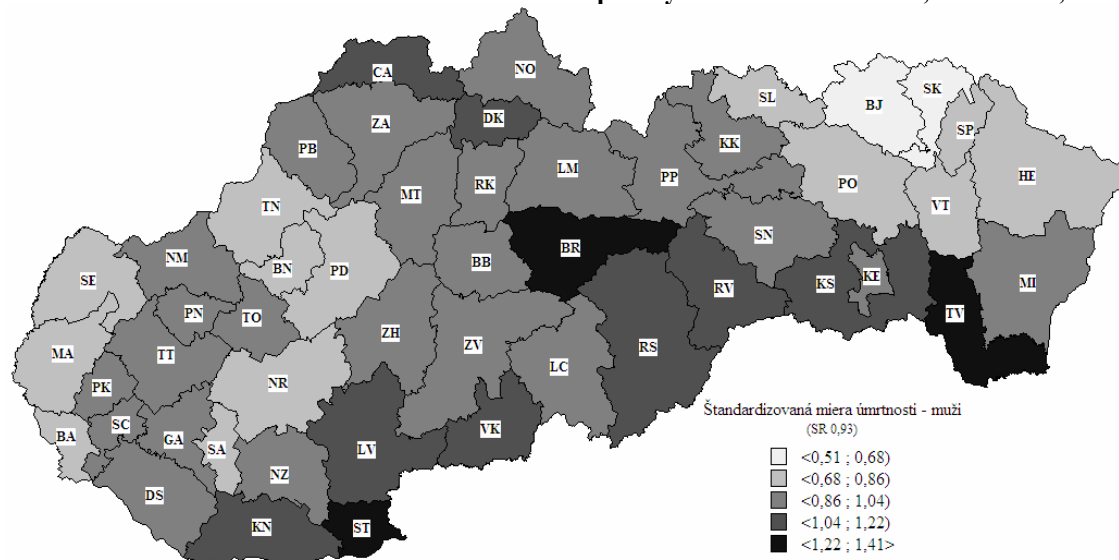

Úmrtia na choroby tráviacej sústavy pokrývajú okolo 6% všetkých úmrtí mužov a 4% úmrtí žien. Zvláštnosťou tejto príčiny smrti oproti ostatným je to, že medzi dvoma sledovanými obdobiami sme zaznamenali zhoršenie úmrtnosti vo väčšine obvodov. U mužov to bolo v 24 obvodoch, čo síce nepresahuje polovicu obvodov, ale u žien až v 34 obvodoch. Iba v 16 obvodoch nastal pokles úmrtnosti.

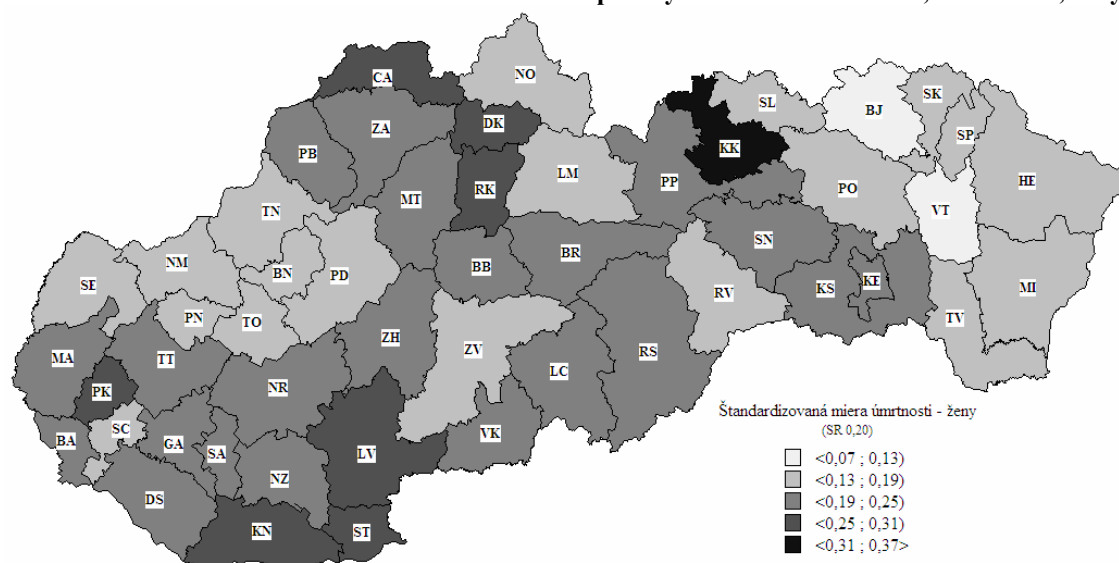
Intenzita úmrtnosti mužov na choroby tráviacej sústavy v období 2000-2003 bola najväčšia v regióne tvorenom obvodmi Štúrovo, Levice, Veľký Krtíš a Zvolen. Ďalej tu môžeme zaradiť obvody Pezinok, Senec, Čadca a Trebišov. U žien to boli regióny tvorené obvodmi Komárno, Štúrovo, Levice, Žiar nad Hronom a Zvolen, ďalej Bratislava,

Senec a Trnava, obvody Čadca, Ružomberok a Poprad. Najnižšia úroveň úmrtnosti na uvedenú príčinu smrti u mužov bola v regióne tvorenom obvodmi Bardejov, Svidník, Vranov nad Topľou a Prešov, ďalej v regióne tvorenom obvodmi Topoľčany, Bánovce nad Bebravou a Trenčín, a nakoniec v regióne obvodov Martin a Dolný Kubín. U žien je to región tvorený obvodmi Bardejov, Svidník a Stropkov. Do tejto skupiny môžeme zaradiť aj obvod Bánovce nad Bebravou.

Mapa 5.15 Štandardizovaná miera úmrtnosti na externé príčiny smrti v obvodoch SR, 2000- 2003, muži

Mapa 5.16 Štandardizovaná miera úmrtnosti na externé príčiny smrti v obvodoch SR, 2000- 2003, ženy

Úmrtnosť na externé príčiny smrti pokrýva okolo 9% všetkých úmrtí u mužov, ale u žien len okolo 3%. Z hľadiska vývoja úmrtnosti medzi obdobiami 1996-1999 a 2000-2003 sme na túto príčinu smrti zaznamenali nárast u mužov v 12 obvodoch. U žien bol zaznamenaný nárast iba v 5 obvodoch.

Z hľadiska intenzity úmrtnosti mužov na externé príčiny smrti v poslednom období najhoršia situácia bola v regiónoch tvorených obvodmi Brezno, Rimavská Sobota, Rožňava, Košice – okolie a Trebišov, ďalej Komárno, Štúrovo, Levice a Veľký Krtíš, a v regióne Čadca a Dolný Kubín. U žien bola najhoršia situácia v obvodoch Kežmarok a Pezinok, ďalej v regióne Komárno, Štúrovo a Levice, v regióne na severe, tvorenom obvodmi Čadca, Dolný Kubín a Ružomberok. Najnižšiu úmrtnosť na uvedenú príčinu smrti u mužov vykazujú obvody Bardejov a Svidník, u žien dvojica obvodov Bardejov a Vranov nad Topľou.

Syntézou informácií získaných z horeuvedenej analýzy úmrtnosti podľa obvodov môžeme odvodiť určité závery. Môžeme konštatovať, že na celkovú úmrtnosť najviac negatívne pôsobia podmienky v regióne tvorenom južnými obvodmi od Komárna po Trebišov (s výnimkou obvodu Košice) a v regióne tvorenom severnými obvodmi Čadca a Námestovo, a to tak pre mužskú, ako aj pre ženskú populáciu. Naopak, najpozitívnejšie podmienky majú dva regióny, a to región tvorený severovýchodnými obvodmi Stará Ľubovňa, Bardejov, Svidník, Prešov, Vranov nad Topľou, Stropkov a Humenné, a región tvorený obvodmi Nové Mesto nad Váhom, Trenčín, Bánovce nad Bebravou, Prievidza a Piešťany tak pre mužov, ako aj pre ženy.

6. Migrácia

Migrácia je v súčasnosti dynamickou zložkou demografického vývoja aj v Slovenskej republike a po vstupe do EÚ nadobúda jej význam ešte ďalšie rozmery. Kým v minulosti sa o zahraničnej migrácii zvyčajne uvažovalo len ako „o ireverzibilnom a relatívne trvalom pohybe smerom do cieľovej krajiny“¹⁰, teraz „Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) rozlišuje tri hlavné typy migrácie: tradičnú trvalú migráciu, dlhodobú dočasnú migráciu a krátkodobú pracovnú migráciu. Posledná zahŕňa sezónnu prácu, príležitostnú prácu a pravidelnú cezhraničnú dochádzku do zamestnania“¹¹.

Za tradičnú trvalú migráciu v Slovenskej republike možno považovať zahraničnú migráciu, spojenú so zmenou obce trvalého pobytu osoby, ktorú eviduje Štatistický úrad SR.

V oblasti *zahraničnej migrácie*, spojenej so zmenou trvalého pobytu, je Slovenská republika podľa údajov ŠÚ SR od roku 1993 (vznik samostatnej Slovenskej republiky) migračne zisková. Migračné zisky dosahovali maximum v rokoch 1994-1996 (2,3 až 4,8 tisíc osôb), v rokoch 1997-2000 už boli podstatne nižšie a pohybovali sa na úrovni okolo 1,3 až 1,7 tisíc osôb. Po poklese v rokoch 2001 a 2002 (cca 0,9 – 1,0 tisíc osôb) sa v roku 2003 migračný zisk SR opäťovne zvýšil a priblížil sa tak hodnotám z rokov 1999 a 2000 (1,4 tisíc osôb). Avšak aj tieto údaje sú skreslené najmä neúplnou evidenciou emigrantov. Prejavuje sa to predovšetkým v migrácii s Českou republikou, ktorá eviduje ďaleko vyšší počet prisťahovaných zo SR ako je počet vystáňovaných zo SR do ČR, ktorý uvádza ŠÚ SR¹². Napríklad v roku 2000 uvádzal Český štatistický úrad 2826 prisťahovaných zo SR, ale Štatistický úrad SR evidoval iba 310 vystáňovaných do Českej republiky¹³. Vzhľadom na existenciu spoločného štátu, silné kultúrne, sociálne a ekonomické väzby a vytvorenie mnohých príbuzenských zväzkov medzi občanmi oboch krajín, vzájomná migrácia zostala aj na začiatku tohto tisícročia významnou zložkou migračného pohybu v SR aj ČR. Prírastok z migrácie s Českou republikou (300 osôb) tvoril v roku 2002 približne 1/3 migračných ziskov SR zo zahraničnej migrácie, v roku 2003 sa však podľa evidencie ŠÚ SR o 1/3 znížil.

Počet cudzincov, ktorí žijú v Slovenskej republike na základe *povolenia na pobyt*, je dlhodobo veľmi nízky a pomerne stabilný. V roku 2003 žilo v SR 29,2 tisíc cudzincov s povolením na pobyt, t.j. na 1000 obyvateľov pripadalo iba 5,4 osôb s povoleným pobytom. Prítom cudzinci s povolením na trvalý pobyt tvorili 58,2% všetkých cudzincov s povoleným pobytom. Prechodný pobyt v zmysle definície IOM v Slovenskej republike prakticky pokrýva dlhodobú dočasnú a krátkodobú pracovnú migráciu¹⁴.

Pred vstupom SR do EÚ došlo aj v oblasti pobytového režimu k významným zmenám. Podľa zákona o pobyte cudzincov č. 48/2002 Z.z. sa osobitne a nadštandardne riešil pobyt občanov EÚ a osobitne pobyt ostatných cudzincov. Občania EÚ nepotrebovali povolenie na pobyt na území SR, stačila im iba registrácia.

Často diskutovanou problematikou v oblasti migrácie v širšom zmysle je aj *pohyb osôb za prácou zo SR a do SR*. Cudzinci pracovali v SR na základe registrácie (občania členských štátov EÚ pred jej rozšírením v máji 2004) alebo na základe povolenia na zamestnanie (ostatní). Výnimkou boli aj občania ČR, ktorí sú v SR zamestnávaní na základe medzištátnej zmluvy a nepotrebujú povolenie na zamestnanie. Počet cudzincov, ktorí pracovali v SR, nebol vysoký a trh práce v SR významnejšie neovplyvnil. Pohyboval sa na úrovni 4,4 -5,8 tisíc osôb ročne.

Podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny ku koncu roku 2003 pracovalo v SR spolu 5,0 tisíc cudzích štátnych príslušníkov, z čoho bolo 2,3 tisíc občanov ČR (t.j. 45,6%) a 2,7 tisíc pracovníkov z ostatnej cudziny (t.j. 54,4%). Okrem občanov Českej republiky pracovali v SR najmä občania Nemecka (373 osôb), USA (286 osôb), Ukrajiny (265 osôb), Veľkej Británie (197 osôb), Rakúska (152 osôb) a Francúzska (132 osôb).

Zamestnávanie občanov SR v zahraničí je obvykle regulované medzištátnymi zmluvami. Počet občanov SR zamestnaných v zahraničí je oproti počtu cudzincov pracujúcich v SR niekoľkonásobne vyšší. Ich evidencia je však neúplná. Odhaduje sa, že sa pohybuje na úrovni okolo 60-65 tisíc osôb zamestnaných legálne. Najviac občanov SR je zamestnaných v Českej republike. Napríklad v roku 2002 pracovalo v ČR 56,6 tisíc občanov SR, v roku 2003 ich počet vzrástol na 58,0 tisíc. Podobne ako občania Českej republiky pracujúci v SR, občania SR pracujúci v ČR nepotrebujú na zamestnanie povolenie, stačí im len registrácia na úradoch práce prostredníctvom zamestnávateľov. Počet občanov SR pracujúcich v SR sa pohyboval na úrovni 5-6 tisíc osôb, v Rakúsku dosahoval okolo 3,5 tisíc osôb.

¹⁰ Krieger, H.: Migration Trends in an Enlarged Europe. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Dublin, 2004, p. 9, www.eurofond.eu.int.

¹¹ Tamtiež.

¹² Problém s evidenciou vystáňovaných majú aj iné krajiny.

¹³ Od roku 2001 v ČR (na rozdiel od SR) sú do celkového počtu prisťahovaných zarátaní aj cudzinci s vízami nad 90 dní s pobytom dlhším ako jeden rok, a teda údaje o počte prisťahovaných a vystáňovaných medzi SR a ČR už nie sú porovnateľné.

¹⁴ Štatisticky sa však v rámci tohto pobytu sleduje len prechodný pobyt nad 90 dní (t.j. v zmysle definície IOM ako dlhodobá dočasná migrácia).

Po vstupe SR do EÚ sa legislatívny rámec pohybu za prácou zmenil. Prechodné obdobie, ktoré zaviedli viaceré krajiny, tento pohyb čiastočne obmedzuje. Situácia na trhu práce EÚ je však veľmi dynamická, opatrenia sa priebežne revidujú, takže vývoj v nasledujúcom období nemožno exaktne odhadnúť.

Novým typom legálnych migrantov, ktorých registrujeme na území SR od začiatku 90. rokov minulého storočia, sú *azylanti*, t.j. migranti, ktorým sa poskytuje na území SR azyl. Do konca roku 2003 požiadalo v SR o azyl 33,4 tisíc osôb, pričom 28,3 tisíc žiadateľov, t.j. 85%, pripadalo na roky 2001-2003. Do konca roku 2003 bol azyl udelený spolu 696 žiadateľom, z toho 148 azylantom bolo udelené štátne občianstvo SR.

Štátna hranica SR je však aj pod neustálym tlakom *nelegálnych migrantov*, najmä v ostatných rokoch. Podľa údajov Ministerstva vnútra SR sa ich počty pohybovali v oboch smeroch (zo SR aj do SR) vo výške viac ako 15 tisíc osôb v rokoch 2001 a 2002, v roku 2003 sa tento tlak znížil na 12,5 tisíc osôb. Pokiaľ v rokoch 2001 a 2002 bol najväčší tlak na štátnu hranicu s Rakúskom (cca 6 tisíc osôb), v roku 2003 bol najväčší tlak na štátnu hranicu s Ukrajinou (5,5 tisíc osôb) a tlak na hranicu s Rakúskom sa znížil o 1/3. Najviac nelegálnych migrantov pochádzalo v roku 2003 z Ruska, v roku 2002 z Afganistanu. Nelegálni migranti na našom území často zneužívajú azylové konanie. Za obdobie 1992-2003 bolo azylové konanie zastavené až v 26,7 tisíce prípadov. Väčšinou išlo o osoby, pre ktoré SR bola len tranzitnou krajinou a ich cieľom bola niektorá z vyspelých krajín EÚ.

Vývoj *vnútornej migrácie* na území SR mal v sledovanom období kolísavý charakter, s minimom 76,9 tisíc sťahujúcich sa osôb v roku 2000 a maximom 89,6 tisíc osôb v roku 2002. Rok 2003 sa vyznačuje opätovným poklesom počtu sťahujúcich sa osôb, v porovnaní s rokom 2002 sa sťahovalo zhruba o 5,4 tisíc osôb menej. Mobilita obyvateľstva v rámci SR je pomerne nízka. V roku 2003 zmenilo miesto svojho trvalého bydliska v rámci SR iba 16 z tisíc obyvateľov, v roku 2002 necelých 17.

Obvody, ako úplne nové územné jednotky, znamenajú nový pohľad na vnútornú aj zahraničnú migráciu v SR. Ak neberieme do úvahy okresy, vzhľadom na menší počet územných jednotiek (50 obvodov) je počet sťahujúcich sa medzi obvodmi nižší ako počet sťahujúcich sa medzi okresmi (79 okresov). Na druhej strane vzhľadom na metodicky rozdielne získavanie údajov o migrácii z ďalších zdrojov, nie je možné vyhodnotiť v plnej šírke všetky ukazovatele aj na úrovni obvodov tak, ako je to napríklad u vnútornej alebo zahraničnej evidovanej migrácie¹⁵.

Tab. 6.1 Zahraničné sťahovanie v obvodoch SR

	1996-1999	podiel zo SR v %		2000-2003	podiel zo SR v %
Obvody s najvyšším počtom prísťahovaných					
Bratislava	2 067	23,2	Bratislava	2 196	23,8
Košice	532	6,0	Nitra	383	4,2
Senica	414	4,6	Trnava	344	3,7
Trnava	324	3,6	Košice	320	3,5
Nitra	322	3,6	Prešov	292	3,2
Banská Bystrica	260	2,9	Senica	283	3,1
Žilina	243	2,7	Žilina	264	2,9
Michalovce	231	2,6	Prievidza	261	2,8
Trenčín	230	2,6	Zvolen	237	2,6
Zvolen	207	2,3	Banská Bystrica	211	2,3
Obvody s najvyšším prírastkom zo zahraničného sťahovania					
Bratislava	1 337	19,8	Bratislava	924	19,3
Senica	381	5,6	Žilina	247	5,2
Trnava	323	4,8	Prešov	230	4,8
Nitra	248	3,7	Nitra	208	4,3
Banská Bystrica	248	3,7	Trnava	194	4,1
Žilina	232	3,4	Levice	188	3,9
Trenčín	212	3,1	Piešťany	172	3,6
Michalovce	209	3,1	Košice	171	3,6
Humenné	197	2,9	Senica	168	3,5
Košice	178	2,6	Michalovce	155	3,2

¹⁵ Napríklad evidencia povolení na pobyt pre cudzincov sa vykonáva iba na úrovni okresov, preto nie je možné rozdeliť tieto údaje medzi obvody Nové Zámky a Štúrovo. Údaje za obvod Štúrovo tak zostávajú zahrnuté v údajoch za obvod Nové Zámky.

Za obdobie rokov 1996-2003 sa do SR prisťahovalo zo zahraničia¹⁶ 18,1 tisíc osôb, pričom počet prisťahovaných v období 2000-2003 bol o cca 300 osôb vyšší ako v období 1996-1999. Prisťahovalcov zo zahraničia najviac priťahuje hlavné mesto Bratislava (t.j. obvod Bratislava), do ktorého smerovala takmer ¼ prisťahovaných do SR (23,2% v období 1996-1999 a 23,8% v období 2000-2003). Vyššie počty prisťahovaných zo zahraničia smerovali aj do obvodov s krajskými mestami alebo do prihraničných obvodov (Senica). V období 1996-1999 do obvodu Košice smerovalo 6% a do obvodu Senica 4,6% z celkového počtu prisťahovaných do SR. Viac ako 3% podiel prisťahovaných mali obvody Trnava a Nitra. V období 2000-2003 najviac prisťahovaných zo zahraničia (okrem Bratislavy) mal obvod Nitra so 4,2%, v obvode Košice sa podiel znížil na 3,5%, podiel väčší ako 3% mali obvody Trnava, Prešov a Senica. Minimálne počty prisťahovaných majú niektoré obvody prevažne na juhu a severe SR. Napríklad do obvodu Stropkov sa za celé obdobie 1996-2003 prisťahovalo zo zahraničia iba 38 osôb, do obvodu Veľký Krtíš 56 osôb a do obvodu Dolný Kubín 64 osôb.

Najvyššie prírastky obyvateľstva zo zahraničnej migrácie má obvod Bratislava, v ktorom sa koncentruje takmer 1/5 prírastkov SR zo zahraničnej migrácie. Migračné prírastky v obvodoch Trnava a Senica v období 1996-1999 a v obvodoch Žilina a Prešov v období 2000-2003 boli približne na úrovni ¼ prírastkov obvodu Bratislava v príslušnom období. Prírastky v ďalších obvodoch boli už podstatne nižšie. Iba 2 obvody vykazujú úbytky obyvateľstva zo zahraničnej migrácie, a to Prievidza a Štúrovo. Za celé obdobie 1996-2003 stratil zahraničným sťahovaním obvod Prievidza 198 osôb a obvod Štúrovo 25 osôb. V porovnaní s obdobím 1996-1999 sa v období 2000-2003 prírastky obyvateľstva zo zahraničnej migrácie znížili až o 2,0 tisíc osôb, čo sa prejavilo aj na nižších prírastkoch v jednotlivých obvodoch. Len v samotnej Bratislave bol prírastok zo zahraničného sťahovania v druhom období nižší o viac ako 400 osôb.

Z Českej republiky smeruje najviac migrantov do Bratislavy, napríklad v roku 2002 to bolo 170 osôb, v roku 2003 112 osôb. Počet prisťahovaných do ostatných obvodov je pomerne nízky, najväčšie prúdy do obvodu Senica a Žilina majú okolo 30 osôb. Podľa evidencie ŠÚ SR najviac osôb (okrem vysťahovaných z Bratislavy) smeruje v posledných rokoch do ČR z obvodov Banská Bystrica a Martin (25-40 osôb). Bratislava získala z tohto sťahovania v roku 2002 80 osôb, ale o rok neskôr iba 16 osôb. Najväčšie prírastky zo sťahovania s Českou republikou sa tiež pohybujú vo výške okolo 30 osôb (Žilina), najväčšie úbytky vo výške okolo 20 osôb (Banská Bystrica).

Tab. 6.2 Povolené pobyty cudzincom v obvodoch Slovenskej republiky k 31.12.2003¹⁷

	<i>Spolu</i>	<i>Trvalý</i>	<i>Prechodný</i>	<i>Registrovaný</i>	<i>Tolerovaný</i>
<i>Obvody s najvyšším počtom povolených pobytov</i>					
Bratislava	6654	2929	3124	595	6
Košice	2738	1526	1137	74	1
Nitra	978	541	377	60	0
Michalovce	929	715	203	11	0
Senica	780	499	273	8	0
Trnava	774	405	338	31	0
Žilina	754	516	213	25	0
Prešov	743	478	239	26	0
Banská Bystrica	741	506	227	8	0
Zvolen	709	436	258	15	0
<i>Obvody s najnižším počtom povolených pobytov</i>					
Stropkov	69	58	10	1	0
Dolný Kubín	94	85	7	2	0
Vranov nad Topľou	145	108	36	1	0
Brezno	167	139	28	0	0
Šaľa	176	141	35	0	0
Rožňava	184	165	17	1	1
Stará Ľubovňa	184	164	19	1	0
Bánovce nad Bebravou	185	112	65	8	0
Veľký Krtíš	206	175	31	0	0
Svidník	223	151	70	1	1

Zdroj: Ministerstvo vnútra SR, Úrad hraničnej a cudzineckej polície PPZ

¹⁶ Ide o zmenu trvalého pobytu osôb.

¹⁷ Pôvodné údaje sú upravené o zmeny, ku ktorým došlo v priebehu roku 2004, t.j. o tie prípady, ktoré sa doriešili.

Tabuľka 6.2 obsahuje metodicky odlišné údaje o počtoch cudzincov s povolením na pobyt, ktoré vydáva Ministerstvo vnútra SR. Vzhľadom na metodické zmeny v povoľovaní pobytov cudzincom za posledné roky sme situáciu v obvodoch ilustrovali aspoň na údajoch z roku 2003.

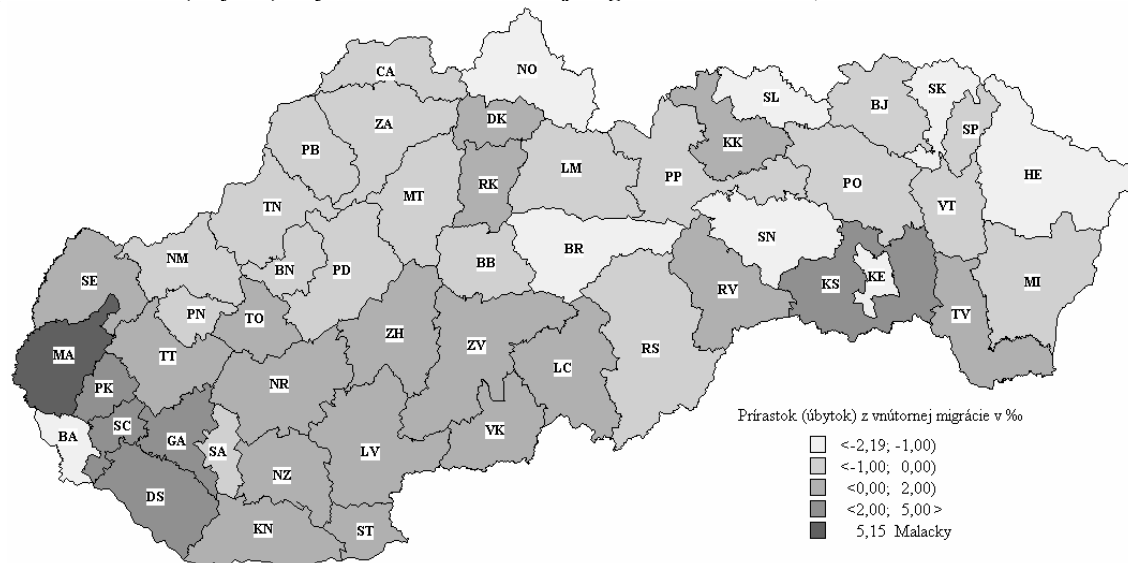
Aj povolené pobyty cudzincom sa koncentrovali do dvoch najväčších miest v SR, teda do obvodov Bratislava a Košice. Bola to takmer 1/3 všetkých povolených pobytov a 1/4 všetkých trvalých pobytov. Zároveň sa v týchto dvoch mestách koncentrovala viac ako polovica registrovaných pobytov SR, ktoré sa týkali občanov Európskej únie pred vstupom SR do EÚ. Najnižší počet cudzincov s povolením na pobyt žil v obvodoch Stropkov (69 cudzincov) a Dolný Kubín (94 cudzincov). V ostatných obvodoch bol počet cudzincov vyšší ako 100. Prechodné a registrované pobyty boli povoľované najmä za účelom zamestnania alebo podnikania, trvalé pobyty najmä za účelom zjednotenia rodiny.

K problematike migrácie v širšom zmysle sa zvykne zaraďovať aj migrácia pracovná, ktorá obyčajne nie je spojená so zmenou trvalého pobytu. Ako už bolo spomenuté, počty zahraničných pracovníkov v SR sú pomerne stabilné, pohybujú sa na úrovni okolo 5 tisíc osôb ročne. Podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny pre cudzincov bol v roku 2003 najatraktívnejším obvod Bratislava, ktorý tvorí hlavné mesto Bratislava, priamo v ktorom pracovalo až 2,8 tisíc osôb (55,8%, t.j. viac ako polovica zahraničných pracovníkov SR). Je zaujímavé, že v Bratislave pracujú 3/4 všetkých českých občanov zamestnaných v SR a 40% z cudzincov ostatných krajín pracujúcich v SR. Obvodom s druhým najvyšším počtom cudzincov bol obvod Nitra, v ktorom pracovalo 545 zahraničných pracovníkov a tretím obvod Košice, v ktorom pracovalo 261 cudzincov. Okrem obvodov Bratislava, Nitra a Košice v žiadnom z ďalších obvodov nebol počet pracujúcich cudzincov vyšší ako 90 osôb. V obvode Žilina pracovalo 90 cudzincov, v obvode Trnava 86, v obvode Ružomberok 76 a v obvode Trenčín 75 osôb. V 10 obvodoch počet cudzincov nedosiahol ani 10 osôb a v dvoch z nich – v obvode Stropkov a Rožňava nepracoval žiadny cudzinec. Vo väčšine obvodov s významnejším počtom zamestnaných cudzincov prevažovali cudzinci pochádzajúci z krajín mimo Českej republiky (v obvode Nitra tvorili 82% zamestnaných cudzincov, v obvode Ružomberok 93%, v obvode Košice 85%, atď.). Ale napríklad v obvodoch Bratislava, Senica, Považská Bystrica, Levice prevažovali medzi zamestnanými cudzincami občania Českej republiky.

Vzhľadom na významné zahraničné investície v niektorých obvodoch (Trnava, Žilina, Nitra) sa počty cudzincov pracujúcich v SR v najbližšom období pravdepodobne zvýšia a zmení sa aj ich územná distribúcia.

Ako vyplýva z migračných štatistík, obyvatelia SR sa sťahujú najmä z dvoch dôvodov: z bytových dôvodov (35%) a z dôvodu nasledovania rodinného príslušníka (28%). Dôvody nešpecifikuje 17% migrantov a iba 4% migrantov uvádzajú ako dôvod sťahovania pracovné dôvody. Pohyb za prácou, spojený so zmenou trvalého pobytu v rámci SR, je ešte stále veľmi nízky. Pretrvávajú väzby na rodinný dom, či byt, širšiu rodinu a ani príspevky štátu zamerané na získanie pracovného miesta, spojeného so zmenou trvalého bydliska, nenachádzajú u obyvateľstva dostatočnú odozvu, nie sú zrejme dostatočne motivujúce. Badateľnejšie zmeny do vnútorného sťahovania obyvateľstva nepriniesli.

Mapa 6.1 Prírastok (úbytok) obyvateľstva z vnútornej migrácie v obvodoch, 1996-1999

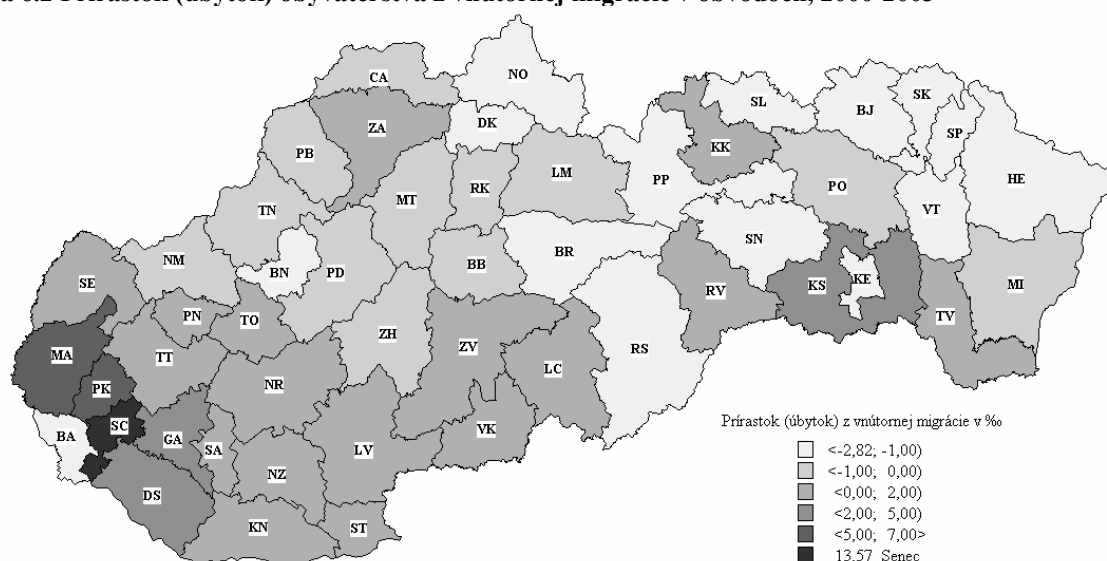

V prvej etape sledovaného obdobia sa najvyššie prírastky obyvateľstva SR z vnútornej migrácie sústreďovali hlavne do obvodov v juhozápadnej a južnej časti SR. V sťahovaní sa výrazne prejavovali suburbanizačné procesy prebiehajúce v zázemí Bratislavy a Košíc. Najvyšší relatívny prírastok z vnútorného sťahovania vo výške 5,15% mal obvod Malacky, najmä vďaka obyvateľstvu Bratislavy, ktoré sa sťahuje do obcí vo svojom zázemí, predovšetkým do

mesta Stupava a jeho okolia. Mestá Stupava, Malacky, Modra mali aj najvyšší prírastok obyvateľstva zo sťahovania. Obvody Malacky, Pezinok, Senec, Galanta a Dunajská Streda vytvorili akýsi prstenec obvodov s prírastkami z vnútornej migrácie okolo hlavného mesta – obvodu Bratislava, ktorý patril naopak k obvodom s najvyšším relatívnym úbytkom z vnútorného sťahovania. Migračné straty zaznamenáva už od roku 1997. Podobne sa vyvíjala migračná situácia medzi mestom Košice - t.j. obvodom Košice a obvodom Košice-okolie. Obvod Košice súčasne vykazoval najväčšie migračné straty na úrovni obvodov a obvod Košice-okolie bol po obvodoch Malacky a Senec v poradí tretím obvodom s najvyšším relatívnym prírastkom. Kým obvod Košice stratil v období 1996-1999 v priemere 2 osoby na tisíc obyvateľov, obvod Košice-okolie získal takmer 4 osoby. Okrem Bratislavy a Košíc sa úbytky obyvateľstva zo sťahovania viazali prevažne na severnú a východnú časť SR.

Z hľadiska vnútornej migrácie bola SR v podstate rozdelená na dve časti – na južnú s prírastkami obyvateľstva (s výnimkou obvodov Bratislava, Šaľa, Rimavská Sobota a Košice s úbytkami) a severnú s úbytkami obyvateľstva (s výnimkou obvodov Dolný Kubín a Kežmarok s minimálnym prírastkom, a obvodu Ružomberok s prírastkom približne 1 osoby na 1000 obyvateľov). Deliacia čiara medzi obvodmi s prírastkami a úbytkami viedla v období 1996-1999 po južnej hranici úbytkových obvodov Nové Mesto nad Váhom, Piešťany, Bánovce nad Bebravou smerom na východ a končila až na južnej hranici obvodu Michalovce (vrátane). Migračné úbytky vykazovalo spolu 27 obvodov.

Mapa 6.2 Prírastok (úbytok) obyvateľstva z vnútornej migrácie v obvodoch, 2000-2003

I keď v období 2000-2003 sa počet obvodov s migračnými úbytkami nezmenil, zmeny nastali v šiestich obvodoch. Obvod Piešťany, Šaľa, Žilina sa zmenili z migračne stratových na migračne ziskové a ďalšie tri, v prvom období ziskové obvody – Dolný Kubín, Ružomberok, Žiar nad Hronom, zaznamenali migračné úbytky. V porovnaní s prvým obdobím sa migračná situácia viac diferencovala a hodnoty na oboch koncoch migračného spektra sa prehĺbili. Najvýraznejšie sa posilnila pozícia obvodu Senec a mesta Senec, kde smeruje časť bytovej výstavby obyvateľov Bratislavy. Tento obvod získal vnútorným sťahovaním v období 2000-2003 viac ako 13 osôb na 1000 obyvateľov, čo bol v porovnaní s predchádzajúcim obdobím rast takmer o 10 osôb. Pozície silných migračných obvodov si udržali aj ostatné obvody v zázemí Bratislavy, ako aj obvod Košice-okolie v zázemí Košíc. Naproti tomu Bratislava napríklad v roku 2003 stratila migráciou 1116 osôb.

Je pravdepodobné, že vzhľadom na zahraničné investície do niektorých regiónov sa aj obraz vnútorného sťahovania v SR bude v budúcnosti podstatne odlišovať od súčasného.

7. Prírastok obyvateľstva

Deväťdesiate roky minulého storočia priniesli zásadné zmeny aj do štruktúry prírastkov obyvateľstva SR. Váha prírastkov sa začala postupne presúvať z prirodzeného prírastku na migračný. Kým ešte v roku 1998 prirodzený prírastok dosahoval 30,7 tisíc osôb, do roku 1993 klesol na 20,5 tisíc a v roku 1996 sa už pohyboval iba na úrovni 8,9 tisíc osôb. Tento trend pokračoval v celej druhej polovici 90. rokov. Na prelome tisícročí už možno v SR hovoriť len o minimálnom prirodzenom prírastku, a to vo výške 2,4 tisíc osôb.

Na znižovaní prirodzeného prírastku sa pri takmer stagnujúcej úmrtnosti najviac podieľa najmä vývoj pôrodnosti, pre ktorý je charakteristické znižovanie počtu živonarodených detí. Ak napríklad v roku 1978 sa narodilo 100,2 tisíc živých detí, v roku 2002 to bola už takmer iba polovica (50,8 tisíc). Pritom najprudší pokles počtu živonarodených je typický práve pre obdobie tesne po vzniku samostatnej Slovenskej republiky (pokles o cca 7 tisíc osôb medzi rokmi 1993-1994 a o cca 5 tisíc osôb medzi rokmi 1994-1995).

Potom sa síce pokles počtu živonarodených spomalil, ale v rokoch 2001-2003 bol už počet zomretých vyšší ako počet živonarodených. Preto prvé roky nového tisícročia charakterizuje prirodzený úbytok obyvateľstva, keď počet zomretých prevýšil počet narodených o 844 osôb v roku 2001, o 691 osôb v roku 2002 a o 517 osôb v roku 2003. V hrubých mierach tak ide v sledovanom období o pokles prirodzeného prírastku z 1,65‰ v roku 1996 na 0,71‰ v roku 1999 a v roku 2001 už o úbytok vo výške 0,16‰. Roky 2002 a 2003 priniesli nepatrné oživenie, keď sa počet živonarodených zvýšil a prirodzený úbytok sa zmiernil (-0,13‰ a -0,10‰). Ak by sme charakterizovali výšku prirodzeného prírastku v dvoch porovnávaných obdobiach, jeho relatívne hodnoty sa priblížili k nule (1,12‰ v období 1996-1999 a 0,02‰ v období 2000-2003).

Vývoj migrácie má iné tendencie. V migračnom prírastku alebo úbytku na úrovni SR ide vlastne o prírastky alebo úbytky zo zahraničnej migrácie¹⁸. Ako bolo uvedené v kapitole 6, od vzniku samostatnej republiky je SR migračne zisková, s maximálnym ziskom 4768 osôb v roku 1994, t.j. hneď po rozdelení spoločného štátu. Potom sa migračné zisky znížili a ich vývoj bol nerovnomerný. Minimálna hodnota bola dosiahnutá v roku 2002 (prírastok 901 osôb) a v roku 2003 sa migračný prírastok znova dostal na úroveň rokov 1998 a 1999, t.j. na zhruba 1400 osôb. Relatívne hodnoty sa pohybovali na veľmi nízkej úrovni, a to medzi 0,17‰ - 0,42‰. Pri porovnaní období 1996-1999 a 2000-2003 ide o pokles z 0,31‰ na 0,22‰, t.j. v druhom období sa intenzita migrácie znížila. Do roku 1997 sa na prírastkoch SR z migrácie podieľala najmä migrácia s Českou republikou, po roku 1997 postavenie ČR v migračných prírastkoch SR už nie je také výrazné. V roku 2000 migrácia s ČR tvorila približne už len 1/3 migračného prírastku SR a v roku 2003 asi 14 %.

Vo vývoji celkového prírastku sa odráža vývoj jeho obidvoch zložiek – prirodzeného prírastku a migrácie. Z ich vývoja vyplýva, že celkový prírastok sa dlhodobo znižuje. Ak v roku 1996 dosahoval ešte 11,1 tisíc osôb, v roku 2000 už iba 3,9 tisíc osôb. Minimálne hodnoty celkového prírastku vo výške 168 a 210 osôb sa viažu na roky 2001 a 2002, ale pre rok 2003 je charakteristický mierny rast (prírastok 892 osôb). Aj relatívne hodnoty celkového prírastku boli veľmi nízke, v prvom období na úrovni 1,43‰, v druhom na úrovni 0,24‰. A pokiaľ v prvom období výšku celkového prírastku ovplyvňoval najmä vývoj prirodzeného prírastku, v druhom období to bola najmä migrácia. Migrácia teda v súčasnosti kompenzuje straty vzniknuté prirodzeným vývojom. Znamená to, že SR sa ešte stále zaraďuje medzi štáty, v ktorých sa počet obyvateľov neznižuje, t.j. s prírastkom obyvateľstva, i keď veľmi nízkym.

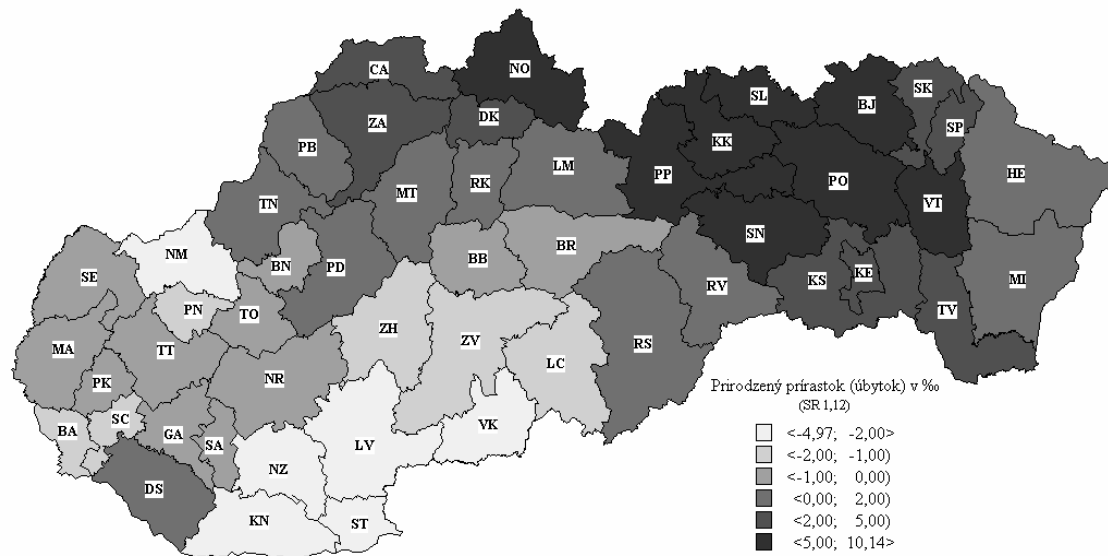
Na úrovni obvodov je situácia diferencovaná, ale s výraznými rozdielmi aj medzi obidvoma porovnávanými obdobiami. Najvyšší prirodzený prírastok mali v období 1996-1999 obvody na severe a východe SR. Vytvorili súvislý región od Popradu cez Kežmarok, Starú Ľubovňu, Bardejov až po Spišskú Novú Ves, Prešov a Vranov nad Topľou. K nim možno priradiť aj obvod Námestovo, ktorý mal medzi obvodmi SR maximálnu hodnotu prirodzeného prírastku, a to vo výške 10,14‰, t.j. na 1000 obyvateľov tohto obvodu pribudlo 10 detí. Vysoké hodnoty prirodzeného prírastku mali aj obvody ležiace na juh od regiónu vysokých hodnôt a juhozápad od obvodu Námestovo.

Najväčšie prirodzené úbytky sa viažu na obvody na juhu SR. Vytvárajú súvislý región nízkych hodnôt (obvody Komárno, Nové Zámky, Levice a Veľký Krtíš), jadro ktorých tvorí obvod Štúrovo s prirodzeným úbytkom vo výške 4,97‰, t.j. na 1000 obyvateľov ubudlo takmer 5 osôb. Ďalšia, i keď rozsahom menšia oblasť nízkych hodnôt je na západnom Slovensku. Jej jadro tvorí obvod Nové mesto nad Váhom, v jeho okolí sa však nachádza aj jeden obvod s nepatrným prirodzeným prírastkom (Trenčín). Menší región s prirodzeným úbytkom obyvateľstva tvorí obvod Senec a hlavné mesto Bratislava, ktoré v 80. rokoch minulého storočia patrilo medzi najrýchlejšie rastúce mestá v strednej Európe, s vysokým prírastkom obyvateľstva. Tieto jadrá sa spojili s obvodmi s miernejšími úbytkami a vytvorili jeden veľký, súvislý región úbytkov, pokrývajúci celé juhozápadné Slovensko, ktorý na severe končí v páse obvodov od Nového Mesta nad Váhom, cez Bánovce nad Bebravou, Topoľčany, Nitru, Žiar nad Hronom, Banskú Bystricu,

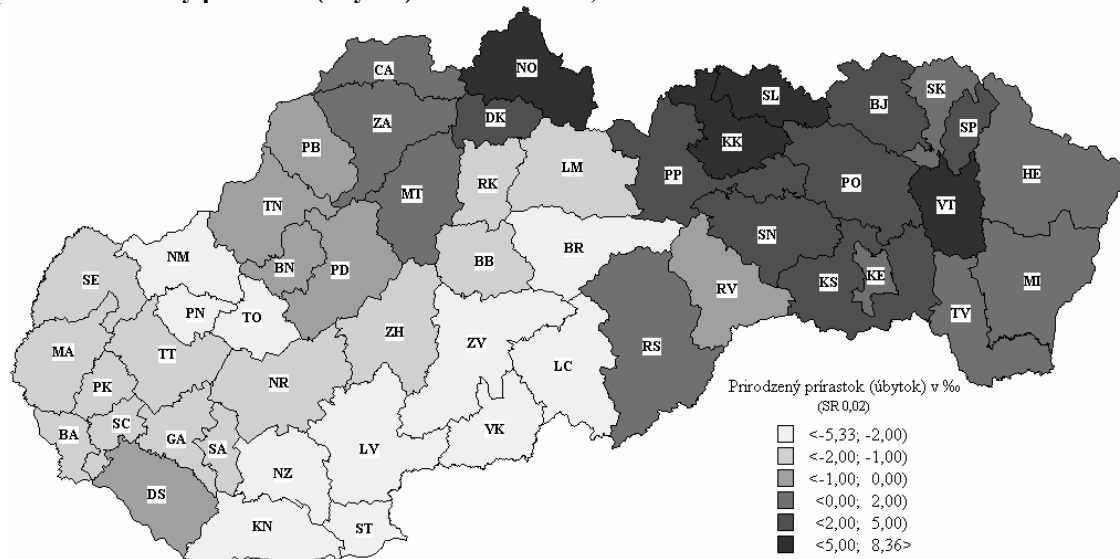
¹⁸ Ide o evidovanú zahraničnú migráciu, spojenú so zmenou trvalého pobytu. Vzhľadom na nedostatočnú evidenciu vystáňovaných sú skutočné migračné zisky od evidovaných odlišné.

Brezno a Lučenec (23 obvodov). Výnimkou v tomto regióne úbytkov je iba obvod Dunajská Streda s prirodzeným prírastkom obyvateľstva. Ostatné územie Slovenska vykazovalo prirodzené prírastky obyvateľstva.

Mapa 7.1 Prirodzený prírastok (úbytok) v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 7.2 Prirodzený prírastok (úbytok) v obvodoch SR, 2000-2003

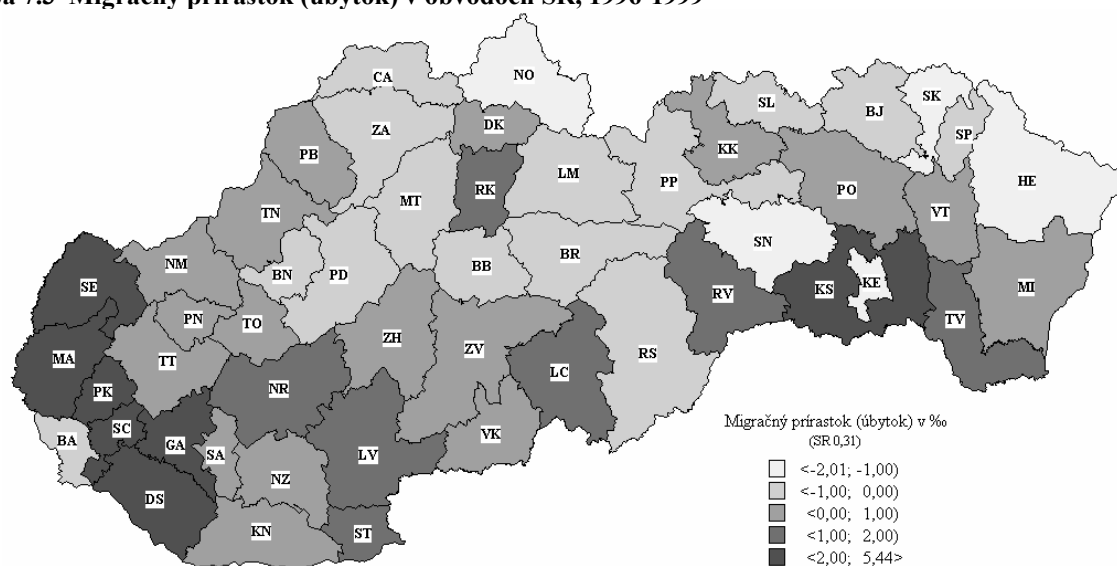

V období 2000-2003 sa región s prirodzeným úbytkom obyvateľstva rozšíril smerom na severovýchod a úbytky sa prehĺbili. Až 11 obvodov dosiahlo najnižšie hodnoty (od -5,40 do -2,00‰) a okrem nich ďalších 19 obvodov malo prirodzený úbytok obyvateľstva, t.j. spolu 3/5 okresov SR vykazovalo prirodzený úbytok. Hranica obvodov s prirodzeným úbytkom sa posunula tak, že na severe zahŕňala obvody Považská Bystrica, Trenčín, Prievidza, Žiar nad Hronom, Banská Bystrica, Ružomberok, na severovýchode Liptovský Mikuláš, na východe Brezno a Rožňava. Výnimkou bol iba obvod Rimavská Sobota s prirodzeným prírastkom obyvateľstva. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím sa medzi obvody s úbytkami zaradil aj obvod Dunajská Streda. Obvody s prirodzeným prírastkom tak prakticky vytvárali iba dva regióny. Prvý pokrýval celé východné Slovensko a druhý tvorilo 5 obvodov severozápadného Slovenska – Námestovo, Dolný Kubín, Čadca, Žilina a Martin. Pokiaľ v období 1996-1999 bol v 8 obvodoch prirodzený prírastok vyšší ako 5‰, v období 2000-2003 zostali už iba 4 takéto obvody, a to Námestovo, Kežmarok, Stará Ľubovňa a Vranov nad Topľou. Pritom maximálne hodnoty prirodzených prírastkov sa v tomto období znížili a minimálne hodnoty sa prehĺbili.

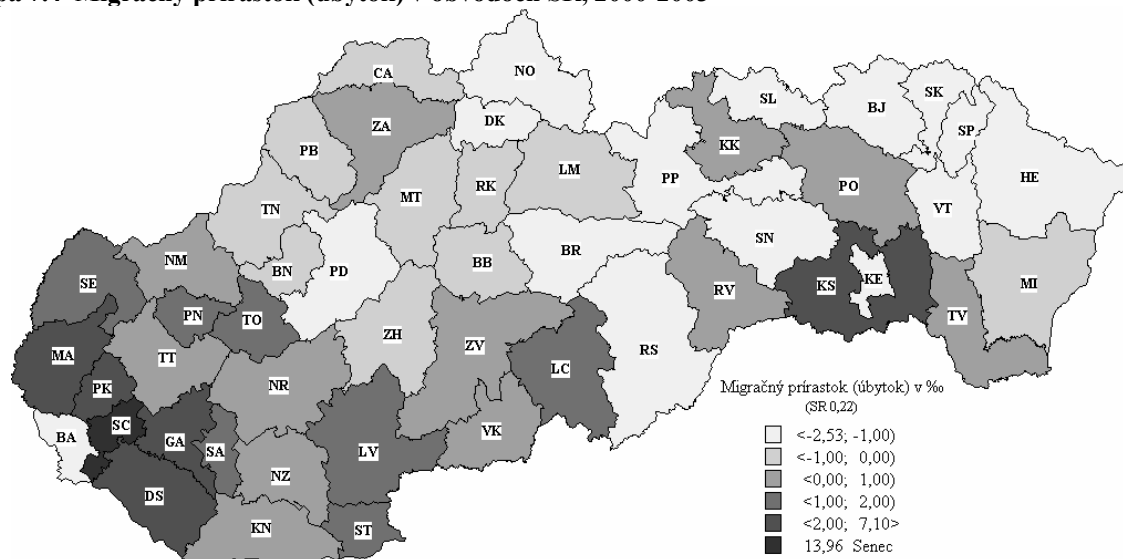
Migračné prírastky a úbytky na úrovni obvodov zahŕňajú sumárne prírastky a úbytky z vnútornej i zahraničnej migrácie. Keďže väčší podiel v migrácii obyvateľstva má migrácia vnútorná (objem vnútornej migrácie v roku 2003 dosahoval 84,2 tisíc osôb, objem zahraničnej 3,8 tisíc osôb), migračné prírastky alebo úbytky v jednotlivých obvodoch v podstate kopírujú prírastky z vnútornej migrácie. V prvom období sa vytvorili dva priestory s vysokým

prírastkom obyvateľstva z migrácie, obidva v okolí dvoch najväčších miest – Bratislavy a Košíc, čo potvrdzuje výrazný vplyv suburbanizačných tendencií vo formovaní migračných procesov v zázemí veľkých miest. Obidve tieto mestá, ktoré boli v 80. rokoch minulého storočia migračne ziskové, začali v 90. rokoch strácať obyvateľstvo v prospech svojho zázemia. Mnohí obyvatelia Bratislavy opúšťajú mestské byty a sťahujú sa zvyčajne do rodinných domov v menších mestách, v prijateľnej dochádzkovej vzdialenosti a zrejme aj v kvalitnejšom životnom prostredí. Potvrdzuje to aj rast miest v zázemí Bratislavy, s výnimkou Pezinka. Región najvyšších prírastkov z migrácie tvorili teda obvody Senica, Malacky, Pezinok, Senec, Galanta, Dunajská Streda. K nim sa na severe a východe pripojili ďalšie obvody s trochu nižšími hodnotami a vytvorili tak súvislý región prírastkov obyvateľstva z migrácie, ktorý na severe a východe končil obvodmi Považská Bystrica, Trenčín, Topoľčany, Nitra, Žiar nad Hronom, Zvolen a Lučenec. Podobný región sa vytvoril v okolí obvodu Košice-okolie, s výnimkou obvodu Spišská Nová Ves. Malý región prírastkov tvoria aj obvody Dolný Kubín a Ružomberok. Ostatné územie SR bolo naopak migračne stratové. Pritom maximálne straty mali aj obvody s vysokým prirodzeným prírastkom (Námestovo, Spišská Nová Ves). Úbytkových bolo v SR spolu 19 obvodov. Najväčší migračný úbytok malo v tomto období mesto Košice, t.j. obvod Košice, ktorý strácal zhruba dve osoby na 1000 obyvateľov.

Mapa 7.3 Migračný prírastok (úbytok) v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 7.4 Migračný prírastok (úbytok) v obvodoch SR, 2000-2003

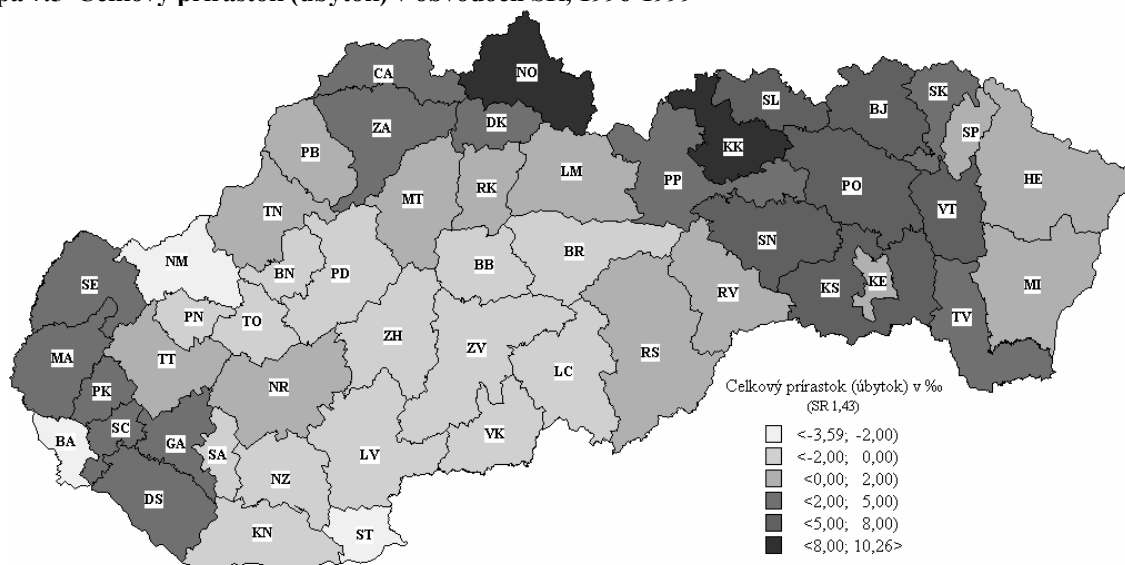
V druhom období sa počet migračne stratových obvodov zvýšil na 25, t.j. polovica obvodov vykazovala stratu, polovica zisk. Pritom v 7 obvodoch sa migračný prírastok zmenil na migračný úbytok. V obvode Žilina nastal opačný vývoj, t.j. obvod sa zmenil z migračne stratového na migračne ziskový. Obvodom s najvyšším migračným úbytkom obyvateľstva sa stal v tomto období obvod Svidník (-2,53%) a odsunul tak Košice (-2,27%) na druhé miesto

v poradí. Na druhej strane z obvodov s maximálnym ziskom obyvateľstva z migrácie vypadol obvod Senica (1,51‰) a neporovnateľne vzrástol migračný prírastok obvodu Senec, ktorý sa stal obvodom s najvyšším prírastkom obyvateľstva z migrácie v SR, keď sťahovaním pribudlo v tomto obvode 14 osôb na 1000 obyvateľov. Aj prírastok v obvodoch Pezinok a Malacky bol pomerne vysoký, keď dosiahol 7 osôb na 1000 obyvateľov.

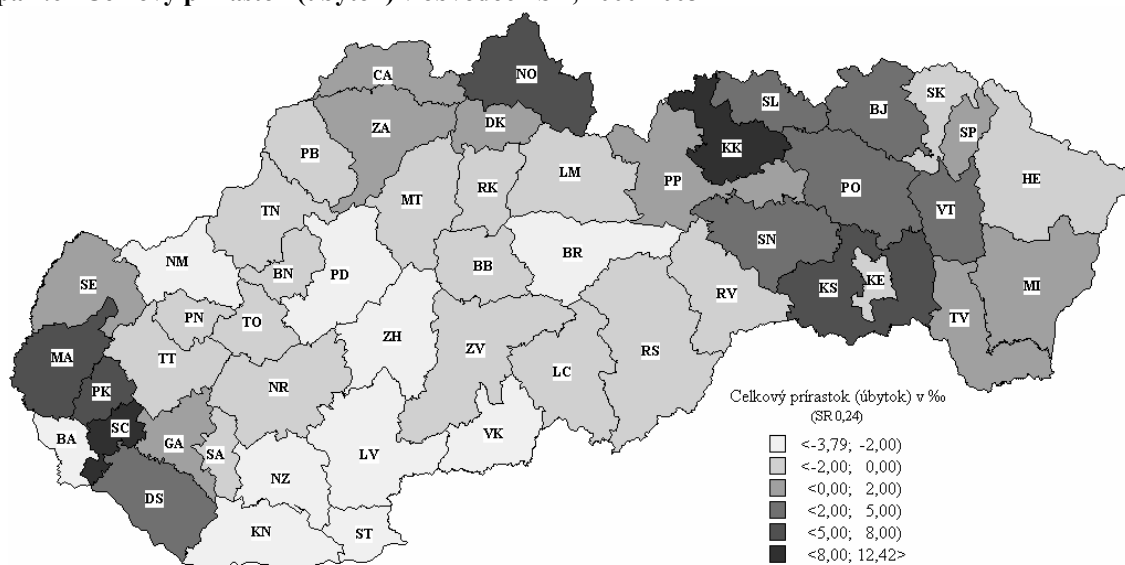
V celkovom prírastku obyvateľstva sa odráža „sila“ obidvoch zložiek pohybu obyvateľstva – prirodzeného pohybu aj migrácie. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že na juhu a juhozápade SR prevláda v celkovom prírastku migračný komponent a na severe a východe SR prevládajú vplyvy prirodzeného vývoja.

V prvom období mali najvyšší celkový prírastok najmä obvody s vysokým prirodzeným prírastkom, s maximálnym ziskom v obvode Kežmarok (10,26) a Námestovo (8,64‰). Ale v poradí hneď za nimi nasledoval obvod Košice-okolie s prírastkom 7,93‰. Z ôsmich obvodov s najvyšším celkovým prírastkom patrí sedem medzi obvody s najvyšším prirodzeným prírastkom. Najväčšie celkové úbytky obyvateľstva mali obvody Štúrovo, Nové Mesto nad Váhom (2,59‰) a obvod Bratislava so stratou viac ako 2 osoby na 1000 obyvateľov. Ďalšie obvody s celkovým úbytkom obyvateľstva sa nachádzajú prevažne na strednom a západnom Slovensku a tvoria súvislý región od obvodu Nové Mesto nad Váhom a Piešťany smerom na východ až po Brezno a Lučenec a späť na juhozápad až po obvody Komárno a Šaľa. Výnimku tvorí len obvod Nitra na jeho okraji s prírastkom obyvateľstva.

Mapa 7.5 Celkový prírastok (úbytok) v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 7.6 Celkový prírastok (úbytok) v obvodoch SR, 2000-2003

V nasledujúcom období obvody s celkovým prírastkom obyvateľstva vytvorili v SR tri výrazné regióny. Prvý, najväčší región, tvoria obvody na východnom Slovensku, a to smerom na východ, počnúc obvodmi Poprad, Spišská Nová Ves a Košice-okolie, s výnimkou obvodov Svidník, Humenné a Košice. Druhý región s prírastkami obyvateľ-

stva sa nachádza na severe SR a tvoria ho obvody Čadca, Žilina, Dolný Kubín a Námestovo. Tretí región tvoria obvody v zázemí Bratislavy, od obvodu Senica, cez obvody Malacky, Pezinok, Senec až po obvody Galanta a Dunajská Streda. Maximálny prírastok medzi obvodmi má vďaka migrácii obvod Senec (12,42%), kde, ako už bolo spomenuté, sa realizuje časť bytovej výstavby bývalých obyvateľov Bratislavy a ktorý profituje aj ako rekreačný priestor. Na severovýchodnom Slovensku má maximálny celkový prírastok obvod Kežmarok (8,60%), ale na rozdiel od obvodu Senec vďaka prirodzenému prírastku.

V tomto období sa región celkových úbytkov rozšíril. Počet obvodov s úbytkom obyvateľstva sa zvýšil zo 17 na 29 obvodov, ktorých 26 pokrýva väčšiu časť stredného a západného Slovenska, t.j. oblasť medzi regiónmi prírastkov. Najvyšší celkový úbytok - viac ako 3 osoby na 1000 obyvateľov - mali obvody Komárno, Štúrovo, Nové Zámky, Nové Mesto nad Váhom a Brezno. Je však zaujímavé, že medzi obvody s celkovým úbytkom obyvateľstva sa v období 2000-2003 prvýkrát zaradili aj tri obvody na východnom Slovensku - Svidník, Humenné a Košice, a to tak vďaka nižším hodnotám prirodzeného prírastku, ako aj vďaka väčšiemu migračnému úbytku.

Od 1.1. 1996 do konca roku 2003 sa podľa bilancií¹⁹ obyvateľstva počet obyvateľov SR zvýšil o 36,0 tisíc osôb, z toho prirodzeným pohybom pribudlo 26,7 tisíc osôb a migráciou 9,3 tisíc osôb. V období 1996-1999 bol vývoj dynamickejší, keď počet obyvateľov vzrástol o 30,9 tisíc osôb (24,1 tis. osôb z prirodzeného pohybu a 6,8 tisíc osôb z migrácie). V období 2000-2003 už pribudlo iba 5,2 tisíc obyvateľov (0,4 tisíc osôb prirodzeným pohybom a 4,8 tisíc osôb migráciou).

Ak však porovnáme stavy obyvateľov na začiatku a na konci sledovaného obdobia, zistíme, že počet obyvateľov sa zvýšil iba o 12,3 tisíc osôb (k 1.1.1996 mala SR 5367,8 tisíc obyvateľov a k 31.12.2003 žilo v SR 5380,1 tisíc obyvateľov). Tento rozdiel je spôsobený tým, že údaje o počte obyvateľov od roku 2001 nadväzujú na výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2001, kým údaje za prechádzajúce roky na sčítanie v roku 1991.

Viac, či menej sú podobným spôsobom ovplyvnené aj údaje o počte obyvateľov v obvodoch. Najväčším obvodom v SR je obvod Bratislava, reprezentovaný hlavným mestom Bratislava, ktoré malo v roku 2003 425,5 tisíc obyvateľov, druhým najväčším je obvod Košice, reprezentovaný mestom Košice, ktoré mali v roku 2003 235,3 tisíc obyvateľov. Počet obyvateľov obidvoch najväčších obvodov sa v novom tisícročí postupne znižuje. Za týmito obvodmi nasledujú obvody, ktoré sú sídlami krajských miest, v poradí Žilina, Prešov, Nitra s počtom obyvateľov vyšším ako 200 tisíc osôb. Najmenším obvodom v SR je obvod Stropkov, s počtom obyvateľov tesne nad 20 tisíc (20,9 tis.). V ďalších piatich obvodoch (Štúrovo, Svidník, Bánovce nad Bebravou, Dolný Kubín a Veľký Krtíš) počet obyvateľov neprekročil 50 tisíc osôb. Z toho vyplýva, že aj z hľadiska počtu obyvateľov sú obvody veľmi heterogénne územné jednotky, keď najmenší obvod je približne 20 krát menší ako najväčší obvod. Priemerná veľkosť územného obvodu v SR (z hľadiska počtu obyvateľov) je 107,6 tisíc obyvateľov, čo je približne veľkosť obvodu Senica.

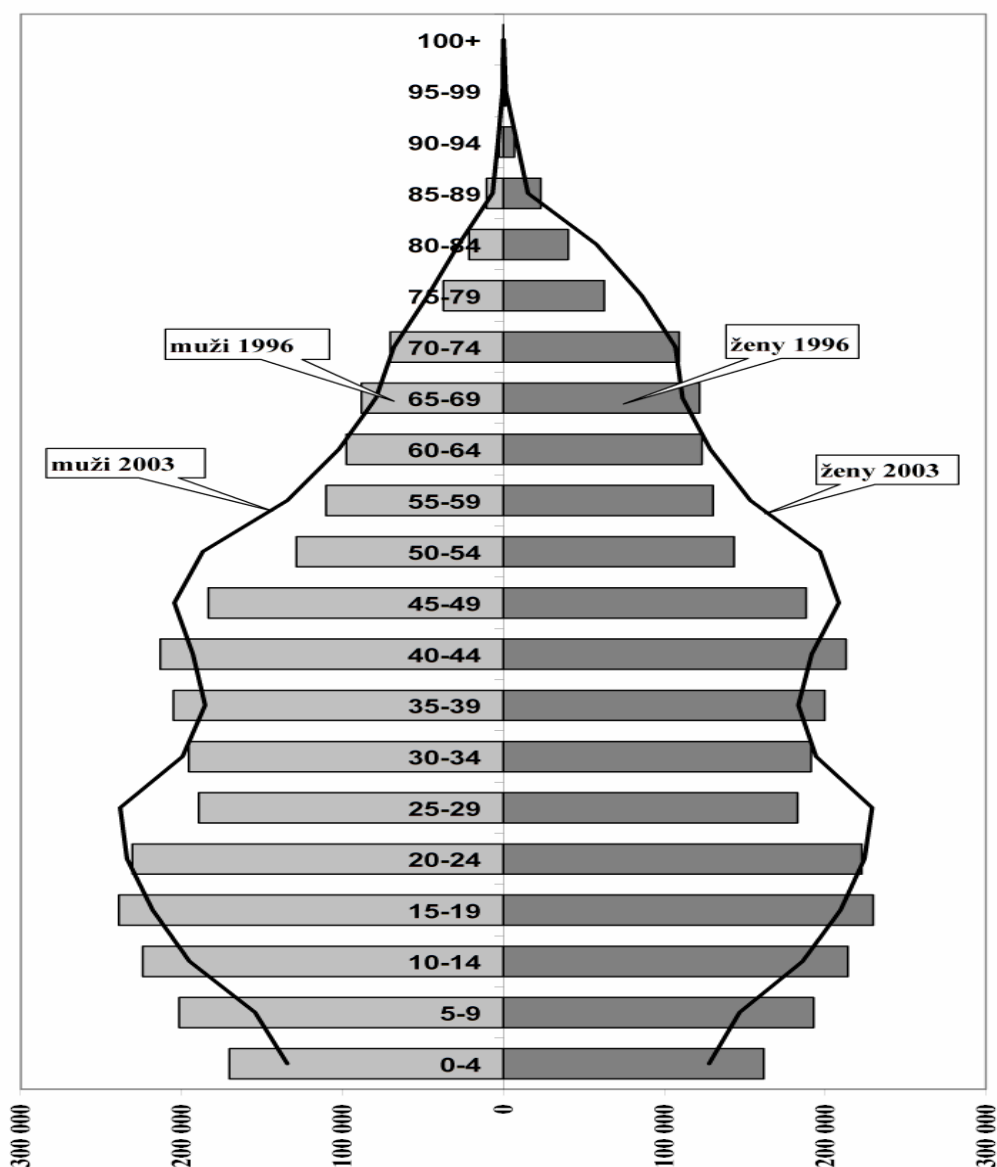
¹⁹ K stavu obyvateľstva v predchádzajúcom období sa pripočíta prirodzený prírastok a prírastok z migrácie, t.j. celkový prírastok obyvateľstva.

8. Veková štruktúra

Jednou z najdôležitejších charakteristík súčasného demografického vývoja nielen v SR, ale aj v celej Európe, je starnutie populácie. Je to proces, pri ktorom sa zvyšuje podiel starých ľudí v populácii a klesá podiel detí. Tento proces prináša so sebou celý rad dôsledkov, ktorým budeme musieť v najbližšej budúcnosti čeliť a ktoré ovplyvnia mnohé oblasti nášho života (dôchodkový systém, systém zdravotnej a sociálnej starostlivosti, medzigeneračné spolužitie, atď.). Keďže proces starnutia sa začal vo vyspelých krajinách skôr ako u nás, a teda prebieha už dlhšiu dobu, pri riešení problémov v tejto oblasti u nás môžeme využiť poznatky a skúsenosti týchto krajín, vyhnúť sa niektorým sporným momentom a zmierniť tak dôsledky, ktoré starnutie populácie prináša.

Aj v krátkom období medzi rokmi 1996-2003 je možné konštatovať, že podiel detskej zložky populácie v SR – obyvateľstva v predproduktívnom veku sa postupne znižuje. Kým v roku 1996 mala SR 1164,9 tisíc obyvateľov v predproduktívnom veku, t.j. 21,7% z celkového počtu obyvateľov, do roku 1999 sa tento počet znížil na 1069,4 tisíc (19,8%), v roku 2002 už klesol pod 1 milión a následne v roku 2003 na 944,5 tisíc osôb (18,1%). Znamená to, že v období 1996-2003 sa počet obyvateľov v predproduktívnom veku znížil o 189,9 tisíc osôb, t.j. o 16,3%. Túto skutočnosť možno demonštrovať aj na dvoch porovnávaných etapách sledovaného obdobia. Kým v etape 1996-1999 podiel obyvateľov v predproduktívnom veku dosahoval v priemere 20,7%, v etape 2000-2003 už iba 18,4%.

Graf 8.1 Veková štruktúra obyvateľstva SR

Proces starnutia populácie dokumentuje, i keď zatiaľ nie veľmi výrazne, rast počtu a podielu obyvateľov v poproduktívnom veku²⁰. Podiel tohto obyvateľstva dosahoval v prvej etape úroveň 11,3%, v druhej 11,5%, t.j. zvyšoval sa dosiaľ len nepatrne, nakoľko sa v tejto vekovej skupine nachádza obyvateľstvo, reprezentované slabšími populačnými ročníkmi osôb, narodených v období hospodárskej krízy v 30. rokoch minulého storočia a počas 2. svetovej vojny a opúšťajú ju silnejšie populačné ročníky osôb, narodených tesne po 1. svetovej vojne.

Výraznejšie sa priebeh starnutia prejaví pri porovnaní jednotlivých rokov sledovaného obdobia. Pokiaľ v roku 1996 počet obyvateľov v poproduktívnom veku dosahoval 596,7 tisíc osôb, t.j. 11,1%, do roku 1999 sa zvýšil o 18,5 tisíc osôb na hodnotu 615,2 tisíc (11,4%). V druhom období sa rast spomalil a počet sa zvýšil na 620,3 tisíc osôb. Za obdobie 1996-1999 to znamená prírastok 23,6 tisíc osôb v poproduktívnom veku za a rast tohto obyvateľstva o 4%.

Ďalej rastie aj počet a podiel obyvateľov v produktívnom veku. Pri porovnaní 1. a 2. etapy sledovaného obdobia podiel tohto obyvateľstva vzrástol o 2,1 percentuálneho bodu, t.j. zo 68,0% na 70,1% a na konci roku 2003 počtom 3815,3 tisíc osôb dosiahol vysoký podiel, až 70,4% z populácie SR. Za celé obdobie 1996-2003 sa počet obyvateľstva v produktívnom veku zvýšil o 197,9 tisíc osôb, t.j. o 5,5%. Počet obyvateľov v produktívnom veku rástol teda dynamickejšie ako počet obyvateľov v poproduktívnom veku. Nárast a vysoký podiel obyvateľov v produktívnom veku je spôsobený tým, že v tejto vekovej skupine sa v súčasnosti nachádzajú silné populačné ročníky osôb narodených v 70. rokoch, ako aj početne silná skupina osôb narodených tesne po 2. svetovej vojne a na začiatku 50. rokov minulého storočia, ktorá sa začína postupne presúvať do poproduktívneho veku.

Potvrďuje to aj pohľad na vekovú pyramídu obyvateľstva SR. Jej základňa sa postupne zužuje. Toto zúženie je spôsobené znižovaním počtu narodených detí, ktoré prebieha už od konca 70. rokov. Ide o veľmi významný pokles. Pokiaľ sa napríklad v roku 1979 narodilo 100,2 tisíc živých detí, do roku 1996 sa tento počet znížil na 60,1 tisíc a do roku 2002 na 50,8 tisíc. Rok 2003 však priniesol oživenie, keď v porovnaní s predchádzajúcim rokom bolo o 872 živonarodených viac. Rozširovanie hornej časti vekovej pyramídy, ktoré je spojené s rastom počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, nie je zatiaľ veľmi výrazné.

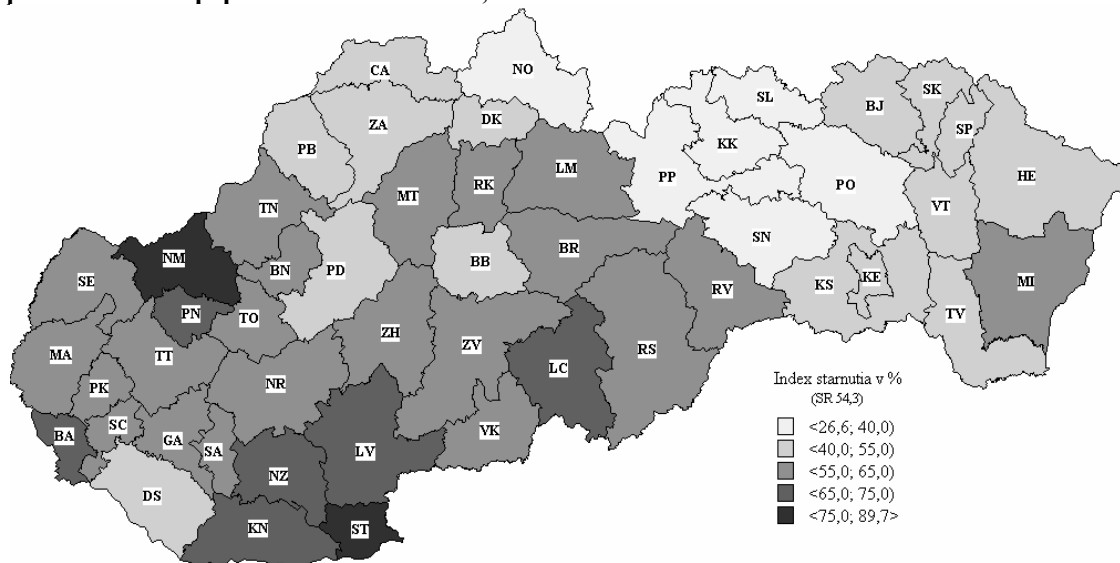
Prebiehajúce procesy starnutia populácie vhodne vyjadruje index starnutia, ktorý je pomerom poproduktívnej a predproduktívnej zložky obyvateľstva. V prvej etape tento index dosiahol 54,3% a v druhej 62,3%. Znamená to, že kým v období 1996-1999 pripadalo na 100 detí do 15 rokov približne 54 osôb 65 ročných a starších, v období 2000-2003 sa tento počet zvýšil na 62 osôb.

Rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku prináša postupné zmeny do štruktúry ekonomického zaťaženia obyvateľstva. Index ekonomickej závislosti mladých sa postupne znižuje, v celom období 1996-2003 sa znížil o 7 percentuálnych bodov, takže v súčasnosti na 100 obyvateľov v produktívnom veku pripadá 24 detí do 15 rokov. Vzhľadom na mierny rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a rýchlejší rast obyvateľstva v produktívnom veku, ani index ekonomickej závislosti starých ani celkový index ekonomického zaťaženia sa zatiaľ nezvyšujú, skôr stagnujú. Index ekonomickej závislosti starých sa pohyboval na úrovni okolo 20,1-20,3% a index ekonomického zaťaženia na úrovni 16,3-16,6%. S postupujúcim starnutím populácie však možno očakávať rast obidvoch týchto indexov už v najbližšom období.

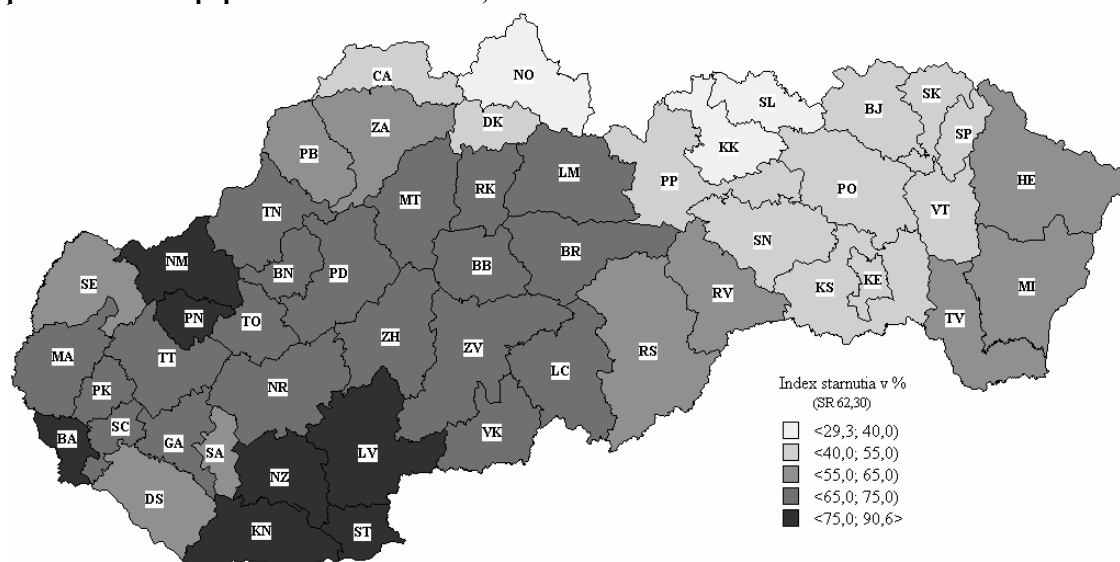
Rozdielne reprodukčné správanie obyvateľstva v obvodoch sa prejavuje v jeho v rozdielnom starnutí. Z regionálneho hľadiska sa v prvom období vytvorili v SR v podstate dva typy populácie – mladšej na severe a východe SR, a staršej na juhu a juhozápade SR - s dvoma výraznými jadrami starnutia, a to v obvodoch Nové Mesto nad Váhom a Štúrovo. Index starnutia sa pohyboval v období 1996-1999 v obvode Štúrovo na úrovni okolo 90% (t.j. na 100 detí pripadalo až 90 osôb 65 ročných a starších) a obvody v jeho okolí vytvorili prstenec s pomerne vysokými hodnotami indexu starnutia - nad 65%. V obvode Nové Mesto nad Váhom index starnutia dosiahol približne 76%, ale súvislý región takých vysokých hodnôt okolo tohto jadra, ako na juhu SR, sa nevytvoril. Dve vedľajšie centrá starnutia tvorili obvody Bratislava a Lučenec. Najmladšie obyvateľstvo žilo v priestore, ktorý tvorili obvody Poprad, Kežmarok, Stará Ľubovňa, Spišská Nová Ves a Prešov, ku ktorým sa priradil aj obvod Námestovo. Index starnutia v týchto obvodoch nedosahoval ani 40%. Pomerne mladé obyvateľstvo s indexom starnutia 40-55% žilo v ďalších obvodoch prevažne na východnom Slovensku, s výnimkou obvodu Michalovce, v regióne na juhozápad od obvodu Námestovo až po obvod Považská Bystrica, ku ktorému sa pričlenil aj obvod Prievidza, a v izolovane ležiacich obvodoch Dunajská Streda a Banská Bystrica.

²⁰ Dolná hranica obyvateľstva v poproduktívnom veku a horná hranica obyvateľstva v produktívnom veku nie je definovaná jednoznačne. Podľa OSN je to vek 60 rokov, podľa WHO 65 rokov, u nás sa používala rozdielne pre mužov a pre ženy (60, resp. 55 rokov). V tejto štúdii budeme za hranicu považovať vek 65 rokov pre obidve pohlavia.

Mapa 8.1 Starnutie populácie v obvodoch SR, 1996-1999

Mapa 8.2 Starnutie populácie v obvodoch SR, 2000-2003

V období 2000-2003 sa starnutie populácie na území Slovenska prehĺbilo, najvýraznejšie v Bratislave, kde v porovnaní s obdobím 1996-1999 index starnutia vzrástol až o 18 percentuálnych bodov. Vysoký nárast zaznamenal aj obvod Trenčín, kde sa index starnutia zvýšil o 14 bodov a v obvodoch Nové Mesto nad Váhom a Piešťany sa zvýšil o 12 bodov. Je však zaujímavé, že index starnutia v obvode Štúrovo sa zvýšil iba o 1 percentuálny bod.

Z regionálneho hľadiska sa v tejto etape pôvodné centrá starnutia ešte viac zvýraznili a rozšírili. Medzi výrazné centrá starnutia sa zaradila aj Bratislava, ktorá v 80. rokoch patrila medzi priestory s najmladším obyvateľstvom v SR. V roku 2003 index starnutia v obvode Bratislava dosiahol až 96,3%. Znamená to, že počty detí do 15 rokov a osôb 65 ročných a starších sa v tomto obvode takmer vyrovnali. V období 2000-2003 sa proces starnutia obyvateľstva SR zintenzívnili v smere od juhu na sever až severovýchod. A teda aj na východe SR sa sformoval región so starším obyvateľstvom, ktorý tvoria obvody Humenné, Michalovce a Trebišov. Súčasne v regionálnom type s najmladším obyvateľstvom (s indexom starnutia nižším ako 40%) zostali už iba tri obvody – Námestovo, Stará Ľubovňa a Kežmarok, t.j. obvody s najvyššou pôrodnosťou.

Index starnutia vychádza zo vzájomného vzťahu poproduktívnej a predproduktívnej zložky obyvateľstva. Najväčším podielom obyvateľstva v poproduktívnom veku sa vyznačuje obvod Štúrovo (kde v období 1996-1999 žilo 15,0% a v období 2000-2003 14,0% tohto obyvateľstva), a obvod Nové Mesto nad Váhom (s hodnotami 13,9% a 14,2%). Vysoký podiel obyvateľstva 65 ročného a staršieho majú aj všetky ďalšie obvody s vysokými hodnotami indexu starnutia. Najnižší podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku majú obvody Kežmarok a Námestovo – okolo 8%, ale aj ďalšie okresy s nízkymi hodnotami indexu starnutia, napríklad obvody Dolný Kubín, Stará Ľubovňa, Poprad, Košice, Spišská Nová Ves s podielom nižším ako 10%. Na tieto obvody sa viaže aj najvyšší podiel obyvateľ-

stva v predproduktívnom veku, ktorý v okresoch Kežmarok, Námestovo a Stará Ľubovňa dosahoval v prvom období okolo 28% a v druhom období okolo 26%. Veľmi nízky podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku mali v prvom období obvody Štúrovo a Bratislava - na úrovni okolo 17%. V druhom období hodnotu 17% neprekročilo až 15 okresov, pritom v obvode Štúrovo tento podiel dosiahol 15,5% a v obvode Bratislava dokonca iba 13,9%. Ešte výraznejší je pokles tohto podielu, ak porovnáme jednotlivé roky. V Bratislave ide medzi rokmi 1996-2003 o zníženie podielu obyvateľstva v predproduktívnom veku z 18,3% na 12,9%, t.j. o viac ako 5 bodov.

Tab. 8.1 Veková štruktúra obyvateľstva v obvodoch (v %)

<i>Predproduktívny. vek</i>		<i>Produktívny vek</i>		<i>Poproduktívny vek</i>	
<i>1996-1999</i>					
<i>Obvody s najvyššími podielmi</i>					
Kežmarok	28,6	Bratislava	71,1	Štúrovo	15,0
Námestovo	28,5	Košice	71,0	Nové Mesto nad Váhom	13,9
Stará Ľubovňa	27,8	Dunajská Streda	70,8	Levice	13,3
Vranov nad Topľou	25,4	Banská Bystrica	70,3	Lučenec	13,3
Prešov	24,8	Trnava	69,5	Piešťany	13,2
<i>Obvody s najnižšími podielmi</i>					
Štúrovo	16,7	Stará Ľubovňa	62,4	Námestovo	7,6
Bratislava	17,0	Kežmarok	63,0	Kežmarok	8,5
Komárno	18,1	Námestovo	63,9	Košice	8,7
Nové Mesto nad Váhom	18,1	Vranov nad Topľou	64,4	Poprad	9,2
Nové Zámky	18,6	Prešov	65,4	Spišská Nová Ves	9,3
<i>2000-2003</i>					
<i>Obvody s najvyššími podielmi</i>					
Kežmarok	26,7	Bratislava	73,8	Nové Mesto nad Váhom	14,2
Námestovo	26,5	Banská Bystrica	73,3	Štúrovo	14,0
Stará Ľubovňa	25,7	Košice	72,8	Piešťany	13,4
Vranov nad Topľou	23,1	Dunajská Streda	72,7	Levice	13,2
Prešov	22,7	Pezinok	71,9	Nové Zámky	13,2
<i>Obvody s najnižšími podielmi</i>					
Bratislava	13,9	Stará Ľubovňa	64,5	Námestovo	7,8
Štúrovo	15,5	Kežmarok	65,0	Kežmarok	8,2
Komárno	15,9	Námestovo	65,7	Košice	9,6
Nové Mesto nad Váhom	16,0	Vranov nad Topľou	66,5	Poprad	9,6
Nové Zámky	16,3	Prešov	67,1	Spišská Nová Ves	9,7

Obyvateľstvo v produktívnom veku je hlavným zdrojom pracovných síl. Podiel tohto obyvateľstva v obvodoch je značne diferencovaný. V období 1996-1999 sa pohyboval medzi 62,4 % (obvod Stará Ľubovňa) a 71,1% (obvod Bratislava). V období 2000-2003 sa podiely zvýšili a dosahovali najnižšie a najvyššie hodnoty v tých istých obvodoch, vo výške 64,5 a 73,8%. Vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku sa viaže väčšinou na obvody, v ktorých sa aj v minulosti sústreďovali najväčšie zdroje pracovných síl – okrem Bratislavy sú to napríklad obvody Košice, Banská Bystrica, Dunajská Streda a Trnava. Práve tieto 4 obvody (s výnimkou Trnavy) mali v prvom období podiel obyvateľstva v produktívnom veku vyšší ako 70%, ale v druhom období dosahovalo túto hodnotu už 22 obvodov, t.j. takmer polovica obvodov SR. Nízky podiel obyvateľstva v produktívnom veku majú obvody na severe a východe SR, ale s výnimkou obvodov Stará Ľubovňa, Kežmarok, Námestovo (s podielom v druhom období nižším ako 66%) a obvodu Vranov nad Topľou (s podielom 66,5%), je podiel tohto obyvateľstva vo všetkých obvodoch SR vyšší ako 67%.

Súčasne pri porovnaní obdobia 1996-1999 s obdobím 2000-2003 možno konštatovať, že vo všetkých obvodoch sa podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku znížil o 1,2 (Štúrovo) až 3,3 (Banská Bystrica) percentuálne body, a naopak, podiel obyvateľstva v produktívnom veku vzrástol o 1,8 (Košice) až 3,0 (Banská Bystrica) percentuálne body. Podiel obyvateľov v poproduktívnom veku vzrástol v 27 obvodoch a 23 obvodov zaznamenalo stagnáciu alebo pokles.

Zo vzájomného vzťahu hlavných vekových skupín vychádzajú aj ukazovatele, vyjadrujúce zaťaženie produktívneho obyvateľstva neproduktívnym. Výška indexu ekonomického zaťaženia u nás je ešte stále ovplyvňovaná skôr zastúpením detí ako starých ľudí v populácii. Preto aj index ekonomického zaťaženia je najvyšší v tých obvodoch, kde je táto zložka najvyššia. S poklesom počtu detí vo vekovej kategórii 0-14 ročných klesá teda aj index ekonomického zaťaženia, pri porovnaní obidvoch období sa znížil v priemere o 5 percentuálnych bodov. Najvyššie zaťaženie produktívneho obyvateľstva neproduktívnym bolo v obidvoch obdobiach v obvode Stará Ľubovňa (s indexom ekonomického zaťaženia 60,3% v prvom a 55,0% v druhom období, čo bolo až 12-13 bodov nad úrovňou slovenského priemeru) a v obvodoch Kežmarok, Námestovo a Vranov nad Topľou (nad 50% v obidvoch obdobiach). Najnižší

index ekonomického zaťaženia mala Bratislava, približne na úrovni dvoch tretín indexu Starej Ľubovne. Zaťaženie mladými (index závislosti mladých) bolo najvyššie v obvode Kežmarok, kde v rokoch 1996-1999 na 100 osôb v produktívnom veku pripadalo 45 detí 0-14 ročných a v rokoch 2000-2003 41 detí. V Bratislave bolo naopak zaťaženie mladými také nízke, že na 100 osôb v produktívnom veku pripadalo iba 24, resp. 19 detí. Najvyššie zaťaženie starými mal v prvom období obvod Štúrovo, kde na 100 osôb v produktívnom veku pripadalo 22 osôb 65 ročných a starších, v druhom období obvod Nové Mesto nad Váhom, kde index závislosti starých ľudí dosiahol 20,3%. Najnižší index závislosti starých ľudí mal v oboch obdobiach obvod Námestovo, kde nedosahoval ani 12%.

Tab. 8.2 Ukazovatele zaťaženia produktívnej zložky obyvateľstva neproduktívnou

<i>Index ekonomického zaťaženia</i>		<i>Index závislosti mladých</i>		<i>Index závislosti starých</i>	
<i>1996-1999</i>					
<i>Obvody s najvyššími hodnotami</i>					
Stará Ľubovňa	60,3	Kežmarok	45,4	Štúrovo	21,9
Kežmarok	58,8	Stará Ľubovňa	44,6	Nové Mesto nad Váhom	20,4
Námestovo	56,5	Námestovo	44,6	Lučenec	19,7
Vranov nad Topľou	55,2	Vranov nad Topľou	39,4	Levice	19,7
Prešov	52,9	Prešov	37,9	Veľký Krtíš	19,4
<i>Obvody s najnižšími hodnotami</i>					
Bratislava	40,7	Bratislava	23,9	Námestovo	11,9
Košice	40,9	Štúrovo	24,4	Košice	12,2
Dunajská Streda	41,2	Komárno	26,0	Kežmarok	13,5
Banská Bystrica	42,2	Nové Mesto nad Váhom	26,7	Poprad	13,7
Trnava	43,8	Senec	27,2	Dunajská Streda	13,7
<i>2000-2003</i>					
<i>Obvody s najvyššími hodnotami</i>					
Stará Ľubovňa	55,0	Kežmarok	41,1	Nové Mesto nad Váhom	20,3
Kežmarok	53,8	Námestovo	40,4	Štúrovo	19,9
Námestovo	52,3	Stará Ľubovňa	39,9	Piešťany	19,0
Vranov nad Topľou	50,3	Vranov nad Topľou	34,7	Levice	18,9
Prešov	48,9	Prešov	33,7	Lučenec	18,7
<i>Obvody s najnižšími hodnotami</i>					
Bratislava	35,6	Bratislava	18,8	Námestovo	11,9
Banská Bystrica	36,4	Banská Bystrica	21,8	Kežmarok	12,7
Košice	37,4	Štúrovo	22,0	Košice	13,1
Dunajská Streda	37,6	Komárno	22,4	Poprad	13,7
Pezinok	39,0	Nové Mesto nad Váhom	22,9	Dunajská Streda	13,9

Dôležitou zložkou vekovej štruktúry obyvateľstva je obyvateľstvo v reprodukčnom veku²¹ t.j. obyvateľstvo podieľajúce sa na procese obnovy populácie, určené podľa reprodukčného veku žien. Skupina obyvateľstva 15-49 ročného tvorila v roku 1996 54,4% obyvateľstva SR a do roku 2003 sa jej podiel znížil o jeden bod, na 53,4% (obyvateľstvo vo veku 15-44 rokov tvorilo 46,7, resp. 46,5% populácie).

Najvyšší podiel obyvateľstva v reprodukčnom veku mali na začiatku sledovaného obdobia obvody Dunajská Streda (57,7%), Banská Bystrica (56,6%) a Košice (56,2%). Hneď za nimi nasledoval obvod Bratislava (55,7%). Uvedené obvody boli v minulosti migračne ziskové a migráciou sa v nich reprodukčná zložka obyvateľstva ešte viac posilňovala. Okrem týchto aj v ďalších siedmich obvodoch dosahovala reprodukčná zložka úroveň 55% a viac. Ide o obvody Pezinok, Poprad, Dolný Kubín, Malacky, Prievidza, Trnava a Martin. Najnižší podiel obyvateľstva v reprodukčnom veku mali nielen obvody s pokročilejším stupňom starnutia populácie – Štúrovo (51,7%) a Nové Mesto nad Váhom (52,6%), ale aj obvody s „mladou“ populáciou, napríklad Kežmarok (52,8%). Naproti tomu obvod Námestovo – typický predstaviteľ progresívnej štruktúry obyvateľstva - sa podľa podielu reprodukčnej zložky (54,0%) nachádzal zhruba na úrovni slovenského priemeru.

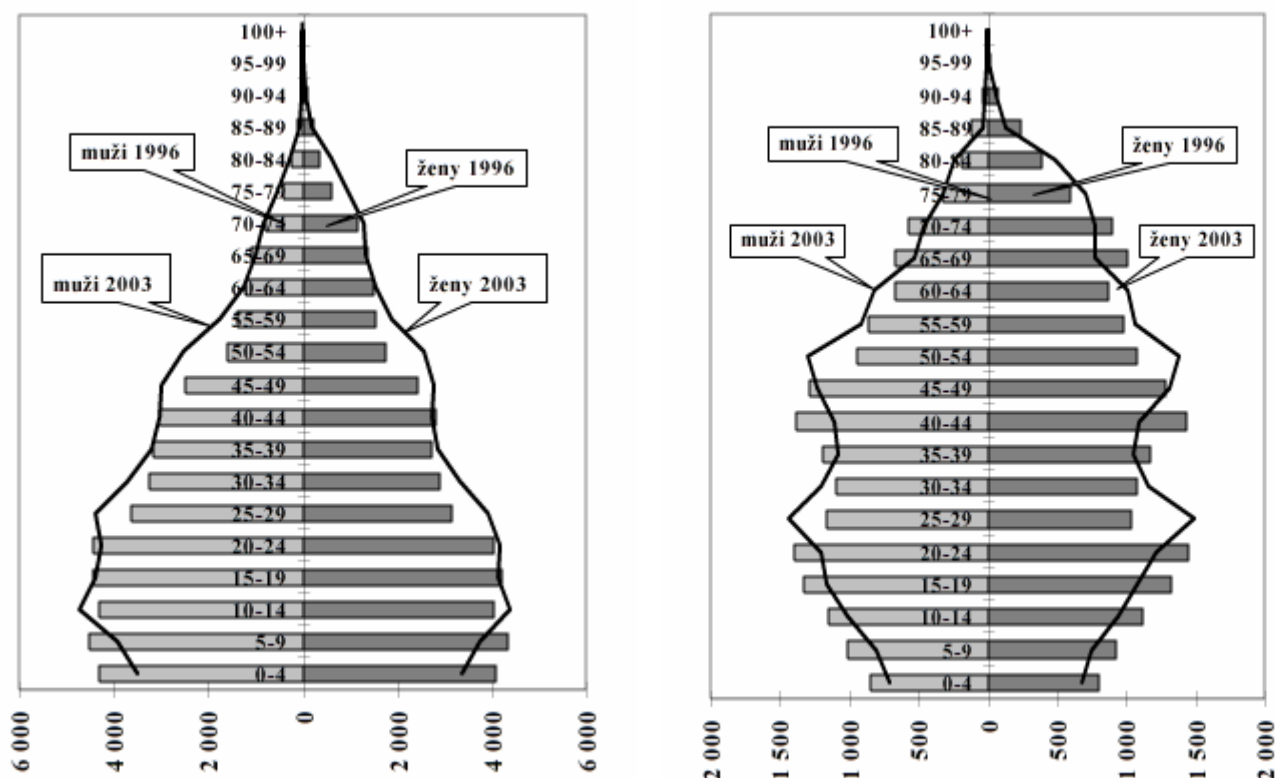
Na konci sledovaného obdobia už iba dva obvody - Košice a Banská Bystrica - mali podiel obyvateľstva v reprodukčnom veku vyšší ako 55%, obidva dosiahli 55,3%. Najvýraznejší pokles v poradí obvodov podľa podielu

²¹ Zvyčajne sa do skupiny obyvateľstva v reprodukčnom veku zaraďuje obyvateľstvo vo veku 15-49 rokov, ale vzhľadom na veľmi nízku plodnosť vo vekovej skupine 45-49 ročných žien sa v súčasnosti za reálnejšie považuje zaradenie 15-44 ročného obyvateľstva do tejto vekovej skupiny. Úvahy v tejto kapitole sa týkajú obyvateľstva 15-49 ročného.

obyvateľstva v reprodukčnom veku zaznamenal obvod Rožňava, ktorý sa s podielom 51,9% „prepadol“ z 24. miesta v roku 1996 na 48. miesto v roku 2003, t.j. zhruba z úrovne priemeru na 3. miesto od konca tabuľky. Za ním nasledovali už iba obvody Nové Mesto nad Váhom (51,7%) a Štúrovo (51,4%). Reprodukčný potenciál sa vo väčšine obvodov značne oslabil. Napríklad v Bratislave sa počet obyvateľov v reprodukčnom veku v období 1996-2003 znížil o 19,3 tisíc osôb, t.j. o 7,7%, ale v jej zázemí, v obvode Senec, vzrástol o 5,3%, v obvode Malacky o 2,7% a v obvode Pezinok o 1,3%, čo zrejme súvisí s migráciou obyvateľstva, nakoľko sa sťahuje prevažne obyvateľstvo v reprodukčnom veku. Aj obvod Košice zaznamenal pokles o 4,1%, zatiaľ čo obvod Košice-okolie rast o 4,0%. Počet obyvateľov v reprodukčnom veku najviac vzrástol v obvode Kežmarok (o 6,5%). Rast zaznamenalo ešte 8 ďalších obvodov na severe a východe SR.

Je zaujímavé porovnať, ako sa od seba navzájom líšia vekové štruktúry obvodov na opačných koncoch vekového spektra – obvody Námestovo a Štúrovo (s najnižším a najvyšším indexom starnutia) a ako sa v sledovanom období tieto štruktúry zmenili.

Graf 8.2 Veková štruktúra obyvateľstva v obvode Námestovo a Štúrovo

Veková pyramída obvodu Námestovo (a podobne v ďalších 11 obvodoch) bola ešte v roku 1996 typickým reprezentantom progresívnej vekovej štruktúry. Ak berieme do úvahy ako dolnú hranicu poreprodukčnej zložky vek 49 rokov, potom v roku 2003 zostali už len tri obvody, v ktorých predreprodukčná zložka obyvateľstva je vyššia ako poreprodukčná, a to Námestovo, Kežmarok a Stará Ľubovňa. Z tvaru vekovej pyramídy z roku 1996 je však zrejme, že počet obyvateľov obvodu Námestovo vo vekových skupinách do 24 rokov už vtedy stagnoval. Pyramída z roku 2003 poukazuje na nastupujúce znižovanie sa vekových skupín v predreprodukčnej zložke obyvateľstva. Je to pyramída prechodného typu od progresívnej štruktúry k stagnujúcej.

Pre vekovú štruktúru regresívneho typu populácie je typické, že poreprodukčná zložka je väčšia ako predreprodukčná a zastúpenie poreprodukčnej zložky sa pohybuje na úrovni nad 32%. K tomuto typu sa v roku 1996 najviac približoval obvod Štúrovo, keď podiel jeho poreprodukčnej zložky bol najvyšší a dosahoval 31%. Vo všetkých ostatných obvodoch bol tento podiel nižší ako 30 % a v okresoch s progresívnou štruktúrou dosahoval iba 18-22%. V roku 2003 sa už obvod Štúrovo stal typickým predstaviteľom regresívneho typu populácie. S prehlbujúcim sa starnutím populácie vzrástol podiel poreprodukčnej zložky v tomto obvode na 33,7%. Vysokú hodnotu dosiahol aj v obvode Nové Mesto nad Váhom (33,1%), podiel 32% a viac mali aj obvody Piešťany, Bratislava a Komárno. Aj tieto obvody už patria k obodom s regresívnym typom populácie. V ďalších obvodoch bol podiel poreprodukčnej zložky na úrovni medzi 25 a 32%. Iba obvody Námestovo, Kežmarok a Stará Ľubovňa mali tieto hodnoty ešte nižšie, a to na úrovni 21,2%, 21,4% a 23,1%.

Špeciálnou časťou obyvateľstva v poproduktívnom veku je najstaršie obyvateľstvo, v zahraničnej literatúre označované ako „oldest – old“, t.j. obyvateľstvo 80 ročné a staršie. Je to obyvateľstvo, vyžadujúce zvýšenú starostlivosť

a pozornosť. Vďaka predlžovaniu ľudského života sa podiel tohto obyvateľstva aj v našej populácii postupne zvyšuje. Na konci roku 2003 žilo v SR 121,6 tisíc obyvateľov vo veku 80 rokov a viac, ktorí tvorili 2,3% obyvateľstva SR. Je zaujímavé, že zhruba 2/3 tejto populácie tvoria ženy a ich podiel sa po roku 2000 mierne zvyšuje. Za obdobie 1996-2003 vzrástol počet najstaršieho obyvateľstva o 14,6 tisíc osôb, ale jeho vývoj bol v obidvoch porovnávaných etapách odlišný. Vývoj počtu súvisí s tým, že v období 1996-1999 bolo toto obyvateľstvo tvorené slabými populačnými ročníkmi osôb narodených najmä pred a počas 1. svetovej vojny. Preto sa jeho počet postupne znižoval a klesol zo 107,1 tisíc osôb v roku 1996 na 99,7 tisíc osôb v roku 1999, t.j. o viac ako 7 tisíc osôb. V nasledujúcom roku už nastal pozitívny obrat, keď počet vzrástol o 4,5 tisíc osôb a do roku 2003 pribudlo ďalších 14,6 tisíc osôb. Na tomto raste sa podieľali osoby silnejších populačných ročníkov, narodené v období povojnovej kompenzácie po 1. svetovej vojne, ktoré sa začali presúvať do tejto vekovej skupiny.

Tieto trendy sa odrážajú aj na úrovni obvodov. Kým etapu 1996-1999 charakterizuje pokles počtu najstaršieho obyvateľstva vo všetkých obvodoch, s výnimkou Bratislavy a Pezinka, naopak, v nasledujúcom období mali minimálne úbytky iba dva obvody, a to Štúrovo a Dolný Kubín. Za celé obdobie 1996-2003 vzrástol počet najstaršieho obyvateľstva v obvode Bratislava o 28,9% a v obvode Pezinok o 27,5%. Takmer o ¼ vzrástol aj počet najstaršieho obyvateľstva v obvode Vranov nad Topľou. Najväčší pokles charakterizuje obvody Štúrovo a Šaľa (o 6,2%, resp. 5,7%).

Z hľadiska podielu žien v populácii najstaršieho obyvateľstva je situácia diferencovaná. Pozíciu obvodu s najvyšším podielom žien v tejto vekovej kategórii si udržiava obvod Levice (72,2% v roku 1996, 72,8% v roku 2003). Podiel väčší ako 72% majú v súčasnosti obvody Brezno a Čadca. Najvyšší podiel mužov v tejto populácii má obvod Svidník s hodnotami 36,3% v roku 1996 a 39,7% v roku 2003.

Zaujímavý je aj podiel tejto populácie z obyvateľstva v poproduktívnom veku. V súčasnosti toto obyvateľstvo tvorí takmer 1/5 obyvateľstva 65 ročného a staršieho v SR. Najväčší, 22% podiel, pripadá na obvod Štúrovo. Viac ako 21% podiel malo obyvateľstvo 80 ročné a staršie aj v obvodoch Veľký Krtíš, Lučenec, Rimavská Sobota a Bratislava, najnižší podiel pripadá na obvod Spišská Nová Ves – iba 17,1%.

Záver

Analýza demografického vývoja v územných obvodoch SR prináša nový pohľad na priestorovú diferenciáciu demografických javov a procesov. Ani obvody nie sú však homogénnymi jednotkami, a to ani z hľadiska počtu obyvateľov. Najväčším je obvod Bratislava (425,5 tisíc obyvateľov), najmenším obvod Sobrance (20,9 tisíc obyvateľov v roku 2003).

V porovnaní s počtom okresov (79) sa územný pohľad zužuje na 50 obvodov a umožňuje väčšiu generalizáciu. Na druhej strane sa ukázalo, že rozdelenie okresu Nové Zámky na obvod Nové Zámky a obvod Štúrovo „odhalilo“ obvod Štúrovo ako územie s pozoruhodnými demografickými charakteristikami, ktoré sa cez okres Nové Zámky nepodarilo identifikovať.

Rozdelenie sledovaného obdobia na dve etapy (1996-1999 a 2000-2003) umožnilo na jednej strane eliminovať vplyv náhodných výkyvov ukazovateľov v jednotlivých rokoch, na druhej strane umožnilo zistiť, či demografický vývoj na konci minulého storočia je identický s vývojom na začiatku nového tisícročia, alebo či v ostatných rokoch nastávajú zmeny.

V popredí záujmu vyspelých krajín je v súčasnosti starnutie populácie, pretože jeho dôsledky sa dotýkajú všetkých oblastí sociálneho a ekonomického rozvoja. Regionálna analýza potvrdila, že aj v Slovenskej republike je základnou črtou demografického vývoja prehlbovanie starnutia populácie. V regiónoch sa starnutie prejavuje diferencovane. Je dôsledkom nielen prebiehajúcich demografických procesov, ale aj historicky vzniknutých deformácií vekovej štruktúry.

Vo vývoji demografických charakteristík na Slovensku sa prejavuje formovanie nového modelu reprodukčného, resp. rodinného správania sa obyvateľstva. Ide najmä o odkladanie pôrodov do vyššieho veku matky, a teda aj rast priemerného veku pri pôrode (25,5 roka v roku 1996, 27 rokov v roku 2003), uprednostňovanie rodiny s menším počtom detí (príklon k jednodetnej rodine), nárast počtu narodených mimo manželstva (14% v roku 1996, 23,3% v roku 2003), nárast počtu kohabitácií, atď. Tieto zmeny súvisia najmä so zmenami v hodnotovej orientácii mladej generácie. Mladí ľudia uprednostňujú možnosti osobnej sebarealizácie (vzdelanie, zamestnanie, cestovanie, a pod.), ako aj finančného zabezpečenia budúcej rodiny, a manželstvo a narodenie dieťaťa odkladajú, príp. manželstvo uzavruť až po narodení dieťaťa. S tým súvisí postupný pokles počtu narodených detí, ako aj uzavretých manželstiev. Najvýraznejšie sa zmeny prejavili v oblasti plodnosti, keď v roku 2003 pripadalo na jednu ženu v reprodukčnom veku iba 1,2 dieťaťa. Nižšiu plodnosť v Európe má iba Česká republika. Najvyššie hodnoty plodnosti v obvodoch sa pohybujú na úrovni 1,9 dieťaťa (obvody Námestovo, Kežmarok, Stará Ľubovňa), najnižšie pod hodnotou 1,0 (obvod Banská Bystrica).

Zmeny v reprodukčnom správaní sa šíria od západu na východ. Preto v obvodoch na západe SR je badateľný väčší príklon k novému modelu. Na východe SR sa zmeny prejavujú pomalšie a reprodukčné správanie je do značnej miery ovplyvnené religiozitou, ako aj nižším stupňom urbanizácie.

Z hľadiska starnutia populácie môžeme obvody Slovenska rozdeliť do dvoch veľkých regiónov. Prvý, s mladšou populáciou, pokrýva sever a východ Slovenska. Druhý, s populáciou staršou, sa rozkladá na strednom a západnom Slovensku (s výnimkou obvodov na severe). Práve v tomto druhom regióne sa už v etape 1996-1999 sformovali centrá starnutia populácie SR. Dve hlavné centrá reprezentovali obvody Štúrovo a Nové Mesto nad Váhom, a dva vedľajšie obvody Bratislava a Levice. S rastúcou vzdialenosťou od týchto centier sa intenzita procesu starnutia znižovala. V období 2000-2003 sa proces starnutia zintenzívnil a „posunul“ smerom na sever.

S týmto rozdelením územia SR súvisí aj vývoj ďalších demografických charakteristík. Prirodzený prírastok zaznamenávajú práve obvody s mladšou populáciou, t.j. s nízkym indexom starnutia. Sú to zároveň obvody s najvyšším počtom živonarodených, a vysokou plodnosťou (v porovnaní s plodnosťou SR), s nižším priemerným vekom pri prvom pôrode, pomerne nízkou umelou potratovosťou, ale aj vyššou sobášnosťou a nízkym počtom kohabitácií, ako aj nižším priemerným vekom pri prvom sobáši a nižšou rozvodovosťou. Typickými predstaviteľmi tohto typu populácie sú obvody Námestovo, Kežmarok, Stará Ľubovňa, príp. Vranov nad Topľou.

Pre obvody so staršou populáciou je charakteristický prirodzený úbytok obyvateľstva, nízky počet živonarodených, nízka úhrnná plodnosť, vyšší priemerný vek pri prvom pôrode, vyššia umelá potratovosť, ale aj nižšia sobášnosť a tiež vyšší priemerný vek pri prvom sobáši, a zároveň vyšší počet kohabitácií. Predstaviteľmi tohto typu populácie sú už spomínané obvody Štúrovo a Nové Mesto nad Váhom, ale aj Bratislava, Komárno a Nové Zámky.

Ukazovateľom, ktorý v SR ako jediný dlhodobo vykazuje vzostupný trend, je rozvodovosť. V súčasnosti sa na Slovensku rozvádza každé tretie manželstvo. Región najvyšších hodnôt rozvodovosti pokrýva takmer celé stredné Slovensko (s výnimkou jeho severozápadnej časti) a juh západného Slovenska, vrátane obvodov Bratislava, Pezinok a na východe obvodu Košice.

Z hľadiska charakteristík úmrtnosti sme v sledovanom období zaznamenali určité zlepšenie, i keď nie veľmi výrazné. Pri porovnaní oboch období vzrástla stredná dĺžka života pri narodení o 0,8 roka u mužov a o 0,6 roka u žien. Rozdiel medzi strednou dĺžkou života mužov (69,6 roka v druhom období) a žien (77,6 roka) je 8 rokov a je prejavom nadúmrtnosti mužov. Ukazovatele úmrtnosti majú iné priestorové rozloženie ako predchádzajúce demografické charakteristiky. Z hľadiska strednej dĺžky života mužov pri narodení je najpriaznivejšia

situácia v regióne tvorenom obvodmi Trenčín, Prievidza, Martin, Banská Bystrica a v obvodoch Piešťany, Bratislava, Košice a Bardejov. Ženy žijú najdlhšie v regióne od Nitry smerom na sever až po Žilinu a na východ až po Liptovský Mikuláš, ale aj v obvodoch Bratislava, Piešťany a Stropkov. Obidve pohlavia sa dožívajú najmenej rokov prevažne v obvodoch na juhu SR – od Komárna až po Trebišov. Trebišov je súčasne obvodom s najnižšou strednou dĺžkou života u mužov (65,77 roka) aj u žien (75,69 roka).

Migrácia je so starnutím populácie spojená inak ako prirodzený vývoj obyvateľstva. Práve ona mení územnú distribúciu obyvateľstva a keďže sa sťahuje prevažne obyvateľstvo mladé, migrácia ovplyvňuje vekovú štruktúru v obvodoch prisťahovania i vystťahovania v kladnom alebo zápornom zmysle. Vzhľadom na pomerne nízke hodnoty prírastkov Slovenskej republiky zo zahraničnej migrácie je však výška migračných prírastkov alebo úbytkov v obvodoch ovplyvnená najmä intenzitou vnútornej migrácie. V prvom období sa v SR vyprofilovali dva regióny s výraznými migračnými prírastkami a v nasledujúcom období sa ich pozícia ešte zvýraznila. Prvý región sa vytvoril v zázemí hlavného mesta Bratislava a druhý na východnom Slovensku – v zázemí mesta Košice. Obidva tieto regióny profitujú z blízkosti týchto dvoch najväčších miest, pričom samotné mestá (t.j. obvody Bratislava a Košice) sú migračne stratové. Táto situácia je predovšetkým prejavom suburbanizačných procesov. Kým v prvom období získal vnútornou migráciou najmä obvod Malacky (vďaka mestu Stupava a jeho okoliu), v druhom období znamenal výrazné zisky obvod Senec (takmer 14 osôb na tisíc obyvateľov). Vo všeobecnosti možno konštatovať, že migračné zisky sa viažu prevažne na obvody na juhozápade SR a na obvody pozdĺž celej južnej hranice SR (s výnimkou obvodu Rimavská Sobota). Najväčšie zisky zo zahraničnej migrácie má Bratislava.

Z vývoja prirodzeného prírastku a migrácie vyplýva, že celkový prírastok obyvateľstva v obvodoch má úplne odlišný charakter na východe a severe SR (kde je tvorený prevažne prirodzeným pohybom a migrácia ho zvyčajne zoslabuje) a juhozápade a na juhu (kde je tvorený hlavne migráciou, pričom migrácia znižuje straty z prirodzeného vývoja). Predstaviteľom prvého typu obvodov je obvod Kežmarok alebo obvod Námestovo, druhý typ reprezentuje obvod Senec. Celkový úbytok zaznamenávajú obvody s najstarším obyvateľstvom, medzi ktoré sa zaradila aj Bratislava. Je zaujímavé, že v etape 2000-2003 prvýkrát zaznamenávajú úbytky obyvateľstva aj obvody na východe SR – Humenné, Košice a Svidník.

Porovnanie demografického vývoja v obvodoch SR v etapách 1996-1999 a 2000-2003 potvrdzuje napredovanie nového modelu reprodukčného správania obyvateľstva. Koniec druhej etapy charakterizujú kompenzačné efekty k odloženým sobášom a pôrodom – mierne zvýšenie počtu sobášov a počtu živonarodených a pre oblasť migrácie je charakteristické prehlbovanie suburbanizačných procesov. Do akej miery sú tieto tendencie stabilné, ukáže až budúci vývoj.

Príloha

Príloha 1: Základné charakteristiky sobášnosti

Obvod		Počet sobášov							
		1996		1997		1998		1999	
		muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
101 Bratislava		2 058	1 916	2 163	2 084	2 111	2 032	2 285	2 142
102 Malacky		311	321	346	334	301	301	293	314
103 Pezinok		252	247	271	254	275	273	252	250
104 Senec		227	216	262	254	243	227	232	223
201 Dunajská Streda		567	557	641	626	594	582	581	580
202 Galanta		439	440	436	438	420	427	449	450
203 Piešťany		306	292	340	331	334	334	343	333
204 Senica		584	598	592	593	634	640	531	549
205 Trnava		866	870	869	884	901	910	840	836
301 Bánovce nad Bebravou		180	197	188	213	179	168	193	211
302 Nové Mesto nad Váhom		431	447	445	461	461	448	426	421
303 Považská Bystrica		553	554	577	576	532	551	518	540
304 Prievidza		998	978	971	964	936	973	947	963
305 Trenčín		851	830	851	839	853	843	865	850
401 Komárno		555	539	537	553	518	490	551	515
402 Levice		606	596	616	610	576	571	533	532
403 Nitra		1 017	978	1 087	1 074	1 104	1 035	1 110	1 104
404 Nové Zámky		612	610	582	576	534	544	581	574
405 Šaľa		271	255	294	287	271	285	271	263
406 Štúrovo		158	166	152	151	152	155	149	160
407 Topoľčany		411	394	380	393	369	378	391	386
501 Čadca		545	556	576	610	495	515	518	527
502 Dolný Kubín		176	169	188	187	197	198	181	179
503 Liptovský Mikuláš		345	346	350	331	317	319	345	351
504 Martin		594	621	603	594	594	590	575	559
505 Námestovo		522	555	540	567	589	617	600	606
506 Ružomberok		286	298	300	304	313	317	298	305
507 Žilina		1 229	1 271	1 221	1 232	1 196	1 170	1 105	1 136
601 Banská Bystrica		512	530	537	547	568	546	527	536
602 Brezno		319	312	313	312	305	332	297	296
603 Lučenec		473	476	511	502	467	485	450	434
604 Rimavská Sobota		584	587	631	619	591	598	634	650
605 Veľký Krtíš		237	241	210	209	222	223	206	217
606 Zvolen		584	622	559	609	593	636	634	609
607 Žiar nad Hronom		463	447	475	446	451	440	423	458
701 Bardejov		445	482	406	409	423	450	423	435
702 Humenné		592	615	594	608	568	596	592	606
703 Kežmarok		307	319	390	373	410	389	402	416
704 Poprad		677	655	714	697	702	732	717	732
705 Prešov		1 174	1 188	1 086	1 131	1 178	1 182	1 054	1 091
706 Stará Ľubovňa		236	221	264	282	322	311	283	261
707 Stropkov		98	89	107	114	100	116	123	132
708 Svidník		198	187	209	205	182	176	176	183
709 Vranov nad Topľou		416	444	397	404	422	429	438	433
801 Košice		1 324	1 332	1 227	1 254	1 222	1 251	1 326	1 279
802 Košice-okolie		593	583	562	525	565	520	521	545
803 Michalovce		720	724	815	805	753	763	728	737
804 Rožňava		314	319	327	339	320	302	285	272
805 Spišská Nová Ves		690	716	716	707	630	630	656	646
806 Trebišov		578	578	527	538	501	494	482	513
SR		27 484	27 484	27 955	27 955	27 494	27 494	27 340	27 340

Príloha 1: Základné charakteristiky sobášnosti (pokračovanie)

Obvod		Počet sobášov							
		2000		2001		2002		2003	
		muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
101	Bratislava	2 196	2 123	2 027	1 999	2 185	2 123	2 375	2 276
102	Malacky	269	281	276	278	301	283	393	383
103	Pezinok	274	251	278	255	280	269	304	288
104	Senec	261	238	201	179	269	225	301	275
201	Dunajská Streda	545	519	501	499	473	456	484	475
202	Galanta	426	426	416	417	383	404	462	450
203	Piešťany	328	302	282	276	328	302	336	321
204	Senica	531	561	461	484	518	546	551	584
205	Trnava	886	912	804	761	825	828	847	843
301	Bánovce nad Bebravou	189	199	153	155	205	201	192	207
302	Nové Mesto nad Váhom	398	410	352	382	399	421	424	428
303	Považská Bystrica	473	459	462	459	500	483	546	544
304	Prievidza	864	851	760	779	821	851	818	831
305	Trenčín	840	836	786	796	815	847	865	844
401	Komárno	468	467	425	404	451	428	386	400
402	Levice	479	477	501	499	498	493	495	512
403	Nitra	1 068	1 063	913	892	923	915	947	931
404	Nové Zámky	531	524	495	513	455	488	475	493
405	Šaľa	247	249	239	220	244	256	252	250
406	Štúrovo	125	124	144	135	121	123	130	125
407	Topoľčany	366	351	339	342	365	372	363	370
501	Čadca	468	495	521	533	507	525	503	533
502	Dolný Kubín	192	207	174	185	182	175	202	217
503	Liptovský Mikuláš	366	358	316	327	320	341	351	367
504	Martin	570	558	462	457	496	506	490	501
505	Námestovo	597	590	490	501	527	527	490	507
506	Ružomberok	293	290	250	263	267	262	291	279
507	Žilina	1 077	1 111	982	997	1 023	1 034	1 091	1 126
601	Banská Bystrica	499	500	422	417	543	533	522	509
602	Brezno	264	257	247	245	272	267	262	275
603	Lučenec	432	437	374	359	381	383	418	420
604	Rimavská Sobota	551	562	503	501	564	551	482	488
605	Veľký Krtíš	200	198	167	178	185	181	162	183
606	Zvolen	522	545	506	500	518	516	545	543
607	Žiar nad Hronom	472	458	374	370	356	361	368	369
701	Bardejov	354	365	379	363	383	385	419	424
702	Humenné	612	622	541	548	570	575	596	590
703	Kežmarok	349	368	372	368	410	409	380	378
704	Poprad	724	707	731	709	734	699	690	736
705	Prešov	1 113	1 131	974	1 022	1 079	1 114	1 083	1 086
706	Stará Ľubovňa	233	243	238	217	229	227	261	248
707	Stropkov	111	113	109	99	98	102	111	105
708	Svidník	163	168	169	175	152	165	173	182
709	Vranov nad Topľou	412	448	359	391	429	435	437	456
801	Košice	1 164	1 121	1 080	1 058	1 195	1 190	1 195	1 171
802	Košice-okolie	477	464	469	455	460	456	511	477
803	Michalovce	685	687	607	630	574	571	668	684
804	Rožňava	247	260	195	188	223	226	217	208
805	Spišská Nová Ves	560	575	533	561	589	588	650	627
806	Trebišov	432	442	436	454	437	444	488	483
SR		25 903	25 903	23 795	23 795	25 062	25 062	26 002	26 002

Príloha 1: Základné charakteristiky sobášnosti (pokračovanie)

Obvod		Úhrnná sobášnosť				Prvé sobáše (%)				Priemerný vek pri 1. sobáši			
		1996-1999		2000-2003		1996-1999		2000-2003		1996-1999		2000-2003	
		muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
101	Bratislava	0,492	0,499	0,473	0,489	73,7	79,7	75,6	81,0	27,32	25,25	28,83	26,59
102	Malacky	0,512	0,461	0,507	0,477	87,9	86,2	83,9	86,7	25,25	22,66	27,30	24,50
103	Pezinok	0,495	0,528	0,497	0,510	84,2	84,5	86,4	86,7	26,06	23,58	27,59	24,83
104	Senec	0,507	0,500	0,498	0,465	85,7	87,8	85,9	88,2	25,86	23,29	27,68	24,82
201	Dunajská Streda	0,560	0,448	0,558	0,448	89,4	91,0	86,5	87,6	24,82	22,23	26,58	23,99
202	Galanta	0,500	0,462	0,513	0,486	88,8	89,4	87,6	88,6	25,21	22,58	26,75	24,18
203	Piešťany	0,581	0,531	0,584	0,524	85,8	89,7	84,6	88,6	25,97	23,58	27,75	24,80
204	Senica	0,568	0,478	0,583	0,521	88,9	89,8	87,4	88,6	24,97	22,52	26,52	23,91
205	Trnava	0,539	0,495	0,548	0,512	89,4	90,0	87,8	89,4	25,71	23,07	27,15	24,62
301	Bánovce nad Bebravou	0,540	0,510	0,566	0,522	92,6	93,8	90,5	91,9	25,05	22,60	26,63	24,35
302	Nové Mesto nad Váhom	0,534	0,463	0,539	0,495	90,0	89,6	88,6	88,6	25,46	22,84	27,32	24,42
303	Považská Bystrica	0,550	0,483	0,571	0,489	91,3	91,8	89,9	90,9	25,42	22,91	27,13	24,47
304	Prievidza	0,539	0,438	0,548	0,467	87,1	87,7	85,5	87,7	25,33	22,85	27,20	24,47
305	Trenčín	0,542	0,506	0,536	0,518	87,5	89,1	87,2	89,2	25,84	23,46	27,21	24,76
401	Komárno	0,524	0,412	0,530	0,422	85,2	86,9	84,6	84,6	25,18	22,43	26,95	24,22
402	Levice	0,527	0,433	0,537	0,445	86,3	88,9	85,0	86,3	25,07	22,50	27,06	24,05
403	Nitra	0,580	0,493	0,578	0,496	88,6	90,8	87,3	87,8	25,34	22,91	27,02	24,49
404	Nové Zámky	0,544	0,435	0,540	0,464	87,3	87,7	84,2	85,5	25,11	22,51	26,79	24,08
405	Šaľa	0,545	0,469	0,536	0,470	87,6	87,2	86,4	85,9	25,38	22,64	26,92	24,06
406	Štúrovo	0,502	0,427	0,517	0,426	86,7	88,3	86,0	87,0	24,89	22,15	26,92	23,99
407	Topoľčany	0,567	0,504	0,594	0,528	88,4	90,8	88,3	89,8	25,55	23,21	27,00	24,41
501	Čadca	0,625	0,568	0,662	0,628	94,4	94,7	92,8	94,1	24,69	22,30	25,85	23,54
502	Dolný Kubín	0,524	0,510	0,533	0,554	91,0	93,3	91,3	94,1	25,82	23,18	26,75	24,57
503	Liptovský Mikuláš	0,520	0,490	0,517	0,539	89,2	90,2	87,0	91,8	25,83	23,18	27,20	24,91
504	Martin	0,542	0,447	0,551	0,472	85,4	87,0	83,9	87,2	26,04	23,30	27,13	24,72
505	Námestovo	0,665	0,606	0,733	0,647	97,4	97,8	96,7	97,4	24,71	22,53	25,70	23,25
506	Ružomberok	0,549	0,510	0,583	0,521	88,5	90,9	91,4	90,7	25,41	23,02	27,21	24,37
507	Žilina	0,603	0,503	0,617	0,539	91,6	92,3	89,6	92,1	25,34	22,92	26,66	24,25
601	Banská Bystrica	0,510	0,449	0,511	0,448	80,3	84,7	80,6	85,2	26,10	24,20	27,67	25,56
602	Brezno	0,510	0,432	0,529	0,437	87,4	91,0	86,6	89,2	25,53	22,73	27,10	24,38
603	Lučenec	0,545	0,436	0,552	0,445	86,4	88,8	84,4	86,8	24,89	22,29	26,79	23,88
604	Rimavská Sobota	0,541	0,429	0,552	0,457	89,4	90,2	84,9	88,0	24,91	22,31	26,29	23,72
605	Veľký Krtíš	0,546	0,434	0,555	0,453	89,8	90,0	89,6	89,5	24,81	22,12	25,97	23,00
606	Zvolen	0,518	0,438	0,557	0,460	86,7	88,9	85,7	87,0	25,65	22,96	27,11	24,39
607	Žiar nad Hronom	0,541	0,439	0,536	0,456	87,1	86,4	83,9	86,3	25,63	22,69	27,17	24,22
701	Bardejov	0,628	0,543	0,683	0,580	95,1	96,3	93,7	95,6	25,13	22,73	26,14	23,90
702	Humenné	0,565	0,541	0,597	0,573	93,2	93,5	92,3	93,4	25,18	22,50	26,26	23,64
703	Kežmarok	0,658	0,632	0,665	0,660	92,1	93,7	93,3	95,5	24,67	22,27	25,08	22,94
704	Poprad	0,576	0,562	0,576	0,559	89,4	91,5	90,4	91,4	25,32	23,06	26,59	24,16
705	Prešov	0,602	0,547	0,622	0,577	92,3	93,4	92,0	93,6	25,38	23,15	26,61	24,29
706	Stará Ľubovňa	0,655	0,544	0,640	0,539	96,9	97,4	96,0	97,3	24,83	22,40	25,75	23,23
707	Stropkov	0,592	0,558	0,654	0,585	94,4	95,3	94,2	95,9	25,42	22,83	25,99	23,74
708	Svidník	0,665	0,556	0,628	0,571	95,4	94,1	94,7	94,8	24,81	22,45	25,79	23,53
709	Vranov nad Topľou	0,633	0,592	0,640	0,623	94,0	95,1	95,1	94,9	24,66	22,23	25,78	23,09
801	Košice	0,538	0,480	0,544	0,480	83,4	86,7	82,5	85,3	26,14	23,97	27,90	25,51
802	Košice-okolie	0,613	0,494	0,610	0,489	93,6	94,1	92,6	92,7	24,87	22,27	26,20	23,57
803	Michalovce	0,640	0,512	0,645	0,532	89,9	91,4	89,1	90,7	24,91	22,39	26,25	23,84
804	Rožňava	0,572	0,366	0,566	0,390	88,8	89,5	83,7	87,9	24,97	22,07	26,40	23,85
805	Spišská Nová Ves	0,615	0,496	0,631	0,524	93,2	93,8	90,2	92,0	25,27	22,96	26,63	24,13
806	Trebišov	0,595	0,472	0,594	0,489	92,0	92,1	89,4	92,3	24,68	22,21	26,17	23,44
SR		0,559	0,490	0,567	0,507	88,1	89,8	87,0	89,1	25,44	22,99	26,92	24,40

Príloha 2: Základné charakteristiky rozvodovosti

Obvod		Počet rozvodov							
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101	Bratislava	1 243	1 166	1 309	1 182	1 134	1 130	1 178	1 234
102	Malacky	109	102	95	82	131	110	139	101
103	Pezinok	129	108	112	81	90	123	152	127
104	Senec	91	70	87	115	79	72	87	109
201	Dunajská Streda	194	192	171	219	221	242	283	261
202	Galanta	175	144	149	135	193	156	165	185
203	Piešťany	98	113	94	136	117	100	127	107
204	Senica	207	159	174	190	183	197	190	223
205	Trnava	267	251	279	290	242	298	334	319
301	Bánovce nad Bebravou	61	45	55	64	55	86	85	73
302	Nové Mesto nad Váhom	150	144	118	121	174	157	167	147
303	Považská Bystrica	162	167	164	176	170	197	182	180
304	Prievidza	331	385	344	361	380	380	423	414
305	Trenčín	297	202	231	286	271	340	246	383
401	Komárno	246	227	230	256	226	288	273	301
402	Levice	262	232	210	291	203	249	332	305
403	Nitra	359	307	322	311	374	336	422	460
404	Nové Zámky	278	228	259	243	267	246	272	227
405	Šaľa	100	107	110	93	95	113	126	163
406	Štúrovo	83	59	84	108	71	74	104	60
407	Topoľčany	106	110	98	125	124	112	159	163
501	Čadca	109	78	100	114	124	109	135	100
502	Dolný Kubín	53	45	58	51	48	53	53	60
503	Liptovský Mikuláš	135	135	108	123	131	165	169	152
504	Martin	265	243	234	290	278	273	263	329
505	Námestovo	39	44	49	52	52	50	47	49
506	Ružomberok	81	120	88	133	101	97	138	114
507	Žilina	352	300	294	286	259	318	381	382
601	Banská Bystrica	291	304	289	277	284	317	377	305
602	Brezno	114	138	113	87	138	123	125	134
603	Lučenec	199	230	231	291	225	259	271	256
604	Rimavská Sobota	227	211	241	264	278	274	266	267
605	Veľký Krtíš	88	73	92	102	84	68	117	70
606	Zvolen	286	253	252	264	214	262	305	246
607	Žiar nad Hronom	202	178	229	210	205	205	210	225
701	Bardejov	59	79	49	67	42	90	79	103
702	Humenné	114	139	141	152	162	158	206	179
703	Kežmarok	88	60	52	61	47	59	64	71
704	Poprad	233	201	203	230	220	255	258	242
705	Prešov	228	237	253	207	171	168	271	289
706	Stará Ľubovňa	32	35	20	18	17	34	28	31
707	Stropkov	18	15	8	14	18	17	29	25
708	Svidník	24	23	39	28	39	35	29	36
709	Vranov nad Topľou	71	53	60	62	75	73	88	80
801	Košice	433	674	578	612	523	535	560	544
802	Košice-okolie	88	100	139	92	116	118	144	112
803	Michalovce	206	236	204	193	192	190	309	250
804	Rožňava	113	115	168	212	144	182	198	157
805	Spišská Nová Ves	176	128	170	164	156	173	203	194
806	Trebišov	130	173	155	143	130	151	191	172
SR		9 402	9 138	9 312	9 664	9 273	9 817	10 960	10 716

Príloha 2: Základné charakteristiky rozvodovosti (pokračovanie)

Obvod	Štandardizovaná hrubá miera rozvodovosti				Úhrnná rozvodovosť manželstva			
	1996-1999		2000-2003		1996-1999		2000-2003	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
101 Bratislava	5,51	4,75	5,40	4,62	0,398	0,344	0,398	0,339
102 Malacky	3,07	2,98	3,56	3,41	0,213	0,212	0,254	0,245
103 Pezinok	3,95	3,75	4,31	4,07	0,278	0,269	0,305	0,295
104 Senec	3,62	3,43	3,22	3,00	0,253	0,246	0,233	0,218
201 Dunajská Streda	3,37	3,17	4,25	3,97	0,233	0,227	0,297	0,285
202 Galanta	3,21	3,07	3,60	3,43	0,223	0,219	0,251	0,246
203 Piešťany	3,55	3,35	3,57	3,36	0,254	0,243	0,252	0,243
204 Senica	3,43	3,30	3,60	3,46	0,238	0,235	0,254	0,250
205 Trnava	3,12	3,01	3,31	3,18	0,218	0,216	0,234	0,231
301 Bánovce nad Bebravou	2,96	2,84	3,81	3,64	0,206	0,205	0,269	0,263
302 Nové Mesto nad Váhom	2,90	2,83	3,47	3,40	0,204	0,203	0,243	0,244
303 Považská Bystrica	2,97	2,93	3,18	3,11	0,205	0,209	0,224	0,224
304 Prievidza	3,73	3,59	4,12	3,96	0,260	0,257	0,288	0,286
305 Trenčín	2,92	2,79	3,49	3,35	0,205	0,201	0,249	0,242
401 Komárno	4,42	4,24	4,87	4,68	0,312	0,302	0,341	0,335
402 Levice	4,16	4,01	4,46	4,30	0,293	0,286	0,314	0,308
403 Nitra	3,21	3,06	3,82	3,62	0,227	0,219	0,270	0,262
404 Nové Zámky	4,34	4,16	4,31	4,10	0,302	0,295	0,301	0,294
405 Šaľa	3,68	3,53	4,38	4,18	0,258	0,254	0,310	0,302
406 Štúrovo	5,16	4,91	4,67	4,36	0,357	0,352	0,330	0,316
407 Topoľčany	3,00	2,94	3,67	3,61	0,210	0,211	0,261	0,259
501 Čadca	2,10	2,15	2,41	2,45	0,153	0,155	0,169	0,175
502 Dolný Kubín	2,73	2,58	2,74	2,60	0,194	0,186	0,193	0,187
503 Liptovský Mikuláš	3,39	3,24	4,09	3,94	0,234	0,229	0,290	0,283
504 Martin	4,44	4,28	4,83	4,62	0,314	0,307	0,344	0,335
505 Námestovo	1,08	1,07	1,10	1,11	0,076	0,077	0,076	0,079
506 Ružomberok	3,65	3,48	3,83	3,66	0,257	0,249	0,269	0,262
507 Žilina	2,82	2,72	2,96	2,86	0,201	0,196	0,211	0,209
601 Banská Bystrica	5,16	4,59	5,58	4,99	0,369	0,331	0,396	0,360
602 Brezno	3,42	3,37	3,89	3,79	0,243	0,242	0,273	0,272
603 Lučenec	5,10	4,85	5,29	4,98	0,355	0,345	0,376	0,359
604 Rimavská Sobota	3,96	3,76	4,42	4,18	0,278	0,268	0,312	0,303
605 Veľký Krtíš	3,89	3,78	3,61	3,50	0,268	0,267	0,259	0,250
606 Zvolen	4,24	4,10	4,04	3,88	0,297	0,292	0,289	0,281
607 Žiar nad Hronom	4,48	4,38	4,55	4,39	0,323	0,316	0,318	0,317
701 Bardejov	1,77	1,72	2,06	2,02	0,125	0,124	0,151	0,148
702 Humenné	2,37	2,32	3,01	2,94	0,164	0,166	0,214	0,213
703 Kežmarok	2,32	2,22	2,03	1,94	0,165	0,160	0,146	0,139
704 Poprad	3,36	3,09	3,61	3,34	0,241	0,224	0,261	0,242
705 Prešov	2,30	2,17	2,15	2,04	0,165	0,156	0,154	0,148
706 Stará Ľubovňa	1,12	1,10	1,13	1,13	0,074	0,078	0,082	0,083
707 Stropkov	1,38	1,36	2,13	2,13	0,100	0,099	0,142	0,150
708 Svidník	1,80	1,71	2,10	2,00	0,133	0,125	0,148	0,145
709 Vranov nad Topľou	1,76	1,68	2,13	2,06	0,121	0,120	0,153	0,148
801 Košice	4,75	4,18	4,49	3,93	0,340	0,303	0,329	0,288
802 Košice-okolie	2,08	2,09	2,28	2,28	0,144	0,149	0,163	0,164
803 Michalovce	3,34	3,17	3,63	3,46	0,234	0,227	0,261	0,250
804 Rožňava	5,08	4,88	5,51	5,35	0,364	0,351	0,397	0,387
805 Spišská Nová Ves	2,73	2,67	2,96	2,89	0,190	0,191	0,210	0,209
806 Trebišov	4,09	2,97	3,16	3,03	0,216	0,212	0,222	0,218
SR	3,56	3,36	3,75	3,55	0,251	0,241	0,268	0,257

Príloha 2: Základné charakteristiky rozvodovosti (pokračovanie)

Obvod		Priemerná dĺžka trvania manželstva		Rozvody podľa počtu maloletých detí							
		1996-1999	2000-2003	1996-1999				2000-2003			
				0	1	2	3+	0	1	2	3+
101	Bratislava	13,04	14,32	1579	2075	1095	151	1 740	1 931	892	113
102	Malacky	12,18	13,25	90	165	109	24	133	211	112	25
103	Pezinok	12,24	13,48	111	179	125	15	142	223	114	13
104	Senec	12,72	13,06	110	139	97	17	94	150	92	11
201	Dunajská Streda	11,45	12,62	187	380	180	29	256	506	214	31
202	Galanta	12,37	13,12	154	258	154	37	180	307	178	34
203	Piešťany	12,44	13,64	130	184	108	19	132	171	119	29
204	Senica	12,07	13,07	200	253	218	59	221	323	217	32
205	Trnava	12,04	13,48	317	432	271	67	375	479	292	47
301	Bánovce nad Bebravou	12,60	12,68	52	94	65	14	76	121	84	18
302	Nové Mesto nad Váhom	12,76	13,89	147	194	162	30	174	277	170	24
303	Považská Bystrica	12,56	13,51	161	235	208	65	177	308	181	63
304	Prievidza	12,27	13,07	345	596	408	72	437	666	412	82
305	Trenčín	12,69	13,54	248	395	301	72	374	522	289	55
401	Komárno	11,22	12,28	250	447	219	43	315	511	221	41
402	Levice	12,30	13,35	303	371	277	44	312	446	270	61
403	Nitra	12,14	13,19	365	494	343	97	443	676	366	107
404	Nové Zámky	12,04	12,22	296	446	218	48	300	434	224	54
405	Šaľa	11,31	13,01	106	163	122	19	137	194	136	30
406	Štúrovo	12,00	13,14	90	138	84	22	98	157	47	7
407	Topoľčany	12,48	13,17	123	180	105	31	146	244	133	35
501	Čadca	11,33	12,95	76	174	114	37	117	169	139	43
502	Dolný Kubín	12,40	13,91	37	78	74	18	56	79	55	24
503	Liptovský Mikuláš	12,07	13,67	118	183	176	24	152	275	162	28
504	Martin	12,56	13,68	254	431	293	54	350	458	281	54
505	Námestovo	12,02	12,88	48	58	51	27	34	71	66	27
506	Ružomberok	11,99	13,12	100	166	121	35	109	168	146	27
507	Žilina	13,08	13,78	299	472	350	111	386	542	337	75
601	Banská Bystrica	12,82	13,71	306	472	334	49	402	547	294	40
602	Brezno	12,39	13,52	108	177	138	29	146	209	135	30
603	Lučenec	12,19	13,14	250	390	248	63	306	395	250	60
604	Rimavská Sobota	12,93	13,86	254	373	251	65	334	409	280	62
605	Veľký Krtíš	12,23	13,38	89	156	86	24	91	144	83	21
606	Zvolen	11,73	13,31	263	459	282	51	307	410	260	50
607	Žiar nad Hronom	12,63	12,71	215	306	232	66	225	336	224	60
701	Bardejov	12,02	13,46	70	76	78	30	93	110	79	32
702	Humenné	11,67	13,51	132	187	182	45	208	270	173	54
703	Kežmarok	12,24	13,41	73	84	71	33	66	87	59	29
704	Poprad	12,31	13,64	234	293	259	81	297	366	242	70
705	Prešov	12,38	13,64	217	373	262	73	258	327	246	68
706	Stará Ľubovňa	11,58	14,74	21	30	42	12	32	47	18	13
707	Stropkov	13,48	12,85	18	13	16	8	14	40	24	11
708	Svidník	12,84	14,20	28	44	30	12	39	59	31	10
709	Vranov nad Topľou	11,88	12,84	54	89	69	34	90	126	77	23
801	Košice	12,71	13,92	717	914	553	113	758	824	481	99
802	Košice-okolie	11,82	12,89	114	166	87	52	158	192	106	34
803	Michalovce	12,18	13,16	250	317	219	53	326	330	220	65
804	Rožňava	13,40	13,86	194	226	155	33	204	248	171	58
805	Spišská Nová Ves	11,99	13,58	177	229	172	60	202	265	199	60
806	Trebišov	11,84	12,55	173	208	171	49	189	231	170	54
SR		12,39	13,44	10 517	14 962	9 985	2 316	12 211	16 591	9 771	2 193

Príloha 3: Základné charakteristiky plodnosti

<i>Obvod</i>	<i>Počet živonarodených</i>							
	<i>1996</i>	<i>1997</i>	<i>1998</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>
101 Bratislava	3 416	3 468	3 275	3 240	3 400	3 139	3 201	3 454
102 Malacky	622	603	677	589	590	593	541	610
103 Pezinok	586	534	500	470	448	455	424	518
104 Senec	452	431	452	425	457	427	393	519
201 Dunajská Streda	1 112	1 125	1 132	1 096	1 042	969	958	942
202 Galanta	979	946	948	850	869	749	768	822
203 Piešťany	596	538	553	547	546	479	497	483
204 Senica	1 137	1 114	1 075	1 048	980	944	898	987
205 Trnava	1 700	1 635	1 540	1 611	1 549	1 437	1 400	1 425
301 Bánovce nad Bebravou	366	383	368	377	363	351	355	363
302 Nové Mesto nad Váhom	846	820	825	816	773	696	663	679
303 Považská Bystrica	1 255	1 228	1 152	1 087	1 089	992	928	924
304 Prievidza	1 912	1 787	1 740	1 732	1 639	1 473	1 452	1 417
305 Trenčín	1 687	1 682	1 548	1 567	1 602	1 399	1 394	1 363
401 Komárno	1 137	1 080	971	986	918	843	788	862
402 Levice	1 266	1 186	1 206	1 110	1 093	962	1 019	978
403 Nitra	2 083	1 982	1 965	2 014	1 908	1 780	1 698	1 717
404 Nové Zámky	1 144	1 113	1 081	1 001	992	906	951	924
405 Šaľa	559	523	532	507	489	427	439	511
406 Štúrovo	325	316	264	294	259	267	273	270
407 Topoľčany	789	740	666	691	647	595	625	594
501 Čadca	1 239	1 215	1 142	1 093	1 139	1 009	954	1 027
502 Dolný Kubín	497	503	422	479	453	449	411	418
503 Liptovský Mikuláš	768	780	694	728	695	603	618	635
504 Martin	1 089	1 052	1 111	1 019	1 078	1 023	1 037	1 006
505 Námestovo	1 503	1 502	1 531	1 478	1 454	1 358	1 372	1 315
506 Ružomberok	694	628	698	634	627	545	544	559
507 Žilina	2 580	2 496	2 539	2 356	2 335	2 085	2 126	2 054
601 Banská Bystrica	1 028	984	966	916	879	866	829	844
602 Brezno	723	703	681	675	642	535	599	594
603 Lučenec	1 057	1 044	1 037	983	946	967	887	933
604 Rimavská Sobota	1 535	1 579	1 501	1 479	1 364	1 395	1 454	1 448
605 Veľký Krtíš	504	492	477	460	448	407	388	369
606 Zvolen	1 339	1 266	1 224	1 247	1 179	1 050	1 072	1 065
607 Žiar nad Hronom	958	898	877	913	889	766	753	812
701 Bardejov	1 053	1 093	1 030	995	939	895	977	883
702 Humenné	1 409	1 321	1 298	1 220	1 238	1 121	1 077	1 113
703 Kežmarok	1 131	1 090	1 101	1 058	1 079	983	993	1 022
704 Poprad	1 740	1 660	1 734	1 665	1 659	1 619	1 496	1 461
705 Prešov	3 167	3 070	2 918	2 986	2 828	2 705	2 629	2 615
706 Stará Ľubovňa	836	864	813	808	756	731	743	710
707 Stropkov	241	263	231	243	270	220	201	229
708 Svidník	444	444	408	362	395	374	364	335
709 Vranov nad Topľou	1 121	1 133	1 093	1 070	1 081	1 045	999	1 053
801 Košice	2 616	2 724	2 568	2 446	2 381	2 200	2 239	2 404
802 Košice-okolie	1 374	1 502	1 502	1 492	1 463	1 347	1 435	1 453
803 Michalovce	1 651	1 562	1 609	1 615	1 638	1 457	1 454	1 440
804 Rožňava	739	751	749	758	751	708	672	623
805 Spišská Nová Ves	1 782	1 902	1 772	1 722	1 647	1 620	1 655	1 650
806 Trebišov	1 336	1 356	1 386	1 265	1 245	1 170	1 198	1 281
SR	60 123	59 111	57 582	56 223	55 151	51 136	50 841	51 713

Príloha 3: Základné charakteristiky plodnosti (pokračovanie)

Obvod	Úhrnná plodnosť		Živonarodení mimo manželstva			
	1996-1999	2000-2003	Absolútne		Relatívne	
			1996-1999	2000-2003	1996-1999	2000-2003
101 Bratislava	1,000	0,979	2357	2593	17,59	19,65
102 Malacky	1,230	1,080	422	512	16,94	21,94
103 Pezinok	1,237	1,032	248	267	11,87	14,47
104 Senec	1,123	1,059	247	312	14,03	17,37
201 Dunajská Streda	1,213	1,040	742	932	16,62	23,83
202 Galanta	1,256	1,053	553	633	14,85	19,73
203 Piešťany	1,185	1,029	245	245	10,97	12,22
204 Senica	1,270	1,070	505	599	11,55	15,73
205 Trnava	1,199	1,027	640	764	9,87	13,15
301 Bánovce nad Bebravou	1,225	1,125	143	202	9,57	14,11
302 Nové Mesto nad Váhom	1,181	0,984	327	407	9,89	14,48
303 Považská Bystrica	1,378	1,131	408	470	8,64	11,95
304 Prievidza	1,211	0,994	866	1162	12,08	19,43
305 Trenčín	1,224	1,059	610	672	9,41	11,67
401 Komárno	1,251	1,011	828	1047	19,84	30,69
402 Levice	1,298	1,080	880	1054	18,46	26,01
403 Nitra	1,277	1,088	901	1188	11,20	16,73
404 Nové Zámky	1,216	1,039	578	802	13,32	21,26
405 Šaľa	1,221	1,062	319	424	15,04	22,72
406 Štúrovo	1,153	1,043	186	308	15,51	28,81
407 Topoľčany	1,288	1,047	315	325	10,91	13,21
501 Čadca	1,589	1,372	325	372	6,93	9,01
502 Dolný Kubín	1,569	1,365	138	174	7,26	10,05
503 Liptovský Mikuláš	1,309	1,102	406	484	13,67	18,97
504 Martin	1,194	1,138	675	903	15,80	21,79
505 Námestovo	2,146	1,865	191	198	3,18	3,60
506 Ružomberok	1,479	1,242	283	280	10,66	12,31
507 Žilina	1,464	1,224	896	977	8,99	11,36
601 Banská Bystrica	1,122	0,946	610	639	15,67	18,70
602 Brezno	1,343	1,146	530	607	19,05	25,61
603 Lučenec	1,403	1,225	1026	1345	24,90	36,03
604 Rimavská Sobota	1,572	1,432	1893	2384	31,06	42,11
605 Veľký Krtíš	1,377	1,130	362	446	18,73	27,67
606 Zvolen	1,331	1,122	760	914	14,97	20,93
607 Žiar nad Hronom	1,329	1,133	578	744	15,85	23,11
701 Bardejov	1,784	1,534	437	498	10,48	13,48
702 Humenné	1,454	1,241	503	591	9,58	12,99
703 Kežmarok	2,236	1,953	795	811	18,15	19,89
704 Poprad	1,601	1,400	1191	1486	17,52	23,83
705 Prešov	1,847	1,586	1955	2158	16,10	20,02
706 Stará Ľubovňa	2,193	1,863	374	422	11,26	14,35
707 Stropkov	1,586	1,400	84	97	8,59	10,54
708 Svidník	1,578	1,341	126	130	7,60	8,86
709 Vranov nad Topľou	1,867	1,688	775	956	17,55	22,88
801 Košice	1,307	1,165	2079	2431	20,08	26,36
802 Košice-okolie	1,855	1,692	1280	1720	21,81	30,19
803 Michalovce	1,574	1,418	1226	1589	19,05	26,53
804 Rožňava	1,595	1,429	739	1099	24,66	39,91
805 Spišská Nová Ves	1,899	1,656	1861	2185	25,93	33,25
806 Trebišov	1,730	1,492	1242	1673	23,25	34,18
SR	1,399	1,219	35660	43231	15,30	20,70

Príloha 3: Základné charakteristiky plodnosti (pokračovanie)

<i>Obvod</i>	<i>Priemerný vek pri pôrode</i>		<i>Priemerný vek pri 1. pôrode</i>	
	<i>1996-1999</i>	<i>2000-2003</i>	<i>1996-1999</i>	<i>2000-2003</i>
101 Bratislava	27,39	28,50	25,42	26,92
102 Malacky	25,34	26,44	23,09	24,43
103 Pezinok	26,29	27,44	24,06	25,37
104 Senec	25,85	27,17	23,55	25,09
201 Dunajská Streda	24,84	25,92	22,50	23,92
202 Galanta	25,28	26,29	22,83	24,20
203 Piešťany	26,22	27,15	23,79	25,10
204 Senica	25,24	26,40	22,75	24,27
205 Trnava	25,92	26,88	23,55	24,91
301 Bánovce nad Bebravou	25,65	26,73	23,23	24,55
302 Nové Mesto nad Váhom	25,64	26,86	23,48	24,91
303 Považská Bystrica	26,11	27,19	23,29	24,75
304 Prievidza	25,61	26,66	23,24	24,46
305 Trenčín	26,38	27,42	23,77	25,25
401 Komárno	24,99	26,02	22,73	23,96
402 Levice	25,35	26,31	22,80	24,11
403 Nitra	25,63	26,76	23,23	24,73
404 Nové Zámky	25,41	26,31	22,99	24,29
405 Šaľa	25,22	25,97	23,06	23,93
406 Štúrovo	24,63	26,11	22,47	24,28
407 Topoľčany	25,61	26,40	23,39	24,45
501 Čadca	25,80	26,40	22,74	23,81
502 Dolný Kubín	26,80	27,31	23,53	24,49
503 Liptovský Mikuláš	25,88	26,86	23,69	25,00
504 Martin	25,82	26,85	23,61	24,79
505 Námestovo	26,52	26,98	22,89	23,57
506 Ružomberok	26,32	27,07	23,49	24,63
507 Žilina	26,01	26,98	23,31	24,58
601 Banská Bystrica	26,44	27,42	24,26	25,74
602 Brezno	25,14	26,37	22,54	23,87
603 Lučenec	24,70	25,39	22,31	23,16
604 Rimavská Sobota	24,34	24,98	22,07	22,71
605 Veľký Krtíš	24,88	25,66	22,35	22,97
606 Zvolen	25,69	26,64	23,27	24,31
607 Žiar nad Hronom	25,69	26,55	22,95	24,09
701 Bardejov	25,77	26,52	23,03	23,83
702 Humenné	25,67	26,30	22,82	23,81
703 Kežmarok	25,56	25,69	22,07	22,54
704 Poprad	25,87	26,28	23,08	23,81
705 Prešov	26,12	26,61	23,10	23,99
706 Stará Ľubovňa	26,39	26,74	22,55	23,15
707 Stropkov	26,33	26,40	23,63	23,82
708 Svidník	25,63	26,37	22,99	24,22
709 Vranov nad Topľou	25,28	25,76	22,07	22,71
801 Košice	26,29	27,20	24,20	25,45
802 Košice-okolie	24,99	25,70	22,22	23,01
803 Michalovce	24,97	25,57	22,42	23,16
804 Rožňava	24,09	24,94	21,71	22,80
805 Spišská Nová Ves	25,35	25,85	22,32	22,85
806 Trebišov	24,88	25,34	22,09	22,65
SR	25,73	26,56	23,20	24,36

Príloha 4: Základné charakteristiky potratovosti

Obvod		Počet samovoľných potratov							
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101	Bratislava	310	270	229	247	218	227	226	284
102	Malacky	53	64	53	46	50	39	46	43
103	Pezinok	33	34	44	45	36	31	47	38
104	Senec	30	29	22	20	31	21	31	32
201	Dunajská Streda	120	96	102	96	84	93	109	115
202	Galanta	107	113	78	102	91	105	103	106
203	Piešťany	27	20	12	12	44	19	26	11
204	Senica	97	116	107	100	80	67	93	68
205	Trnava	155	113	149	112	96	95	79	81
301	Bánovce nad Bebravou	25	24	21	20	23	17	16	12
302	Nové Mesto nad Váhom	97	54	62	77	66	70	57	67
303	Považská Bystrica	103	98	97	104	90	54	72	78
304	Prievidza	193	179	180	184	154	138	150	132
305	Trenčín	132	133	121	134	120	108	116	128
401	Komárno	125	132	143	127	133	125	116	111
402	Levice	124	143	171	159	107	105	134	133
403	Nitra	170	180	180	197	182	125	143	137
404	Nové Zámky	88	94	118	104	65	75	82	89
405	Šaľa	31	50	47	62	52	41	45	49
406	Štúrovo	31	23	22	30	24	37	19	23
407	Topoľčany	71	69	74	76	70	57	63	77
501	Čadca	86	100	110	111	80	72	85	74
502	Dolný Kubín	54	41	37	40	40	30	35	37
503	Liptovský Mikuláš	64	66	100	92	68	73	70	75
504	Martin	98	91	109	110	80	85	69	72
505	Námestovo	126	141	112	106	108	100	110	114
506	Ružomberok	64	79	83	78	79	62	59	78
507	Žilina	293	243	265	258	273	239	184	161
601	Banská Bystrica	114	82	87	76	72	88	88	99
602	Brezno	92	70	90	60	63	64	48	67
603	Lučenec	85	89	91	92	105	87	116	134
604	Rimavská Sobota	174	127	145	127	138	133	117	145
605	Veľký Krtíš	60	66	57	49	46	52	44	33
606	Zvolen	49	30	32	152	109	119	120	88
607	Žiar nad Hronom	85	103	101	97	83	83	81	88
701	Bardejov	112	91	100	90	110	85	85	114
702	Humenné	125	129	94	123	110	76	125	115
703	Kežmarok	102	96	122	88	97	93	81	83
704	Poprad	186	200	194	235	215	193	184	203
705	Prešov	432	382	397	426	371	339	316	284
706	Stará Ľubovňa	86	112	111	82	79	82	76	78
707	Stropkov	34	35	32	28	21	26	29	27
708	Svidník	47	46	44	51	43	44	37	38
709	Vranov nad Topľou	69	91	62	90	81	64	66	72
801	Košice	241	259	265	228	207	226	217	246
802	Košice-okolie	124	135	141	129	127	122	119	119
803	Michalovce	162	162	155	149	125	114	117	117
804	Rožňava	70	58	60	70	74	81	69	67
805	Spišská Nová Ves	189	179	156	160	160	141	114	157
806	Trebišov	167	143	165	157	145	144	125	138
SR		5 712	5 480	5 549	5 608	5 125	4 766	4 759	4 937

Príloha 4: Základné charakteristiky potratovosti (pokračovanie)

Obvod	Úhrnná samovoľná potratovosť		Index samovoľnej potratovosti		Samovoľné potraty na 100 ukončených tehotenstiev		Priemerný vek žien pri samovoľnom potrate	
	1996-1999	2000-2003	1996-1999	2000-2003	1996-1999	2000-2003	1996-1999	2000-2003
101 Bratislava	0,076	0,071	7,85	7,22	2,53	3,09	29,82	30,31
102 Malacky	0,111	0,085	8,65	7,59	3,61	3,45	27,92	28,74
103 Pezinok	0,094	0,087	7,44	8,21	3,33	3,89	28,80	28,69
104 Senec	0,066	0,070	5,72	6,37	2,36	3,15	27,94	28,80
201 Dunajská Streda	0,113	0,109	9,23	10,23	3,69	4,47	26,55	27,60
202 Galanta	0,138	0,135	10,72	12,57	4,45	5,54	26,78	27,61
203 Piešťany	0,038	0,052	3,16	4,97	1,69	3,30	27,64	28,27
204 Senica	0,126	0,089	9,56	8,08	4,80	4,19	27,27	28,32
205 Trnava	0,099	0,064	8,13	6,02	3,94	3,12	27,66	28,30
301 Bánovce nad Bebravou	0,075	0,053	6,01	4,73	2,93	2,59	26,91	26,63
302 Nové Mesto nad Váhom	0,104	0,093	8,74	9,22	4,14	4,46	26,84	28,28
303 Považská Bystrica	0,118	0,086	8,49	7,45	4,70	4,21	27,97	29,18
304 Prievidza	0,126	0,097	10,23	9,57	4,54	4,46	27,23	28,23
305 Trenčín	0,098	0,088	8,00	8,18	4,09	4,44	28,25	28,84
401 Komárno	0,160	0,147	12,55	14,16	4,82	5,65	26,72	27,91
402 Levice	0,165	0,131	12,48	11,77	5,68	5,49	27,16	28,27
403 Nitra	0,116	0,092	9,00	8,24	4,53	4,45	26,97	28,27
404 Nové Zámky	0,114	0,087	9,27	8,23	4,02	3,60	27,14	28,19
405 Šaľa	0,111	0,108	8,92	9,99	3,58	4,21	26,46	28,64
406 Štúrovo	0,106	0,105	8,80	9,59	3,29	3,80	27,39	28,23
407 Topoľčany	0,130	0,117	10,01	10,83	5,05	6,05	27,04	27,76
501 Čadca	0,140	0,106	8,65	7,51	5,68	5,21	27,07	28,09
502 Dolný Kubín	0,143	0,117	9,02	8,19	5,58	4,94	28,33	30,08
503 Liptovský Mikuláš	0,143	0,125	10,81	11,17	4,75	5,14	27,64	28,49
504 Martin	0,115	0,086	9,51	7,36	4,16	3,63	27,63	28,82
505 Námestovo	0,177	0,153	8,03	7,83	6,62	6,25	27,43	28,40
506 Ružomberok	0,170	0,155	11,41	12,17	6,34	6,68	27,46	28,70
507 Žilina	0,157	0,125	10,58	9,93	5,69	5,61	27,95	28,76
601 Banská Bystrica	0,102	0,097	9,18	10,12	3,17	3,96	29,29	29,96
602 Brezno	0,156	0,120	11,15	10,16	4,66	4,62	27,83	27,58
603 Lučenec	0,124	0,149	8,61	11,77	3,63	5,28	26,56	27,61
604 Rimavská Sobota	0,152	0,139	9,34	9,36	4,05	4,27	26,12	26,93
605 Veľký Krtíš	0,168	0,123	11,96	10,83	5,56	5,10	27,03	27,30
606 Zvolen	0,070	0,114	5,16	9,95	2,38	4,54	28,28	28,91
607 Žiar nad Hronom	0,142	0,120	10,54	10,36	4,59	5,12	27,75	28,71
701 Bardejov	0,171	0,167	9,38	10,60	6,70	7,85	27,16	27,53
702 Humenné	0,133	0,119	8,93	9,34	5,19	5,51	27,62	27,54
703 Kežmarok	0,215	0,174	9,29	8,63	6,59	6,31	26,99	26,87
704 Poprad	0,194	0,182	11,92	12,70	6,23	6,81	27,59	27,63
705 Prešov	0,254	0,198	13,41	12,10	9,41	8,91	28,17	28,34
706 Stará Ľubovňa	0,264	0,206	11,69	10,67	8,92	8,17	27,87	28,57
707 Stropkov	0,215	0,161	13,12	11,17	9,03	8,15	28,73	28,03
708 Svidník	0,180	0,154	11,24	11,01	7,33	7,33	26,53	28,40
709 Vranov nad Topľou	0,135	0,119	7,02	6,74	4,44	4,22	26,96	27,46
801 Košice	0,126	0,115	9,55	9,67	3,81	4,08	28,07	28,62
802 Košice-okolie	0,172	0,149	8,96	8,49	4,82	4,68	26,67	27,20
803 Michalovce	0,156	0,114	9,69	7,85	5,02	4,29	26,20	26,91
804 Rožňava	0,140	0,156	8,58	10,53	3,85	4,85	26,02	26,80
805 Spišská Nová Ves	0,182	0,146	9,49	8,66	5,67	5,23	26,35	27,06
806 Trebišov	0,205	0,172	11,75	11,20	6,27	6,26	26,26	26,82
SR	0,136	0,117	9,55	9,34	4,70	4,90	27,47	28,17

Príloha 4: Základné charakteristiky potratovosti (pokračovanie)

Obvod		Počet umelých potratov							
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101	Bratislava	2 886	2 497	2 289	2 052	1 817	1 691	1 628	1396
102	Malacky	334	309	303	317	298	256	275	219
103	Pezinok	259	248	245	206	215	178	187	183
104	Senec	260	219	228	225	187	175	179	163
201	Dunajská Streda	697	641	544	524	454	496	428	436
202	Galanta	520	459	463	420	401	394	339	299
203	Piešťany	254	192	198	150	130	99	96	82
204	Senica	418	387	392	406	360	340	327	299
205	Trnava	730	639	616	589	549	535	529	487
301	Bánovce nad Bebravou	174	127	160	142	124	115	127	107
302	Nové Mesto nad Váhom	374	352	320	312	309	278	253	268
303	Považská Bystrica	413	351	343	323	295	308	270	285
304	Prievidza	931	849	706	753	657	673	608	566
305	Trenčín	668	589	539	536	464	484	463	419
401	Komárno	705	556	575	484	457	475	437	391
402	Levice	591	495	474	455	419	453	419	365
403	Nitra	809	777	689	681	647	575	550	504
404	Nové Zámky	625	514	458	467	444	492	420	425
405	Šaľa	321	307	280	230	248	243	208	222
406	Štúrovo	217	179	167	150	153	144	142	142
407	Topoľčany	303	262	248	226	186	163	174	180
501	Čadca	296	208	194	204	178	172	168	160
502	Dolný Kubín	120	104	111	98	106	138	98	86
503	Liptovský Mikuláš	386	352	304	313	298	253	268	253
504	Martin	581	493	481	442	410	394	423	386
505	Námestovo	101	80	99	93	119	110	109	110
506	Ružomberok	212	192	188	169	179	191	153	141
507	Žilina	898	761	736	730	586	596	628	620
601	Banská Bystrica	713	677	592	582	554	462	443	422
602	Brezno	387	345	312	332	257	277	277	221
603	Lučenec	591	548	484	438	428	422	400	383
604	Rimavská Sobota	836	713	698	649	627	630	642	580
605	Veľký Krtíš	238	193	177	184	173	149	181	151
606	Zvolen	643	582	526	521	515	495	459	423
607	Žiar nad Hronom	487	482	385	345	344	319	249	290
701	Bardejov	157	141	146	130	108	115	102	84
702	Humenné	359	358	371	323	314	265	276	314
703	Kežmarok	143	153	164	163	120	110	146	144
704	Poprad	614	582	531	494	466	467	510	457
705	Prešov	503	387	358	323	295	294	290	277
706	Stará Ľubovňa	68	80	74	72	77	68	72	52
707	Stropkov	49	27	37	26	28	24	29	26
708	Svidník	79	81	75	71	56	69	59	68
709	Vranov nad Topľou	241	221	266	261	230	226	254	260
801	Košice	1 561	1 410	1 361	1 253	1 212	1 155	1 081	1 101
802	Košice-okolie	481	465	476	460	448	477	461	368
803	Michalovce	653	542	540	476	482	508	469	431
804	Rožňava	353	323	353	324	280	284	319	281
805	Spišská Nová Ves	456	455	459	413	421	414	417	358
806	Trebišov	478	414	374	412	343	375	340	337
SR		25 173	22 318	21 109	19 949	18 468	18 026	17 382	16222

Príloha 4: Základné charakteristiky potratovosti (pokračovanie)

Obvod	Úhrnná umelá potratovosť		Index umelej potratovosti		Umelé potraty na 100 ukončených tehotenstiev		Priemerný vek pri umelom potrate	
	1996-1999	2000-2003	1996-1999	2000-2003	1996-1999	2000-2003	1996-1999	2000-2003
101 Bratislava	0,696	0,483	72,31	49,35	41,97	33,04	29,29	29,42
102 Malacky	0,658	0,513	50,56	44,71	33,58	30,90	28,34	28,58
103 Pezinok	0,580	0,445	45,66	41,20	31,35	29,18	29,64	30,15
104 Senec	0,615	0,434	52,77	39,02	34,54	28,07	29,02	29,42
201 Dunajská Streda	0,672	0,499	53,67	46,26	34,93	31,63	28,21	28,54
202 Galanta	0,650	0,487	49,88	44,49	33,28	30,79	28,53	28,80
203 Piešťany	0,429	0,217	35,35	20,21	26,12	16,81	29,86	30,79
204 Senica	0,490	0,397	36,50	34,77	26,74	25,80	28,96	29,47
205 Trnava	0,489	0,392	39,55	36,03	28,34	26,49	28,58	28,97
301 Bánovce nad Bebravou	0,511	0,388	40,28	32,92	28,71	24,76	28,58	28,84
302 Nové Mesto nad Váhom	0,504	0,408	40,92	39,30	29,04	28,21	30,00	29,66
303 Považská Bystrica	0,426	0,340	30,20	29,35	23,20	22,69	30,02	29,58
304 Prievidza	0,565	0,433	45,00	41,77	31,04	29,46	29,42	29,30
305 Trenčín	0,443	0,347	35,87	31,70	26,40	24,07	29,33	29,59
401 Komárno	0,716	0,537	55,26	51,39	35,59	33,94	28,41	28,77
402 Levice	0,564	0,459	42,13	40,70	29,64	28,93	29,00	29,04
403 Nitra	0,482	0,362	36,59	31,95	26,79	24,22	28,96	29,18
404 Nové Zámky	0,592	0,508	47,36	47,10	32,14	32,02	28,90	29,13
405 Šaľa	0,673	0,537	53,40	49,20	34,81	32,98	28,48	28,64
406 Štúrovo	0,730	0,595	59,17	54,10	37,17	35,11	28,33	27,69
407 Topoľčany	0,477	0,312	35,86	28,52	26,40	22,19	28,90	28,71
501 Čadca	0,329	0,240	19,17	16,37	16,08	14,07	29,94	30,01
502 Dolný Kubín	0,366	0,345	22,71	24,68	18,50	19,80	29,81	28,74
503 Liptovský Mikuláš	0,607	0,477	45,47	41,86	31,26	29,51	29,61	29,71
504 Martin	0,573	0,458	46,56	38,81	31,77	27,96	29,20	28,98
505 Námestovo	0,140	0,161	6,17	8,12	5,81	7,51	28,44	28,93
506 Ružomberok	0,437	0,377	28,56	29,06	22,21	22,52	29,02	29,34
507 Žilina	0,477	0,362	31,23	28,14	23,80	21,96	29,93	29,73
601 Banská Bystrica	0,718	0,527	65,59	54,87	39,61	35,43	29,79	29,70
602 Brezno	0,704	0,520	49,20	43,31	32,97	30,22	29,08	29,03
603 Lučenec	0,720	0,556	49,73	43,49	33,22	30,31	28,78	28,17
604 Rimavská Sobota	0,785	0,656	47,23	43,54	32,08	30,33	28,19	28,29
605 Veľký Krtíš	0,578	0,469	40,85	40,47	29,00	28,81	28,17	28,33
606 Zvolen	0,613	0,504	44,61	43,17	30,85	30,15	28,94	29,31
607 Žiar nad Hronom	0,636	0,440	46,41	37,16	31,70	27,09	29,46	29,61
701 Bardejov	0,262	0,179	13,70	11,00	12,05	9,91	29,92	29,50
702 Humenné	0,406	0,332	26,75	25,62	21,10	20,39	28,80	28,94
703 Kežmarok	0,341	0,270	14,18	12,68	12,42	11,25	28,65	29,31
704 Poprad	0,536	0,443	32,48	30,34	24,51	23,28	29,33	28,79
705 Prešov	0,246	0,176	12,87	10,68	11,40	9,65	29,78	29,77
706 Stará Ľubovňa	0,206	0,181	8,79	9,12	8,08	8,35	30,38	30,14
707 Stropkov	0,233	0,172	14,14	11,61	12,39	10,40	29,97	29,94
708 Svidník	0,304	0,244	18,29	17,12	15,46	14,62	29,81	29,92
709 Vranov nad Topľou	0,442	0,413	22,24	23,11	18,20	18,77	28,90	28,25
801 Košice	0,713	0,595	53,73	49,08	34,95	32,92	29,19	29,52
802 Košice-okolie	0,633	0,556	31,88	30,58	24,17	23,42	29,23	29,18
803 Michalovce	0,566	0,471	34,13	31,36	25,44	23,87	28,60	28,69
804 Rožňava	0,750	0,634	45,00	42,11	31,03	29,63	28,36	28,39
805 Spišská Nová Ves	0,495	0,426	24,74	24,38	19,84	19,60	28,37	28,56
806 Trebišov	0,565	0,450	31,20	28,30	23,78	22,06	28,95	28,73
SR	0,545	0,425	37,83	33,43	27,45	25,06	29,08	29,13

Príloha 5: Základné charakteristiky úmrtnosti

Obvod		Počet úmrtí - muži							
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101 Bratislava		2 084	2 091	2 027	2 007	2 040	1 933	1 948	1 953
102 Malacky		347	318	352	312	339	337	341	352
103 Pezinok		302	278	281	280	295	276	262	274
104 Senec		284	285	288	274	291	282	274	287
201 Dunajská Streda		575	588	595	613	604	561	568	567
202 Galanta		506	472	551	558	515	487	537	500
203 Piešťany		330	312	338	329	324	354	335	335
204 Senica		520	603	599	584	534	576	586	546
205 Trnava		884	869	859	892	893	866	893	937
301 Bánovce nad Bebravou		208	206	194	185	217	195	170	216
302 Nové Mesto nad Váhom		580	553	561	575	562	546	560	538
303 Považská Bystrica		526	608	598	596	564	543	602	618
304 Prievidza		891	901	941	940	955	865	855	946
305 Trenčín		865	875	906	827	796	826	855	874
401 Komárno		602	643	697	716	632	734	666	752
402 Levice		757	742	819	748	757	727	734	720
403 Nitra		1 141	1 051	1 160	1 118	1 146	1 067	1 128	1 035
404 Nové Zámky		698	695	736	693	702	722	615	636
405 Šaľa		307	319	305	292	301	282	294	311
406 Štúrovo		207	234	234	270	241	224	206	224
407 Topoľčany		416	438	374	446	431	396	386	420
501 Čadca		472	509	525	501	528	508	495	476
502 Dolný Kubín		161	169	170	175	188	187	187	176
503 Liptovský Mikuláš		380	387	409	413	422	411	383	365
504 Martin		508	580	580	586	567	590	552	539
505 Námestovo		359	339	350	368	351	412	398	374
506 Ružomberok		336	370	374	306	363	346	348	323
507 Žilina		1 030	1 035	1 061	1 178	1 144	1 153	1 062	1 179
601 Banská Bystrica		524	542	532	493	542	490	537	512
602 Brezno		387	391	436	379	401	419	371	411
603 Lučenec		668	607	666	636	615	608	595	613
604 Rimavská Sobota		721	727	759	749	716	784	719	675
605 Veľký Krtíš		291	278	343	312	321	310	270	293
606 Zvolen		767	755	838	777	791	764	710	721
607 Žiar nad Hronom		553	542	593	547	507	530	513	531
701 Bardejov		342	333	346	335	342	325	330	334
702 Humenné		539	618	610	619	608	593	594	567
703 Kežmarok		272	280	285	261	253	273	260	252
704 Poprad		530	517	575	525	576	566	562	619
705 Prešov		974	934	919	973	933	1 000	936	984
706 Stará Ľubovňa		241	246	277	214	225	222	225	216
707 Stropkov		140	125	124	91	120	116	93	96
708 Svidník		152	138	169	159	156	171	150	172
709 Vranov nad Topľou		343	354	346	354	372	330	394	354
801 Košice		953	999	996	988	1 015	984	1 079	998
802 Košice – okolie		583	625	605	604	595	616	595	573
803 Michalovce		743	734	820	774	787	726	717	788
804 Rožňava		384	394	346	372	353	362	362	387
805 Spišská Nová Ves		559	569	554	585	540	548	571	521
806 Trebišov		593	610	607	573	687	562	592	612
SR		27 535	27 788	28 630	28 102	28 157	27 705	27 415	27 702

Príloha 5: Základné charakteristiky úmrtnosti (pokračovanie)

Obvod		Počet úmrtí - ženy							
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101	Bratislava	1 874	1 877	1 945	1 978	2 049	1 930	1 908	2 011
102	Malacky	345	317	361	327	335	312	302	328
103	Pezinok	237	245	254	229	239	246	246	239
104	Senec	227	251	237	264	251	237	243	256
201	Dunajská Streda	473	451	477	482	466	459	451	508
202	Galanta	480	474	445	452	493	484	475	444
203	Piešťany	337	302	306	318	346	315	303	325
204	Senica	534	541	540	533	531	558	575	517
205	Trnava	729	806	791	795	832	766	757	749
301	Bánovce nad Bebravou	165	197	183	166	185	176	165	168
302	Nové Mesto nad Váhom	543	539	544	478	521	460	435	482
303	Považská Bystrica	487	476	515	446	447	460	483	486
304	Prievidza	715	752	792	791	764	771	784	757
305	Trenčín	727	721	729	693	746	724	780	774
401	Komárno	601	565	636	605	585	558	647	604
402	Levice	660	760	729	694	692	743	712	710
403	Nitra	961	994	1 021	963	992	980	915	950
404	Nové Zámky	682	689	611	672	681	688	655	618
405	Šaľa	262	268	262	267	277	283	281	239
406	Štúrovo	196	242	244	246	240	218	200	222
407	Topoľčany	365	371	367	378	374	356	318	393
501	Čadca	388	379	414	399	376	414	376	425
502	Dolný Kubín	129	148	124	126	153	128	143	146
503	Liptovský Mikuláš	295	309	307	347	363	320	293	324
504	Martin	453	455	446	507	465	465	485	480
505	Námestovo	244	256	243	261	260	273	295	302
506	Ružomberok	277	316	328	319	288	303	301	298
507	Žilina	867	887	904	884	880	931	929	911
601	Banská Bystrica	468	443	483	458	489	483	477	466
602	Brezno	306	328	342	314	344	332	344	322
603	Lučenec	562	532	559	556	529	549	559	558
604	Rimavská Sobota	665	692	665	660	651	650	627	670
605	Veľký Krtíš	263	307	265	261	253	261	236	238
606	Zvolen	612	637	630	687	668	579	622	596
607	Žiar nad Hronom	501	452	496	447	473	457	480	440
701	Bardejov	241	274	264	289	297	301	301	282
702	Humenné	466	503	505	520	467	518	487	491
703	Kežmarok	227	235	201	235	228	227	207	255
704	Poprad	456	470	467	491	499	464	519	542
705	Prešov	763	808	818	740	775	804	756	828
706	Stará Ľubovňa	173	179	187	211	169	184	171	195
707	Stropkov	64	78	88	80	83	84	77	83
708	Svidník	123	141	131	126	139	140	135	138
709	Vranov nad Topľou	279	302	282	312	302	308	291	258
801	Košice	807	920	899	890	889	896	892	954
802	Košice – okolie	470	449	528	466	473	476	466	477
803	Michalovce	647	660	633	630	650	664	658	698
804	Rožňava	355	343	331	326	333	346	340	343
805	Spišská Nová Ves	511	496	469	442	453	523	495	472
806	Trebišov	489	499	528	539	572	471	520	559
SR		23 701	24 336	24 526	24 300	24 567	24 275	24 117	24 528

Príloha 5: Základné charakteristiky úmrtnosti (pokračovanie)

Obvod	Dojčenská úmrtnosť		Stredná dĺžka života pri narodení			
	1996-1999	2000-2003	muži		ženy	
			1996-1999	2000-2003	1996-1999	2000-2003
101 Bratislava	7,02	4,55	71,27	72,61	78,17	78,79
102 Malacky	7,63	6,00	69,04	69,66	76,65	77,39
103 Pezinok	5,26	3,79	68,47	69,91	77,33	77,82
104 Senec	8,52	7,80	68,16	69,06	76,32	76,87
201 Dunajská Streda	6,05	3,84	68,05	69,49	76,03	77,12
202 Galanta	5,10	7,48	68,37	68,86	77,00	77,02
203 Piešťany	3,58	3,99	71,18	71,31	77,96	78,63
204 Senica	6,40	3,94	68,97	69,95	76,23	76,84
205 Trnava	7,71	8,43	69,09	69,50	77,16	77,76
301 Bánovce nad Bebravou	5,35	6,98	70,40	70,46	78,26	78,87
302 Nové Mesto nad Váhom	7,26	5,69	69,65	70,36	76,74	78,46
303 Považská Bystrica	7,41	7,12	68,49	69,30	76,74	77,87
304 Prievidza	7,53	4,18	70,33	71,39	77,92	78,77
305 Trenčín	7,71	3,99	70,09	71,37	77,99	78,78
401 Komárno	5,51	2,64	68,34	68,38	75,81	76,63
402 Levice	9,65	6,66	66,91	68,03	76,63	76,90
403 Nitra	5,22	6,48	69,13	69,91	77,64	78,67
404 Nové Zámky	7,61	3,45	68,32	69,46	76,25	76,83
405 Šaľa	5,19	4,29	68,62	69,47	76,96	76,78
406 Štúrovo	10,84	5,61	67,72	68,08	75,27	76,77
407 Topoľčany	4,16	7,72	69,22	70,09	77,19	78,20
501 Čadca	11,09	6,78	66,29	67,18	76,48	77,10
502 Dolný Kubín	9,47	5,20	69,91	69,89	78,89	78,62
503 Liptovský Mikuláš	5,72	5,49	69,87	70,33	79,42	79,19
504 Martin	8,66	6,27	69,87	70,78	77,66	78,54
505 Námestovo	7,65	5,27	68,42	68,53	77,76	77,56
506 Ružomberok	9,42	7,03	68,04	68,59	76,57	77,52
507 Žilina	6,42	5,81	69,57	69,66	77,93	78,56
601 Banská Bystrica	7,19	4,10	69,85	70,99	77,83	78,24
602 Brezno	8,63	6,33	67,36	67,41	77,01	77,01
603 Lučenec	9,22	6,43	66,99	67,63	76,27	76,76
604 Rimavská Sobota	9,52	10,60	67,19	67,51	75,74	76,36
605 Veľký Krtíš	9,83	6,82	67,20	67,48	75,97	76,85
606 Zvolen	8,27	7,33	66,93	67,81	76,71	77,75
607 Žiar nad Hronom	6,03	5,59	67,99	69,01	76,66	77,92
701 Bardejov	12,71	11,91	70,05	71,15	78,19	77,97
702 Humenné	8,57	5,50	69,22	70,06	76,72	78,34
703 Kežmarok	14,38	10,79	66,63	68,60	76,45	76,53
704 Poprad	8,97	10,59	70,13	70,10	77,04	77,19
705 Prešov	13,67	11,69	69,42	70,09	77,12	78,07
706 Stará Ľubovňa	9,03	6,80	68,18	69,62	77,51	78,24
707 Stropkov	4,09	11,96	67,43	68,77	78,72	78,85
708 Svidník	9,65	11,58	69,95	69,91	78,03	77,95
709 Vranov nad Topľou	12,23	10,77	69,49	69,20	76,80	77,95
801 Košice	10,14	9,54	69,93	70,52	76,80	77,43
802 Košice – okolie	15,67	14,22	66,95	67,41	76,33	77,04
803 Michalovce	13,05	12,36	67,06	68,06	76,45	76,91
804 Rožňava	12,35	9,08	66,86	67,66	75,44	76,40
805 Spišská Nová Ves	12,68	8,52	67,47	69,41	76,41	76,98
806 Trebišov	16,66	16,76	66,06	65,77	75,52	75,69
SR	9,02	7,59	68,81	69,57	77,01	77,60

Príloha 6: Základné charakteristiky sťahovania obyvateľstva

Obvod		Zahraničné sťahovanie							
		Prisťahovaní							
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101	Bratislava	576	481	484	526	622	463	705	406
102	Malacky	30	27	18	32	43	39	37	50
103	Pezinok	21	41	31	19	35	45	45	19
104	Senec	32	24	30	22	30	38	26	32
201	Dunajská Streda	25	17	22	11	10	28	34	49
202	Galanta	17	11	5	16	13	45	39	68
203	Piešťany	58	34	56	35	49	40	50	53
204	Senica	171	82	87	74	65	49	63	106
205	Trnava	92	61	79	92	92	63	63	126
301	Bánovce nad Bebravou	6	19	5	7	31	9	16	19
302	Nové Mesto nad Váhom	35	50	45	26	23	30	30	58
303	Považská Bystrica	38	43	36	38	27	29	32	27
304	Prievidza	52	63	38	32	46	51	65	99
305	Trenčín	58	58	54	60	52	45	46	58
401	Komárno	35	31	29	23	33	16	44	24
402	Levice	47	39	30	45	29	52	51	66
403	Nitra	77	74	102	69	89	78	75	141
404	Nové Zámky	31	24	25	31	25	31	36	82
405	Šaľa	19	14	18	24	15	22	22	17
406	Štúrovo	5	15	7	7	7	2	12	9
407	Topoľčany	20	43	29	9	11	23	31	39
501	Čadca	98	31	29	33	26	29	54	25
502	Dolný Kubín	13	3	5	6	2	1	12	14
503	Liptovský Mikuláš	21	15	15	22	35	26	12	24
504	Martin	30	31	18	17	50	36	47	46
505	Námestovo	28	15	4	19	25	20	7	10
506	Ružomberok	14	24	57	14	10	13	16	25
507	Žilina	78	58	51	56	64	86	52	62
601	Banská Bystrica	72	70	63	55	56	37	45	73
602	Brezno	20	29	20	19	22	52	20	20
603	Lučenec	34	24	25	36	36	32	44	78
604	Rimavská Sobota	38	29	28	18	25	30	22	28
605	Veľký Krtíš	24	7	12	5	9	6	6	3
606	Zvolen	36	121	26	24	57	33	69	78
607	Žiar nad Hronom	38	19	19	14	27	21	28	40
701	Bardejov	25	21	22	27	25	24	9	26
702	Humenné	52	43	52	55	47	38	32	37
703	Kežmarok	9	17	12	27	15	12	7	5
704	Poprad	45	26	28	58	35	27	29	46
705	Prešov	32	49	33	50	64	88	74	66
706	Stará Ľubovňa	12	17	10	17	10	5	13	6
707	Stropkov	10	2	0	12	8	1	3	2
708	Svidník	5	16	6	14	10	13	10	8
709	Vranov nad Topľou	32	22	18	20	33	33	13	14
801	Košice	110	202	131	89	54	43	44	179
802	Košice-okolie	49	17	19	23	15	12	11	18
803	Michalovce	45	64	45	77	78	29	29	31
804	Rožňava	4	13	24	15	27	20	18	19
805	Spišská Nová Ves	21	43	23	28	26	35	42	59
806	Trebišov	37	24	27	24	36	23	22	13
SR		2 477	2 303	2 052	2 072	2 274	2 023	2 312	2 603

Príloha 6: Základné charakteristiky sťahovania obyvateľstva (pokračovanie)

Zahraničné sťahovanie									
Obvod		Vysťahovaní							
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101	Bratislava	6	205	317	202	298	296	382	296
102	Malacky	0	0	33	1	2	21	24	19
103	Pezinok	3	10	29	14	13	15	29	17
104	Senec	5	6	7	8	6	11	13	12
201	Dunajská Streda	0	0	0	5	3	8	17	14
202	Galanta	0	0	0	1	18	15	19	29
203	Piešťany	1	0	1	4	1	6	6	7
204	Senica	0	1	3	29	26	43	30	16
205	Trnava	0	0	1	0	39	21	49	41
301	Bánovce nad Bebravou	4	0	0	0	1	0	0	0
302	Nové Mesto nad Váhom	0	4	2	2	2	4	8	24
303	Považská Bystrica	1	0	0	0	0	0	1	35
304	Prievidza	43	57	107	89	94	89	103	62
305	Trenčín	0	3	6	9	12	52	51	49
401	Komárno	0	0	2	3	4	5	3	4
402	Levice	14	5	2	2	1	0	6	3
403	Nitra	11	24	18	21	27	41	53	54
404	Nové Zámky	7	10	16	13	16	43	70	34
405	Šaľa	0	1	2	0	0	0	0	3
406	Štúrovo	12	8	10	8	6	17	18	8
407	Topoľčany	4	9	11	6	1	1	1	2
501	Čadca	1	7	3	3	15	16	13	13
502	Dolný Kubín	0	0	3	1	0	8	4	6
503	Liptovský Mikuláš	0	0	2	1	0	0	0	0
504	Martin	0	0	0	0	3	43	69	58
505	Námestovo	0	1	0	3	7	14	15	10
506	Ružomberok	3	2	0	5	2	11	25	9
507	Žilina	0	6	0	5	3	3	5	6
601	Banská Bystrica	2	0	7	3	3	12	85	97
602	Brezno	0	0	6	1	3	7	18	18
603	Lučenec	0	0	3	7	9	14	25	18
604	Rimavská Sobota	2	0	1	7	8	2	16	9
605	Veľký Krtíš	0	0	0	0	0	1	2	3
606	Zvolen	14	37	16	36	56	36	52	38
607	Žiar nad Hronom	0	0	4	0	0	0	6	12
701	Bardejov	1	2	10	1	2	4	2	4
702	Humenné	0	1	2	2	17	24	45	24
703	Kežmarok	0	0	3	0	1	6	1	10
704	Poprad	1	2	13	7	2	11	4	20
705	Prešov	11	19	19	23	21	29	5	7
706	Stará Ľubovňa	1	0	0	1	0	0	5	1
707	Stropkov	0	0	0	0	0	0	0	0
708	Svidník	0	0	0	2	0	1	1	0
709	Vranov nad Topľou	2	0	0	3	0	19	19	4
801	Košice	68	145	64	77	63	21	35	30
802	Košice-okolie	0	0	4	7	3	6	7	4
803	Michalovce	5	5	6	6	9	1	0	2
804	Rožňava	0	1	2	0	13	12	13	13
805	Spišská Nová Ves	0	1	0	0	0	22	56	48
806	Trebišov	0	0	11	0	1	0	0	1
SR		222	572	746	618	811	1 011	1 411	1 194

Príloha 6: Základné charakteristiky sťahovania obyvateľstva (pokračovanie)

Obvod		Zahraničné sťahovanie								Migračné saldo na 1000 obyvateľov	
		Saldo								1996-1999	2000-2003
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003		
101	Bratislava	570	276	167	324	324	167	323	110	0,60	0,35
102	Malacky	30	27	-15	31	41	18	13	31	0,33	0,24
103	Pezinok	18	31	2	5	22	30	16	2	0,28	0,22
104	Senec	27	18	23	14	24	27	13	20	0,39	0,29
201	Dunajská Streda	25	17	22	6	7	20	17	35	0,12	0,16
202	Galanta	17	11	5	15	-5	30	20	39	0,07	0,24
203	Piešťany	57	34	55	31	48	34	44	46	0,66	0,49
204	Senica	171	81	84	45	39	6	33	90	0,58	0,30
205	Trnava	92	61	78	92	53	42	14	85	0,41	0,20
301	Bánovce nad Bebravou	2	19	5	7	30	9	16	19	0,39	0,29
302	Nové Mesto nad Váhom	35	46	43	24	21	26	22	34	0,36	0,22
303	Považská Bystrica	37	43	36	38	27	29	31	-8	0,32	0,12
304	Prievidza	9	6	-69	-57	-48	-38	-38	37	-0,22	-0,05
305	Trenčín	58	55	48	51	40	-7	-5	9	0,28	0,00
401	Komárno	35	31	27	20	29	11	41	20	0,25	0,17
402	Levice	33	34	28	43	28	52	45	63	0,27	0,33
403	Nitra	66	50	84	48	62	37	22	87	0,30	0,18
404	Nové Zámky	24	14	9	18	9	-12	-34	48	0,11	0,00
405	Šaľa	19	13	16	24	15	22	22	14	0,31	0,27
406	Štúrovo	-7	7	-3	-1	1	-15	-6	1	0,03	-0,15
407	Topoľčany	16	34	18	3	10	22	30	37	0,22	0,30
501	Čadca	97	24	26	30	11	13	41	12	0,25	0,18
502	Dolný Kubín	13	3	2	5	2	-7	8	8	0,08	0,06
503	Liptovský Mikuláš	21	15	13	21	35	26	12	24	0,28	0,21
504	Martin	30	31	18	17	47	-7	-22	-12	0,25	-0,09
505	Námestovo	28	14	4	16	18	6	-8	0	0,15	-0,01
506	Ružomberok	11	22	57	9	8	2	-9	16	0,40	0,04
507	Žilina	78	52	51	51	61	83	47	56	0,24	0,21
601	Banská Bystrica	70	70	56	52	53	25	-40	-24	0,51	-0,09
602	Brezno	20	29	14	18	19	45	2	2	0,30	0,19
603	Lučenec	34	24	22	29	27	18	19	60	0,26	0,25
604	Rimavská Sobota	36	29	27	11	17	28	6	19	0,17	0,11
605	Veľký Krtíš	24	7	12	5	9	5	4	0	0,18	0,05
606	Zvolen	22	84	10	-12	1	-3	17	40	0,17	0,11
607	Žiar nad Hronom	38	19	15	14	27	21	22	28	0,20	0,19
701	Bardejov	24	19	12	26	23	20	7	22	0,27	0,16
702	Humenné	52	42	50	53	30	14	-13	13	0,37	0,03
703	Kežmarok	9	17	9	27	14	6	6	-5	0,27	0,03
704	Poprad	44	24	15	51	33	16	25	26	0,23	0,12
705	Prešov	21	30	14	27	43	59	69	59	0,13	0,22
706	Stará Ľubovňa	11	17	10	16	10	5	8	5	0,27	0,09
707	Stropkov	10	2	0	12	8	1	3	2	0,27	0,07
708	Svidník	5	16	6	12	10	12	9	8	0,33	0,22
709	Vranov nad Topľou	30	22	18	17	33	14	-6	10	0,30	0,06
801	Košice	42	57	67	12	-9	22	9	149	0,13	0,19
802	Košice-okolie	49	17	15	16	12	6	4	14	0,15	0,06
803	Michalovce	40	59	39	71	69	28	29	29	0,45	0,16
804	Rožňava	4	12	22	15	14	8	5	6	0,26	0,08
805	Spišská Nová Ves	21	42	23	28	26	13	-14	11	0,25	0,02
806	Trebišov	37	24	16	24	35	23	22	12	0,24	0,14
SR		2 255	1 731	1 306	1 454	1 463	1 012	901	1 409	0,28	0,15

Príloha 6: Základné charakteristiky sťahovania obyvateľstva (pokračovanie)

Obvod		Vnútročné sťahovanie							
		Prisťahovaní							
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101	Bratislava	3 576	3 212	3 155	2 936	3 035	3 487	3 993	3 629
102	Malacky	783	849	914	760	781	783	1 028	987
103	Pezinok	605	662	721	666	727	818	1 008	827
104	Senec	722	808	889	788	1 030	1 040	1 523	1 302
201	Dunajská Streda	721	723	825	744	673	690	979	1 157
202	Galanta	917	1 064	1 027	854	873	843	912	1 110
203	Piešťany	433	443	517	438	415	454	548	461
204	Senica	570	619	662	601	542	583	633	692
205	Trnava	965	946	1 218	1 042	888	1 001	919	1 025
301	Bánovce nad Bebravou	234	288	282	229	222	226	249	243
302	Nové Mesto nad Váhom	500	497	478	496	442	461	492	532
303	Považská Bystrica	490	483	439	396	351	387	456	428
304	Prievidza	743	861	828	696	731	661	685	664
305	Trenčín	854	905	694	639	637	685	730	779
401	Komárno	509	571	541	492	422	440	480	511
402	Levice	951	944	852	832	843	751	828	842
403	Nitra	1 156	1 238	1 256	1 196	992	1 135	1 136	1 134
404	Nové Zámky	721	723	801	782	673	650	821	864
405	Šaľa	432	515	594	439	399	490	570	565
406	Štúrovo	249	285	371	310	348	321	258	245
407	Topoľčany	466	536	569	517	418	469	543	563
501	Čadca	319	263	229	275	205	229	249	250
502	Dolný Kubín	252	236	235	258	212	210	188	210
503	Liptovský Mikuláš	464	365	462	392	416	357	430	391
504	Martin	552	586	551	523	483	498	547	531
505	Námestovo	237	265	253	222	205	214	268	235
506	Ružomberok	378	411	355	320	285	269	344	293
507	Žilina	861	801	804	772	780	781	859	864
601	Banská Bystrica	908	784	857	749	707	781	919	864
602	Brezno	339	362	417	326	362	294	381	300
603	Lučenec	550	578	713	515	614	604	600	521
604	Rimavská Sobota	610	641	713	628	573	563	498	546
605	Veľký Krtíš	327	326	428	314	309	309	373	452
606	Zvolen	695	661	1 037	618	768	820	818	843
607	Žiar nad Hronom	566	558	562	515	445	504	526	485
701	Bardejov	300	231	235	245	212	240	246	225
702	Humenné	330	352	346	376	346	391	380	338
703	Kežmarok	346	478	448	401	396	376	398	446
704	Poprad	851	862	791	793	748	818	672	741
705	Prešov	892	847	886	792	781	853	936	860
706	Stará Ľubovňa	200	185	220	212	147	142	198	155
707	Stropkov	71	99	98	247	137	149	92	96
708	Svidník	179	169	205	224	180	183	191	143
709	Vranov nad Topľou	366	373	359	421	305	314	333	344
801	Košice	1 910	1 863	1 542	1 688	1 711	1 700	1 792	1 710
802	Košice-okolie	1 378	1 187	1 265	1 172	1 096	1 197	1 487	1 494
803	Michalovce	580	585	763	675	692	602	669	681
804	Rožňava	385	427	357	387	307	320	344	389
805	Spišská Nová Ves	587	584	533	533	562	588	619	544
806	Trebišov	514	629	789	904	704	678	723	796
SR		x	x	x	x	x	x	x	x

Príloha 6: Základné charakteristiky sťahovania obyvateľstva (pokračovanie)

Vnútorné sťahovanie									
Obvod		Vysťahovaní							
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101	Bratislava	3 369	3 881	4 473	3 770	3 617	3 732	4 706	4 745
102	Malacky	551	485	483	484	461	451	514	466
103	Pezinok	549	479	504	406	417	470	504	514
104	Senec	624	643	629	534	478	517	534	533
201	Dunajská Streda	600	479	470	497	511	410	498	422
202	Galanta	726	666	702	613	565	680	761	655
203	Piešťany	443	463	512	424	396	387	411	410
204	Senica	475	504	478	429	446	510	555	455
205	Trnava	949	1 104	1 047	866	909	951	942	932
301	Bánovce nad Bebravou	297	278	309	259	239	269	318	290
302	Nové Mesto nad Váhom	474	561	494	496	423	482	572	504
303	Považská Bystrica	514	479	461	481	452	500	460	505
304	Prievidza	920	878	927	891	855	838	932	867
305	Trenčín	809	865	873	725	695	742	882	786
401	Komárno	454	467	469	406	429	425	507	465
402	Levice	665	710	738	728	642	687	735	749
403	Nitra	1 124	1 144	1 005	920	980	920	1 002	1 055
404	Nové Zámky	674	643	719	691	648	762	766	774
405	Šaľa	484	503	560	480	446	415	427	518
406	Štúrovo	243	259	258	264	181	239	254	245
407	Topoľčany	513	542	585	448	417	469	411	460
501	Čadca	386	374	309	318	296	318	319	306
502	Dolný Kubín	226	260	217	248	238	268	282	273
503	Liptovský Mikuláš	471	470	494	421	455	430	478	451
504	Martin	603	637	638	532	496	556	526	618
505	Námestovo	433	381	403	356	378	391	388	388
506	Ružomberok	313	345	297	281	315	294	324	335
507	Žilina	974	925	907	791	752	753	845	745
601	Banská Bystrica	829	873	1 079	790	756	739	893	949
602	Brezno	493	437	454	395	390	439	432	455
603	Lučenec	504	510	552	482	469	461	518	501
604	Rimavská Sobota	682	772	666	625	662	754	758	722
605	Veľký Krtíš	337	319	346	294	313	367	306	394
606	Zvolen	647	614	728	666	668	652	810	723
607	Žiar nad Hronom	571	559	567	487	575	569	583	568
701	Bardejov	336	302	326	334	331	339	338	340
702	Humenné	557	496	580	607	649	581	621	625
703	Kežmarok	392	409	419	396	349	379	419	427
704	Poprad	851	981	979	964	934	951	1 110	1 119
705	Prešov	935	826	809	880	807	846	1 026	970
706	Stará Ľubovňa	232	266	267	269	320	267	257	284
707	Stropkov	158	157	137	134	124	131	196	159
708	Svidník	281	235	255	270	246	303	277	249
709	Vranov nad Topľou	414	336	408	394	365	442	454	438
801	Košice	2 117	2 161	2 511	2 335	1 973	2 131	2 596	2 539
802	Košice-okolie	889	871	767	901	804	791	831	908
803	Michalovce	716	675	658	743	667	696	824	695
804	Rožňava	311	336	324	294	341	315	338	361
805	Spišská Nová Ves	828	666	679	735	662	733	693	762
806	Trebišov	601	654	614	596	588	607	738	656
SR		x	x	x	x	x	x	x	

Vnútrobné sťahovanie										
Obvod	Saldo								Migračné saldo na 1000 obyvateľov	
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1996-1999	2000-2003
101 Bratislava	207	-669	-1 318	-834	-582	-245	-713	-1 116	-1,45	-1,54
102 Malacký	232	364	431	276	320	332	514	521	5,15	6,53
103 Pezinok	56	183	217	260	310	348	504	313	3,34	6,78
104 Senec	98	165	260	254	552	523	989	769	3,85	13,57
201 Dunajská Streda	121	244	355	247	162	280	481	735	2,16	3,68
202 Galanta	191	398	325	241	308	163	151	458	3,06	2,85
203 Piešťany	-10	-20	5	14	19	67	137	51	-0,04	1,07
204 Senica	95	115	184	172	96	73	78	237	1,32	1,12
205 Trnava	16	-158	171	176	-21	50	-23	93	0,30	0,14
301 Bánovce nad Bebravou	-63	10	-27	-30	-17	-43	-69	-47	-0,71	-1,14
302 Nové Mesto nad Váhom	26	-64	-16	0	19	-21	-80	28	-0,14	-0,15
303 Považská Bystrica	-24	4	-22	-85	-101	-113	-4	-77	-0,28	-0,66
304 Prievidza	-177	-17	-99	-195	-124	-177	-247	-203	-0,64	-1,00
305 Trenčín	45	40	-179	-86	-58	-57	-152	-7	-0,26	-0,39
401 Komárno	55	104	72	86	-7	15	-27	46	0,73	0,06
402 Levice	286	234	114	104	201	64	93	93	1,52	0,94
403 Nitra	32	94	251	276	12	215	134	79	0,79	0,53
404 Nové Zámky	47	80	82	91	25	-112	55	90	0,64	0,12
405 Šaľa	-52	12	34	-41	-47	75	143	47	-0,22	1,01
406 Štúrovo	6	26	113	46	167	82	4	0	1,41	1,91
407 Topoľčany	-47	-6	-16	69	1	0	132	103	0,00	0,80
501 Čadca	-67	-111	-80	-43	-91	-89	-70	-56	-0,81	-0,82
502 Dolný Kubín	26	-24	18	10	-26	-58	-94	-63	0,19	-1,53
503 Liptovský Mikuláš	-7	-105	-32	-29	-39	-73	-48	-60	-0,58	-0,74
504 Martin	-51	-51	-87	-9	-13	-58	21	-87	-0,43	-0,30
505 Námestovo	-196	-116	-150	-134	-173	-177	-120	-153	-1,68	-1,70
506 Ružomberok	65	66	58	39	-30	-25	20	-42	0,95	-0,32
507 Žilina	-113	-124	-103	-19	28	28	14	119	-0,41	0,21
601 Banská Bystrica	79	-89	-222	-41	-49	42	26	-85	-0,60	-0,15
602 Brezno	-154	-75	-37	-69	-28	-145	-51	-155	-1,27	-1,44
603 Lučenec	46	68	161	33	145	143	82	20	0,80	1,01
604 Rimavská Sobota	-72	-131	47	3	-89	-191	-260	-176	-0,31	-1,45
605 Veľký Krtíš	-10	7	82	20	-4	-58	67	58	0,53	0,34
606 Zvolen	48	47	309	-48	100	168	8	120	0,71	0,80
607 Žiar nad Hronom	-5	-1	-5	28	-130	-65	-57	-83	0,05	-0,90
701 Bardejov	-36	-71	-91	-89	-119	-99	-92	-115	-0,96	-1,40
702 Humenné	-227	-144	-234	-231	-303	-190	-241	-287	-1,78	-2,18
703 Kežmarok	-46	69	29	5	47	-3	-21	19	0,23	0,17
704 Poprad	0	-119	-188	-171	-186	-133	-438	-378	-0,90	-2,09
705 Prešov	-43	21	77	-88	-26	7	-90	-110	-0,04	-0,25
706 Stará Ľubovňa	-32	-81	-47	-57	-173	-125	-59	-129	-1,09	-2,39
707 Stropkov	-87	-58	-39	113	13	18	-10			

Príloha 7: Prírastky (úbytky) obyvateľstva

Obvod	Prírodný prírastok (úbytok)							
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101 Bratislava	-542	-500	-697	-745	-689	-724	-655	-510
102 Malacky	-70	-32	-36	-50	-84	-56	-102	-70
103 Pezinok	47	11	-35	-39	-86	-67	-84	5
104 Senec	-59	-105	-73	-113	-85	-92	-124	-24
201 Dunajská Streda	64	86	60	1	-28	-51	-61	-133
202 Galanta	-7	0	-48	-160	-139	-222	-244	-119
203 Piešťany	-71	-76	-91	-100	-124	-190	-141	-177
204 Senica	83	-30	-64	-69	-85	-190	-263	-76
205 Trnava	87	-40	-110	-76	-176	-195	-250	-261
301 Bánovce nad Bebravou	-7	-20	-9	26	-39	-20	20	-21
302 Nové Mesto nad Váhom	-277	-272	-280	-237	-310	-310	-332	-341
303 Považská Bystrica	242	144	39	45	78	-11	-157	-180
304 Prievidza	306	134	7	1	-80	-163	-187	-286
305 Trenčín	95	86	-87	47	60	-151	-241	-285
401 Komárno	-66	-128	-362	-335	-299	-449	-525	-494
402 Levice	-151	-316	-342	-332	-356	-508	-427	-452
403 Nitra	-19	-63	-216	-67	-230	-267	-345	-268
404 Nové Zámky	-236	-271	-266	-364	-391	-504	-319	-330
405 Šaľa	-10	-64	-35	-52	-89	-138	-136	-39
406 Štúrovo	-78	-160	-214	-222	-222	-175	-133	-176
407 Topoľčany	8	-69	-75	-133	-158	-157	-79	-219
501 Čadca	379	327	203	193	235	87	83	126
502 Dolný Kubín	207	186	128	178	112	134	81	96
503 Liptovský Mikuláš	93	84	-22	-32	-90	-128	-58	-54
504 Martin	128	17	85	-74	46	-32	0	-13
505 Námestovo	900	907	938	849	843	673	679	639
506 Ružomberok	81	-58	-4	9	-24	-104	-105	-62
507 Žilina	683	574	574	294	311	1	135	-36
601 Banská Bystrica	36	-1	-49	-35	-152	-107	-185	-134
602 Brezno	30	-16	-97	-18	-103	-216	-116	-139
603 Lučenec	-173	-95	-188	-209	-198	-190	-267	-238
604 Rimavská Sobota	149	160	77	70	-3	-39	108	103
605 Veľký Krtíš	-50	-93	-131	-113	-126	-164	-118	-162
606 Zvolen	-40	-126	-244	-217	-280	-293	-260	-252
607 Žiar nad Hronom	-96	-96	-212	-81	-91	-221	-240	-159
701 Bardejov	470	486	420	371	300	269	346	267
702 Humenné	404	200	183	81	163	10	-4	55
703 Kežmarok	632	575	615	562	598	483	526	515
704 Poprad	754	673	692	649	584	589	415	300
705 Prešov	1 430	1 328	1 181	1 273	1 120	901	937	803
706 Stará Ľubovňa	422	439	349	383	362	325	347	299
707 Stropkov	37	60	19	72	67	20	31	50
708 Svidník	169	165	108	77	100	63	79	25
709 Vranov nad Topľou	499	477	465	404	407	407	314	441
801 Košice	856	805	673	568	477	320	268	452
802 Košice-okolie	321	428	369	422	395	255	374	403
803 Michalovce	261	168	156	211	201	67	79	-46
804 Rožňava	0	14	72	60	65	0	-30	-107
805 Spišská Nová Ves	712	837	749	695	654	549	589	657
806 Trebišov	254	247	251	153	-14	137	86	110
SR	8 887	6 987	4 426	3 821	2 427	-844	-691	-517

Príloha 7: Prírastky (úbytky) obyvateľstva (pokračovanie)

Obvod		Migračný prírastok (úbytok)							
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101 Bratislava		777	-393	-1 151	-510	-258	-78	-390	-1 006
102 Malacky		262	391	416	307	361	350	527	552
103 Pezinok		74	214	219	265	332	378	520	315
104 Senec		125	183	283	268	576	550	1 002	789
201 Dunajská Streda		146	261	377	253	169	300	498	770
202 Galanta		208	409	330	256	303	193	171	497
203 Piešťany		47	14	60	45	67	101	181	97
204 Senica		266	196	268	217	135	79	111	327
205 Trnava		108	-97	249	268	32	92	-9	178
301 Bánovce nad Bebravou		-61	29	-22	-23	13	-34	-53	-28
302 Nové Mesto nad Váhom		61	-18	27	24	40	5	-58	62
303 Považská Bystrica		13	47	14	-47	-74	-84	27	-85
304 Prievidza		-168	-11	-168	-252	-172	-215	-285	-166
305 Trenčín		103	95	-131	-35	-18	-64	-157	2
401 Komárno		90	135	99	106	22	26	14	66
402 Levice		319	268	142	147	229	116	138	156
403 Nitra		98	144	335	324	74	252	156	166
404 Nové Zámky		71	94	91	109	34	-124	21	138
405 Šaľa		-33	25	50	-17	-32	97	165	61
406 Štúrovo		-1	33	110	45	168	67	-2	1
407 Topoľčany		-31	28	2	72	11	22	162	140
501 Čadca		30	-87	-54	-13	-80	-76	-29	-44
502 Dolný Kubín		39	-21	20	15	-24	-65	-86	-55
503 Liptovský Mikuláš		14	-90	-19	-8	-4	-47	-36	-36
504 Martin		-21	-20	-69	8	34	-65	-1	-99
505 Námestovo		-168	-102	-146	-118	-155	-171	-128	-153
506 Ružomberok		76	88	115	48	-22	-23	11	-26
507 Žilina		-35	-72	-52	32	89	111	61	175
601 Banská Bystrica		149	-19	-166	11	4	67	-14	-109
602 Brezno		-134	-46	-23	-51	-9	-100	-49	-153
603 Lučenec		80	92	183	62	172	161	101	80
604 Rimavská Sobota		-36	-102	74	14	-72	-163	-254	-157
605 Veľký Krtíš		14	14	94	25	5	-53	71	58
606 Zvolen		70	131	319	-60	101	165	25	160
607 Žiar nad Hronom		33	18	10	42	-103	-44	-35	-55
701 Bardejov		-12	-52	-79	-63	-96	-79	-85	-93
702 Humenné		-175	-102	-184	-178	-273	-176	-254	-274
703 Kežmarok		-37	86	38	32	61	3	-15	14
704 Poprad		44	-95	-173	-120	-153	-117	-413	-352
705 Prešov		-22	51	91	-61	17	66	-21	-51
706 Stará Ľubovňa		-21	-64	-37	-41	-163	-120	-51	-124
707 Stropkov		-77	-56	-39	125	21	19	-101	-61
708 Svidník		-97	-50	-44	-34	-56	-108	-77	-98
709 Vranov nad Topľou		-18	59	-31	44	-27	-114	-127	-84
801 Košice		-165	-241	-902	-635	-271	-409	-795	-680
802 Košice-okolie		538	333	513	287	304	412	660	600
803 Michalovce		-96	-31	144	3	94	-66	-126	15
804 Rožňava		78	103	55	108	-20	13	11	34
805 Spišská Nová Ves		-220	-40	-123	-174	-74	-132	-88	-207
806 Trebišov		-50	-1	191	332	151	94	7	152
SR		2 255	1 731	1 306	1 454	1 463	1 012	901	1 409

Príloha 7: Prírastky (úbytky) obyvateľstva (pokračovanie)

<i>Obvod</i>	<i>Celkový prírastok (úbytok)</i>							
	<i>1996</i>	<i>1997</i>	<i>1998</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>
101 Bratislava	235	-893	-1 848	-1 255	-947	-802	-1 045	-1 516
102 Malacky	192	359	380	257	277	294	425	482
103 Pezinok	121	225	184	226	246	311	436	320
104 Senec	66	78	210	155	491	458	878	765
201 Dunajská Streda	210	347	437	254	141	249	437	637
202 Galanta	201	409	282	96	164	-29	-73	378
203 Piešťany	-24	-62	-31	-55	-57	-89	40	-80
204 Senica	349	166	204	148	50	-111	-152	251
205 Trnava	195	-137	139	192	-144	-103	-259	-83
301 Bánovce nad Bebravou	-68	9	-31	3	-26	-54	-33	-49
302 Nové Mesto nad Váhom	-216	-290	-253	-213	-270	-305	-390	-279
303 Považská Bystrica	255	191	53	-2	4	-95	-130	-265
304 Prievidza	138	123	-161	-251	-252	-378	-472	-452
305 Trenčín	198	181	-218	12	42	-215	-398	-283
401 Komárno	24	7	-263	-229	-277	-423	-511	-428
402 Levice	168	-48	-200	-185	-127	-392	-289	-296
403 Nitra	79	81	119	257	-156	-15	-189	-102
404 Nové Zámky	-165	-177	-175	-255	-357	-628	-298	-192
405 Šaľa	-43	-39	15	-69	-121	-41	29	22
406 Štúrovo	-79	-127	-104	-177	-54	-108	-135	-175
407 Topoľčany	-23	-41	-73	-61	-147	-135	83	-79
501 Čadca	409	240	149	180	155	11	54	82
502 Dolný Kubín	246	165	148	193	88	69	-5	41
503 Liptovský Mikuláš	107	-6	-41	-40	-94	-175	-94	-90
504 Martin	107	-3	16	-66	80	-97	-1	-112
505 Námestovo	732	805	792	731	688	502	551	486
506 Ružomberok	157	30	111	57	-46	-127	-94	-88
507 Žilina	648	502	522	326	400	112	196	139
601 Banská Bystrica	185	-20	-215	-24	-148	-40	-199	-243
602 Brezno	-104	-62	-120	-69	-112	-316	-165	-292
603 Lučenec	-93	-3	-5	-147	-26	-29	-166	-158
604 Rimavská Sobota	113	58	151	84	-75	-202	-146	-54
605 Veľký Krtíš	-36	-79	-37	-88	-121	-217	-47	-104
606 Zvolen	30	5	75	-277	-179	-128	-235	-92
607 Žiar nad Hronom	-63	-78	-202	-39	-194	-265	-275	-214
701 Bardejov	458	434	341	308	204	190	261	174
702 Humenné	229	98	-1	-97	-110	-166	-258	-219
703 Kežmarok	595	661	653	594	659	486	511	529
704 Poprad	798	578	519	529	431	472	2	-52
705 Prešov	1 408	1 379	1 272	1 212	1 137	967	916	752
706 Stará Ľubovňa	401	375	312	342	199	205	296	175
707 Stropkov	-40	4	-20	197	88	39	-70	-11
708 Svidník	72	115	64	43	44	-45	2	-73
709 Vranov nad Topľou	481	536	434	448	380	293	187	357
801 Košice	691	564	-229	-67	206	-89	-527	-228
802 Košice-okolie	859	761	882	709	699	667	1 034	1 003
803 Michalovce	165	137	300	214	295	1	-47	-31
804 Rožňava	78	117	127	168	45	13	-19	-73
805 Spišská Nová Ves	492	797	626	521	580	417	501	450
806 Trebišov	204	246	442	485	137	231	93	262
SR	11 142	8 718	5 732	5 275	3 890	168	210	892

Príloha 7: Prírastky (úbytky) obyvateľstva (pokračovanie)

Obvod	Na 1000 obyvateľov					
	Prírodný prírastok (úbytok)		Migračný prírastok (úbytok)		Celkový prírastok (úbytok)	
	1996-1999	2000-2003	1996-1999	2000-2003	1996-1999	2000-2003
101 Bratislava	-1,38	-1,49	-0,71	-1,00	-2,09	-2,49
102 Malacky	-0,74	-1,21	5,44	6,93	4,69	5,72
103 Pezinok	-0,07	-1,07	3,60	7,10	3,53	6,03
104 Senec	-1,73	-1,56	4,26	13,98	2,52	12,42
201 Dunajská Streda	0,47	-0,61	2,32	3,85	2,79	3,25
202 Galanta	-0,57	-1,91	3,19	3,08	2,62	1,16
203 Piešťany	-1,32	-2,47	0,65	1,74	-0,67	-0,73
204 Senica	-0,19	-1,43	2,20	1,51	2,02	0,09
205 Trnava	-0,20	-1,28	0,77	0,43	0,57	-0,85
301 Bánovce nad Bebravou	-0,06	-0,39	-0,50	-0,66	-0,56	-1,05
302 Nové Mesto nad Váhom	-2,84	-3,49	0,25	0,13	-2,59	-3,36
303 Považská Bystrica	1,05	-0,61	0,06	-0,49	1,11	-1,09
304 Prievidza	0,59	-0,95	-0,79	-1,11	-0,20	-2,06
305 Trenčín	0,20	-0,88	0,05	-0,34	0,25	-1,22
401 Komárno	-2,05	-4,09	0,99	0,30	-1,06	-3,79
402 Levice	-2,36	-3,63	1,81	1,33	-0,55	-2,30
403 Nitra	-0,44	-1,34	1,09	0,78	0,65	-0,56
404 Nové Zámky	-2,41	-3,32	0,77	0,15	-1,64	-3,17
405 Šaľa	-0,74	-1,86	0,11	1,35	-0,62	-0,51
406 Štúrovo	-4,97	-5,33	1,38	1,77	-3,59	-3,56
407 Topoľčany	-0,91	-2,07	0,24	1,13	-0,67	-0,94
501 Čadca	2,98	1,43	-0,34	-0,62	2,64	0,81
502 Dolný Kubín	4,47	2,68	0,34	-1,46	4,81	1,22
503 Liptovský Mikuláš	0,41	-1,11	-0,34	-0,42	0,07	-1,53
504 Martin	0,34	0,00	-0,22	-0,29	0,12	-0,28
505 Námestovo	10,14	7,75	-1,51	-1,66	8,64	6,09
506 Ružomberok	0,12	-1,24	1,37	-0,25	1,48	-1,49
507 Žilina	2,42	0,46	-0,14	0,49	2,27	0,96
601 Banská Bystrica	-0,11	-1,29	-0,06	-0,12	-0,16	-1,41
602 Brezno	-0,38	-2,18	-0,96	-1,18	-1,34	-3,37
603 Lučenec	-1,72	-2,32	1,08	1,33	-0,64	-0,98
604 Rimavská Sobota	0,92	0,34	-0,10	-1,31	0,82	-0,96
605 Veľký Krtíš	-2,07	-3,06	0,79	0,43	-1,28	-2,63
606 Zvolen	-1,25	-2,19	0,92	0,91	-0,33	-1,28
607 Žiar nad Hronom	-1,30	-1,92	0,28	-0,64	-1,02	-2,56
701 Bardejov	5,83	3,89	-0,69	-1,16	5,14	2,73
702 Humenné	1,85	0,48	-1,36	-2,09	0,49	-1,61
703 Kežmarok	9,77	8,36	0,49	0,25	10,26	8,60
704 Poprad	5,19	3,47	-0,65	-1,90	4,55	1,57
705 Prešov	6,14	4,34	0,07	0,01	6,21	4,36
706 Stará Ľubovňa	8,00	6,55	-0,82	-2,25	7,19	4,30
707 Stropkov	2,31	2,01	-0,58	-1,46	1,73	0,55
708 Svidník	3,89	1,99	-1,69	-2,53	2,21	-0,54
709 Vranov nad Topľou	6,16	5,12	0,18	-1,15	6,34	3,97
801 Košice	3,00	1,60	-2,01	-2,27	0,99	-0,67
802 Košice-okolie	3,73	3,33	4,04	4,60	7,77	7,93
803 Michalovce	1,51	0,57	0,04	-0,16	1,55	0,41
804 Rožňava	0,59	-0,29	1,40	0,15	1,99	-0,14
805 Spišská Nová Ves	6,20	4,93	-1,15	-1,01	5,05	3,92
806 Trebišov	2,22	0,77	1,16	0,97	3,38	1,74
SR	1,12	0,02	0,31	0,22	1,43	0,24

Príloha 8: Základné charakteristiky vekovej štruktúry

Obvod	Počet obyvateľov muži							
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101 Bratislava	212 787	212 250	211 335	210 664	210 235	200 293	199 733	198 966
102 Malacky	30 794	30 950	31 118	31 293	31 434	31 577	31 777	32 028
103 Pezinok	25 990	26 121	26 199	26 265	26 362	26 314	26 545	26 696
104 Senec	24 362	24 424	24 553	24 623	24 817	25 248	25 646	26 004
201 Dunajská Streda	54 772	54 833	54 943	54 995	55 018	54 881	55 030	55 285
202 Galanta	45 934	46 118	46 226	46 180	46 287	46 078	46 027	46 203
203 Piešťany	30 741	30 712	30 689	30 659	30 657	30 675	30 686	30 655
204 Senica	52 559	52 638	52 752	52 785	52 832	52 616	52 530	52 676
205 Trnava	84 167	84 109	84 114	84 178	84 113	84 143	83 984	83 893
301 Bánovce nad Bebravou	18 852	18 846	18 807	18 834	18 822	18 789	18 780	18 763
302 Nové Mesto nad Váhom	45 827	45 707	45 591	45 442	45 270	44 953	44 709	44 568
303 Považská Bystrica	55 019	55 083	55 080	55 031	54 945	54 437	54 299	54 111
304 Prievidza	93 418	93 449	93 365	93 181	93 006	92 379	92 163	91 898
305 Trenčín	86 128	86 168	86 021	85 933	85 941	85 199	84 996	84 812
401 Komárno	53 119	53 115	52 952	52 763	52 626	52 475	52 185	51 904
402 Levice	58 101	58 113	57 979	57 866	57 764	57 377	57 275	57 120
403 Nitra	100 061	100 071	100 011	100 080	99 951	100 121	99 938	99 846
404 Nové Zámky	56 980	56 903	56 806	56 693	56 528	55 964	56 055	55 849
405 Šaľa	26 630	26 637	26 609	26 557	26 495	26 305	26 309	26 303
406 Štúrovo	16 173	16 123	16 078	16 002	15 959	15 690	15 508	15 558
407 Topoľčany	36 333	36 307	36 293	36 246	36 166	36 258	36 311	36 273
501 Čadca	46 046	46 124	46 161	46 223	46 250	46 102	46 125	46 191
502 Dolný Kubín	19 201	19 267	19 309	19 380	19 434	19 351	19 314	19 358
503 Liptovský Mikuláš	36 423	36 408	36 359	36 338	36 277	35 872	35 798	35 764
504 Martin	56 187	56 157	56 160	56 084	56 035	55 900	55 872	55 837
505 Námestovo	44 323	44 737	45 114	45 473	45 767	46 040	46 269	46 493
506 Ružomberok	29 123	29 098	29 114	29 141	29 073	28 762	28 678	28 618
507 Žilina	107 509	107 672	107 890	107 998	108 087	107 966	108 038	107 964
601 Banská Bystrica	53 976	53 924	53 750	53 744	53 627	53 352	53 208	53 072
602 Brezno	32 133	32 078	32 009	31 977	31 914	32 004	31 951	31 771
603 Lučenec	46 327	46 282	46 283	46 204	46 183	46 179	46 095	46 008
604 Rimavská Sobota	59 921	59 965	59 997	60 062	60 025	60 066	59 981	60 010
605 Veľký Krtíš	22 747	22 731	22 686	22 636	22 549	22 550	22 520	22 460
606 Zvolen	60 705	60 702	60 685	60 575	60 444	59 919	59 781	59 667
607 Žiar nad Hronom	45 484	45 429	45 279	45 220	45 149	45 018	44 900	44 752
701 Bardejov	36 980	37 181	37 352	37 472	37 571	37 642	37 782	37 864
702 Humenné	57 855	57 862	57 824	57 705	57 610	57 375	57 218	57 070
703 Kežmarok	29 960	30 310	30 624	30 902	31 224	31 442	31 695	31 980
704 Poprad	64 639	64 980	65 227	65 545	65 756	66 626	66 642	66 647
705 Prešov	103 362	104 050	104 642	105 182	105 718	106 095	106 491	106 861
706 Stará Ľubovňa	24 666	24 823	24 947	25 122	25 207	25 255	25 391	25 476
707 Stropkov	9 997	9 999	9 974	10 082	10 127	10 449	10 412	10 409
708 Svidník	16 297	16 349	16 371	16 387	16 396	16 371	16 393	16 347
709 Vranov nad Topľou	36 678	36 984	37 203	37 431	37 605	37 863	37 941	38 065
801 Košice	116 194	116 472	116 301	116 122	116 169	112 809	112 422	112 275
802 Košice-okolie	51 006	51 309	51 779	52 117	52 450	53 239	53 755	54 290
803 Michalovce	63 928	63 931	64 030	64 089	64 143	64 356	64 341	64 284
804 Rožňava	29 701	29 729	29 794	29 845	29 906	29 952	29 944	29 901
805 Spišská Nová Ves	59 150	59 484	59 782	60 006	60 283	61 356	61 604	61 845
806 Trebišov	49 169	49 291	49 525	49 794	49 854	50 238	50 259	50 434
SR	2 618 434	2 622 005	2 623 692	2 625 126	2 626 061	2 611 921	2 611 306	2 611 124

Príloha 8: Základné charakteristiky vekovej štruktúry (pokračovanie)

<i>Obvod</i>	<i>Počet obyvateľov</i>							
	<i>ženy</i>							
	<i>1996</i>	<i>1997</i>	<i>1998</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>
101 Bratislava	239 501	239 145	238 212	237 628	237 110	227 801	227 316	226 567
102 Malacky	32 135	32 338	32 550	32 632	32 768	32 964	33 189	33 420
103 Pezinok	27 411	27 505	27 611	27 771	27 920	27 973	28 178	28 347
104 Senec	25 924	25 940	26 021	26 106	26 403	26 872	27 352	27 759
201 Dunajská Streda	56 538	56 824	57 151	57 353	57 471	57 659	57 947	58 329
202 Galanta	48 075	48 300	48 474	48 616	48 673	48 466	48 444	48 646
203 Piešťany	33 314	33 281	33 273	33 248	33 193	33 212	33 241	33 192
204 Senica	54 842	54 929	55 019	55 134	55 137	54 961	54 895	55 000
205 Trnava	87 956	87 877	88 011	88 139	88 060	88 227	88 127	88 135
301 Bánovce nad Bebravou	19 805	19 820	19 828	19 804	19 790	19 810	19 786	19 754
302 Nové Mesto nad Váhom	48 319	48 149	48 012	47 948	47 850	47 669	47 523	47 385
303 Považská Bystrica	56 519	56 646	56 702	56 749	56 839	56 388	56 396	56 319
304 Prievidza	96 332	96 424	96 347	96 280	96 203	95 838	95 582	95 395
305 Trenčín	89 916	90 057	89 986	90 086	90 120	89 455	89 260	89 161
401 Komárno	55 932	55 943	55 843	55 803	55 663	55 819	55 598	55 451
402 Levice	63 062	63 002	62 936	62 864	62 839	62 413	62 226	62 085
403 Nitra	106 383	106 454	106 633	106 821	106 794	106 989	106 983	106 973
404 Nové Zámky	61 149	61 049	60 971	60 930	60 637	60 164	60 047	59 789
405 Šaľa	27 938	27 892	27 935	27 918	27 859	27 632	27 657	27 685
406 Štúrovo	17 834	17 757	17 698	17 496	17 586	17 347	17 122	17 169
407 Topoľčany	37 890	37 875	37 816	37 802	37 735	37 758	37 788	37 747
501 Čadca	46 254	46 416	46 528	46 646	46 774	46 720	46 751	46 767
502 Dolný Kubín	19 735	19 834	19 940	20 062	20 096	20 042	20 074	20 071
503 Liptovský Mikuláš	38 313	38 322	38 330	38 311	38 278	37 980	37 960	37 904
504 Martin	58 660	58 687	58 700	58 710	58 839	58 752	58 779	58 702
505 Námestovo	43 438	43 829	44 244	44 616	45 010	45 376	45 698	45 960
506 Ružomberok	30 592	30 647	30 742	30 772	30 794	30 542	30 532	30 504
507 Žilina	111 967	112 306	112 610	112 828	113 139	113 029	113 153	113 366
601 Banská Bystrica	59 019	59 051	59 010	58 992	58 961	58 594	58 539	58 432
602 Brezno	33 945	33 938	33 887	33 850	33 801	33 779	33 667	33 555
603 Lučenec	50 264	50 306	50 300	50 232	50 227	50 293	50 211	50 140
604 Rimavská Sobota	63 268	63 282	63 401	63 420	63 382	63 783	63 722	63 639
605 Veľký Krtíš	24 093	24 030	24 038	24 000	23 966	24 047	24 030	23 986
606 Zvolen	64 295	64 303	64 395	64 228	64 180	63 998	63 901	63 923
607 Žiar nad Hronom	47 847	47 824	47 772	47 792	47 669	47 761	47 604	47 538
701 Bardejov	37 544	37 777	37 947	38 135	38 240	38 263	38 384	38 476
702 Humenné	59 638	59 729	59 766	59 788	59 773	59 644	59 543	59 472
703 Kežmarok	30 362	30 673	31 012	31 328	31 665	32 054	32 312	32 556
704 Poprad	68 140	68 377	68 649	68 860	69 080	69 906	69 892	69 835
705 Prešov	107 338	108 029	108 709	109 381	109 982	110 323	110 843	111 225
706 Stará Ľubovňa	24 739	24 957	25 145	25 312	25 426	25 550	25 710	25 800
707 Stropkov	10 291	10 293	10 298	10 387	10 430	10 564	10 531	10 523
708 Svidník	16 918	16 981	17 023	17 050	17 085	17 124	17 104	17 077
709 Vranov nad Topľou	37 717	37 947	38 162	38 382	38 588	38 789	38 898	39 131
801 Košice	125 412	125 698	125 640	125 752	125 911	123 227	123 087	123 006
802 Košice-okolie	51 483	51 941	52 353	52 724	53 090	54 158	54 676	55 144
803 Michalovce	67 612	67 746	67 947	68 102	68 343	68 507	68 475	68 501
804 Rožňava	31 651	31 740	31 802	31 919	31 903	31 934	31 923	31 893
805 Spišská Nová Ves	60 704	61 167	61 495	61 792	62 095	63 199	63 452	63 661
806 Trebišov	52 484	52 608	52 816	53 032	53 109	53 675	53 747	53 834
SR	2 760 498	2 765 645	2 769 690	2 773 531	2 776 486	2 767 030	2 767 855	2 768 929

Príloha 8: Základné charakteristiky vekovej štruktúry (pokračovanie)

Obvod	Obyvateľstvo vo veku 0-14 rokov							
	muži							
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101 Bratislava	42 140	40 014	37 861	35 838	33 998	30 791	29 297	27 976
102 Malacky	6 599	6 367	6 204	6 013	5 856	5 787	5 674	5 580
103 Pezinok	5 560	5 413	5 188	5 065	4 920	4 792	4 725	4 632
104 Senec	5 120	4 962	4 846	4 667	4 596	4 616	4 538	4 458
201 Dunajská Streda	11 646	11 279	10 962	10 651	10 355	10 051	9 825	9 497
202 Galanta	9 931	9 668	9 404	9 027	8 744	8 513	8 194	7 990
203 Piešťany	6 444	6 196	6 013	5 808	5 631	5 413	5 229	5 022
204 Senica	11 709	11 381	11 066	10 725	10 395	10 183	9 811	9 478
205 Trnava	18 116	17 446	16 760	16 254	15 683	15 197	14 559	14 038
301 Bánovce nad Bebravou	4 223	4 079	3 917	3 828	3 728	3 612	3 469	3 375
302 Nové Mesto nad Váhom	9 073	8 747	8 445	8 163	7 880	7 651	7 315	6 993
303 Považská Bystrica	12 907	12 579	12 221	11 854	11 435	10 968	10 509	10 097
304 Prievidza	20 266	19 596	18 908	18 161	17 468	16 725	15 944	15 253
305 Trenčín	19 085	18 474	17 687	16 954	16 298	15 640	14 969	14 357
401 Komárno	10 637	10 387	10 050	9 729	9 350	9 137	8 752	8 403
402 Levice	12 253	11 924	11 638	11 253	10 936	10 573	10 263	9 852
403 Nitra	22 065	21 355	20 641	20 071	19 336	18 786	18 108	17 354
404 Nové Zámky	11 859	11 481	11 051	10 658	10 246	9 917	9 553	9 315
405 Šaľa	5 795	5 587	5 389	5 181	5 001	4 867	4 669	4 511
406 Štúrovo	3 005	2 947	2 889	2 811	2 710	2 645	2 653	2 512
407 Topoľčany	7 779	7 520	7 240	7 007	6 681	6 433	6 232	5 998
501 Čadca	11 298	11 101	10 849	10 595	10 304	10 080	9 842	9 535
502 Dolný Kubín	4 872	4 740	4 605	4 486	4 380	4 311	4 156	4 041
503 Liptovský Mikuláš	7 940	7 732	7 486	7 237	6 973	6 706	6 428	6 173
504 Martin	12 066	11 676	11 317	10 891	10 485	10 229	9 855	9 539
505 Námestovo	13 125	13 055	13 029	12 952	12 736	12 617	12 433	12 201
506 Ružomberok	6 612	6 385	6 224	6 007	5 804	5 625	5 451	5 267
507 Žilina	24 681	24 074	23 478	22 904	22 276	21 656	21 035	20 300
601 Banská Bystrica	11 809	11 357	10 781	10 181	9 719	9 331	8 878	8 443
602 Brezno	6 938	6 791	6 651	6 494	6 338	6 256	6 081	5 915
603 Lučenec	9 711	9 475	9 273	9 031	8 782	8 710	8 506	8 296
604 Rimavská Sobota	13 764	13 566	13 300	13 018	12 631	12 500	12 193	11 974
605 Veľký Krtíš	5 032	4 892	4 775	4 659	4 498	4 365	4 213	4 043
606 Zvolen	13 092	12 740	12 457	12 166	11 825	11 201	10 829	10 515
607 Žiar nad Hronom	10 025	9 706	9 339	9 056	8 778	8 518	8 177	7 856
701 Bardejov	9 558	9 389	9 250	9 073	8 884	8 717	8 573	8 386
702 Humenné	13 787	13 374	13 088	12 628	12 274	11 893	11 422	10 899
703 Kežmarok	9 019	8 991	8 996	8 943	8 834	8 826	8 722	8 622
704 Poprad	16 456	16 044	15 681	15 216	14 815	14 781	14 373	13 942
705 Prešov	27 675	27 321	26 856	26 348	25 794	25 551	24 970	24 408
706 Stará Ľubovňa	7 221	7 114	7 052	6 987	6 851	6 725	6 612	6 444
707 Stropkov	2 482	2 421	2 357	2 301	2 269	2 275	2 220	2 163
708 Svidník	4 213	4 100	3 949	3 833	3 727	3 670	3 567	3 430
709 Vranov nad Topľou	9 975	9 828	9 649	9 474	9 273	9 167	8 946	8 813
801 Košice	26 346	25 678	24 813	23 919	23 138	21 707	20 910	20 218
802 Košice-okolie	12 413	12 353	12 213	12 074	11 890	12 085	12 046	12 006
803 Michalovce	15 221	14 907	14 574	14 269	13 933	13 779	13 439	13 083
804 Rožňava	6 785	6 643	6 505	6 408	6 260	6 149	6 032	5 909
805 Spišská Nová Ves	15 532	15 357	15 088	14 809	14 480	14 531	14 319	14 049
806 Trebišov	11 977	11 768	11 543	11 303	11 011	10 906	10 587	10 447
SR	595 837	579 980	563 558	546 980	530 209	515 164	499 103	483 608

Príloha 8: Základné charakteristiky vekovej štruktúry (pokračovanie)

Obvod		Obyvateľstvo vo veku 0-14 rokov							
		ženy							
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101	Bratislava	40 438	38 385	36 320	34 375	32 560	29 814	28 318	27 037
102	Malacky	6 319	6 144	5 977	5 753	5 574	5 552	5 440	5 353
103	Pezinok	5 217	5 110	4 957	4 805	4 625	4 534	4 438	4 333
104	Senec	4 859	4 684	4 542	4 410	4 347	4 353	4 266	4 240
201	Dunajská Streda	11 155	10 852	10 529	10 228	9 909	9 667	9 372	9 114
202	Galanta	9 390	9 148	8 952	8 685	8 386	8 053	7 779	7 556
203	Piešťany	6 238	6 026	5 785	5 549	5 323	5 209	4 965	4 735
204	Senica	11 193	10 863	10 491	10 147	9 771	9 487	9 176	8 883
205	Trnava	17 242	16 580	16 020	15 458	14 849	14 512	13 961	13 473
301	Bánovce nad Bebravou	4 021	3 921	3 768	3 595	3 468	3 419	3 308	3 135
302	Nové Mesto nad Váhom	8 881	8 539	8 208	7 941	7 675	7 510	7 189	6 909
303	Považská Bystrica	12 569	12 259	11 885	11 501	11 143	10 629	10 213	9 765
304	Prievidza	19 384	18 681	17 993	17 374	16 640	16 036	15 277	14 570
305	Trenčín	17 925	17 353	16 679	16 013	15 413	14 674	14 052	13 464
401	Komárno	9 912	9 640	9 321	8 993	8 715	8 426	8 124	7 864
402	Levice	11 611	11 338	11 042	10 716	10 410	10 022	9 672	9 412
403	Nitra	20 753	20 105	19 539	18 964	18 352	17 830	17 143	16 375
404	Nové Zámky	11 198	10 867	10 518	10 147	9 824	9 404	9 011	8 748
405	Šaľa	5 522	5 314	5 154	5 022	4 788	4 646	4 535	4 424
406	Štúrovo	2 863	2 767	2 681	2 606	2 543	2 500	2 497	2 372
407	Topoľčany	7 500	7 230	6 890	6 655	6 418	6 116	5 893	5 672
501	Čadca	10 705	10 508	10 303	10 038	9 810	9 580	9 268	9 024
502	Dolný Kubín	4 650	4 558	4 457	4 328	4 175	4 061	3 964	3 829
503	Liptovský Mikuláš	7 439	7 199	6 910	6 671	6 408	6 122	5 916	5 695
504	Martin	11 785	11 339	10 989	10 596	10 232	9 875	9 589	9 206
505	Námestovo	12 463	12 357	12 253	12 127	12 032	11 944	11 790	11 527
506	Ružomberok	6 324	6 173	6 048	5 917	5 759	5 627	5 468	5 321
507	Žilina	23 862	23 342	22 821	22 156	21 545	20 857	20 169	19 602
601	Banská Bystrica	11 375	10 930	10 414	9 887	9 353	8 991	8 585	8 157
602	Brezno	6 725	6 565	6 421	6 205	6 037	5 894	5 685	5 464
603	Lučenec	9 615	9 338	9 072	8 739	8 491	8 352	8 084	7 895
604	Rimavská Sobota	12 962	12 753	12 533	12 257	11 921	11 877	11 637	11 374
605	Veľký Krtíš	4 789	4 699	4 569	4 434	4 300	4 213	4 059	3 921
606	Zvolen	12 385	12 006	11 715	11 330	11 045	10 654	10 277	9 929
607	Žiar nad Hronom	9 652	9 373	9 068	8 806	8 408	8 146	7 798	7 515
701	Bardejov	9 029	8 930	8 763	8 645	8 398	8 186	7 986	7 765
702	Humenné	13 430	13 101	12 730	12 353	11 903	11 582	11 145	10 747
703	Kežmarok	8 595	8 559	8 509	8 422	8 345	8 391	8 279	8 166
704	Poprad	15 899	15 412	15 053	14 668	14 197	14 011	13 474	13 038
705	Prešov	26 162	25 875	25 459	25 105	24 642	24 280	23 758	23 175
706	Stará Ľubovňa	6 903	6 843	6 770	6 698	6 617	6 535	6 402	6 249
707	Stropkov	2 392	2 352	2 295	2 240	2 183	2 200	2 079	2 009
708	Svidník	4 002	3 880	3 767	3 635	3 553	3 479	3 372	3 266
709	Vranov nad Topľou	9 625	9 429	9 222	9 017	8 810	8 801	8 613	8 506
801	Košice	25 102	24 422	23 564	22 849	22 027	20 568	19 788	19 085
802	Košice-okolie	11 759	11 683	11 613	11 512	11 404	11 635	11 508	11 310
803	Michalovce	14 382	14 074	13 819	13 466	13 287	13 107	12 779	12 481
804	Rožňava	6 406	6 295	6 147	6 081	5 916	5 859	5 730	5 617
805	Spišská Nová Ves	14 973	14 918	14 669	14 436	14 136	14 071	13 849	13 582
806	Trebišov	11 480	11 251	11 079	10 839	10 549	10 515	10 208	9 959
SR		569 060	553 970	538 283	522 394	506 216	491 806	475 888	460 848

Príloha 8: Základné charakteristiky vekovej štruktúry (pokračovanie)

Obvod		Obyvateľstvo vo veku 15-64 rokov							
		muži							
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101	Bratislava	150 112	151 399	152 541	153 799	155 124	149 377	150 309	150 812
102	Malacky	21 486	21 842	22 177	22 506	22 806	23 134	23 436	23 782
103	Pezinok	18 240	18 482	18 795	19 007	19 264	19 397	19 672	19 914
104	Senec	17 055	17 238	17 494	17 714	17 966	18 431	18 883	19 280
201	Dunajská Streda	38 867	39 261	39 661	40 036	40 322	40 427	40 724	41 226
202	Galanta	31 877	32 217	32 577	32 918	33 251	33 528	33 789	34 121
203	Piešťany	21 148	21 338	21 515	21 669	21 838	22 075	22 248	22 401
204	Senica	36 156	36 578	37 026	37 401	37 731	37 788	38 104	38 594
205	Trnava	59 065	59 598	60 238	60 726	61 217	61 709	62 130	62 509
301	Bánovce nad Bebravou	12 881	12 999	13 116	13 238	13 329	13 431	13 543	13 653
302	Nové Mesto nad Váhom	31 695	31 834	32 009	32 170	32 271	32 216	32 335	32 519
303	Považská Bystrica	37 515	37 868	38 180	38 497	38 768	38 730	39 036	39 280
304	Prievidza	65 071	65 646	66 189	66 696	67 118	67 243	67 634	67 966
305	Trenčín	59 335	59 821	60 377	60 911	61 468	61 317	61 744	62 106
401	Komárno	37 211	37 383	37 522	37 698	37 911	38 095	38 230	38 308
402	Levice	40 118	40 455	40 618	40 917	41 184	41 277	41 510	41 786
403	Nitra	68 702	69 329	69 981	70 564	71 194	72 067	72 537	73 175
404	Nové Zámky	39 381	39 686	40 042	40 320	40 563	40 503	40 800	40 934
405	Šaľa	18 540	18 764	18 929	19 081	19 203	19 174	19 385	19 501
406	Štúrovo	11 290	11 310	11 343	11 379	11 471	11 407	11 329	11 424
407	Topoľčany	25 066	25 287	25 537	25 732	25 967	26 292	26 507	26 709
501	Čadca	31 368	31 599	31 878	32 195	32 520	32 644	32 923	33 272
502	Dolný Kubín	12 806	12 976	13 120	13 297	13 466	13 563	13 675	13 829
503	Liptovský Mikuláš	24 775	24 942	25 154	25 404	25 644	25 680	25 931	26 135
504	Martin	39 123	39 369	39 627	39 915	40 209	40 368	40 642	40 851
505	Námestovo	28 561	29 024	29 383	29 792	30 233	30 683	31 130	31 549
506	Ružomberok	19 672	19 889	20 064	20 309	20 468	20 457	20 584	20 694
507	Žilina	73 642	74 267	74 971	75 639	76 237	76 901	77 612	78 278
601	Banská Bystrica	37 663	38 034	38 376	38 889	39 222	39 446	39 742	39 999
602	Brezno	22 211	22 261	22 340	22 431	22 519	22 765	22 922	22 891
603	Lučenec	31 766	31 968	32 261	32 476	32 774	32 917	33 082	33 246
604	Rimavská Sobota	40 547	40 770	41 118	41 520	41 899	42 324	42 574	42 843
605	Veľký Krtíš	15 358	15 483	15 604	15 684	15 777	16 022	16 156	16 273
606	Zvolen	41 885	42 242	42 562	42 729	42 991	43 196	43 460	43 651
607	Žiar nad Hronom	31 180	31 392	31 663	31 843	32 037	32 297	32 536	32 738
701	Bardejov	24 385	24 726	25 020	25 305	25 590	25 813	26 093	26 364
702	Humenné	38 902	39 268	39 455	39 749	39 948	40 163	40 485	40 864
703	Kežmarok	19 010	19 375	19 679	19 998	20 402	20 721	21 052	21 436
704	Poprad	43 513	44 106	44 656	45 380	45 942	46 854	47 256	47 662
705	Prešov	67 490	68 396	69 290	70 311	71 357	72 016	72 878	73 765
706	Stará Ľubovňa	15 505	15 776	15 988	16 219	16 435	16 621	16 876	17 156
707	Stropkov	6 652	6 735	6 796	6 962	7 052	7 327	7 312	7 371
708	Svidník	10 668	10 807	10 976	11 105	11 241	11 302	11 429	11 545
709	Vranov nad Topľou	23 688	24 056	24 440	24 814	25 205	25 576	25 893	26 157
801	Košice	82 035	82 761	83 206	83 693	84 289	82 297	82 568	82 867
802	Košice-okolie	33 937	34 291	34 896	35 338	35 843	36 691	37 309	37 877
803	Michalovce	42 538	42 792	43 288	43 663	44 155	44 623	45 059	45 459
804	Rožňava	20 041	20 259	20 480	20 641	20 878	21 074	21 201	21 336
805	Spišská Nová Ves	39 489	39 908	40 432	40 869	41 407	42 343	42 747	43 173
806	Trebišov	32 763	33 046	33 522	33 955	34 389	35 023	35 336	35 729
SR		1 791 984	1 808 853	1 826 112	1 843 104	1 860 095	1 865 325	1 880 348	1 895 010

Príloha 8: Základné charakteristiky vekovej štruktúry (pokračovanie)

Obvod		Obyvateľstvo vo veku 15-64 rokov							
		ženy							
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101	Bratislava	166 663	167 675	168 497	169 600	170 653	165 423	166 262	166 707
102	Malacky	21 274	21 552	21 914	22 201	22 504	22 828	23 152	23 455
103	Pezinok	18 358	18 512	18 717	18 976	19 306	19 556	19 867	20 096
104	Senec	17 455	17 610	17 769	17 975	18 281	18 730	19 268	19 663
201	Dunajská Streda	39 040	39 511	40 023	40 436	40 752	41 074	41 562	42 098
202	Galanta	31 916	32 254	32 566	32 868	33 170	33 591	33 761	34 147
203	Piešťany	21 916	22 043	22 200	22 374	22 537	22 689	22 938	23 106
204	Senica	36 159	36 527	36 963	37 352	37 685	37 853	38 144	38 538
205	Trnava	59 012	59 491	60 007	60 584	61 036	61 559	61 887	62 249
301	Bánovce nad Bebravou	12 996	13 106	13 260	13 398	13 520	13 611	13 698	13 806
302	Nové Mesto nad Váhom	31 615	31 736	31 916	32 046	32 202	32 183	32 272	32 378
303	Považská Bystrica	36 910	37 203	37 532	37 870	38 186	38 202	38 572	38 813
304	Prievidza	64 977	65 458	65 849	66 253	66 734	66 976	67 295	67 530
305	Trenčín	60 131	60 515	60 954	61 425	61 872	61 877	62 139	62 508
401	Komárno	37 866	38 030	38 174	38 368	38 392	38 747	38 827	38 912
402	Levice	41 060	41 280	41 477	41 752	42 013	42 141	42 337	42 456
403	Nitra	70 166	70 702	71 339	71 975	72 404	73 084	73 583	74 139
404	Nové Zámky	40 306	40 517	40 702	40 958	41 097	41 151	41 288	41 388
405	Šaľa	18 701	18 846	19 010	19 081	19 255	19 263	19 398	19 538
406	Štúrovo	11 725	11 752	11 775	11 778	11 853	11 875	11 811	11 845
407	Topoľčany	24 895	25 097	25 290	25 499	25 651	25 946	26 153	26 352
501	Čadca	29 722	29 967	30 229	30 560	30 825	31 082	31 358	31 557
502	Dolný Kubín	12 843	12 993	13 154	13 349	13 502	13 609	13 708	13 816
503	Liptovský Mikuláš	25 220	25 387	25 611	25 778	25 978	26 040	26 199	26 295
504	Martin	39 468	39 820	40 074	40 328	40 680	40 828	40 956	41 090
505	Námestovo	27 072	27 440	27 849	28 276	28 684	29 067	29 494	29 958
506	Ružomberok	19 769	19 923	20 142	20 310	20 477	20 458	20 585	20 637
507	Žilina	73 692	74 218	74 793	75 412	76 036	76 695	77 321	77 917
601	Banská Bystrica	40 623	40 916	41 310	41 744	42 215	42 326	42 613	42 802
602	Brezno	22 228	22 303	22 368	22 537	22 613	22 759	22 875	22 901
603	Lučenec	32 700	32 899	33 144	33 419	33 611	33 923	34 167	34 289
604	Rimavská Sobota	40 995	41 206	41 590	41 930	42 234	42 792	42 975	43 229
605	Veľký Krτίš	15 592	15 617	15 751	15 839	15 928	16 170	16 261	16 317
606	Zvolen	42 619	42 909	43 230	43 453	43 655	43 915	44 111	44 368
607	Žiar nad Hronom	31 199	31 329	31 546	31 765	31 982	32 370	32 550	32 641
701	Bardejov	24 061	24 314	24 579	24 802	25 099	25 315	25 604	25 842
702	Humenné	38 600	38 831	39 132	39 393	39 691	39 902	40 126	40 332
703	Kežmarok	18 588	18 895	19 223	19 601	19 980	20 373	20 705	21 061
704	Poprad	45 038	45 554	46 001	46 480	47 054	47 904	48 360	48 646
705	Prešov	69 092	69 766	70 613	71 322	72 117	72 739	73 452	74 220
706	Stará Ľubovňa	14 951	15 167	15 392	15 621	15 786	15 971	16 216	16 439
707	Stropkov	6 545	6 568	6 629	6 742	6 836	6 944	7 013	7 067
708	Svidník	10 822	10 952	11 051	11 170	11 258	11 360	11 419	11 505
709	Vranov nad Topľou	23 662	23 997	24 309	24 692	25 040	25 181	25 429	25 673
801	Košice	87 950	88 595	89 080	89 640	90 305	89 102	89 450	89 811
802	Košice-okolie	32 758	33 159	33 594	33 992	34 399	35 323	35 891	36 520
803	Michalovce	43 578	43 851	44 180	44 551	44 899	45 256	45 498	45 828
804	Rožňava	20 450	20 580	20 763	20 945	21 084	21 179	21 346	21 447
805	Spišská Nová Ves	38 852	39 283	39 767	40 126	40 621	41 668	42 042	42 385
806	Trebišov	33 535	33 730	34 061	34 446	34 751	35 361	35 659	35 959
SR		1 825 365	1 839 586	1 855 099	1 870 992	1 886 443	1 893 971	1 907 597	1 920 276

Príloha 8: Základné charakteristiky vekovej štruktúry (pokračovanie)

<i>Obvod</i>	<i>Obyvateľstvo vo veku 65 a viac rokov</i>							
	<i>muži</i>							
	<i>1996</i>	<i>1997</i>	<i>1998</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>
101 Bratislava	20 535	20 837	20 933	21 027	21 113	20 125	20 127	20 178
102 Malacky	2 709	2 741	2 737	2 774	2 772	2 656	2 667	2 666
103 Pezinok	2 190	2 226	2 216	2 193	2 178	2 125	2 148	2 150
104 Senec	2 187	2 224	2 213	2 242	2 255	2 201	2 225	2 266
201 Dunajská Streda	4 259	4 293	4 320	4 308	4 341	4 403	4 481	4 562
202 Galanta	4 126	4 233	4 245	4 235	4 292	4 037	4 044	4 092
203 Piešťany	3 149	3 178	3 161	3 182	3 188	3 187	3 209	3 232
204 Senica	4 694	4 679	4 660	4 659	4 706	4 645	4 615	4 604
205 Trnava	6 986	7 065	7 116	7 198	7 213	7 237	7 295	7 346
301 Bánovce nad Bebravou	1 748	1 768	1 774	1 768	1 765	1 746	1 768	1 735
302 Nové Mesto nad Váhom	5 059	5 126	5 137	5 109	5 119	5 086	5 059	5 056
303 Považská Bystrica	4 597	4 636	4 679	4 680	4 742	4 739	4 754	4 734
304 Prievidza	8 081	8 207	8 268	8 324	8 420	8 411	8 585	8 679
305 Trenčín	7 708	7 873	7 957	8 068	8 175	8 242	8 283	8 349
401 Komárno	5 271	5 345	5 380	5 336	5 365	5 243	5 203	5 193
402 Levice	5 730	5 734	5 723	5 696	5 644	5 527	5 502	5 482
403 Nitra	9 294	9 387	9 389	9 445	9 421	9 268	9 293	9 317
404 Nové Zámky	5 740	5 736	5 713	5 715	5 719	5 544	5 702	5 600
405 Šaľa	2 295	2 286	2 291	2 295	2 291	2 264	2 255	2 291
406 Štúrovo	1 878	1 866	1 846	1 812	1 778	1 638	1 526	1 622
407 Topoľčany	3 488	3 500	3 516	3 507	3 518	3 533	3 572	3 566
501 Čadca	3 380	3 424	3 434	3 433	3 426	3 378	3 360	3 384
502 Dolný Kubín	1 523	1 551	1 584	1 597	1 588	1 477	1 483	1 488
503 Liptovský Mikuláš	3 708	3 734	3 719	3 697	3 660	3 486	3 439	3 456
504 Martin	4 998	5 112	5 216	5 278	5 341	5 303	5 375	5 447
505 Námestovo	2 637	2 658	2 702	2 729	2 798	2 740	2 706	2 743
506 Ružomberok	2 839	2 824	2 826	2 825	2 801	2 680	2 643	2 657
507 Žilina	9 186	9 331	9 441	9 455	9 574	9 409	9 391	9 386
601 Banská Bystrica	4 504	4 533	4 593	4 674	4 686	4 575	4 588	4 630
602 Brezno	2 984	3 026	3 018	3 052	3 057	2 983	2 948	2 965
603 Lučenec	4 850	4 839	4 749	4 697	4 627	4 552	4 507	4 466
604 Rimavská Sobota	5 610	5 629	5 579	5 524	5 495	5 242	5 214	5 193
605 Veľký Krtíš	2 357	2 356	2 307	2 293	2 274	2 163	2 151	2 144
606 Zvolen	5 728	5 720	5 666	5 680	5 628	5 522	5 492	5 501
607 Žiar nad Hronom	4 279	4 331	4 277	4 321	4 334	4 203	4 187	4 158
701 Bardejov	3 037	3 066	3 082	3 094	3 097	3 112	3 116	3 114
702 Humenné	5 166	5 220	5 281	5 328	5 388	5 319	5 311	5 307
703 Kežmarok	1 931	1 944	1 949	1 961	1 988	1 895	1 921	1 922
704 Poprad	4 670	4 830	4 890	4 949	4 999	4 991	5 013	5 043
705 Prešov	8 197	8 333	8 496	8 523	8 567	8 528	8 643	8 688
706 Stará Ľubovňa	1 940	1 933	1 907	1 916	1 921	1 909	1 903	1 876
707 Stropkov	863	843	821	819	806	847	880	875
708 Svidník	1 416	1 442	1 446	1 449	1 428	1 399	1 397	1 372
709 Vranov nad Topľou	3 015	3 100	3 114	3 143	3 127	3 120	3 102	3 095
801 Košice	7 813	8 033	8 282	8 510	8 742	8 805	8 944	9 190
802 Košice-okolie	4 656	4 665	4 670	4 705	4 717	4 463	4 400	4 407
803 Michalovce	6 169	6 232	6 168	6 157	6 055	5 954	5 843	5 742
804 Rožňava	2 875	2 827	2 809	2 796	2 768	2 729	2 711	2 656
805 Spišská Nová Ves	4 129	4 219	4 262	4 328	4 396	4 482	4 538	4 623
806 Trebišov	4 429	4 477	4 460	4 536	4 454	4 309	4 336	4 258
SR	230 613	233 172	234 022	235 042	235 757	231 432	231 855	232 506

Príloha 8: Základné charakteristiky vekovej štruktúry (pokračovanie)

Obvod	Obyvateľstvo vo veku 65 a viac rokov							
	ženy							
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
101 Bratislava	32 400	33 085	33 395	33 653	33 897	32 564	32 736	32 823
102 Malacky	4 542	4 642	4 659	4 678	4 690	4 584	4 597	4 612
103 Pezinok	3 836	3 883	3 937	3 990	3 989	3 883	3 873	3 918
104 Senec	3 610	3 646	3 710	3 721	3 775	3 789	3 818	3 856
201 Dunajská Streda	6 343	6 461	6 599	6 689	6 810	6 918	7 013	7 117
202 Galanta	6 769	6 898	6 956	7 063	7 117	6 822	6 904	6 943
203 Piešťany	5 160	5 212	5 288	5 325	5 333	5 314	5 338	5 351
204 Senica	7 490	7 539	7 565	7 635	7 681	7 621	7 575	7 579
205 Trnava	11 702	11 806	11 984	12 097	12 175	12 156	12 279	12 413
301 Bánovce nad Bebravou	2 788	2 793	2 800	2 811	2 802	2 780	2 780	2 813
302 Nové Mesto nad Váhom	7 823	7 874	7 888	7 961	7 973	7 976	8 062	8 098
303 Považská Bystrica	7 040	7 184	7 285	7 378	7 510	7 557	7 611	7 741
304 Prievidza	11 971	12 285	12 505	12 653	12 829	12 826	13 010	13 295
305 Trenčín	11 860	12 189	12 353	12 648	12 835	12 904	13 069	13 189
401 Komárno	8 154	8 273	8 348	8 442	8 556	8 646	8 647	8 675
402 Levice	10 391	10 384	10 417	10 396	10 416	10 250	10 217	10 217
403 Nitra	15 464	15 647	15 755	15 882	16 038	16 075	16 257	16 459
404 Nové Zámky	9 645	9 665	9 751	9 825	9 716	9 609	9 748	9 653
405 Šaľa	3 715	3 732	3 771	3 815	3 816	3 723	3 724	3 723
406 Štúrovo	3 246	3 238	3 242	3 112	3 190	2 972	2 814	2 952
407 Topoľčany	5 495	5 548	5 636	5 648	5 666	5 696	5 742	5 723
501 Čadca	5 827	5 941	5 996	6 048	6 139	6 058	6 125	6 186
502 Dolný Kubín	2 242	2 283	2 329	2 385	2 419	2 372	2 402	2 426
503 Liptovský Mikuláš	5 654	5 736	5 809	5 862	5 892	5 818	5 845	5 914
504 Martin	7 407	7 528	7 637	7 786	7 927	8 049	8 234	8 406
505 Námestovo	3 903	4 032	4 142	4 213	4 294	4 365	4 414	4 475
506 Ružomberok	4 499	4 551	4 552	4 545	4 558	4 457	4 479	4 546
507 Žilina	14 413	14 746	14 996	15 260	15 558	15 477	15 663	15 847
601 Banská Bystrica	7 021	7 205	7 286	7 361	7 393	7 277	7 341	7 473
602 Brezno	4 992	5 070	5 098	5 108	5 151	5 126	5 107	5 190
603 Lučenec	7 949	8 069	8 084	8 074	8 125	8 018	7 960	7 956
604 Rimavská Sobota	9 311	9 323	9 278	9 233	9 227	9 114	9 110	9 036
605 Veľký Krtíš	3 712	3 714	3 718	3 727	3 738	3 664	3 710	3 748
606 Zvolen	9 291	9 388	9 450	9 445	9 480	9 429	9 513	9 626
607 Žiar nad Hronom	6 996	7 122	7 158	7 221	7 279	7 245	7 256	7 382
701 Bardejov	4 454	4 533	4 605	4 688	4 743	4 762	4 794	4 869
702 Humenné	7 608	7 797	7 904	8 042	8 179	8 160	8 272	8 393
703 Kežmarok	3 179	3 219	3 280	3 305	3 340	3 290	3 328	3 329
704 Poprad	7 203	7 411	7 595	7 712	7 829	7 991	8 058	8 151
705 Prešov	12 084	12 388	12 637	12 954	13 223	13 304	13 633	13 830
706 Stará Ľubovňa	2 885	2 947	2 983	2 993	3 023	3 044	3 092	3 112
707 Stropkov	1 354	1 373	1 374	1 405	1 411	1 420	1 439	1 447
708 Svidník	2 094	2 149	2 205	2 245	2 274	2 285	2 313	2 306
709 Vranov nad Topľou	4 430	4 521	4 631	4 673	4 738	4 807	4 856	4 952
801 Košice	12 360	12 681	12 996	13 263	13 579	13 557	13 849	14 110
802 Košice-okolie	6 966	7 099	7 146	7 220	7 287	7 200	7 277	7 314
803 Michalovce	9 652	9 821	9 948	10 085	10 157	10 144	10 198	10 192
804 Rožňava	4 795	4 865	4 892	4 893	4 903	4 896	4 847	4 829
805 Spišská Nová Ves	6 879	6 966	7 059	7 230	7 338	7 460	7 561	7 694
806 Trebišov	7 469	7 627	7 676	7 747	7 809	7 799	7 880	7 916
SR	366 073	372 089	376 308	380 145	383 827	381 253	384 370	387 805

Príloha 8: Základné charakteristiky vekovej štruktúry (pokračovanie)

Obvod	Index starnutia			
	muži		ženy	
	1996-1999	2000-2003	1996-1999	2000-2003
101 Bratislava	53,47	66,80	88,64	112,14
102 Malacky	43,53	47,00	76,56	84,32
103 Pezinok	41,58	45,10	77,88	87,36
104 Senec	45,25	49,14	79,41	88,56
201 Dunajská Streda	38,57	44,77	61,01	73,19
202 Galanta	44,28	49,24	76,53	87,45
203 Piešťany	51,80	60,18	88,93	105,46
204 Senica	41,65	46,58	70,80	81,61
205 Trnava	41,36	48,91	72,88	86,32
301 Bánovce nad Bebravou	43,98	49,45	73,13	83,83
302 Nové Mesto nad Váhom	59,34	68,10	93,97	109,65
303 Považská Bystrica	37,51	44,10	59,91	72,86
304 Prievdza	42,74	52,14	67,29	83,11
305 Trenčín	43,78	53,95	72,16	90,27
401 Komárno	52,28	58,93	87,72	104,21
402 Levice	48,62	53,23	93,02	104,01
403 Nitra	44,59	50,69	79,07	93,01
404 Nové Zámky	50,84	57,81	91,00	104,70
405 Šaľa	41,76	47,78	71,54	81,48
406 Štúrovo	63,53	62,40	117,60	120,34
407 Topoľčany	47,42	55,99	78,96	94,72
501 Čadca	31,18	34,07	57,30	65,04
502 Dolný Kubín	33,44	35,74	51,35	60,01
503 Liptovský Mikuláš	48,88	53,43	81,72	97,22
504 Martin	44,84	53,52	67,90	83,84
505 Námestovo	20,56	21,98	33,11	37,10
506 Ružomberok	44,85	48,68	74,18	81,35
507 Žilina	39,33	44,28	64,45	76,11
601 Banská Bystrica	41,48	50,81	67,77	84,03
602 Brezno	44,95	48,61	78,21	89,14
603 Lučenec	51,04	52,93	87,52	97,68
604 Rimavská Sobota	41,65	42,89	73,55	77,95
605 Veľký Krtíš	48,11	51,01	80,42	90,10
606 Zvolen	45,18	49,91	79,21	90,80
607 Žiar nad Hronom	45,13	50,65	77,23	91,51
701 Bardejov	32,95	35,99	51,69	59,28
702 Humenné	39,71	45,87	60,74	72,73
703 Kežmarok	21,66	22,07	38,09	40,04
704 Poprad	30,50	34,62	49,03	58,53
705 Prešov	31,01	34,18	48,79	56,32
706 Stará Ľubovňa	27,12	28,57	43,39	47,56
707 Stropkov	35,00	38,18	59,34	67,49
708 Svidník	35,74	38,88	56,88	67,14
709 Vranov nad Topľou	31,78	34,38	48,95	55,72
801 Košice	32,39	41,50	53,47	67,63
802 Košice-okolie	38,11	37,45	61,05	63,41
803 Michalovce	41,93	43,50	70,87	78,78
804 Rožňava	42,93	44,62	78,00	84,23
805 Spišská Nová Ves	27,86	31,44	47,69	54,02
806 Trebišov	38,42	40,41	68,35	76,17
SR	40,80	45,93	68,44	79,45

Terminologický slovník

Hrubá miera sobášnosti

Počet sobášov na 1000 obyvateľov stredného stavu.

Miery sobášnosti podľa veku

Počet všetkých sobášov osôb v danom veku k strednému stavu obyvateľov v tom istom veku.

Redukované miery sobášnosti

Pomer sobášov slobodných v danom veku k strednému stavu obyvateľov v tom istom veku.

Úhrnná sobášnosť

Priemerný počet prvých sobášov, ktoré by počas svojho života uzavrel jeden muž, resp. jedna žena vo veku do 50 rokov, za predpokladu nemennej sobášnosti a nulovej úmrtnosti, t.j. úhrn redukovaných mier sobášnosti.

Hrubá miera rozvodovosti

Počet rozvodov na 1000 obyvateľov stredného stavu.

Index rozvodovosti

Počet rozvodov na 100 uzavretých manželstiev v tom istom roku.

Miera rozvodovosti podľa veku

Pomer všetkých rozvodov osôb v danom veku k strednému stavu obyvateľov v tom istom veku.

Úhrnná rozvodovosť manželstiev

Úhrn mier rozvodovosti podľa veku. Vyjadruje, aký podiel mužov, resp. žien sa rozvedie.

Redukovaná miera rozvodovosti (v danom roku)

Počet rozvodov v danom roku podľa dĺžky trvania manželstva k počtu sobášov z príslušných rokov, t.j. k východiskovému počtu sobášov.

Úhrnná rozvodovosť (podľa dĺžky trvania manželstiev)

Úhrn redukovaných mier v danom roku. Vyjadruje priemerný počet rozvodov, pripadajúcich na jeden sobáš.

Hrubá miera pôrodnosti

Počet živonarodených na 1000 obyvateľov stredného stavu.

Miera plodnosti podľa veku

Počet živonarodených žienám v danom veku k strednému stavu žien v tom istom veku.

Všeobecná miera plodnosti

Počet živonarodených detí na 1000 žien stredného stavu v reprodukčnom veku.

Úhrnná plodnosť

Priemerný počet živonarodených detí pripadajúcich na jednu ženu počas jej celého reprodukčného obdobia, pri zachovaní úrovne plodnosti sledovaného roka a za predpokladu nemennej úmrtnosti, t.j. úhrn mier plodnosti podľa veku.

Hrubá miera reprodukcie

Priemerný počet živonarodených dievčat, ktoré by sa narodili jednej žene počas jej celého reprodukčného obdobia (15-49 rokov), pri zachovaní plodnosti sledovaného roka a za predpokladu nulovej úmrtnosti.

Čistá miera reprodukcie

Priemerný počet živonarodených dievčat, ktoré by sa narodili jednej žene počas jej celého reprodukčného obdobia a ktoré by sa dožili veku svojej matky v čase pôrodu, pri zachovaní úrovne plodnosti a úmrtnosti sledovaného roka.

Hrubá miera potratovosti

Počet potratov na 1000 obyvateľov stredného stavu.

Index potratovosti

Pomer počtu potratov k celkovému počtu narodených detí.

Všeobecná miera potratovosti

Počet potratov na 1000 žien stredného stavu v reprodukčnom veku.

Miery potratovosti podľa veku

Počet potratov v danom veku k strednému stavu žien v tom istom veku.

Úhrnná potratovosť

Priemerný počet potratov pripadajúcich na jednu ženu v reprodukčnom veku, t.j. úhrn mier potratovosti podľa veku.

Hrubá miera úmrtnosti

Počet zomretých na 1000 obyvateľov stredného stavu.

Stredná dĺžka života v danom veku

Priemerný počet rokov, ktoré pravdepodobne ešte prežije osoba v danom veku za predpokladu, že sa úmrtnostné pomery nezmenia.

Miera dojčenskej úmrtnosti

Počet zomretých do jedného roka na 1000 živonarodených.

Miera novorodeneckej úmrtnosti

Počet zomretých vo veku 0-27 dní na 1000 živonarodených.

Miera skorej novorodeneckej úmrtnosti

Počet zomretých vo veku 0-7 dní na 1000 živonarodených

Miera ponovorodeneckej úmrtnosti

Počet zomretých od 28. dňa do jedného roka na 1000 živonarodených.

Miera perinatálnej úmrtnosti

Počet mŕtvonarodených a zomretých do 7 dní na 1000 narodených.

Miera mŕtvorodenosti

Počet mŕtvonarodených na 1000 živonarodených.

Index nadúmrtnosti

Počet zomretých mužov na 100 zomretých žien.

Štandardizácia

Technika, ktorá sa používa na odstránenie vplyvu rozdielov vo vekovej štruktúre alebo iných znakoch, pri porovnávaní dvoch alebo viacerých populácií.

Migračné saldo

Rozdiel medzi počtom prisťahovaných a vystťahovaných.

Hrubá miera migračného salda

Migračné saldo na 1000 obyvateľov stredného stavu.

Obrat sťahovania

Súčet počtu prisťahovaných a vystťahovaných.

Objem vnútorného sťahovania

Počet sťahujúcich sa osôb v rámci určitého územia (republiky, kraja, okresu).

Prírodný prírastok (úbytok) obyvateľstva

Rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých.

Celkový prírastok (úbytok) obyvateľstva

Súčet prírodného prírastku (úbytku) a migračného salda.

Hrubá miera prirodzeného prírastku (úbytku) obyvateľstva

Prírodný prírastok (úbytok) na 1000 obyvateľov stredného stavu.

Hrubá miera celkového prírastku (úbytku) obyvateľstva

Celkový prírastok (úbytok) na 1000 obyvateľov stredného stavu.

Index závislosti mladých ľudí

Počet osôb v predproduktívnom veku (0 až 14 roční) na 100 osôb v produktívnom veku (15 až 64 roční).

Index závislosti starých ľudí

Počet osôb v poproduktívnom veku (65 roční a starší) na 100 osôb v produktívnom veku.

Index ekonomického zaťaženia

Počet neproduktívnych osôb (v predproduktívnom a poproduktívnom veku) na 100 osôb v produktívnom veku.

Index starnutia

Počet osôb 65 ročných a starších na 100 osôb vo veku 0 až 14 rokov.

Literatúra

Active Ageing. A Policy Framework
Second United Nations World Assembly on Ageing
Madrid, WHO, 2002.

Andorka, R. (1982)
Determinants of fertility in advanced societies
London, Methuen & Co. Ltd.

Bodnárová, B., Filadelfiová, J. (2001)
Demografický vývoj verzus rodinná a sociálna politika: príklad krajín strednej a východnej Európy
Mozaika rodiny, str. 7 - 20
Bratislava, Medzinárodné stredisko pre štúdium rodiny.

Haberlová, V. (2001)
Rodičovství a velikost rodiny
Sociální politika 9, Příloha

Horáková, M. (2001)
Současný vývoj pracovních migrací v České republice a jejich dopad na trh práce
Demografie, roč. 43, č. 3, s. 209-220

Chesnais, J. C. (1990)
Demographic transition patterns and their impact on the age structure
Population development and Review, Vol. 16, No. 2, pp. 327-336.

Jurčová, D. (2002)
Krátky slovník základných demografických pojmov
Bratislava, INFOSTAT

Jurčová, D. (ed.) (2003)
Populačný vývoj v regiónoch Slovenskej republiky 2001
Bratislava, INFOSTAT

Kohler, H.-P. (2001)
Fertility and Social Interactions: An Economic Perspective
Oxford, Oxford University Press

Legálna a nelegálna migrácia v Slovenskej republike za rok 2003. Ročenka
Bratislava, Úrad hraničnej a cudzineckej polície Policajného zboru

Matulník, J. (1998)
Pokles pôrodnosti na Slovensku
Trnava, Fakulta humanistiky Trnavskej univerzity

Mládek, J. a kol. (1998)
Demogeografia Slovenska
Bratislava, Univerzita Komenského

Matulník, J., Minichová, M., Vavrová, Z. (ed.) (2002)
Rodina v ohrození – výzva pre sociálne vedy
Trnava, Fakulta humanistiky Trnavskej univerzity

Pavlík, Z., Kučera M. (ed.) (2002)
Populační vývoj České republiky 2001
Praha, Přírodovědecká fakulta UK

Pavlík, Z., Kučera M. (ed.) (2002)
Populační vývoj České republiky 1990-2002
Praha, Přírodovědecká fakulta UK

Pollard, J. H. (1988)
On the decomposition of changes in expectation of life and differentials in life expectancy
Demography, Vol. 25, No. 2, pp. 265-276

Recent Demographic Development in Europe 2001
Strasbourg, Council of Europe

Rodina ako predmet vedy.
Zborník príspevkov z medzinárodného sympózia, 12.-13.máj 1994
Bratislava, Medzinárodné stredisko pre štúdium rodiny

Salt, J., Clark, J, Schmidt, S. (2000)
Patterns and Trends in International Migration in Western Europe
Luxembourg, Eurostat., European Communities.

Sčítanie ľudu, domov a bytov 1991
Bratislava, Slovenský štatistický úrad

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001
Bratislava, Štatistický úrad SR

Stav a pohyb obyvateľstva v Slovenskej republike (1950-2002)
Bratislava, Štatistický úrad SR

Šubrtová, A. (1989)
Dějiny populačního myšlení a populačních teorií
Praha, Ústav československých a světových dějin ČSAV

Van de Kaa, D.J.(1987)
Europe's Second Demographic Transition
Population Bulletin, Vol. 42 (1), pp. 1-57

Vaňo, B. (ed.) (2000)
Populačný vývoj v SR 1999
Bratislava, INFOSTAT

Vaňo, B. (ed.) (2001)
Obyvateľstvo Slovenska 1945-2000
Bratislava, INFOSTAT

Vaňo, B. (ed.) (2002)
Prognóza vývoja obyvateľstva SR do roku 2050
Bratislava, INFOSTAT

Vývoj obyvateľstva v Slovenskej republike (1992-2002)
Bratislava, Štatistický úrad SR

Vydal: **Inštitút informatiky a štatistiky**
Dúbravská 3, 845 24 Bratislava

V edícií: **Akty**

Pod číslom: **4**

Počet strán: **113**

Počet výtlačkov: **100**

Tlač: **DAMI ART**

24-2004-A/4
